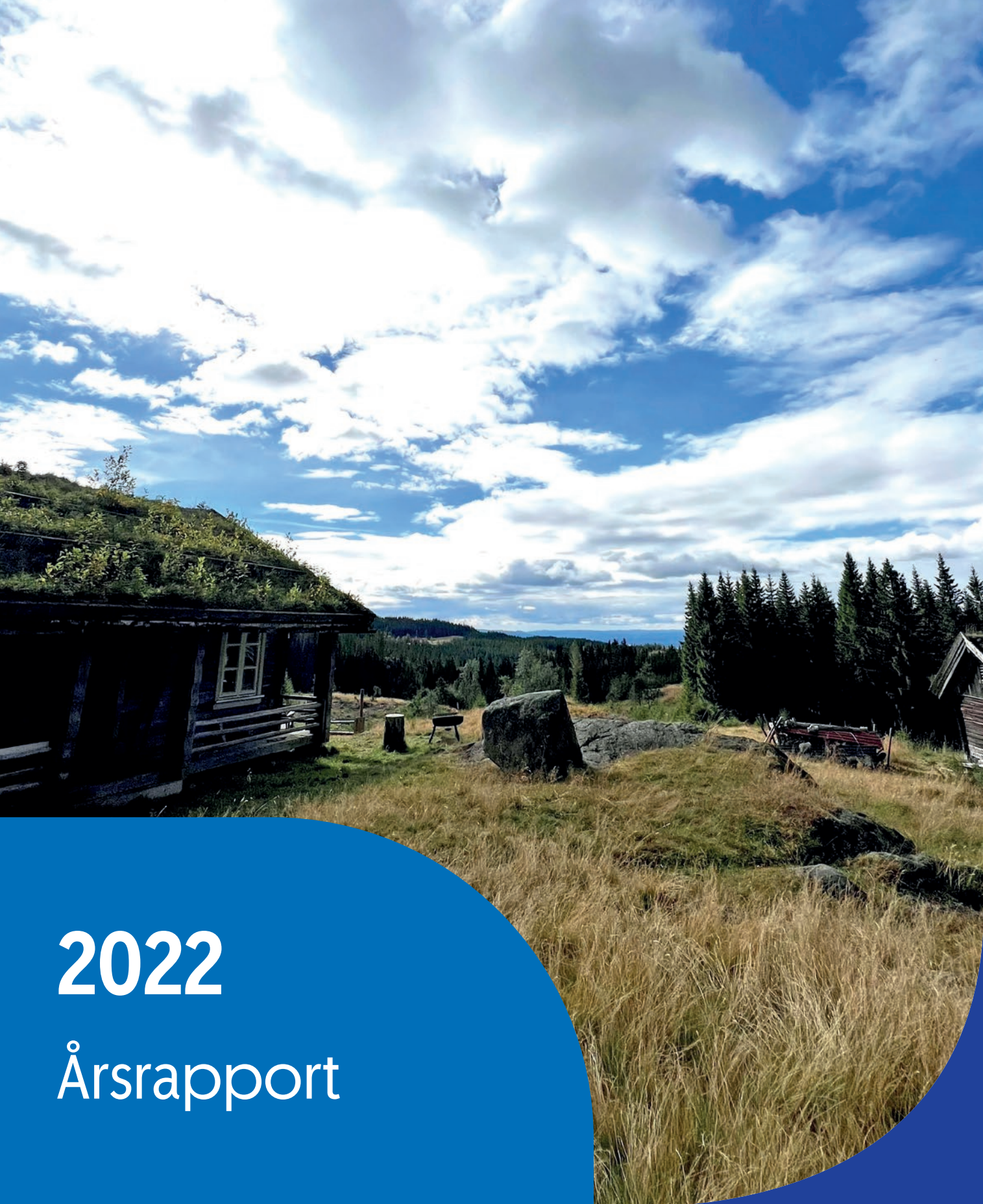

2022

Årsrapport

Innhold

Kort om Sparebank 1 Ringerike Hadeland	s. 4
Konsernsjefen har ordet	s. 6
Tilbakeblikk 2022	s. 9
Historikk	s. 10
Hoved-/nøkkeltall	s. 12
Finansielle-, markeds- og organisasjonsmål	s. 14
Bankens strategi og satsingsområder	s. 18
Forretningsområder	s. 20
SpareBank 1-alliansen	s. 26
Organisasjonskart	s. 28
Presentasjon av konsernledelsen	s. 30
Presentasjon av styret	s. 32
Våre medarbeidere	s. 34
Styrets årsberetning 2022	s. 36
 ÅRSREGNSKAP 2022	
Resultatregnskap	s. 51
Utvidet resultatregnskap	s. 52
Balanse	s. 53
Endring i egenkapital	s. 54
Kontantstrømoppstilling	s. 56
Noter til regnskapet	s. 58
Erklæring i henhold til verdipapirhandellovens § 5-5	s. 131
Eierstyring og selskapsledelse	s. 132
Aktivitet- og redegjørelsesplikten (ARP)	s. 138
Bankens tillitsvalgte 2022	s. 142
Revisjonsberetning	s. 144
 VIRKSOMHETEN	
Bærekraftrapportering	s. 152

Kort om SpareBank 1 Ringerike Hadeland

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er regionens ledende finanskonsern og deltaker i SpareBank 1-alliansen. Hovedkontoret ligger i Hønefoss og konsernet med sine datterselskap har i alt 227 ansatte. SpareBank 1 Ringerike Hadeland er en regional, selvstendig sparebank med lokal forankring. Nærhet og dyktighet kjennetegner forholdet til markedet.

Regionens ledende finanskonsern

- Lokalisert med 4 bankkontorer, 3 meglerkontorer og 1 økonomi-/regnskapshus i markedsområdet
- Totalleverandør innen finansiering, sparing og plassering, forsikring og betalingstjenester til privatkunder og bedrifter

- 62.272 personkunder
- 5.572 bedriftskunder
- 1.339 lag/foreninger

- Regionens ledende eiendomsmegler
- Regionens ledende økonomi- og regnskapshus
- Regionens største private bidragsyter til næringsutvikling og allmennyttige formål i samspill med sparebankstiftelsene

Vi tilbyr våre tjenester gjennom lokal tilstedeværelse, digital flater og kundesenter. Gjennom å levere tjenester også gjennom datterselskaper og deleideselskaper, er banken et komplett finanshus for folk og bedrifter i bygd og by i markedsområdet.

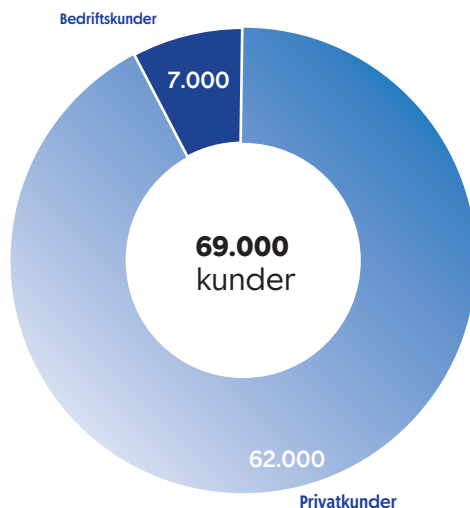
Spennende vekstregion

Hvorfor investere i Ringeriksregionen?

- 7.000 - 8000 dekar tilgjengelig for næringsetablering
- Sentral beliggenhet i Stor-Oslo nord
- Forbedret infrastruktur
- 8 nærings- og industriparker
- Tydelig næringspolitisk strategi
- Tilgang på store mengder fornybare kraftressurser
- Viktig industriregion i mer enn 150 år
- 90 tusen innbyggere

Kundeforhold

MOBIL- OG NETTBANK

35 900

kunder nettbank (privat)

33 750

kunder mobilbank (privat)

3 200

kunder nettbank (bedrift)

1 025

kunder mobilbank (bedrift)

HENVENDELSER

117 000

 henvendelser til kunde-
senteret

TRANSAKSJONER

30 000 000

Konsernsjefen har ordet

2022 ble sterkt preget av krig og usikkerhet. I hele Europa førte dette til at prisene økte raskt. Maten ble dyrere. Strøm og drivstoff ble dyrere. Varer og tjenester ble dyrere. For å dempe inflasjonen gjennomførte Norges Bank hele seks renteøkninger. Styringsrenten ble økt fra 0,50 til 2,75 prosent gjennom året. Dette førte til vesentlig høyere rentekostnader for alle som har lån – på toppen av annen prisvekst. Aktiviteten i boligmarkedet ble lavere gjennom året. Summen av usikkerhet og prisvekst forventes å påvirke aktivitetsnivå og investeringslyst inn i 2023. Vi lever i mer usikre tider. Vi må igjen tilpasse oss, slik vi gjorde under pandemien.

Til tross for utfordringene, har banken stått stødig i lokalmarkedet i 2022. Er det noe de siste årene har lært oss, er det viktigheten av å stå sammen med våre kunder, og jobbe frem gode løsninger.

Vi er i et skjebnefellesskap med regionen og kundene våre. Som lokalbank står vi skulder ved skulder med våre kunder, i både gode og vanskelige tider. For oss vil det si å støtte både mennesker og bedrifter, og være nær samarbeidspartner gjennom mer usikre tider. Som et konkret eksempel på dette har banken etablert likviditetslån for landbruket, for å avhjelpe effekter av høye råvarepriser.

Gjennom det siste året har svindel blitt et voksende problem. Kriminelle er aktive i sine forsøk på å få kunder til å oppgi sensitive opplysninger, som innloggings- og bankkontodetaljer. Dette utnytter de for å ta kontroll over kundenes økonomi. Bankene arbeider proaktivt for å beskytte kundene. Vi har økt innsatsen på flere områder. Vi informerer aktivt om hvordan kundene kan bli utsatt for ulike typer svindel, og hvordan de kan hindre at de blir lurt. Vi overvåker mistenkelige transaksjoner, og vi gjør det vanskeligere for svindlere å ta styring på sine ofres bankløsninger.

Mot slutten av 2022 ble det etablert en ny konsernledergruppe for å styrke samhandlingen og sikre bedre samlet tilbud til kundene i konsernet. Bankkonsernet inngikk på slutten av 2022 avtale om å kjøpe de to regnskapsvirksomhetene BS Regnskap AS og Fokus Økonomi AS med overtakelse fra 1. februar 2023. Selskapene vil innfusjoneres i SpareBank 1 Økonomihuset AS, som med disse kjøpene styrker sin kompetanse og

sterke markedsposisjon. Dette støtter strategien om økt vekst og utvikling innenfor rådgivningstjenester til bedriftene.

En drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i regionen

I løpet av året tydeliggjorde vi fire strategiske områder som retter seg mot våre kunder og utvikling av regionen banken er til stede i. Gjennom disse strategiske områdene jobber vi målrettet for å bidra til en bærekraftig fremtid, samtidig som vi vil opprettholde fokus på å tilby våre kunder de beste løsningene for deres behov.

Bankens rolle for å fremme attraktive lokalsamfunn: Vi arbeider målrettet for å bidra til utviklingen av lokalsamfunn som gir muligheter for vekst, trivsel, arbeidsplasser og næringsvirksomhet. Gjennom våre tjenester og samarbeid med sparebankstiftelsene og andre lokale aktører ønsker vi å støtte opp om dette viktige målet.

Bærekraftig omstilling: Vi er opptatt av å spille en aktiv rolle i den grønne omstillingen til et lavutslippssamfunn. Bankene har i 2022 etablert grønt rammeverk, og vi har utstedt de første grønne obligasjonene. Bankene har utvidet tilbudet av finansieringsløsninger som støtter opp om bærekraftige investeringer og bærekraftig utvikling. Vi har satt konkrete mål for bærekraftarbeidet, og vi bruker vår mulighet til å påvirke bærekraftig omstilling i samarbeid med kundene våre. Vi er stolte av at sparebankmodellen og organisasjonen vår allerede er godt rigget for helhetlig tekning rundt et bærekraftig samfunnsoppdrag.

Bruk av teknologi: Vi er pådrivere for å utvikle og tilby digitale løsninger som gir våre kunder en mer effektiv, relevant og praktisk nytte av banktjenester. Forventningene til våre kunder er i endring, og teknologiutvikling er en viktig del av vår strategi for å møte disse forventningene.

Vi skal være relasjonsbanken: Vi legger stor vekt på å være en bank som bygger lange og solide relasjoner til våre kunder. Vi ønsker å være nær våre kunder, og tilby rådgivning kundene trenger for å nå sine mål, både personlig og økonomisk.

Vi opplever at digitaliseringen har fortsatt hos våre kunder etter pandemien. Banken fortsetter å utvikle løsninger som kundene ønsker. Kombinert med tilstedeværelse og høy kompetanse hos våre medarbeidere gjør dette oss til en fortsatt attraktiv samarbeidspartner for våre eksisterende og nye kunder.

Resultat som kommer regionen til gode

Banken leverer et godt resultat i 2022. De gode resultatene kommer lokalsamfunnene i Ringerike, Hadeland og Nittedal til gode. I 2022 har frivilligheten, lag, foreninger og allmennyttig næringsutvikling mottatt til sammen 115 mill. kroner fra banken og sparebankstiftelsene. Gjennom dette er vi langt mer enn en bank for vår region.

Stafettveksling

Jeg startet jobben som konsernsjef 1. oktober 2022, og overtok med det stafettpinnen etter Steinar Haugli. Han gikk over i pensjonistenes rekke ved årsslutt. Gjennom årets siste kvartal har jeg møtt alle ansatte for å snakke om strategi og utviklingsområder for banken. Jeg ser frem til en spennende fortsettelse sammen med nærmere 250 medarbeidere i konsernet – medarbeidere som hver dag arbeider for å være våre kunders førstevalg.

Jeg tror på menneskelig samhandling for å oppnå resultater, og vil rette en stor takk til kunder, eiere og samarbeidspartnere. Og en ekstra stor takk til våre ansatte som har vist «stå på»-vilje, endringsevne og fleksibilitet gjennom året som har gått. Vi legger sammen et godt grunnlag for å ta ytterligere steg i 2023, og i årene fremover.

Bjørn Rune Rindal
Konsernsjef

Tilbakeblikk 2022

Januar: Banken etablerer grønt rammeverk og utsteder sin første grønne obligasjon. Banken utvider tilbudet av låneprodukter innenfor både bedrifts- og personmarkedet.

Januar: Nye bankkort introduseres, laget av 75% resirkulert plast.

Januar: Det etableres spareordning i egenkapitalbevis for konsernets ansatte.

Februar: Det bryter ut krig i Ukraina, og bankvirksomheten tilpasses omfattende sanksjonsregler og etter hvert flyktningestrøm.

Mars: Norges Bank øker styringsrenten fra 0,50 til 0,75%

April: Korona-pandemien er over. Forsterket smittevern avvikles.

April: Maria Rosenberg tiltrer nyopprettet stilling som fagsjef bærekraft

April: Vekstbarometeret for Ringeriksregionen 2022 presenteres.

April: SpareBank 1 kjøper seg inn i bilabonnementstjenesten Fleks

April: BankID på mobil besluttet faset ut, og skal erstattes med Engangskode-app

Mai: SpareBank 1 Ringerike Hadeland øker eierandelen i SpareBank 1 Finans Østlandet til 9,9%

Mai: Svindelaktiviteten øker merkbart, og banken intensiverer kundeinformasjonsaktivitet

Juni: Norges Bank øker styringsrenten fra 0,75 til 1,25%

Juni: Bankkort med bilde fases ut av hensyn til risiko for ID-tyveri

Juli: Åpenhetsloven trer i kraft

August: Norges Bank øker styringsrenten fra 1,25 til 1,75%

August: Banken etablerer likviditetslån for landbruket, for å avhjelpe kortsiktige effekter av høye råvarepriser
September: Ny ledelse i SpareBank 1 Økonomihuset AS. Bjørn Kristian Bentzen er ny daglig leder.

September: Norges Bank øker styringsrenten fra 1,75 til 2,25%

Oktober: Lederskifte i banken. Bjørn Rune Rindal er ny administrerende direktør.

Oktober: Banken inviterte til barnas bankdager med teaterforestilling i Nittedal, Gran og Hønefoss.

November: Lars Erik Refsahl ansettes som leder for bedriftsmarkedet i banken.

November: Norges Bank øker styringsrenten fra 2,25 til 2,50%

November: Omkring 800 kvinner deltok på seminaret «Bedre råd».

Desember: SpareBank 1 Økonomihuset AS inngår avtale om kjøp av Fokus Økonomi AS og BS Regnskap AS

Desember: Norges Bank øker styringsrenten fra 2,50 til 2,75%

Desember: Banken tilpasser seg ny finansavtalelov.

Historikk

Historien til dagens bank går tilbake til 4. august 1833, da Ringerikes Sparebank ble etablert som Norges første landssparebank og bank nummer syv i landet. Banken skulle stimulere til sparing, orden og edruelighet blant tjeneste- og arbeidsfolk. I dag er SpareBank 1 Ringerike Hadeland et moderne bankkonsern som tilbyr et bredt spekter av banktjenester, eiendomsmevlervirksomhet samt økonomiske rådgivning og regnskapstjenester overfor kunder.

1833

Før formannskap og kommunestyre kom på plass i 1837, var de såkalte sogneselskapene viktige felle-sinstitusjoner i mange bygder. Norderhoug Sogneselskab stod bak opprettelsen av landets første bygdebank, Ringerikes Sparebank, som mottok sine første innskudd i 1833.

1857

Gran Sparebank ble stiftet i 1857. Kunngjøringen var på kirkebakken på Granavollen hvor også banken tok imot innskudd. Formålet var å medvirke til verdiskapning for bygden. Jordbruket stod sterkt og bøndene trengte meieri og moderne redskaper for å øke matproduksjonen.

1862

Jevnaker Sparebank ble stiftet i 1862. Omsorg for bygdesamfunnets velferd og trivsel var viktige momenter. Pengeforbruket var økende og det var, da som nå, viktig med kommunikasjon som veibygging, Randsfjordbanen og båttrafikk på fjorden.

1996

Dette året var alle de tre tidligere bankene med å etablere SpareBank 1-alliansen, som er et bank- og produktsamarbeid. Gjennom deltakelsen i Alliansen er konsernet knyttet sammen i et samarbeid mellom selvstendige, lokalt forankrede banker. På denne måten blir hensynet til effektivitet og stordriftsfordeler forenet med fordelene det er å være nær kunder og markedet.

En annen viktig begivenhet i 1996 var at Ringerikes Sparebank ble børsnotert. Banken ønsket å knytte kundene enda tettere til seg gjennom å skape et godt investeringsalternativ. I tillegg ville man oppnå økt oppmerksomhet fra finansmiljøene ved å være børsnotert.

2008

Som en av Norges eldste sparebanker, feiret Ringerikes Sparebank 175 årsjubileum. Steinar Haugli ble tilsatt som adm. banksjef.

2010

En annen historisk milepæl i de tre bankenes historie er 17. desember 2009, da henholdsvis representantskapet og forstanderskapene i Ringerikes Sparebank, Gran Sparebank og Sparebanken Jevnaker Lunner enstemmig vedtok en sammenslutningsavtale mellom bankene. Dette var et offensivt tiltak for å etablere en selvstendig, fremtidsrettet og konkurransedyktig bank i regionen. Ønsket er det samme som grunnleggerne hadde: En sterk og solid bank med god kjennskap til markedet og sine kunder, samfunnsengasjert og med godt omdømme.

Bankene ble juridisk fusjonert fra 1. juli 2010 med tidligere Ringerikes Sparebank som overtakende bank. Samme dato ble navnet på banken endret til SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Samtidig med fusjonen ble det etablert tre lokale sparebankstiftelser; Sparebankstiftelsen Ringerike, Sparebankstiftelsen Gran og Sparebankstiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal. Den opptjente egenkapitalen ble overført til stiftelsene som igjen investerte denne i egenkapitalbevis i banken.

2017

Banken foretok en egenkapitalbevis-emisjon på 313 millioner kroner slik at virksomheten ble rigget for ytterligere vekst.

Året brakte med seg bankens første digitale roboter, såkalt digitale assistenter. Disse utfører oppgaver som tidligere har vært utført manuelt, og reduserer tidsbruken samtidig som de opprettholder kvaliteten.

2022

Bjørn Rune Rindal tilsettes som konsernsjef. SpareBank 1 Ringerike Hadeland er et moderne, børsnotert bankkonsern som tilbyr et bredt spekter av finanstjenester.

Økonomisk utvikling i SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Hovedtall og nøkkeltall

	31.12.2022		31.12.2021	
(Beløp i mnok)	kr	%	kr	%
Netto renteinntekter	559	1,94	461	1,67
Netto provisjons- og andre inntekter	334	1,16	357	1,29
Netto avkastning på finansielle investeringer	55	0,19	103	0,37
Sum inntekter	949	3,29	921	3,34
Sum driftskostnader	395	1,37	369	1,34
Driftsresultat før tap	554	1,92	552	2,00
Tap på utlån og garantier	19	0,06	-6	-0,02
Resultat før skatt	535	1,86	558	2,02
Skattekostnad	114	0,40	112	0,40
Periodens resultat	421	1,46	446	1,62
Sum øvrige resultatposter ført mot egenkapitalen	- 12	-0,04	-9	-0,05
Totalresultat	409	1,42	437	1,57

NØKKELTALL	31.12.2022	31.12.2021
Lønnsomhet		
Egenkapitalavkastning	9,9 %	11,0 %
Egenkapitalavkastning (totalresultat)	9,6 %	10,8 %
Kostnadsprosent (morbank)	33,0 %	33,0 %
Kostnadsprosent (konsern)	41,6 %	40,0 %
Balansetall		
Brutto utlån til kunder	24 574	23 131
Brutto utlån til kunder inkl. overført til kredittforetak	36 958	34 361
Innskudd fra kunder	19 118	17 990
Innskuddsdekning	77,8 %	77,8 %
Utlånsvekst siste 12 måneder	6,2 %	5,1 %
Utlånsvekst siste 12 måneder inkl. overført til kredittforetak	7,6 %	7,4 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder	6,3 %	5,4 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	28 797	27 612
Forvaltningskapital	29 610	27 984
Forvaltningskapital inkl. overført kredittforetak	41 994	39 214
Tap og mislighold i % av brutto utlån		
Tapsprosent utlån	0,1 %	0,0 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,0 %	0,0 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,4 %	0,6 %
Soliditet (forholdsmessig konsolidert)		
Kapitaldekningsprosent	19,6 %	19,5 %
Kjernekapitaldekningsprosent	18,1 %	18,0 %
Ren kjernekapitalprosent	18,0 %	17,8 %
Ren kjernekapitalprosent Morbank	18,1 %	17,8 %
Netto ansvarlig kapital	4 234	4 037
Kjernekapital	3 918	3 718
Ren kjernekapital	3 876	3 674
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	8,6 %	8,8 %
Kontor og bemanning		
Antall kontor	4	4
Antall årsverk	228	218
Egenkapitalbevis		
Egenkapitalbevisbrøk	97,34 %	97,34 %
Børskurs (NOK)	324,00	330,00
Børsverdi (mnok)	5 071	5 165
Bokført egenkapital per egenkapitalbevis (NOK)	268,91	260,06
Resultat pr egenkapitalbevis (NOK) (morbank)	28,20	27,65
Resultat pr egenkapitalbevis (NOK) (konsern)	26,16	27,72
Utbytte pr egenkapitalbevis (NOK)	13,10	16,20
Pris / Resultat per egenkapitalbevis annualisert	12,38	11,91
Pris / Bokført egenkapital	1,20	1,27

Alle alternative resultatmål er definert i eget vedlegg til finansiell rapportering tilgjengelig på bankens hjemmesider, www.rhbank.no.

Finansielle måltall og måloppnåelse

De finansielle, markeds- og organisasjonsmålene som er valgt er et uttrykk for at styret anser at banken fortsatt har lønnsomme vekstmuligheter gjennom sin posisjonering i en spennende vekstregion med sentral beliggenhet i Stor-Oslo nord. Styret har fokus på å balansere soliditet, lønnsomhet og vekst til det beste for regionen, eiere, kunder og ansatte.

Finansielle mål og oppnåelse		2023	2022	2021	2020	2019
Lønnsomhet Egenkapitalavkastning	Målsetting	11,0 %	11,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %
	Oppnåelse		✓ 9,9 %	✓ 11,0 %	✓ 9,5 %	✓ 11,6 %
Kostnader Kostnadsprosent	Målsetting		< 43,0 %	< 43,0 %	< 43,0 %	C/I <43 % innen 2020
	Oppnåelse		✓ 41,6 %	✓ 40,0 %	✓ 41,9 %	✓ 40,9 %
Utdeling Minst 50 % av konsernets resultat	Målsetting	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %
	Oppnåelse		✓ 50,1 %	✓ 58,4 %	✓ 50,1 %	✓ 50,1 %
Soliditet Ren kjernekapitaldekning	Målsetting	Myndighetskrav* + 100 bsp	Myndighetskrav* + 100 bsp	15,5 %	15,5 %	15,5 %
	Oppnåelse		✓ 18,1 %	✓ 17,8 %	✓ 18,9 %	✓ 18,7 %

*) Myndighetskrav per 31.12.2022 var 13,7 %. Kapitalplanleggingen hensyntar forventede endringer i regulatoriske krav. Forutsatt et pilar 2-krav på 1,7 % vil kravet til ren kjernekapital økte til 15,7 % med fullt påskrudd kapitalbuffere

Egenkapitalbeviset

Egenkapitalbeviset til SpareBank 1 Ringerike Hadeland er notert på Oslo Børs med tickeren RING. Ved utgangen av 2022 var forretningskapitalen til SpareBank 1 Ringerike Hadeland på 42 milliarder kroner. Markedsverdien på egenkapitalbevisene var 5,1 milliarder kroner basert på en sluttkurs på 324 kroner. Kursen på egenkapitalbeviset tilsvarer en pris/bok på 1,21.

Nøkkeltall for egenkapitalbeviset	2022	2021	2020	2019	2018
Børskurs per 31.12, kroner	324	328	236	229	192
- Lav	306	232	184	192	186
- Høy	370	342	238	229	219
Antall utstedte bevis per 31.12 (I 1000)	1 565	1 565	1 565	1 565	1 565
Antall egenkapitalbevisiere per 31.12	1 897	1 897	1 844	1 774	2 233
Børsverdi per 31.12 (mill. kr)	5 071	5 165	3 725	3 600	3 021
Eierandelsbrøk per 31.12. I (%)	97,34 %	97,34 %	97,34 %	97,34 %	97,34 %
Snitt daglig handelsvolum (I 1000)	2	2	2	3	6
Årlig handelsvolum (I 1000)	402	397	434	482	1 130
Snitt daglig handelsvolum (I 1000 kr)	516	429	373	410	944
Årlig handelsvolum (I 1000 kr)	133 168	111 224	95 110	97 721	217 556
Resultat per egenkapitalbevis (kr)	25,32	27,72	22,77	26,45	21,10
Utbytte per egenkapitalbevis (kr)	13,10	16,20	11,40	13,30	10,60
Utbyttegrad i %	50,1 %	58,4 %	50,1 %	50,3 %	50,2 %
Direkteavkastning i %	-1,2 %	38,7 %	3,5 %	19,2 %	1,0 %
Totalavkastning i %	3,8 %	43,5 %	9,3 %	24,7 %	6,5 %
Bokført egenkapital per EKB (kr)	268,06	260,06	244,70	235,39	219,99
Pris/bokført egenkapital (P/B)	1,21	1,27	0,97	0,98	0,88
Pris/resultat per EKB (P/E)	12,80	11,91	10,45	8,70	9,15

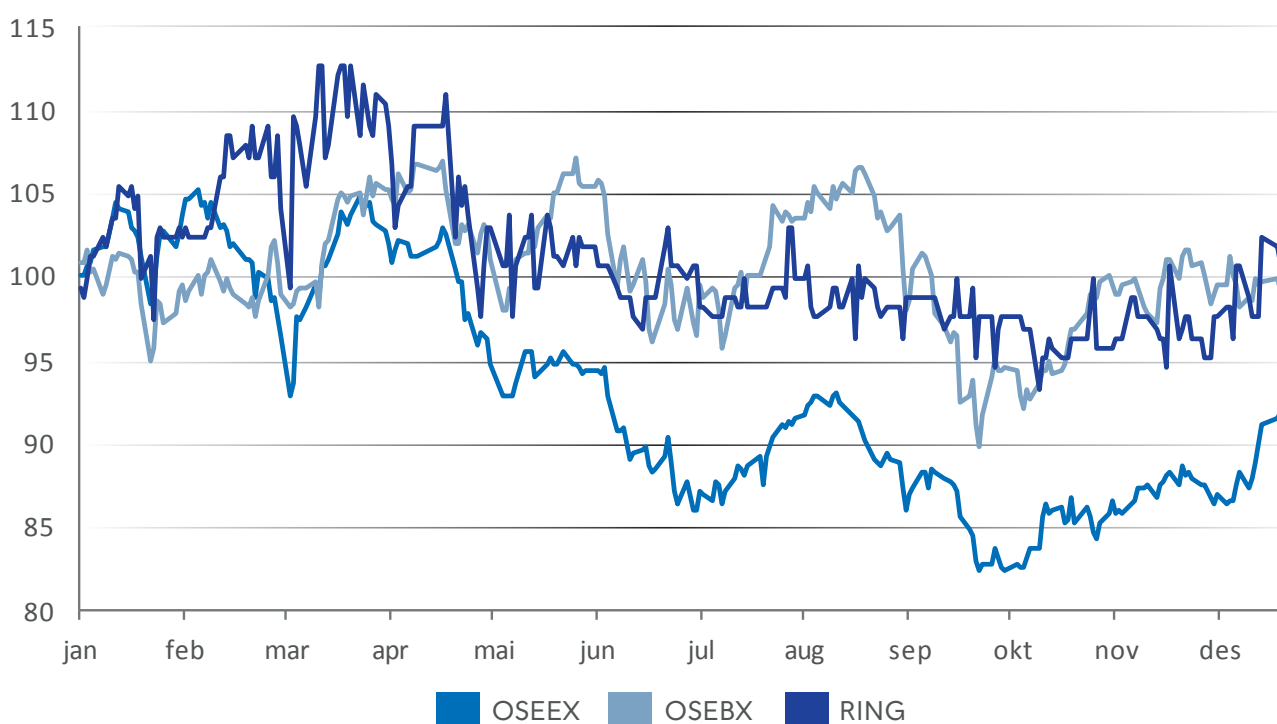
Avkastning og omsetning

Totalavkastningen for RING-beviset i 2022 inkludert utbytte var 3,8 (43,5), mot minus 6,7 % for totalindeksen på Oslo Børs (OSEBX) og minus 1,0 prosent for egenkapitalindeksen (OSEEX).

Totalt ble det handlet 0,4 millioner RING-egenkapitalbevis i 2022

Kursutvikling i 2022 - RING EKB

Indeks (31.12.2021 = 100)

Utbyttepolitikk

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal til enhver tid ha en klar og forutsigbar utbyttepolitikk. Det er et mål å forvalte bankens ressurser på en slik måte at egenkapitalbevisene oppnår en avkastning i form av utbytte og kursstigning som over tid er konkurransedyktig i forhold til sammenlignbare plasseringer.

Ved fastsettelse av størrelsen på gaver og årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, herunder kapitaldekningskrav, samt konsernets mål og

strategiske planer. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at minst halvparten av eierkapitalens andel av overskuddet i konsernet utbetales som kontantutbytte til egenkapitalbevisene. Det er videre et mål om at eierbrøken opprettholdes.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har et mål om å levere en egenkapitalavkastning på over 11 prosent over tid.

Egenkapitalbevis og eierstruktur

SpareBank 1 Ringerike Hadeland hadde ved utgangen av 2022 en egenkapitalbeviskapital på 1.565 mill. kroner fordelt på 15,7 millioner egenkapitalbevis hvert pålydende 100 kroner. Banken hadde ved utgangen av året 1.897 private og institusjonelle eiere, hvorav 60 prosent har tilhørighet (bosted/forretningsadresse) i bankens kjerneområde.

De største eiere er Sparebankstiftelsen Ringerike, Sparebankstiftelsen Gran og Sparebankstiftelsen Jevnaker Lunner som til sammen eier 64,3 prosent av egenkapitalbevisene. Banken hadde ingen egenbeholdning av

egenkapitalbevis ved utgangen av året.

I 2022 satte banken i gang et spareprogram i egenkapitalbevis for ansatte i konsernet. Programmet videreføres i 2023. Gjennom programmet kan ansatte investere inntil 2 000 kroner i bankens egenkapitalbevis per måned gjennom året. To år etter hver tildeling vil ansatte som ikke har solgt egenkapitalbevis kjøpt gjennom spareprogrammet motta et kostnadsfritt egenkapitalbevis for hvert annet kjøpte bevis. Gjennom 2022 deltok 72 prosent av konsernets wansatte i dette spareprogrammet.

		Antall egenkapitalbevis			
De 20 største egenkapitalbevisene		2022	Andel	2021	Andel
1	SPAREBANKSTIFTELSEN RINGERIKE	4 634 470	29,61 %	4 629 938	4 532
2	SPAREBANKSTIFTELSEN GRAN	3 086 627	19,72 %	3 086 627	-
2	SPAREBANKSTIFTELSEN JEVNAKER LUNNE	2 347 840	15,00 %	2 347 840	-
4	VPF EIKA EGENKAPITALBEVIS	466 732	2,98 %	458 819	7 913
5	TRONRUD AS	314 690	2,01 %	307 690	7 000
6	FRES AS	255 000	1,63 %	395 000	(140 000)
7	MP PENSJON PK	246 222	1,57 %	246 222	-
8	WENAASGRUPPEN AS	232 000	1,48 %	232 000	-
9	KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE GJENSI	190 003	1,21 %	63 320	126 683
10	AKA AS	148 531	0,95 %	123 531	25 000
11	DNB BANK ASA	99 900	0,64 %	96 013	3 887
12	SPAREBANK 1 MARKETS AS	89 000	0,57 %	-	3 887
13	ALLUMGÅRDEN AS	77 311	0,49 %	77 311	89 000
14	XPND AS	60 000	0,38 %	-	-
15	THORSTEIN KVALE AS	58 570	0,37 %	58 570	60 000
16	G.A.S. HOLDING AS	50 679	0,32 %	50 679	-
17	PENSJONSORDNINGEN	45 643	0,29 %	45 643	-
18	SPAREBANK 1 SØRØST-NORGE	43 380	0,28 %	43 380	-
19	RG HOLDING AS	41 338	0,26 %	41 338	-
20	LUNNER ALMENNING	40 322	0,26 %	40 322	-
Sum 20 største eiere		12 528 258	80,05 %	12 344 243	184 015
Øvrige eiere		3 122 147	19,95 %	3 306 162	(184 015)
Utstedte egenkapitalbevis		15 650 405	100 %	15 650 405	-

Bankens strategi og satsingsområder

Forretningsidé

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal bidra til bærekraftig vekst i, og utvikling av, vår region. Vi skal gjøre det gjennom å levere et bredt spekter av finansielle tjenester, eiendomsmegling og regnskapstjenester, og gjennom relevant økonomisk rådgivning til personer og bedrifter.

Vår ambisjon er at folk og bedrifter flest i vår region skiller Sparebank 1 Ringerike Hadeland fra konkurrentene fordi de opplever oss som en nær og relasjonell lokalbank. For å sette våre dyktige medarbeidere i stand til å innfri våre kunders behov og forventninger, utnytter vi mulighetene som ligger i både effektivisering og nye forretningsmuligheter, samt i digitalisering og automatisering. Vi bygger relasjonell kapasitet når vi evner å utnytte kraften i data og teknologi.

Visjon

Vi er en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. Vår visjon har siden fusjonen i 2010 vært å være «den anbefalte banken». Som markedsleder er vi det. For å tydeliggjøre vår visjon, og løfte ambisjonen for banken som en hjørnesteinsbedrift i våre lokalmiljøer, vedtok vi i 2021 en mer aktiv visjon. Den understreker også en differensiering i markedet, hvor vi viser at vi er mer enn en bank i vår region.

For vi vet: Går det godt i våre lokalsamfunn, kan det gå godt for vår bank

Strategi og satsingsområder

Lønnsom og bærekraftig vekst er resultatet av å hjelpe kundene og samfunnet til å lykkes. Vi gjør det gjennom å være nære og dyktige rådgivere, benytte fremtidsrettede digitale muligheter, og å engasjere oss i positiv utvikling. Vi skal være en offensiv og god samarbeidspartner.

Vår strategi for perioden 2022 til 2024 er bygget for å svare opp tre megatrender. Digitalisering, endrede kunde-forventninger, og bærekraft/det grønne skiftet.

Vi har definert tre strategiske fokusområder:

Samfunnsengasjement: Vi er en aktiv pådriver for utvikling av samfunnet. Sammen gjør vi regionen mer attraktiv, slik at flere mennesker og bedrifter lever godt, og etablerer seg her.

Relasjon: Vi begeistrer kundene. Vi forstår hva de trenger, og vet hva som skaper sterke relasjoner.

Digital: Vi utnytter digitale muligheter. Vi gir kundene merverdi og forenkler hverdagen.

Når vi lykkes med dette, vokser vi mer enn konkurrentene.

Vi har slått rot, men bidrar til videre vekst med nær og dyktig rådgivning. Vi benytter fremtidsrettede digitale løsninger, og engasjerer oss i utviklingen av lokalsamfunnet

Personmarkedet

22.675 mnok

Volum utlån

1.684 mnok

Volumvekst utlån

7,3 %

%Vekst utlån

12.352 mnok

Volum innskudd

682 mnok

Volumvekst innskudd

5,8 %

%Vekst innskudd

65

Kundetilfredshet

62.272

Antall kunder

Personmarkedet

Sparebank 1 Ringerike Hadeland skal være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. For privatmarkedet betyr det at vi skal hjelpe kundene med å lykkes i sin privatøkonomi, bygge og trygge verdier som varer, slik at de kan realisere drømmer og leve et godt liv. Våre 62.272 personkunder betjenes av kompetente rådgivere ved vårt kundesenter, på våre fire fysiske kontorer og gjennom digitale kanaler.

Digitalisering i samfunnet fikk ekstra fart under pandemien og har også påvirket forventningene kundene har til oss. For å levere de beste kundeopplevelsene til våre kunder forventes raske svar, høy kvalitet i rådgivning og personlig kundebehandling i alle kanaler. Effektiv bruk av teknologi mener vi kan gi nødvendig hjelp til å frigjøre tid til å levere på den personlige servicen.

Viktigste hendelse i 2022

Gjennom det siste året har banken gjort endringer for å tilpasse oss den nye hverdagen.

Spesialisering og oppgaveorganisering: Kundene krever i økende grad raske svar. Det var krevende å imøtekomme med rådgivere som skulle løse alle oppgaver. I 2022 har vi organisert vår virksomhet slik at rådgivere kan spesialisere seg, og dermed løse oppgaver både raskere og med høy kvalitet. Tiltaket har tatt ned både responstid og behandlingstid betydelig.

Nytt kunderelasjonssystem (CRM): for å kunne gi våre kunder relevant rådgivning har vi i 2022 innført et nytt kunderelasjonssystem, som skal hjelpe oss å samle all informasjon på ett sted. Systemet hjelper oss også med å rute oppgaver til spesialiserte rådgivere, som kan løse oppgaven raskt. slik at vi blir i stand til å gi relevante råd og løse behov raskt og effektivt.

Bedre råd: 2022 var et turbulent år, med høy prisvekst. Vi skal være gode rådgivere i både gode og vanskelige tider. Det er utviklet et bredt kompetanseprogram

for å yte relevant rådgivning i tider hvor det å tilpasse økonomien til strammere rammer er nødvendig for mange. Vi gjennomførte også en seminarturné rettet mot kvinner. Vi ønsket å bygge økonomikompetansen, og sette kvinner i stand til å gjøre kloke valg i egen økonomi. Omkring 800 kvinner deltok, og resultatene kom særlig til syne i økte spareavtaler.

Produktutvikling: banken har gjennom året utvidet produktspekteret innenfor kredittområdet med miljølån.

Kompetanse: banken har jobbet systematisk med kompetanse og utvikling av våre medarbeidere gjennom året. De 3 viktigste løftene som er gjort er:

- I 2022 fikk seks nye rådgivere ferdigstilt en eller flere av sine autorisasjoner innenfor finansnæringens autorisasjonsordning.
- Innenfor forsikringsområdet har alle rådgivere som rådgiver på forsikringsprodukter gjennomført opplæring som tilfredsstiller de nye kravene innenfor forsikringsdistribusjonsdirektivet IDD.
- Ny finansavtalelov trådte i kraft 01.01.2023. Gjennom høsten 2022 har alle medarbeiderne i PM gjennomført e-læring som tilfredsstiller kravene som er satt til rådgivning etter den nye loven.

Plan for 2023

For å kunne gi de beste kundeopplevelsene til våre kunder har vi etablert et eget prosjekt for å styrke kundefront. Kundene skal oppleve at de får raskere og bedre hjelp i førstelinje, uavhengig om de møter oss fysisk, via telefon eller digitale kanaler. Videre vil PM videreutvikle sitt betjeningskonsept, hvor et samspill mellom det digitale og det relasjonelle vil være viktig. Teknologi skal frigjøre kapasitet slik at vi kan skape enda bedre relasjoner.

Bedriftsmarkedet

12.287 mnok

Volum utlån

917 mnok

Volumvekst utlån

8,1 %

%Vekst utlån

6.774 mnok

Volum innskudd

433 mnok

Volumvekst innskudd

6,8 %

%Vekst innskudd

74/98

Kundetilfredshet*

5.572

Antall kunder

* SMB 74, Storkunde 98

Bedriftsmarkedet

Sparebank 1 Ringerike Hadeland har en sterk posisjon og har ambisjon om å være det fortrukne bankkonsernet for regionens næringsliv. På bedriftsmarkedet er vi 30 rådgivere og fagspesialister som jobber for at regionens små og mellomstore bedrifter skal lykkes. Vi er rådgiver og støttespiller for næringslivet i regionen vår, og bidrar med kunnskap, kapital og nettverk til videreutvikling av næringslivet.

Til bedriftskundene våre tilbyr vi tjenester innenfor bank, forsikring, regnskapstjenester og eiendomsmegling. Hos oss har vi korte beslutningsprosesser og lokale beslutningstakere, som er trygt og forutsigbart for kundene våre.

Vi kombinerer personlig rådgivning med gode digitale løsninger. Vi har stordriftsfordeler gjennom SpareBank 1-alliansen, men samtidig har vi en sterk lokal forankring og tilstedeværelse som gjør at kundene blir kjent med oss som jobber her.

2022 har vært delvis preget av effekter etter koronapandemien med en gradvis normalisering, etterfulgt av en oppskalering av konflikten mellom Russland og Ukraina, som har medført store utfordringer for global handel og logistikk. Dette har gitt utslag i økte energi og råvarepriser, som sammen med økt inflasjon og stigende rentenivå har utfordret rammevilkårene for store deler av næringslivet.

Hovedfokuset vårt har vært å ta vare på kundene våre, og vi har sørget at de har klart seg gjennom pandemien og effektene av krig og økte geopolitiske spenninger. Sterke relasjoner og en solid lokal forankring bidrar til at vi finner gode løsninger sammen med kundene våre, og vi er en bank og regne med i både gode og dårlige tider.

Viktige hendelser i 2022:

- Økt fokus på bærekraft i kundesamtaler og bankens prioriteringer
- Videreutviklet bankens betjeningskonsept for bedriftskunder
- Vi har jobbet videre med å tydeliggjøre bankens betjeningskonsept for våre bedriftskunder og at banken i større grad tar relevante initiativ ovenfor kundene
- Etablert Næringspuls som arena for næringslivet
- Nytt kunderelasjonssystem (CRM): for å kunne ta relevante initiativ og tilby god rådgivning har vi i 2022 innført et nytt kunderelasjonssystem, som skal hjelpe oss å samle all kundeinformasjon på ett sted.
- Produktutvikling: banken har gjennom året utvidet produktspekteret innenfor kredittområdet med grønne lån for bedriftsmarkedet.

EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS

- Leverer tjenester og trygghet innenfor kjøp og salg av eiendom
- Kontorer i Hønefoss, Gran og Nittedal
- Markedsleder i regionen

EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland har meglerkontorer sentralt i bankens tre regioner: Nittedals-, Hadelands, og Ringeriksregionen. Selskapet har 23 meglere som kjenner lokalsamfunnet godt. I tillegg til å ha solid lokal forankring, jobber EiendomsMegler 1 hver dag med å tilføre kompetanse og trygghet i eiendomshandelen.

Kjøp og salg av bolig er et stort valg og en viktig handel. Vi er en megler som ivaretar både kjøper og selger gjennom hele prosessen. Vi kan legge til rette for samhandling med banken for å gi en trygg og forutsigbar boligreise for alle parter.

Gjennom en totalpakke av tjenester fra hele finanshuset SpareBank 1 Ringerike Hadeland, er vi også med på å bidra i handler innenfor bedriftsmarkedet.

SpareBank 1 Økonomihuset AS

- Leverer tjenester innenfor regnskap, rådgivning, samt lønn og HR
- 1.400 kunder med langsiktige kunderelasjoner
- Sterk markedsposisjon i regionen

Selskapet har over flere år levert gode resultater og har høy kundetilfredshet. Regnskapsbransjen er i stor endring. Dette møtes offensivt med tilpasninger av drift og utnyttelse av teknologi. Vedtatt strategi inkluderer videre satsing på vekst og kunderekuttering, samt videreutvikling av rådgivningsområdet.

I løpet av høsten har selskapet gjort betydelige endringer i intern drift, samt gjort avtale om kjøp av to lokale regnskapskontorer. BS Regnskap AS og Fokus

Økonomi AS vil innfusjoneres i løpet av 2023. Bakgrunnen for transaksjonene er å øke konkurransekraften innen økonomisk rådgivning, regnskap og lønnstjenester, samt styrke kompetansemiljøet i selskapet. Etter den planlagte fusjonen vil SpareBank 1 Økonomihuset AS få en samlet omsetning på om lag 80 mill. kroner med 80 medarbeidere.

Datterselskap IT-Nett AS leverer IT-tjenester. SpareBank 1 Økonomihuset har besluttet å rendyrke kjernevirksomheten, og det er derfor inngått salgavtale med NorIT AS om salg av IT-Nett AS, med gjennomføring i 2023.

Andres Lundesgaard, Bjørn Kristian Bentzen, Marianne Odden Strande, Steinar Haugli, Eli Ullern, Hans Erik Flatla, Gerd Kristin Svarverud og Even Schjong.

SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1 Alliansen er et bank- og produktsamarbeid der SpareBank 1 bankene i Norge samarbeider gjennom de felleseide selskapene SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA, deres datterselskaper og andre felleseide selskaper. SpareBank 1 Alliansen er Norges nest største finansgruppering – målt i forvaltningskapital. Alliansen består i dag av 14 selvstendige sparebanker som er fullverdige leverandører av finansielle produkter og tjenester til privatpersoner, bedrifter og organisasjoner. Alliansen har etablert en nasjonal markedsprofil og utviklet en felles strategi for merkevarebygging og kommunikasjon. Den markedsstrategiske plattformen danner også basis for felles produkt- og konseptutvikling. Markedsinnsatsen er i hovedsak rettet mot privatmarkedet, små og mellomstore bedrifter samt forbund tilknyttet LO. Både bankene og produktområdene hevder seg godt i konkurransebildet, og resultatutviklingen er god.

Kundene skal oppleve at SpareBank 1-alliansen er den beste på nærhet, lokal forankring og kompetanse. Hensikten med Alliansesamarbeidet er å levere attraktive produkter og tjenester med fokus på gode kundeopplevelser for å bidra til SpareBank 1-bankenes konkurransekraft og lønnsomhet, slik at de forblir sterke og selvstendige. Alliansen har totalt ca. 7.000 ansatte, hvorav ca. 1.200 er tilknyttet SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA med datterselskaper.

Alliansesamarbeidets visjon er: Attraktiv for kundene og bankene.

SpareBank 1 Gruppen AS

SpareBank 1 Gruppen AS er morselskap til 9 datterselskaper, som alle utvikler og leverer produkter til alliansebankene, som igjen tilbyr disse til kunder i sine kunder.

SpareBank 1 Utvikling DA

SpareBank 1 Utvikling DA leverer forretningsplattformer og felles forvaltnings- og utviklingstjenester til alliansebankene, og bidrar til felles utvikling og felles aktiviteter gir bankene stordrifts- og kompetansefordeler. Selskapet eier og forvalter også alliansens immaterielle rettigheter under det felles merkevarenavnet SpareBank 1.

SpareBank 1 Utvikling DA utvikler og leverer felles IT/mobilløsninger, merkevare- og markedsføringskonsepter, forretningskonsepter, kompetanse, analyser, prosesser, beste-praksis-løsninger og innkjøp.

Disse 14 bankene utgjør SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1 Sørøst-Norge
SpareBank 1 Gudbrandsdal
SpareBank 1 Hallingdal Valdres
SpareBank 1 Lom og Skjåk
SpareBank 1 Modum
SpareBank 1 Nordmøre
SpareBank 1 Østlandet

SpareBank 1 Helgeland
SpareBank1 Ringerike Hadeland
SpareBank 1 SMN
SpareBank 1 SR Bank
SpareBank 1 Søre Sunnmøre
SpareBank 1 Østfold Akershus
SpareBank 1 Nord-Norge

Eier- og selskapsstruktur i SpareBank 1-alliansen

Alliansesamarbeidet

SpareBank 1 Utvikling DA

EiendomsMegler 1 Norge AS
SpareBank 1 Kundesenter AS

SpareBank 1 Gruppen AS 9,6%

SpareBank 1 Forsikring AS
(pensjonsselskapet)
LOfavør AS (49 %)
SpareBank 1 Factoring AS
Spleis AS
Fremtind Forsikring AS (65 %)

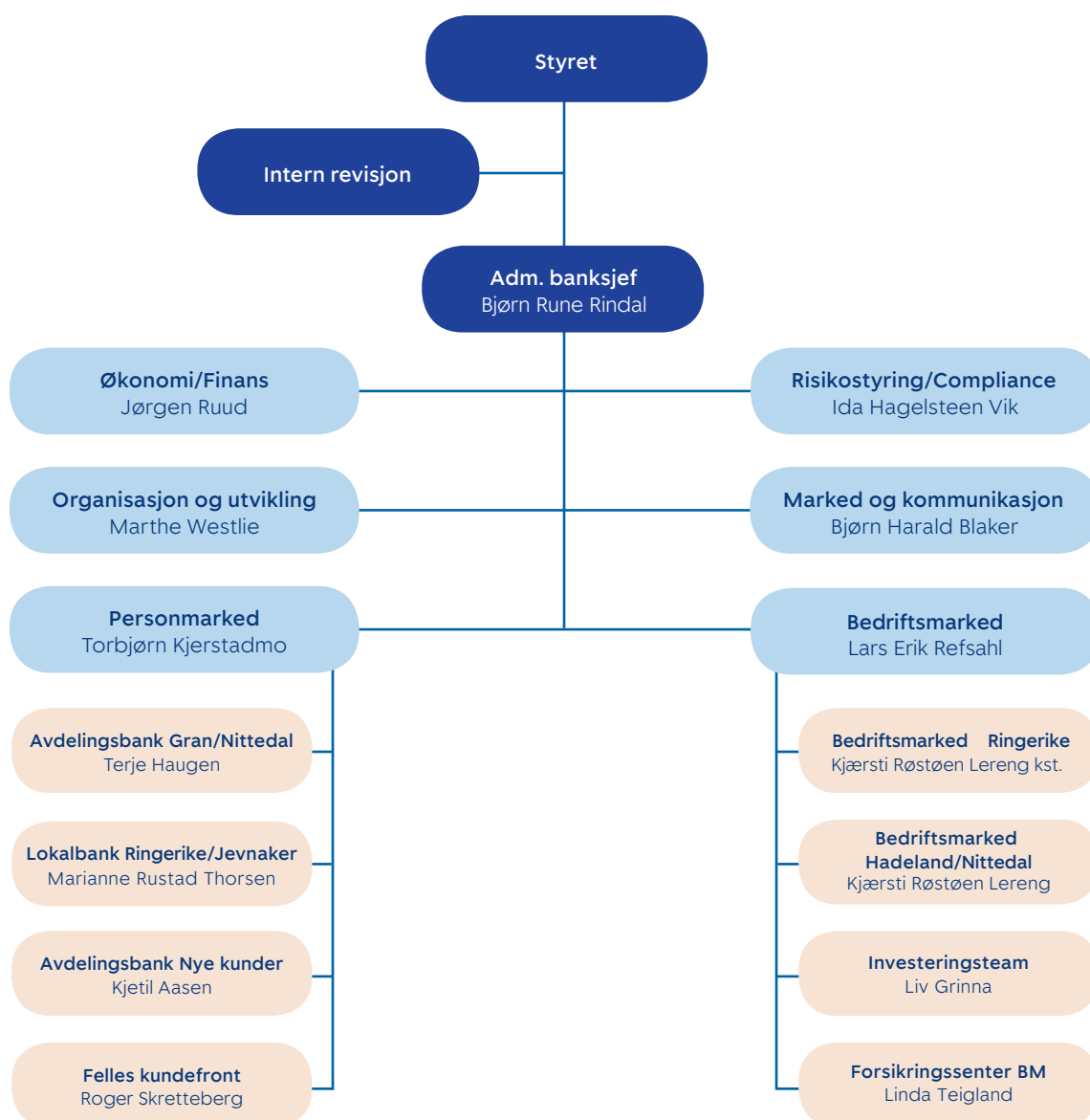
* Bankenes eierbrøker i SpareBank 1 Utvikling DA/SpareBank 1 Gruppen AS

Direkte eid av bankene

BN Bank ASA
SpareBank 1 Betaling AS
SpareBank 1 Boligkreditt AS
SpareBank 1 Forvaltning AS
SpareBank 1 Kreditt AS
SpareBank 1 Markets AS
SpareBank 1 Mobilitet
SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank

Organisasjonskart 2022

Konsernledelsen i SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Bjørn Rune Rindal (1975) – Adm. direktør/konsernsjef

Høgskolekandidat (1997-1999) innen økonomi og administrasjon fra Høgskolen i Buskerud. Grunn- og mellomfagstudier i matematikk (1999-2000) fra Universitetet i Oslo. Delutdanning hovedfagsstudier (2002-2007) innen bedriftsøkonomisk analyse fra Høgskolen i Buskerud. Tidligere erfaring som Banksjef Bedriftsmarked fra 2010 til 2022. Ansatt som adm. direktør og konsernsjef fra 1. oktober 2022.

Lars Erik Refsahl (1979) – Banksjef Bedriftsmarked

Utdannet Siviløkonom fra Handelshøyskolen BI, og pågående MBA-studier ved Norges Handelshøyskole. Arbeidserfaring fra Handelsbanken, og som leder av BM avdelingene ved Nittedal og Ringerike i SpareBank 1 Ringerike Hadeland fra 2012 til 2022. Banksjef Bedriftsmarked fra 1. desember 2022.

Torbjørn Kjerstadmo (1977) – Banksjef Personmarked

Master of Management fra BI i 2017. Arbeidserfaring fra bank siden 2003, som rådgiver for personmarked og bedriftsmarked i Sparebanken Jevnaker Lunner, og som leder personmarked i Hønefoss Sparebank fra 2011 til 2019. Banksjef Personmarked fra august 2019.

Marthe Westlie (1979) – Organisasjon og utvikling

Bachelor i Økonomi og administrasjon ved BI i 2001. Arbeidserfaring fra Sykehuspartner HR som blant annet prosjektleder, og avdelingsleder for Rådgivningstjenester og for regionale HR-tjenester. Banksjef Organisasjon og utvikling fra august 2019.

Ida Hagelsteen Vik (1985) – Banksjef Risikostyring og Compliance

Utdannet statsautorisert revisor og jurist med advokatbevilgning. Hun er utdannet med master i regnskap og revisjon fra Norges Handelshøyskole og master i rettsvitenskap i Bergen. Hennes arbeidserfaring er fra 11 år i KPMG, herunder 3 år som revisor og åtte år som advokat i KPMG Law Advokatfirma. Banksjef Risikostyring og compliance fra 1. november 2021.

Jørgen Ruud (1977) – Banksjef Økonomi og finans

Profesjonsstudiet i Samfunnsøkonomi fra Universitetet i Oslo (2005), fordypningsstudiet i Porteføljeforvaltning, NFF/NHH 2012. Arbeidserfaring fra Finanstilsynet og kredittsjef i SpareBank 1 Ringerike Hadeland fra 2014 til 2017. Banksjef Risikostyring/Compliance fra 2017 til 2021, og Banksjef økonomi og finans fra 2021.

Bjørn Harald Blaker (1976) – Banksjef Marked og kommunikasjon

Høgskolekandidat fra Høgskolen i Hedmark i 1999. Arbeidserfaring fra mediebransjen, ansvarlig redaktør og daglig leder i Hadeland fra 2007-2011, og ansvarlig redaktør/daglig leder i Ringerikes Blad fra 2012 til 2019. Banksjef Marked og kommunikasjon siden august 2019.

Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Olav Fjell (1951) – Styreleder

Utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole (NHH). Olav Fjell har omfattende ledererfaring i norske og utenlandske selskaper, som tidligere konsernsjef i Statoil (Equinor), adm. direktør i Postbanken og konsernsjef i Lindorff Group. Valgt inn i styret i mars 2019.

Wenche Ravlo (1965) – Nestleder

Utdannet sivilingeniør ved NTNU Trondheim. Har tidligere vært adm. direktør ved Norske Skog Follum og Store Norske Spitsbergen, Kulkompani AS. Er i dag adm. direktør ved Smurfit Kappa Norge AS i Hønefoss. Valgt inn i styret i mars 2018.

Svein Oftedal (1964) – Styremedlem

Utdannet Diplom Eksportøkonom NMH. Jobber i dag som Executive Vice President of the Würth Group. Ble valgt inn i styret i 2013.

Hans Anton Stubberud (1962) – Styremedlem

Utdannet Ph.d. i strategi og ledelse fra NHH. Har vært tilknyttet og ansatt som rektor og dekan ved Høgskolen i Buskerud de senere årene, og er i dag dekan ved Universitetet i Sørøst-Norge. Valgt inn i styret i mars 2018.

Jane K. Gravbråten (1975) – Styremedlem

Utdannet siviløkonom med høyere revisorstudier (statsautorisert revisor). Har arbeidserfaring fra blant annet PwC og som banksjef økonomi/finans i SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Er i dag adm. direktør i AKA AS. Ble valgt inn i styret i 2018.

Liv Bente Kildal (1963) – Styremedlem

Bakgrunn som Finansrådgiver fra Postbanken og kunderådgiver i Sparebanken Jevnaker Lunner. Hovedtillitsvalgt og varamedlem i styret siden juli 2010. Innvalgt som styremedlem i mars 2012.

Espen Gundersen (1986) – Styremedlem

Utdannelse fra BI, Executive Master of Management. Har allsidig erfaring fra banken siden 2007, blant annet som kunderådgiver, leder av avdeling Produksjonsstøtte, og i dag kundereiseansvarlig for personkundemarkedet. Innvalgt i styret i mars 2022.

Våre medarbeidere

I SpareBank 1 Ringerike Hadeland er vi opptatt av å støtte hverandre, dele kompetanse og bidra til at banken skal gjøre det bra. Vi er her for hverandre, for våre kunder og for lokalsamfunnet. Det skal vi være i fremtiden også. Derfor er vi avhengig av engasjerte og dedikerte medarbeidere. Dyktige og engasjerte medarbeidere er bankens viktigste ressurs.

Arbeidsforhold

Banken har som mål å være en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Arbeidstakerrettigheter ivaretas gjennom etterlevelse av lov og tariffavtaleverk og i jevnlig dialog med medarbeidernes tillitsvalgte og verneombud i flere faste møte- og samarbeidsarenaer.

2022 har i mindre grad vært preget av koronasituasjonen. I april 2022 innførte vi prinsipper for hjemmekontor, hvor vårt mål med en hybrid arbeidshverdag er å være en attraktiv arbeidsgiver og tilpasse oss arbeidsmarkedet og eksterne rammebetingelser. Prinsippene ble utarbeidet av et prosjekt som var sammensatt av HR, verneombud og tillitsvalgte, samt en referansegruppe blant ansatte.

Vi har erfart at vi klarer å opprettholde produktivitet med ansatte på hjemmekontor, og særlig der vi løser mer komplekse oppgaver og oppgaver som krever konsentrasjon over lengre tid. Samtidig bidrar utstrakt bruk av hjemmekontor til færre uformelle møter, som har stor betydning for utveksling av mer fri informasjon, idégenerering og vedlikehold av det sosiale miljøet på arbeidsplassen. Flere opplever at fleksibilitet bidrar til en bedre balanse mellom jobb og fritid, samtidig som vår tilgjengelighet 24/7 utfordrer dette.

I forbindelse med prosjektet som førte frem til prinsipper for hjemmekontor har vi også gjennomført en rekke tiltak for utvikling av vår bedriftskultur. Et tiltak, som vil ferdigstilles i 2023, er en felles lederplattform for konsernet, samt utarbeidelse av medarbeiderprinsipper. Vi har også utviklet arenaer for å bygge bedriftskultur og blant annet gjennomført vår første Høydesamling for alle ansatte. Målet med Høydesamlingen er å bygge en sterk felles kultur ved å bli bedre kjent, skape trygghet i relasjoner og lære/trene sammen.

HMS og sykefravær

Sparebank 1 Ringerike Hadeland jobber systematisk med HMS. Banken gjør risikovurderinger med hensyn til helse, miljø og sikkerhet, i samarbeid med verneombud, ledere og medarbeidere. Samarbeids- og arbeidsmiljøutvalget har flere faste møter – og samarbeidsarenaer gjennom året, og blir enige om tiltak for å sikre at vi har et trygt og godt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Fokus for 2022 har vært smittevern, utarbeidelse av AKAN-policy, samt oppfølging av arbeidstid, fleksitid og overtid – for å ha et blikk på hva fleksibilitet og en hybrid arbeidshverdag gjør med vår tilgjengelighet.

Vi legger til rette for fysisk aktivitet for våre ansatte og støtter utgifter til trening og konkurranser. Vi har avtale med bedriftshelsetjeneste med periodisk oppfølging av ansattes helsesituasjon. Vi legger til rette for å redusere fysiske arbeidsbelastninger blant våre ansatte og investerer i hjelpemidler for å sikre gode arbeidsstillinger på kontoret. Hovedarbeidsplassen vår er kontoret, og alle har sin egen ergonomisk tilpassede arbeidsplass i lokalene våre. Den enkelte har på frivillig basis inngått en skriftlig avtale (i henhold til Forskrift av 05.07.2002 nr. 715 om arbeid som utføres i arbeidstakers hjem – med endringer som er vedtatt og trer i kraft 01.07.22) om hjemmekontor.

I 2022 var sykefraværet i banken 5,18 prosent, som er en økning fra 4,35 prosent i 2021. Sykefraværet har i liten grad vært arbeidsrelatert. Langtidsfravær utgjør den største andelen av sykefraværet. Banken arbeider aktivt med sykefraværsoppfølgingen, med vekt på å komme tidlig i gang med oppfølgingsplaner og aktuelle tilretteleggingstiltak.

Det er i 2022 rapportert om én arbeidsulykke med personskader.

Sykefravær

Kvinner	6,38 %
Menn	3,15 %

Fravær pga. syke barn (samlet antall dagsverk)

Kvinner	86
Menn	26

Organisasjonsutvikling og kompetanse

Etter to år med pandemi og gjenåpning av samfunn og kontorer, har vi hatt søkelys på å utvikle vår bedriftskultur, læring og organisasjonsutvikling.

Flere team har vært gjennom teamutvikling, med workshop og coaching fra Organisasjon og Utvikling. Det skjer også mange endringer som følge av virksomhetsstrategien, og etablering og utvikling av team var en viktig oppgave for OU gjennom 2022.

Ny strategi har også ført til en gjennomgang av vårt arbeid på kompetanseutvikling, og vi har etablert et nytt rammeverk med tilhørende planer for læring og kompetanse i banken. Vi må sikre at vi har riktig kompetanse til å nå målene satt i strategien.

Et viktig verktøy for å sikre at strategien forankres hos hver medarbeider, samt at vi får kartlagt kompetanse – og utviklingsbehov er de årlige utviklingssamtalene. På bakgrunn av samtalene, og målene for strategien, så utvikles tiltaksplaner for individer og på virksomhetsnivå. Kompetanseutvikling er et prioritert område, og skal bidra til at den enkelte medarbeider opplever mestring og utvikling i sitt arbeid, samtidig som banken sikrer nødvendig fremtidig kompetanse.

Opplæring, kurs og utdanning skjer i samarbeid med både interne og eksterne partnere. Vi har hatt ulike eksterne foredragsholdere til å holde webinar, vi har flere ansatte som gjennomfører kurs på NTNU om Digital transformasjon, noen som tar videreutdanning via Handelshøyskolen BI, og flere som deltar på eksterne kurs spesifikke for sin rolle.

I tillegg er det en rekke kurs som må tas i forbindelse med opprettholdelse av autorisasjoner for rådgivere. Bærekraftkompetanse har vært et prioritert område for banken i 2022, hvor vi har gjennomført etikkuke med søkelys på Åpenhetsloven, grønnvasking og ulike dilemmaer. Vi har også holdt workshop/foredrag for alle ansatte i banken om bærekraft, hvor målet var å forankre vårt arbeid med bærekraft i hele banken, gi en grunnleggende innføring, samt skape et engasjement som vi trenger inn i 2023 og fremover.

Et annet prioritert område for banken i 2022 var digital kompetanse, fortrinnsvis på vårt nye CRM-system IVER. Dette ble implementert i 2022, med omfattende opplæring for store deler av bankens ansatte. Ledere og superbrukere fikk en inngående opplæring av erfaren konsulent først. Deretter fikk rundt 85 personer opplæring med bruk av senior superbrukere. Opplæringen bestod av en full dag med bruk av forelesning, demoer og praktiske oppgaver.

For å kontinuerlig måle og ta pulsen på vår organisasjon, gjennomfører vi løpende organisasjonsundersøkelser ved bruk av Winningtemp. Dette systemet ble introdusert i 2022, og er et viktig verktøy for å kontinuerlig måle og justere hvordan vårt arbeidsmiljø er, og hvordan våre medarbeidere har det.

Redegjørelse og finansielle resultater

Styrets årsberetning 2022

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er et finanskonsern som opererer i en attraktiv vekstregion med positiv tilflytting, lav arbeidsledighet og optimisme i næringslivet. Det gjennomføres store investeringer knyttet til infrastruktur for å knytte regionen enda nærmere Oslo. Forventet langsiktig utvikling vil sannsynligvis føre til langt flere innbyggere og bedrifter i regionen, noe som vil gjøre at banken har gode muligheter for fremtidig lønnsom vekst.

Vår visjon er å være «en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region». Vi skal bygge videre på våre konkurransefortrinn som en sterk bank med solid lokal forankring. Vi har en forretningsmodell som står seg også gjennom utfordrende tider, og vi har fortsatt ambisjon om å skille oss klart ut i markedet som banken som er den beste og mest personlige samarbeidspartnere i både gode og vanskelige tider.

Banken har hatt god pågang både fra nye og eksisterende kunder innenfor person- og bedriftsmarkedet. Vi opplever at flere kunder ønsker seg en bank der de får kombinasjonen av lokal tilstedeværelse, korte beslutningslinjer, konkurransedyktige priser og gode digitale løsninger. Konsernet har kompetente medarbeidere som leverer et bredt tjenestetilbud og opplever høy kundetilfredshet.

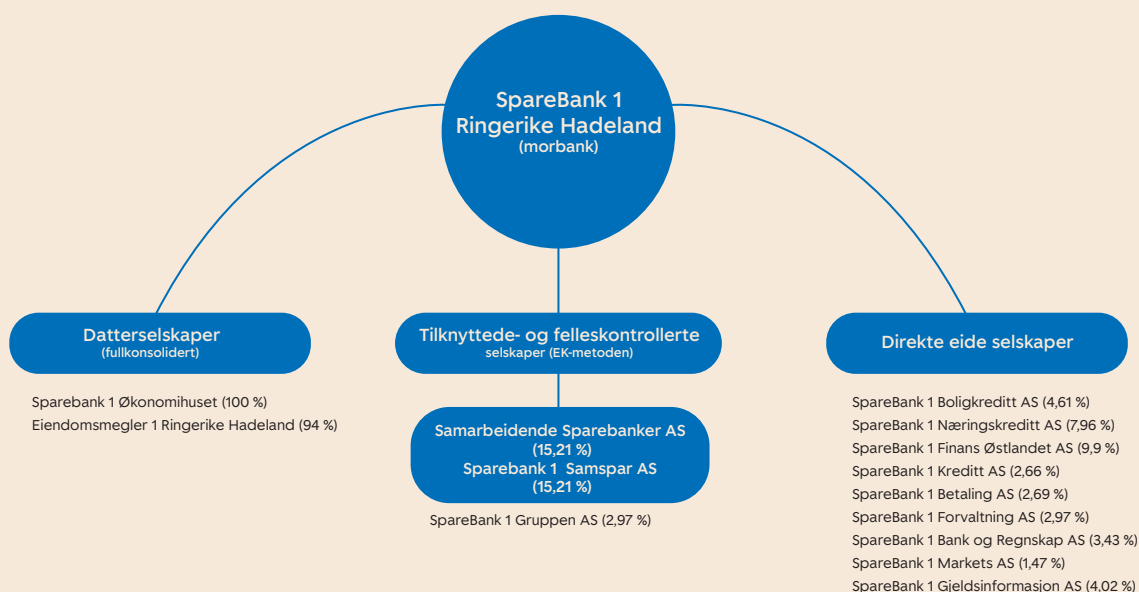
Konsernet leverte et resultat etter skatt i 2022 på 421 (446) mill. kroner og en egenkapitalavkastning på 9,9 (11,0) prosent. Resultatnedgangen skyldes primært lavere finansinntekter fra felleskontrollert virksomhet og skyldes svakere resultater i SpareBank 1 Gruppen. Resultatet fra den underliggende bankvirksomheten¹ ble 475 (439) mill. kroner. Styret er godt fornøyd med resultatet fra den underliggende bankdriften i 2022.

Konsernets sammensetning og virksomhetsområde

Konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland omfatter per 31. desember 2022 morbanken, to datterselskaper og to felleskontrollerte virksomheter.

Den 8. desember 2022 vedtok generalforsamlingen i

Finanskonsernet SB1 Ringerike Hadeland

¹ Morbankens resultat etter tap eksklusive verdipapireffekter og utbytte

Samarbeidende Sparebanker AS at aksjene i Sparebank 1 SamSpar AS deles ut som tingsutbytte til eierbankene som et ledd i forenkling av selskapsstrukturen. Begge selskap er felleskontrollert virksomhet og bokføres i henhold til egenkapitalmetoden. Transaksjonen gir samlet ingen resultat- eller balanseeffekt i konsernregnskapet. Mottatt tingsutbytte er verdsatt til 28,1 mill. kroner i morbank.

Regnskapene til datterselskapene konsolideres fullt ut i konsernregnskapet til SpareBank 1 Ringerike Hadeland, mens resultatene fra tilknyttede og felleskontrollerte selskaper resultatføres i bankens konsernregnskap tilsvarende bankens eierandel etter egenkapitalmetoden. For direkte eide selskaper inntektsføres utbytte i morbank.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har hovedkontor i Hønefoss og til sammen fire kontorer i Ringerike- og Hadelandsregionen, samt Nittedal. Konsernets hovedvirksomhet er salg og formidling av finansielle produkter og tjenester, samt eiendomsmegling og regnskapstjenester/økonomisk rådgivning. For mer informasjon om konsernet vises til eget kapittel «Om SpareBank 1 Ringerike Hadeland».

Konsernets utvikling

Hovedpunkter i 2022

- God underliggende bankdrift som følge av økt rentenetto og sterk vekst i øvrige provisjonsinntekter. Resultatet fra den underliggende bankvirksomheten² ble 475 (439) mill. kroner
- SpareBank 1 Gruppen leverte et svakere resultat i 2022 som følge av et svakt aksjemarked, negativ verdiutvikling på rente- og eiendomsporteføljen og økte skadeprosenter i forsikringsselskapet Fremtind. Vår banks del av resultatet i SpareBank 1 Gruppen utgjør 27 (72) mill. kroner.
- Turbulente finansmarkeder bidro til et netto resultat fra andre finansielle investeringer på minus 2 (-1) mill. kroner.
- Moderat kredittrisiko med fortsatt lavt mislighold og lave tap. Økte tapsavsetninger skyldes volumvekst og at banken har avsatt 10 mill. kroner for å dekke økt usikkerhet. Konstaterte tap er ubetydelige.
- God utlånsvekst i privatmarkedet 7,3 (6,5) prosent og bedriftsmarkedet 8,1 (9,5) prosent.
- Eiendomsmegler 1 Ringerike Hadeland økte sin markedsandel til 44 (39) prosent.
- SpareBank 1 Økonomihuset har undertegnet avtale om kjøp av to lokale regnskapskontorer. Bakgrunnen for transaksjonene er et ønske om å øke konkurransekraften innen økonomisk rådgivning, regnskap og lønntjenester, samt ytterligere styrke kompetanse-

miljøet i selskapet. Etter den planlagte fusjonen vil selskapet vil få en samlet omsetning på ca. 80 mill. kroner med 80 medarbeidere.

- Bjørn Rune Rindal ble tilsatt som ny administrerende direktør i banken og konsernsjef fra 1. oktober 2022.

Konsernregnskap for 2022

Konsernresultat før skatt ble 535 (558) mill. kroner. Resultatnedgangen på 23 mill. kroner fra i fjor skyldes lavere bidrag fra felleskontrollerte virksomheter i SpareBank 1 Alliansen, samt nettotap på finansielle instrumenter. Uroen i finansmarkedene preger både forsikringsselskapene i alliansen og bankens portefølje direkte. Dette trekker resultatene ned, og spesielt sammenlignet med et meget sterkt resultat i 2021.

	2021	2022	Endring
Netto renteinntekter	461	559	98
Netto provisjons- og andre inntekter	357	334	-22
Netto resultat fra finansielle eiendeler	103	55	-48
Sum inntekter	921	949	28
Sum driftskostnader	369	395	26
Resultat før tap	552	554	2
Tap på utlån og garantier	-6	19	24
Resultat før skatt	558	535	-23
Skattekostnad	112	114	2
Periodens resultat	446	421	-25

Netto renteinntekter inkl. provisjoner fra kredittforetak

Konsernet legger vekt på å ha en diversifisert inntektssammensetning og har som ambisjon at minst 40 prosent av inntektene skal komme fra annet enn tradisjonelle balanseprodukter. I 2022 utgjør rentenetto inkludert provisjonsinntekter fra kredittforetakene 67 (62) prosent av totale inntekter eks. utbytte og verdireguleringer.

Netto renteinntekter ble 559 (461) mill. kroner, mens provisjonsinntekter fra utlån overført til SpareBank 1 Bolig-/Næringskreditt beløp seg til 59 (105) mill. kroner. Samlet økte netto renteinntekter inkludert provisjonsinntekter fra kredittforetak med 9 prosent og beløp seg til 618 (566) mill. kroner. Økningen fra fjoråret skyldes utlånsvekst, reprising av portefølje som følge av økte styringsrenter og bedre innskuddsmarginer. Netto renteinntekter målt mot gjennomsnittlig forvaltningskapital inkl. kredittforetakene har styrket seg gjennom året og var på 1,59 (1,48) prosent.

Netto øvrige provisjons- og andre inntekter

Netto øvrige provisjonsinntekter ble på 155 (133) mill. kroner. Økningen på 22 mill. kroner (17 prosent) kan

² Morbankens resultat etter tap eksklusive verdipapireffekter og utbytte

hovedsakelig tilskrives økte provisjoner fra betalingsformidling -og forsikringsområdet.

Provisjonsinntektene fra betalingsformidling ble på 75 (59) mill. kroner. Økningen på 16 mill. kroner (26 prosent) skyldes økt reiseaktivitet hos våre kunder som gir økte provisjonsinntekter fra VISA og kredittkort.

Provisjonsinntekter fra forsikring utgjorde 51 (46) mill. kroner. Økningen på 5 mill. kroner (13 prosent) skyldes både økt salg, god bestandsutvikling og lav skadeprosent.

Provisjonsinntektene fra spare- og plasseringsområdet ble på 15 (15) mill. kroner. Uro i aksjemarkeder med verdifall i investeringsporteføljer og lavere i nettotegninger demper resultatutviklingen.

Netto resultat fra finansielle investeringer

Netto resultat fra finansielle investeringer var 55 (103) mill. kroner. Resultatnedgangen på 48 mill. kroner skyldes reduserte inntekter fra eierinteresser og verdiendring på finansielle eiendeler.

Inntekter fra eierinteresser, Samarbeidende SpareBanker (SamSpar)

SamSpar-bankene eier 19,5 prosent av SpareBank 1 Gruppen og SpareBank 1 Ringerike Hadeland mottar resultatbidrag fra SpareBank 1 Gruppen gjennom sin eierandel i SamSpar. SpareBank 1 Gruppen leverte et svakt resultat i 2022 mot et historisk godt resultat i 2021. SpareBank 1 Gruppen fikk et resultat på 1.398 (4.105) mill. kroner før skatt og 1.137 (3.250) etter skatt.

Egenkapitalavkastning var 7,6 (21,9) prosent. Sammenlignet med fjoråret er finansinntektene i forsikringsselskapene betydelig lavere i år grunnet svake aksjemarkeder og økte renter, samt nedskrivning av investeringseiendommer. Et dårligere forsikringsresultat i Fremtind som følge av økte skadeprosenter bidrar også negativt. Vår banks del av resultatet i SpareBank 1 Gruppen utgjør 27 (72) mill. kroner.

Resultatbidraget fra SamSpar beløper seg til 27 (89) mill. kroner. Foruten svakere resultater i SpareBank 1 Gruppen, så resultatførte konsernet i fjor en gevinst på 18 mill. kroner i forbindelse med etablering av SpareBank 1 Forvaltning AS.

Utbytte

Utbytte fra døtre, felleskontrollert virksomhet og tilknyttet virksomhet fremkommer som «Inntekter av eierinteresser» i morbank. I konsernet inntektsføres andel av resultatet løpende.

Mottatt utbytte fra andre investeringer utgjør 31 (15) mill. kroner.

Netto resultat fra andre finansielle investeringer

Banken har resultatført en gevinst på 4 mill. kroner knyttet til verdijustering av eierandelen i SpareBank 1 Markets AS. Selskapet har de siste årene styrket sin markedsposisjon og hatt en betydelig topplinjevekst. Bankens eierandel i SpareBank 1 Markets AS er 1,47 prosent.

Banken resultatførte i 2. kvartal en gevinst på 15 mill. kroner knyttet til verdijustering av eierandelen i SpareBank 1 Finans Østlandet AS. Verdijusteringen ble fortatt i forbindelse med at banken økte sin eierandel i selskapet fra 5 prosent til 9,9 prosent gjennom kjøp av aksjer i selskapet.

Banken resultatførte i 4. kvartal en gevinst på 12 mill. kroner som følge av en oppdatert verdivurdering av felleskontrollerte virksomheter i forbindelse med regnskapsmessig behandling av eierposten.

Verdiendring på fastrenteporteføljen med tilhørende sikring og obligasjonsporteføljen har påført banken et nettotap på 31 mill. kroner.

Som følge av uro i finansmarkedet har banken et nettotap fra andre finansielle investeringer på 3 mill. kroner.

Driftskostnader

Sum driftskostnader ble 395 (369) mill. kroner og utgjorde 42 (40,0) prosent av netto inntekter. Økningen i driftskostnader fra i fjor skyldes dels økte personal- og driftskostnader i morbank, dels økte alliansekostnader knyttet til drift, forvaltning og utvikling, og dels pågående strategiprosess i datterselskapet SpareBank 1 Økonomihuset.

Kredittrisiko og porteføljeutvikling

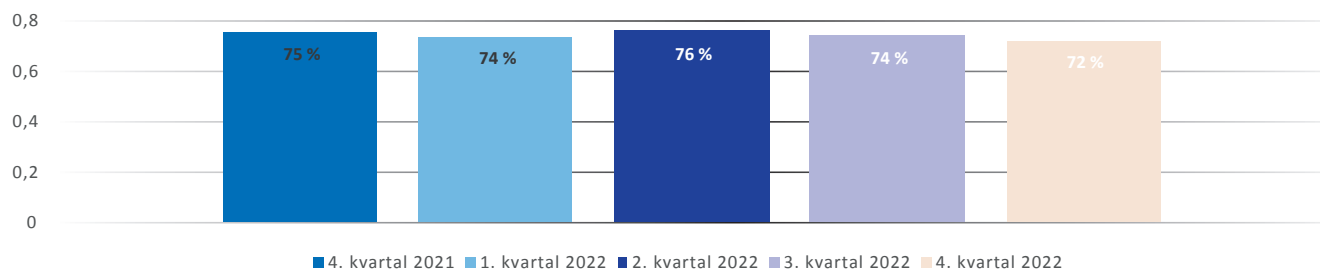
Kredittrisiko knyttet til utlånsporteføljen er bankens største risikoområde. Kreditter besluttet i henhold til bankens bevilgningsreglement og banken følger aktivt opp løpende engasjementer. Overvåking av kredittrisikoen skjer gjennom et risikoklassifiseringssystem utviklet i samarbeid med SpareBank 1 Alliansen. Tapsutviklingen er avhengig av den økonomiske utviklingen i Norge generelt og i bankens markedsområde spesielt.

72 (75) prosent av bankens utlån inkl. overført til kredittforetak er klassifisert i svært lav eller lav risikoklasse.

Bankens kredittportefølje består av 67 (67) prosent utlån til personmarkedet og 33 (33) prosent utlån til bedriftsmarkedet.

Utlån til personmarkedet består hovedsakelig av lån med sikkerhet i boligeiendom og belåningen er gjennomgående moderat sett opp mot sikkerhetsverdiene.

Andel utlån i svart lav og lav risikoklasse

Dette tilsier begrenset tapspotensiale. Gjennomsnittlig belåningsgrad for personmarkedsporteføljen er på 54 prosent inkludert utlån overført til kredittforetak og 61 prosent ekskludert utlån overført til kredittforetak. Belåningsgrad beregnes på innvilget ramme. Utviklingen i belåningsgrad avhenger av kundenes avdragsprofil og utviklingen i markedsverdien på eiendommene som er stilt som sikkerhet. Markedsverdien på sikkerhet i bolig- og eiendom oppdateres hovedsakelig hvert kvartal.

Bankens utlånsportefølje til bedriftsmarkedet gjenspeiler i stor grad næringsstrukturen i bankens region. Av bankens kredittportefølje mot bedriftskunder er 58 (58) prosent av utlånene knyttet til omsetning og drift av eiendom, 12 (13) prosent til bygg og anleggsvirksomhet, 10 (10) prosent til primærnærings, hovedsakelig landbruk, og 8 (7) prosent til forretningsmessig tjenesteyting. Banken har en gjennomsnittlig belåningsgrad i eiendomsporteføljen på under over 60 prosent.

Bankens eksponering mot hotell-, restaurant- og reiselivsbransjen er lav og utgjør kun 1 (2) prosent av porteføljen. Banken har også en lav eksponering mot energiintensive næringer som utgjør 2 prosent av bedriftsmarkedsporteføljen. Banken sitter på en godt diversifisert portefølje med næringsseiendom, hvor hovedregelen er langsiktige leietaker eller eiendom til eget bruk.

Banken har ingen direkte engasjementer med kunder som er berørt av økonomiske sanksjoner som følge av Russlands invasjon av Ukraina.

Det gjøres kvartalsvis en individuell gjennomgang av samtlige større engasjementer i bedriftsmarkedsporteføljen. Trekk på kreditter, avdragsutsettelse og misligholdsutvikling i hele utlånsporteføljen følges løpende opp. Tilsvarende er det innført tett oppfølging av de største kredittengasjementene på personmarkedet samt engasjementer i høy og høyeste risikoklasse.

Kredittrisikoen i bankens utlånsportefølje er lav til mo-

derat. Mislighold og tap er på et lavt nivå sett opp mot total portefølje.

Tap og mislighold

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har ved utgangen av året et resultatført tap på utlån og garantier på 19 (inntektsføring 6) mill. kroner.

Modellmessige tapsavsetninger (trinn 1 og 2) har økt med 9 mill. kroner som følge negativ migrering av enkeltengasjementer, samt volumvekst nye kunder. Det har ikke blitt gjort individuelle nedskrivninger (trinn 3) på enkeltengasjement av vesentlige størrelser i 2022. Periodens netto konstaterte tap var 0 (0) mill. kroner.

Det er fortsatt ingen direkte indikasjoner på kredittforverring i bankens utlånsportefølje, og misligholdet er lavt. Det er imidlertid stor usikkerhet knyttet til økonomiske utsikter fremover. Kombinasjonen av økte renter, problemer med vareleveranser og økte råvarepriser øker risikoen knyttet til bolig- og eiendomsutvikling, samt innenfor næringsseiendom. Effekter av den økte usikkerheten er forventet å slå inn i bankens kredittmodeller med forsinkelse. Banken gjorde en tilleggsavsetning for økt usikkerhet på grunn av dette i 2. kvartal på 8 mill. kroner og har valgt å øke avsetningen i 4. kvartal med 2 mill. kroner. Samlet har banken avsatt 10 mill. kroner i ledelsesbuffer for å dekke økt usikkerhet.

Brutto misligholdte utlån var 0 mill. kroner (9 mill. kroner) ved utgangen av 4. kvartal, tilsvarende 0,00 (0,04) prosent av brutto utlån. Bankens tette oppfølging av mislighold over en årrekke har sørget for vedvarende lave mislighold.

Utlån til kunder

Brutto utlån til kunder, inklusive utlån overført til kredittforetakene økte med 2,6 (2,4) mrd. kroner, og var 37 (34) mrd. kroner ved utgangen av året. Tolv månedersveksten i brutto utlån var 7,6 (7,4) prosent. Banken arbeider strukturert og proaktivt overfor nye kunder og prosjekter og har god effekt av dette arbeidet.

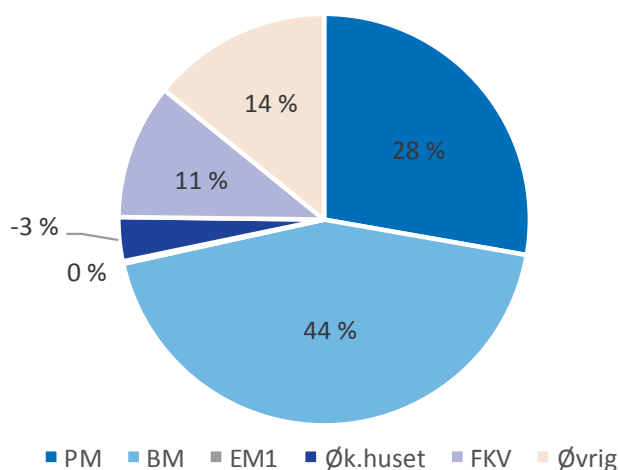
Brutto utlån inkl. kredittforetak	4.kvartal 2021	1.kvartal 2022	2.kvartal 2022	3.kvartal 2022	4.kvartal 2022
Utlånsvekst i kvartalet, i mill. kroner	269	600	699	792	505
Utlånsvekst i kvartalet, i %	0,8 %	1,7 %	2,0 %	2,2 %	1,4 %

Innskudd fra kunder

Bankens innskudd har økt med 6,3 (5,4) prosent siste 12 måneder til 19 (18) mrd. kroner. Innskuddsdekningen var på 78 (78) prosent.

Forretningsområdene

Resultat før skatt fordelt på forretningsområder:

Personkunder (PM)

(Hele mill. kroner)	2022	2021	Endring
Netto renteinntekter og provisjon BK	287	325	-38
Netto andre provisjonsinntekter	106	90	15
Netto andre inntekter	1	-0	1
Driftskostnader	188	179	9
Resultat før tap	205	236	-31
Tap på utlån og garantier	-1	-1	-0
Resultat før skatt	206	237	-31

Privatkundemarkedet leverer et svakere resultat med en inntektsnedgang på 22 mill. kroner, og resultatnedgang på 13 prosent.

Netto renteinntekter gikk ned med 38 mill. kroner til 287 (325) mill. kroner, som følge av lavere provisjonsinntekter fra utlån overført til kredittforetak. Lavere provisjonsinntekter skyldes økningen i pengemarkedsrenten og forsinkelser i renteendring ut til kunde, som gir lavere marginer på overførte lån til boligkredittforetaket. Økte utlånsrenter, volumvekst og bedre innskuddsmarginer trekker i motsatt retning.

Det generelle marginpresset oppleves som vedvarende på grunn av stor konkurranse om boliglånskundene, mens det ventes å bedres noe når de varslede renteendringene trer i kraft i utlånsporteføljen.

Brutto utlån inkl. kredittforetak, PM	4.kvartal 2021	1.kvartal 2022	2.kvartal 2022	3.kvartal 2022	4.kvartal 2022
Utlånsvekst i kvartalet, i mill. kroner	219	224	460	560	440
Utlånsvekst i kvartalet, i %	1,0 %	1,0 %	2,0 %	2,4 %	1,8 %

Brutto utlån til personkunder, inklusive utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt, økte med 1,7 (1,4) mrd. kroner. Tolv-månedersveksten i brutto utlån var 7,3 (6,5) prosent. Banken arbeider strukturert og proaktivt overfor nye kunder blant annet ved samarbeid mellom banken og eiendomsmeglerselskapet og har hatt god effekt av dette arbeidet.

Innskudd fra personkunder har økt 682 (740) mill. kroner, tilsvarende 5,8 (6,8) prosent.

Bedriftskunder (BM)

(Hele mill. kroner)	2022	2021	Endring
Netto renteinntekter og provisjon BK	326	268	58
Netto andre provisjonsinntekter	50	40	10
Netto andre inntekter	1	1	0
Driftskostnader	97	91	6
Resultat før tap	280	219	62
Tap på utlån og garantier	19	-5	24
Resultat før skatt	261	223	38

Bedriftskundemarkedet leverer et godt resultat med en resultatforbedring på 38 mill. kroner (28 prosent). Netto renteinntekter økte med 58 mill. kroner til 326 (268) mill. kroner, som følge av økte utlånsrenter og volumvekst.

Volumvekst og bedre innskuddsmarginer kompenserer for lavere utlånsmarginer.

Brutto utlån til bedriftsmarkedskunder, inklusive utlån overført til SpareBank 1 Næringskreditt, økte med 0,92 (0,98) mrd. kroner. Tolv månedersveksten i brutto utlån var 8,1 (9,5) prosent. Banken arbeider strukturert og proaktivt overfor nye næringslivskunder og byggeprosjekter, og har hatt god effekt av dette arbeidet.

Brutto utlån inkl. kredittforetak, BM	4.kvartal 2021	1.kvartal 2022	2.kvartal 2022	3.kvartal 2022	4.kvartal 2022
Utlånsvekst i kvartalet, i mill. kroner	66	412	245	232	28
Utlånsvekst i kvartalet, i %	0,6 %	3,6 %	2,1 %	1,9 %	0,2 %

Innskudd fra bedriftsmarkedskunder økte med 0,43 (0,18) mrd. kroner, tilsvarende 6,8 (3,0) prosent. Veksten kan tilskrives enkelte nye større innskuddskunder.

Eiendomsmeglervirksomhet

(Hele mill. kroner)	2022	2021	Endring
Netto inntekter	53	57	-5
Driftskostnader	45	47	-2
Resultat før skatt	8,6	10,7	-2,1

EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS oppnådde et resultat før skattekostnad på 9 (11) mill. kroner. Resultatet er preget av den lave aktiviteten i boligmarkedet gjennom 1. kvartal og 4. kvartal. På tross av færre solgte boliger, økte selskapet økte sin markedsandel til 44 (39) prosent.

Meglerselskapet er samlokalisert med banken på Hønefoss, Gran og Nittedal.

Det jobbes systematisk med samhandling mellom bank og eiendomsmegler. Dette gjør at konsernet kan gi et bredere tilbud til kundene, samtidig som det gir et bedre inntjeningsgrunnlag for konsernets samlede virksomhet.

Inntektene fra forretningsområdet er naturlig sykliske med normalt høyeste inntekter i 2. og 3. kvartal.

Regnskaps- og IT-tjenester

(Hele mill. kroner)	2022	2021	Endring
Netto inntekter	63	60	3
Driftskostnader	64	54	10
Resultat før skatt	-0,9	6,3	-7,2

SpareBank 1 Økonomihuset AS oppnådde et negativt resultat før skattekostnad på 1 (6) mill. kroner.

Året har vært preget av store endringer. Iverksettelse av strategiplan og ansettelse av ny ledergruppe som har gitt høyere kostnader samt skapt bevegelse i organisasjonen. Ny daglig leder var på plass 15. august. Fullt bemannet ledergruppe var virksom fra 1. oktober.

I løpet av høsten så har selskapet gjort betydelige endringer på intern drift, samt at man har kjøpt to lokale regnskapskontorer – BS Regnskap AS og Fokus Økonomi AS, der prosessene og kostnadene er tatt igjennom drift. Selve oppkjøpene skjer i 2023. Selskapet har også hatt prosess med å finne en exit-strategi for sitt datterselskap IT-Nett AS. Det er inngått salgavtale med NorIT AS og selskapet vil bli solgt i 2023. Det er foretatt en nedskrivning av innregnet goodwill fra transaksjon i 2015 på Økonomihuset IT-Nett på 5 mill. kroner slik at årsresultatet viser etter et underskudd etter skatt på 1,8 mill. kroner.

Regnskapsbransjen er i stor endring og selskapet må endre mye vedrørende drift og utnyttelse av teknologi. Dette er prosesser som selskapet er godt i gang med, og man digitaliserer stadig nye kunder sammen med effektivisering vedrørende bruk av ressurser. I henhold til vedtatt strategiplan så vil man fortsette dette arbeidet fremover med økt hastighet. I tillegg skal det jobbes aktivt med implementering av de kjøpte virksomhetene, kunderekuttering samt styrking av rådgivningsområdet.

Selskapet har en sterk markedsposisjon i regionen og er en driver for videre vekst i konsernet.

Felleskontrollerte virksomheter

Bankkonsernet eier andeler i SpareBank 1 Gruppen AS indirekte gjennom Samarbeidende Sparebanker AS. Bankens indirekte eierandel i SpareBank 1 Gruppen AS utgjør 2,97 %. Innregnet resultat fra felleskontrollert virksomheter utgjorde totalt 27 (89) mill. kroner.

Se omtale over under avsnitt «Inntekter fra eierinteresser, Samarbeidende Sparebanker (SamSpar)».

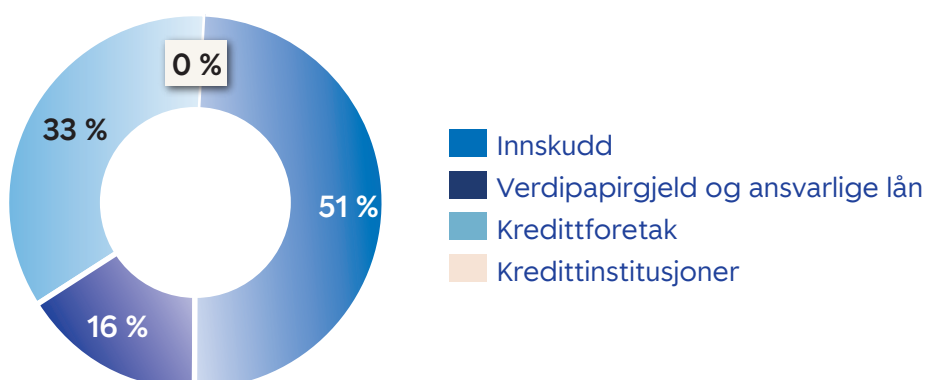
Finansiering og likviditet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har en vel-diversifisert finansieringsportefølje som er spredt på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

Bankens primære finansieringskilde er innskudd fra kunder. Bankens innskuddsdekning er på et tilfredsstillende nivå med 78 (78) prosent eksklusive kredittforetak og 52 (52) prosent inkl. kredittforetak.

SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt er også viktige finansieringskilder for banken. Volum overført til kredittforetakene var 12,3 (11,2) mrd. kroner ved utgangen av 4. kvartal 2022.

Finansieringsporteføljen er godt diversifisert

Bankens øvrige finansiering består hovedsakelig av verdipapirgjeld og ansvarlig kapital. Konsernets samlede verdipapirgjeld utgjorde 5,5 (5,3) mrd kroner ved utgangen av 4. kvartal 2022. Gjennomsnittsdurasjonen i innlånsporteføljen var på 3,3 (2,9) år.

Kapitalmarkedene har vært velfungerende, men økt markedsuro har gitt betydelig spreadutgang på kreditt-påslagene gjennom året.

Banken publiserte 15. februar 2022 et ambisiøst grønt obligasjonsrammeverk som grunnlag for utstedelse av grønne obligasjoner. Den første utstedelsen under det nye grønne obligasjonsrammeverket ble gjort 23. februar 2022 og var på 500 mill. kroner. Det grønne obligasjonsrammeverket er en del av bankens satsning på bærekraft og utstedelsen ble meget godt mottatt i markedet. Banken utstedte en ytterligere grønn obligasjon i 4. kvartal på 200 mill. kroner.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er ratet med en innskudds-/gjeldsrating fra Moodys på A2 med stabile utsikter. Ratingen har hatt en positiv effekt på bankens tilgang på markedsfinansiering.

LCR (Liquidity Coverage Ratio) per 4. kvartal 2022 utgjør 201 (199) prosent.

Styret vurderer likviditetssituasjonen som god, samtidig som finansieringsmarkedet er velfungerende.

Kapitaldekning

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er godt kapitalisert. Ved utgangen av 4. kvartal hadde banken en ren kjernekapitaldekning forholdsmessig konsolidert på 18,0 (17,8) prosent, en kjernekapitaldekning på 18,1 (18,0) prosent og en kapitaldekning på 19,6 (19,5) prosent. Uvektet kjernekapitaldekning var på 8,6 (8,8) prosent.

Tilsvarende tall for morbank var henholdsvis 18,1 (17,8), 18,1 (17,8) og 19,4 (19,1) prosent. Uvektet kjernekapitaldekning var på 10,4 (10,8) prosent.

Finanstilsynet ferdigstilte 2. februar 2018 sin første SREP-vurdering av SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Pilar 2-kravet er satt til 1,7 prosent av risikovektet volum. Dette kravet er knyttet til risikofaktorer som ikke er dekket av Pilar 1 og må dekkes av ren kjernekapital. Pilar 2-kravet kommer i tillegg til minimumskravene og bufferkravene i Pilar 1. Kravet trådte i kraft 31. mars 2018. Styret forventer at Finanstilsynet vil komme med en ny SREP-vurdering i løpet av 1. halvår 2023.

Finansdepartementet besluttet 16. desember 2022 å utsette innføring av økt systemrisikobufferkrav på 1,5 prosentpoeng for standardmetodebanker til utgangen av 2023.

Regulatoriske krav til ren kjernekapitaldekning var på 13,7 prosent ved utgangen av 4. kvartal 2022, hensyntatt gjeldede krav til motsyklisk kapitalbuffer på 2,0 prosent og systemrisikobuffer på 3,0 prosent. Norges Bank besluttet i mars 2022 å øke kravet til motsyklisk kapitalbuffer til 2,5 prosent med virkning fra 31.03.23. Styret har fastsatt mål for ren kjernekapitaldekning for banken og konsernet på regulatorisk minstekrav (pilar 1 og 2) + 1 prosentpoeng³. Minimumsmål på uvektet kjernekapital er 4,0 prosent. Målene innfris med god margin på alle nivåer ved utgangen av 4. kvartal 2022.

EUs bankpakke trådte i kraft i Norge 1. juni 2022. Den viktigste effekten av dette regelverket var implementeringen av utvidet SMB-rabatt, som for konsernet bidro til en økning i ren kjernekapitaldekning (for.h.m. konsolidert) på om lag 1,0 prosentpoeng isolert sett per 30.06.2022.

Det vises ellers til redegjørelse om kapitaldekning i note 5.

Rating

Moody's Investors Service (Moody's) videreførte bankens innskudds- og gjeldsrating på A2 med stabile utsikter i 2022. Dette begrunnes i god kredittkvalitet, lave tap, sterk kapitalisering og gode økonomiske prestasjoner over tid.

Moody's tildelte samtidig banken en ESG rating CIS-2 (nøytral til lav), noe som innebærer at ESG-risiko ikke påvirker Moody's vurderinger av banken i positiv eller negativ retning.

Egenkapitalbevis

Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål om at minst 50 prosent av konsernets årsresultat deles ut som utbytte. Konsernet har et langsiktig mål om egenkapitalavkastning på 11 prosent.

En oversikt over bankens 20 største egenkapitalbevisiere fremgår av note 39.

Kursen på bankens egenkapitalbevis har holdt et relativt stabilt nivå og var 324 (328) kroner ved utgangen av året. Det tilsvarer en kursnedgang på 1 prosent. Til sammenligning falt Oslo Børs Hovedindeks og Oslo Børs Egenkapitalindeks med hhv. 7 og 1 prosent i samme periode.

³ Kapitalplanleggingen hensyntar forventede endringer i regulatoriske krav. Forutsatt et pilar 2-krav på 1,7 % vil kravet til ren kjernekapital øke til 15,7 % med fullt påskrudd kapitalbuffer. Kapitalmål til ren kjernekapital er myndighetskrav + 1 prosentpoeng

Ved utgangen av 2022 var SpareBank 1 Ringerike Hadeland priset til pris/bok 1,21 (1,27).

Totalavkastningen for RING-beviset inkl. utbytte var 3,8 (43,5) prosent.

Konsernet etablerte i 2022 en egen spareordning for egenkapitalbevis. Alle fast ansatte i konsernet fikk anledning til å kjøpe egenkapitalbevis for et gitt sparebeløp, maksimalt begrenset til 22.000 kroner per ansatt. Egenkapitalbevisene kjøpes til markedspris. To år etter oppstart av spareperioden tildes et gratis egenkapitalbevis kjøpt gjennom spareperioden. Totalt 72 prosent av konsernets ansatte deltok i spareprogrammet i 2022.

Styret har vedtatt å videreføre spareordningen for ansatte i konsernet i 2023. Totalt 72 prosent av konsernets ansatte deltar i spareprogrammet som går fra januar 2023 til desember 2023.

Forslag til overskuddsdisponering

Styret foreslår overfor bankens representantskap et ordinært kontantutbytte for 2022 på 13,10 kroner per egenkapitalbevis. I 2021 ble det utbetalt et ordinært utbytte på 13,90 kroner og et ekstraordinært utbytte på 2,30 kroner, i sum 16,20 kroner per egenkapitalbevis. Utdelingsgraden totalt er 50,1 (58,4) prosent for regnskapsåret 2022 av egenkapitalbeviser andel av konsernets resultat.

Det er morbankens resultat som danner grunnlag for disponering av årsoverskuddet. Årsoverskudd til disponering fremkommer etter endringer i fond for urealiserte gevinster på -26 mill. kroner. Samlet beløp til disponering er 427 mill. kroner. Resultatet er fordelt mellom grunnfondet og egenkapitalbevisene i henhold til deres respektive andel av egenkapitalen.

Overskuddsdisponering	2022
Årsoverskudd i morbank	453
Overført fond for urealiserte gevinster	-26
Årsoverskudd til disponering	427
Utbytte (13,10 kr/EKB)	205
Overført til utjevningsfond	211
Grunnfondskapital	6
Gaver	6
Sum disponert	427
Utdelingens andel av morbankens årsoverskudd til disponering	49,3 %
Utdelingens andel av konsernets årsoverskudd til disponering	50,1 %

Risiko- og kapitalstyring

Kjernevirksomheten til SpareBank 1 Ringerike Hadeland er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel

risiko. Konsernet bruker betydelige ressurser på å utvikle gode risikostyringssystemer og -prosesser.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal ha en moderat risikoprofil. Risiko- og kapitalstyring skal støtte opp under konsernets strategiske målbilde og bidra til opprettholdelse av ønsket risikoprofil. Risiko- og kapitalstyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- Å ha en tydelig bedriftskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring og konsernets verdigrunnlag
- Å ha en god forståelse av hvilke risikoer som er drivere for inntjening, kostnader og tap
- Å i størst mulig grad prise tjenester og produkter i tråd med underliggende risiko
- Å ha en tilstrekkelig soliditet sett i forhold til langsiktige strategiske mål og valgt og risikoprofil
- Å utnytte diversifiseringsgevinster
- Å unngå at uventede enkelthendelser skader konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

Banken har etablert en struktur som på en systematisk måte identifiserer, vurderer, kommuniserer og håndterer risiko gjennom hele konsernet, og det foretas en løpende overvåking. Risikostyring tar utgangspunkt i fastsatt visjon, strategi og mål, samt de rammer for risikoeksponering som er fastsatt av styret. Beredskaps- og kontinuitetsplaner skal sikre at driften kan videreføres og tap begrenses ved vesentlige, uforutsette hendelser.

Konsernets risikostyring er nærmere beskrevet i note 6.

Compliance (etterlevelse)

Compliancerisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomiske tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter. SpareBank 1 Ringerike Hadeland vektlegger gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Styret vedtar konsernets compliance policy som beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering. Det arbeides kontinuerlig med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for både å ivareta etterlevelse og effektivitet i organisasjonen. Nye reguleringer og nytt regelverk som påvirker driften skal fortløpende inkluderes i rutiner og retningslinjer.

Styret understreker at konsernet har lav toleranse for compliancerisiko, og det er nulltoleranse for bevisste brudd på regelverk. Ingen compliancehendelser skal kunne skade konsernets soliditet, resultat eller omdømme i vesentlig grad. Konsernets forretningsdrift skal utføres på en måte som hindrer bøter og sanksjoner.

Det er ikke gjennom internkontroll eller internrevisjon identifisert alvorlige compliancebrudd i konsernet i 2022.

Konsernets risikostyring inkludert compliancerisiko er nærmere beskrevet i note 6.

Forsikring for styrets medlemmer og daglig leder

SpareBank 1 Ringerike Hadeland med datterselskaper har sammen med de andre selskapene i SpareBank 1-alliansen tegnet forsikring til styrets medlemmer og daglig leder for deres mulige ansvar overfor foretaket og tredjepersoner. Forsikringsdekningen for styreansvar er 800 mill. kroner per skade og samlet per år, mens forsikringsdekningen for profesjonsansvar- og kriminalitetsforsikringen er 1 200 mill. kroner per skade og samlet per år.

Virksomhetsstyring

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Ringerike Hadeland omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeviser, kundenes, medarbeidernes, innskytternes og andre gruppers interesser i banken.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 14. oktober 2021, og retter seg etter de anbefalinger som er relevante for en sparebank med egenkapitalbevis. Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og implementeringen i SpareBank 1 Ringerike Hadeland. En nærmere beskrivelse av konsernets eierstyring og selskapsledelse, herunder informasjon om styring og kontroll knyttet til finansiell rapportering i henhold til regnskapslovens §3-3b, finnes i eget kapittel i årsrapporten.

Etikk og varsling

Verdiskaping skal skje i tråd med god rådgivningsskikk og innenfor rammer der den enkelte medarbeider ikke bryter etiske retningslinjer for å tilfredsstille økonomiske mål. Det gjennomføres jevnlig e-læringer og lærings tiltak for å opprettholde bevisstheten rundt etiske problemstillinger inkludert kjennskap til varslingsplakat med rutiner for varsling av kritikkverdige forhold. Retningslinjene skal bidra til at medarbeiderne overholder taushetsplikten, unngår opptreden som kan skade bankens omdømme, ivaretar sin habilitet og håndterer interessekonflikter. Videre beskriver retningslinjene hvordan medarbeiderne skal forholde seg til gaver, kunder og representasjon. Styret gjennomgår reviderte retningslinjer årlig.

Nærmere redegjørelse er gitt i konsernets bærekraftsrapport for 2022.

Informasjonssikkerhet og personvern

Vårt konsern er avhengig av høy tillit fra kunder, og våre

kunder skal ha tillit til at personopplysningene deres er trygge hos oss. Sikkerhetskultur og etterlevelse av personvernregelverket har høyt fokus i SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Det er etablert et internt rammeverk for å ivareta personvernet til kunder, ansatte og andre som inkluderer personvernerklæring og policy for behandling av personopplysninger med tilhørende retningslinjer. Styret gjennomgår revidert policy og overordnede retningslinjer årlig. Gjennom 2022 har det vært gjennomført flere opplæringstiltak og e-læringskurs for å styrke kompetansen knyttet til personvern.

Personvern og informasjonssikkerhet henger tett sammen. Tilgjengelighet, integritet og konfidensialitet for bankens og kundens data og informasjon er et vesentlig element i bankens virksomhet. Cyberangrep er en alvorlig og økende risiko. Beskyttelse av infrastruktur og sikkerhetsrutiner er sammen med oppdaterte varslingsystemer og løpende håndtering av hendelser i SpareBank 1-alliansen og banken kritisk for å ivareta IKT-sikkerhet og stabile IT-systemer. Det er etablert et felles rammeverk for å ivareta informasjonssikkerheten i alliansen og som er implementert i egen bank. Styret gjennomgår revidert policy og overordnede retningslinjer årlig.

Sikring og overvåking av system og IKT-utstyr inkl. tilgangssystem, er sammen med opplæring og rutiner viktige elementer knyttet til beredskap og kontinuitet, både for forebygging og hendelseshåndtering for å gjennomføre normal drift. Det gjennomføres jevnlig e-læringer og lærings tiltak for å opprettholde bevisstheten rundt informasjonssikkerhet i organisasjonen. Tiltak for å ivareta informasjonssikkerhet og forsvar mot cyberangrep har svært høy prioritet og styret holdes løpende orientert om trusselbildet.

Nærmere redegjørelse er gitt i konsernets bærekraftsrapport for 2022

Kampen mot økonomisk kriminalitet er en del av vårt bærekraftarbeid

Gjennom etterlevelse av plikter og regelverk bidrar konsernet til å ruste det finansielle systemet slik at kriminelle aktører erfarer at økonomisk kriminalitet blir slått ned på. Vi arbeider for å forebygge, avdekke og avverge at banken benyttes til kriminelle formål. Arbeidet er risikobasert og styres av en overordnet retningslinje, rammeverk og operative rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Styret gjennomgår reviderte risikoanalyser og overordnede retningslinjer årlig. Det er gjennomført årlig kompetanseoppdatering av ansatte, ledelse og styret slik at samtlige har en forståelse for bankens samfunnsansvar og hvorfor arbeidet mot økonomisk kriminalitet er viktig.

Nærmere redegjørelse er gitt i konsernets bærekraftsrapport for 2022

Medarbeidere og arbeidsforhold

Våre viktigste ressurser er engasjerte og dyktige medarbeidere som hver dag bidrar til å skape resultatene til konsernet. Å skape en kontinuerlig forbedringskultur hvor ansatte søker etter og innfører nye og bedre løsninger til det beste for våre kunder og banken, er viktig i en tid med raske endringer i kundeadferd og hvor våre kunder forventer raske svar, høy kvalitet i rådgivingen og personlig kundebehandling i alle kanaler. Omstillings- og kontinuerlig utvikling er avgjørende for å være relevante for kundene i fremtiden og dermed bankens konkurransekraft. Banken har jobbet aktivt gjennom 2022 med å gå fra organisering rundt kontorer, til spesialisering - og oppgaveorganisering. Dette arbeidet vil videreføres i 2023 og ut strategiperioden fram mot 2024.

Vi har som mål å være en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Arbeidstakerrettigheter ivaretas gjennom etterlevelse av lov og tariffavtaleverk og i jevnlig dialog med medarbeidernes tillitsvalgte og verneombud i flere faste møte- og samarbeidsarenaer. Konsernet har i 2022 jobbet med å innføre et nytt verktøy for organisasjonsundersøkelser, Winningtemp. Verktøyet vil regelmessig måle hvordan den enkelte ansatte i organisasjonen har det, og vil bidra til at organisasjonen mer effektivt kan jobbe med tiltak for å bedre arbeidsmiljøet ytterligere. Foreløpige resultater fra den nye organisasjonsundersøkelsen understøtter tidligere medarbeiderundersøkelser som viser arbeidsmiljøet er godt og at konsernet har engasjerte medarbeidere. Sykefraværet er lavt og var 5,2 (4,4) prosent i 2022. Det er i 2022 rapportert om en arbeidsulykke med mindre personskade.

Selskapet har en ambisjon om å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og hindre diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne, etnisitet, nasjonal opprinnelse, hudfarge, språk, religion og livssyn. Lønnsforskjeller skal kunne begrunnes med objektive kriterier. Nærmere redegjørelse er gitt i kapittel "Aktivitets- og redegjørelsesplikten" i årsrapporten

Bærekraft og samfunnsansvar

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har et stort samfunnsengasjement og støtter lokale initiativ innenfor kultur, idrett og utdanning. Dette har skjedd ved sponsorvirksomhet, gjennom opprettet næringsstiftelse og talentstipend og ikke minst ved godt samspill med sparebankstiftelsene. Utbytte fra banken og avkastning på stiftelsenes investeringer danner grunnlag for gaver til allmenntilgode formål fra stiftelsene. Stiftelsenes formål er å videreføre sparebanktradisjonene i sine respektive lokalsamfunn samt forvalte kapital og eierinteresser i banken.

Vår visjon er å være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. Visjonen peker retning for arbeidet vårt og etablerer bærekraft som en sentral del av vår virksomhet. Med utviklingen av nye samfunnsutfordringer innen klima, miljø og voksende sosiale og økonomiske forskjeller, blir det viktig for oss å tenke nytt, innovativt og langsiktig rundt utøvelsen av vårt samfunnsansvar. Gjennom å finansiere, investere og bidra til rådgiving i vår region, kan vi som bank være en pådriver for omstilling og lede bedrifter og privatpersoner i en bærekraftig retning slik at vi når klimamålene om et lavutslippssamfunn. Satsingen på bærekraft er godt forankret i konsernets virksomhetsstrategi fram mot 2024.

Nærmere redegjørelse er gitt i konsernets bærekraftsrapport for 2022.

Sparebankstiftelsene

Bankens største eiere er tre lokale sparebankstiftelser; SpareBankstiftelsen Ringerike, SpareBankstiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal og SpareBankstiftelsen Gran. Til sammen eier disse tre sparebankstiftelsene 64 prosent av egenkapitalbevisene i banken. Utbytte fra, og avkastning på investeringen i banken danner grunnlag for gaver til allmenntilgode formål fra sparebankstiftelsene. Deres formål er å utvise stort samfunnsengasjement i sine respektive lokalsamfunn samt forvalte kapital og eierinteresser i banken.

Samspillet med sparebankstiftelsene bidrar til å bygge opp under bankens sterke samfunnsengasjement. Banken anser eierstrukturen og sparebankstiftelsenes lokale engasjement for å være et viktig konkurransefortrinn.

Åpenhetsloven

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er underlagt åpenhetsloven. Det betyr at vi skal gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs prinsipper for ansvarlig næringsliv. Redegjørelse for våre aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven skal publiseres på våre websider innen 30.6.2023 i tråd med kravene som følger av åpenhetsloven.

Banken følger anskaffelsesstrategien i SpareBank 1 som stiller krav til våre leverandører for å sikre etisk forretningsvirksomhet og redusere negativ påvirkning på miljø og sosiale forhold. Ved avtaleinngåelser skal leverandøren forplikte seg til SpareBank 1s standard om bærekraft i innkjøp. Kravene bygger på sentrale FN-konvensjoner, ILO-konvensjoner og nasjonal arbeidslovgivning på produksjonsstedet.

En stor andel av våre leverandøravtaler forvaltes gjennom samarbeidet i SpareBank 1-alliansen. Allians-einnkjøps handlingsplan for bærekraftige anskaffelser tar utgangspunkt i en bred risikovurdering av leveran-

dørmassen og spisser leverandør oppfølgingen mot et utvalg leverandører, bl.a. med tanke på leverandørers etterlevelse av åpenhetsloven. Faktiske og mulige negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold følges opp av allianseinnkjøp. Nærmere redegjørelse er gitt i konsernets bærekraftsrapport for 2022.

Revisjon

Ekstern revisjon

Konsernets eksterne revisor er Deloitte AS. Ekstern revisor rapporterer til representantskapet i banken.

Intern revisjon

Konsernets internrevisor er PwC AS. Internrevisjonen rapporterer til styret i banken.

Fortsatt drift

Morbanken og konsernet er solid med en tilfredsstillende kapitaldekning og driften er lønnsom. Det er gode forutsetninger for fortsatt framgang for konsernet i 2023. Styret bekrefter herved, i samsvar med regnskapsloven, at årsregnskapet for 2022 er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Utsiktene fremover

Gjenåpningen av Norge etter pandemien ble avløst med krig i Europa, høy inflasjon og stigende renter. Aktiviteten i vår region har imidlertid holdt seg høy gjennom hele 2022. Arbeidsledigheten er fortsatt lav, men den høye prisveksten og de stigende rentene har medført at myndighetene har satt inn tiltak for å dempe den innenlandske etterspørselen.

Vår region er fortsatt preget av vekst, lav arbeidsledighet og et offensivt næringsliv. Det foregår stadig byggearbeider knyttet til infrastrukturprosjekter for å knytte regionen enda nærmere Oslo. Forventet langsiktig utvikling vil sannsynligvis føre til flere innbyggere og bedrifter i regionen, noe som vil gjøre at banken har gode muligheter for fremtidig lønnsom vekst.

Vår visjon er å være «en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region». Vi skal bygge videre på våre konkurransefortrinn som en sterk bank med solid lokal forankring.

Overskriften for vår offensive strategi er «Digitalt først, slik at vi kan skille oss ut som relasjonelle». I dette ligger det at vi skal utnytte potensialet i digitalisering. Effektiv drift gir grunnlag for konkurransedyktige kundebehandlingser. Bransjeledende digitalbanktjenester innfrir kundenes forventninger til en fremtidsrettet og moderne bank. Dette er i sum fundamentet som setter oss i stand til å tydeliggjøre og videreutvikle vår rolle som en nær og personlig lokalbank. Vi har fortsatt som ambisjon å skille oss klart ut i markedet som banken som er den beste og mest personlige samarbeidspartneren i både gode og vanskelige tider. Dette kan bli særlig viktig i tiden framover, når utsiktene for makroøkonomien tyder på økt pris- og kostnadsnivå for både private husholdninger og bedriftsmarkedet. Våre dyktige rådgivere, som bor i og kjenner godt regionen, er godt forberedt. Vi har stått sammen med våre kunder, i motgang og medgang, siden 1833. Det skal vi fortsette med. SpareBank 1 Ringerike Hadeland er mer enn en bank, og skal skille seg ut som nær og relasjonell. Vi skal bidra til å bygge verdier som varer, for både kunder, samfunn og bankens eiere.

Banken kjennetegnes av lønnsom og solid bankdrift, og den er tilstrekkelig godt kapitalisert. Gjennom sterk markedsposisjon, nære kunderelasjoner og effektiv utnyttelse av digitale muligheter anser styret at banken har gode vekstmuligheter i en attraktiv region. Styret vil takke konsernets ansatte og tillitsvalgte for god innsats og positivt samarbeid.

Styret vil også rette en takk til de tre sparebankstiftelsene for samarbeidet gjennom året, og ser frem til å fortsette samspillet til glede for, og utvikling av, regionen.

Samspillet mellom innbyggere, næringsliv og bank er viktig for å sikre en god utvikling i regionen. Styret takker konsernets kunder, eiere og samarbeidspartnere ellers, og vil legge vekt på å videreføre dette samspillet i 2023.

Hønefoss, 14. februar 2023

I styret for SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Olav Fjell
Leder

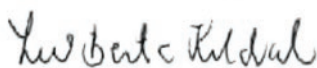
Wenche Ravlo
Nestleder

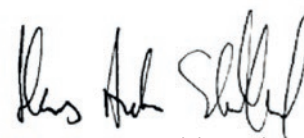
Svein Oftedal

Jane K. Gravbråten

Liv Bente Kildal

Hans Anton Stubberud

Espen Gundersen

Bjørn Rune Rindal
Adm. direktør

Årsregnskap

Resultatregnskap

MORBANK				KONSERN	
2021	2022	(beløp i mnok)	Note	2022	2021
563	867	Renteinntekter effektiv rentes metode	2, 17	867	562
42	41	Andre renteinntekter	2, 17	41	42
143	348	Rentekostnader	17	349	143
461	560	Netto renteinntekter		559	461
250	224	Provisjonsinntekter	18	224	250
12	10	Provisjonskostnader	18	10	12
4	7	Andre driftsinntekter	18	121	119
242	221	Netto provisjons- og andre inntekter		334	357
15	31	Utbytte	19, 37	31	15
96	62	Inntekter av eierinteresser	19, 37	27	89
2	- 2	Netto resultat fra andre finansielle investeringer	19	- 2	- 1
113	90	Netto resultat fra finansielle eiendeler		55	103
816	871	Sum inntekter		949	921
131	141	Personalkostnader	20, 22	227	215
138	147	Andre driftskostnader	16, 21	168	154
269	287	Sum driftskostnader		395	369
547	583	Resultat før tap		554	552
- 6	19	Tap på utlån og garantier	10	19	- 6
552	565	Resultat før skatt		535	558
108	111	Skatt	23	114	112
445	453	Resultat for regnskapsåret		421	446
-	-	Minoritetsinteresser		0,4	0,5
27,65	27,65	Resultat per egenkapitalbevis (majoritet)		25,32	27,72

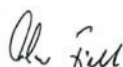
Utvidet resultatregnskap

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
445	453	Resultat for regnskapsåret	421	446
		Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat		
-13	-16	Aktuarielle gevinster og tap vedrørende ytelsespensjon	-16	-13
		Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og		
0	0	felleskontrollert virksomhet	0	1
3	4	Skatt	4	3
		Poster som vil bli reklassifisert til resultat		
		Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og		
0	0	felleskontrollert virksomhet	1	0
0	0	Endring i virkelig verdi utlån PM	0	0
0	0	Skatteeffekt	0	0
-10	-12	Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	-12	-9
435	441	Totalresultat for regnskapsåret	409	437
-	-	Minoritetsinteresser	0	1

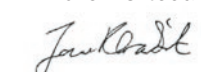
Balanse

MORBANK			KONSNERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
EIENDELER				
91	90	Kontanter og fordringer på sentralbanker	90	91
1 104	1 143	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 143	1 103
23 044	24 477	Netto utlån til kunder	24 477	23 043
2 197	2 041	Sertifikater og obligasjoner	2 041	2 197
9	69	Finansielle derivater	69	9
866	1 093	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	1 094	866
216	244	Investering i eierinteresser	361	356
61	61	Investering i konsernselskaper	0	0
97	91	Eiendom, anlegg og utstyr	115	124
29	36	Utsatt skattefordel	36	29
0	0	Goodwill og andre immaterielle eiendeler	57	63
82	97	Andre eiendeler	126	104
27 796	29 443	Sum eiendeler	29 610	27 984
GJELD				
0	0	Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0
18 014	19 129	Innskudd fra og gjeld til kunder	19 118	17 990
5 252	5 549	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5 549	5 252
6	94	Finansielle derivater	94	6
252	218	Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	274	304
251	251	Ansvarlig lånekapital	251	251
23 774	25 240	Sum gjeld	25 285	23 802
EGENKAPITAL				
1 565	1 565	Egenkapitalbevis	1 565	1 565
492	492	Overkursfond	491	492
1 580	1 779	Utjevningsfond	1 779	1 580
254	205	Avsatt utbytte	205	254
7	6	Avsatt til gaver	6	7
94	100	Grunnfond	100	94
5	5	Kompensasjonsfond	5	5
25	52	Annen egenkapital	173	184
0	0	Minoritetsandel	1	1
4 022	4 203	Sum egenkapital	4 324	4 182
27 796	29 443	Sum gjeld og egenkapital	29 610	27 984

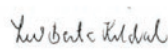
Hønefoss, 14. februar 2023
I styret for SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Olav Fjell
Leder

Svein Oftedal

Jane K. Gravbråten

Wenche Ravlo
Nestleder

Liv Bente Kildal

Bjørn Rune Rindal
Adm. Direktør

Hans Anton Stubberud

Espen Gundersen

Endring i egenkapital

MORBANK

(Beløp i mnok)	Eier- andels kapital ¹	Overkurs- fond	Ut- jevnings- fond	Grunn- fonds- kapital	Komp.- fond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital	Avsatt utbytte	Avsatt gaver	Sum egen- kapital
Egenkapital 31.12.20	1.565	492	1.562	94	5	34	-17	34	1	3.770
Periodens resultat	0	0	171	5	0	8	0	254	7	445
Utvidede resultatposter										
Netto aktuarielle gevinster og tap	0	0	-9	0	0	0	0	0	0	-9
Endring i virkelig verdi utlån PM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum utvidede resultatposter	0	0	-9	0	0	0	0	0	0	-10
Totalresultat	0	0	162	4	0	8	0	254	7	435
Transaksjoner med eierne										
Utdelt ekstraordinært utbytte	0	0	-144	0	0	0	0	0	0	-144
Utdelt gavefond ekstraordinært utbytte	0	0	0	-4	0	0	0	0	0	-4
Besluttet utbytte for 2020	0	0	-144	0	0	0	0	0	0	-144
Utdelt gavefond 2020	0	0	0	0	0	0	0	0	-1	-1
Sum transaksjoner med eierne	0	0	-144	-4	0	0	0	-34	-1	-183
Egenkapital 31.12.21	1 565	492	1 580	94	5	43	-17	254	7	4 022
Egenkapital 31.12.21	1 565	492	1 580	94	5	43	-17	254	7	4 022
Periodens resultat	0	0	211	5	0	26	0	205	6	453
Utvidede resultatposter										
Netto aktuarielle gevinster og tap	0	0	-12	0	0	0	0	0	0	-12
Endring i virkelig verdi utlån PM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalresultat	0	0	199	5	0	27	0	205	6	441
Transaksjoner med eierne										
Utdelt ekstraordinært utbytte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Utdelt gavefond ekstraordinært utbytte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Utdelt utbytte for 2021	0	0	0	0	0	0	0	-254	0	-254
Utdelt gavefond 2021	0	0	0	0	0	0	0	0	-7	-7
Sum transaksjoner med eierne	0	0	0	0	0	0	0	-254	-7	-260
Egenkapital 31.12.22	1 565	492	1 779	101	5	69	-17	205	6	4 203

1. Pr 31.12.22 består eierandelskapitalen av 15.650.405 egenkapitalbevis à NOK 100.

KONSERN

(Beløp i mnok)	Eier- andels kapital ¹	Over- kurs- fond	Ut- jevnings- fond	Grunn- fonds- kapital	Komp.- fond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital	Avsatt utbytte	Avsatt gaver	Sum	Mino- ritets interesse	Sum egen- kapital
Egenkapital 31.12.20	1 565	492	1 562	94	5	7	175	34	1	3 935	1	3 935
Periodens resultat	0	0	171	5	0	8	1	254	7	446	1	446
Utvidede resultatposter												
Netto aktuarielle gevinster og tap	0	0	-9	0	0	0	0	0	0	-9	0	-9
Endring i virkelig verdi utlån PM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andre inntekter og kostnader tilknyttet felleskontrollert virksomhet	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1
Sum utvidede resultatposter	0	0	-9	0	0	0	1	0	0	-9	0	-9
Totalresultat	0	0	162	4	0	8	2	254	7	437	0	437
Transaksjoner med eierne												
Andre føringer over EK ²⁾	0	0	0	0	0	0	-8	0	0	-8	0	-8
Utdelt ekstraordinært utbytte	0	0	-144	0	0	0	0	0	0	-144	0	-144
Utdelt gavefond ekstraordinært utbytte	0	0	0	-4	0	0	0	0	0	-4	0	-4
Utdelt utbytte for 2021	0	0	0	0	0	0	0	-34	0	-34	0	-34
Utdelt gavefond 2021	0	0	0	0	0	0	0	0	-1	-1	0	-1
Sum transaksjoner med eierne	0	0	-144	-4	0	0	-8	-34	-1	-191	0	-191
Egenkapital 31.12.22	1 565	492	1 580	94	5	16	169	254	7	4 181	1	4 182
Egenkapital 31.12.21	1 565	492	1 580	94	5	16	169	254	7	4 181	1	4 182
Periodens resultat	0	0	211	5	0	26	-33	205	6	421	0	421
Utvidede resultatposter												
Netto aktuarielle gevinster og tap	0	0	-12	-0	0	0	0	0	0	-12	0	-12
Endring i virkelig verdi utlån PM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andre inntekter og kostnader tilknyttet felleskontrollert virksomhet	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
Sum utvidede resultatposter	0	0	-12	0	0	0	0	0	0	-12	0	-12
Totalresultat	0	0	199	5	0	27	-33	205	6	409	0	409
Transaksjoner med eierne												
Andre føringer over EK ²⁾	0	-1	0	0	0	0	-5	0	0	-6	0	-6
Utdelt ekstraordinært utbytte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Utdelt gavefond ekstraordinært utbytte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Utdelt utbytte for 2020	0	0	0	0	0	0	0	-254	0	-254	0	-254
Utdelt gavefond 2020	0	0	0	0	0	0	0	0	-7	-7	0	-7
Sum transaksjoner med eierne	0	-1	0	0	0	0	-5	-254	-7	-267	0	-267
Egenkapital 31.12.22	1 565	491	1 779	100	5	42	131	205	6	4 323	0,98	4 324

1. Pr 31.12.2022 består eierandelskapitalen av 15.650.405 egenkapitalbevis à NOK 100.

2. Poster ført direkte mot egenkapital i FKV

Kontantstrømoppstilling

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
-1 160	-1 456	Netto utlån til kunder	-1 456	-1 161
591	804	Renteinnbetalinger på utlån til kunder	804	591
926	1 115	Innskudd fra kunder	1 113	922
-66	-202	Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-202	-66
304	-39	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	-39	304
4	16	Renter på utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	16	4
119	141	Sertifikater og obligasjoner	141	119
20	52	Renteinnbetalinger på sertifikater og obligasjoner	52	20
2	1	Renteutbetaling derivater	1	2
238	221	Provisjonsinnbetalinger	337	378
-183	-186	Utbetalinger til lønn	-274	-256
-136	-205	Andre utbetalinger til drift	-225	-196
-92	-111	Betalt skatt	-115	-97
-20	7	Andre tidsavgrensninger	4	-17
547	157	A Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter	157	547
-5	2	Investering i varige driftsmidler	2	-5
9,13	9	Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	9	9
-97	-235	Utbetaling til investeringer i aksjer og fond	-235	-97
32	39	Innbetaling fra salg av aksjer og fond	39	32
111	64	Utbytte fra investeringer i aksjer	64	111
50	-121	B Netto likviditetsendring investering	-121	50
820	1 750	Opptak av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1 750	820
-656	-1 405	Tilbakebetaling - utstedelse av verdipapirer	-1 405	-656
60	-	Opptak av ansvarlig lånekapital	-	60
-60	-	Innfrielse ansvarlig lånekapital	-	-60
-76	-113	Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-113	-76
-6	-8	Renteutbetalinger på ansvarlig lånekapital	-8	-6
-	-	Opptak av lån fra kredittinstitusjoner	-	-
-500	-	Tilbakebetaling av lån fra kredittinstitusjoner	-	-500
-183	-260	Utbetaling til utbytte og gavefond	-260	-183
-601	-36	C Netto likviditetsendring finansiering	-36	-601
-4	-0,6	A+B+C Netto endring likvider i året	-0,6	-4
95	91	Likviditetsbeholdning 1.1.	91	95
91	90	Likviditetsbeholdning 31.12	90	91
		Likviditetsbeholdning spesifisert		
91	90	Kontanter og fordringer på sentralbanken	90	91
91	90	Likviditetsbeholdning sist i mnd	90	91

Noter til regnskapet

Noter

Generell informasjon

1. Generell informasjon	s. 60
2. Regnskapsprinsipper IFRS	s. 60
3. Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper	s. 68
4. Segmentinformasjon	s. 70
5. Kapitaldekning	s. 72
6. Finansiell risikostyring	s. 74

KREDITTRISIKO

7. Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld	s. 79
8. Utlån til og fordringer på kunder	s. 80
9. SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS	s. 83
10. Tap på utlån og garantier	s. 85
11. Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser	s. 91
12. Finansielle instrumenter og motregning	s. 92
13. Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler	s. 93

MARKEDSRISIKO

14. Markedsrisiko knyttet til renterisiko	s. 95
---	-------

LIKVIDITETSRISIKO

15. Likviditetsrisiko	s. 96
16. Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser/likviditetsrisiko	s. 97

RESULTATREGNSKAP

17. Netto renteinntekter	s. 101
18. Netto provisjons- og andre inntekter	s. 102
19. Netto resultat fra finansielle eiendeler	s. 102
20. Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte	s. 103
21. Adm. kostnader og andre driftskostnader	s. 104
22. Pensjoner	s. 104
23. Skatt	s. 107

BALANSE

24. Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter	s. 109
25. Virkelig verdi på finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	s. 112
26. Sertifikater og obligasjoner s	s. 114
27. Finansielle derivater	s. 115
28. Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	s. 117
29. Goodwill og andre immaterielle eiendeler	s. 117
30. Eiendom, anlegg og utstyr	s. 118
31. Andre eiendeler	s. 119
32. Innskudd fra og gjeld til kunder	s. 119
33. Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	s. 120
34. Ansvarlig lånekapital	s. 121
35. Annen gjeld og forpliktelser	s. 122
36. Bundne midler	s. 123
37. Investeringer i eierinteresser	s. 124

ØVRIGE OPPLYSNINGER

38. Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper	s. 126
39. Eierandelskapital- og eierstruktur	s. 127
40. Leieavtaler	s. 129
41. Hendelser etter balansedagen	s. 129

Note 1 – Generell informasjon

Beskrivelse av virksomheten

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har til formål å fremme sparing ved å ta i mot innskudd fra en ubestemt krets av innskytere, levere finansielle tjenester til publikum, næringsliv og offentlig sektor, og å forvalte på trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Bankens formål er å yte investeringstjenester og tilknyttede tjenester innenfor rammen av verdipapirhandeloven. Banken kan utføre alle vanlige bankforretninger og finansielle tjenester i samsvar med den til enhver gjeldende lovgivning.

Bankens forretningside er å være en solid, lønnsom og selvstendig sparebank i markedsområdene Ringeriks- og Hadelandsregionen og i Nittedalsområdet. Banken skal tilby et bredt spekter av finansielle tjenester til personkunder, små og mellomstore bedrifter og offentlig sektor i bankens virkeområde.

Bankens visjon, verdier, mål og forretningside er vedtatt av styret og inntatt i årsrapporten.

Konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har sitt hovedkontor på Hønefoss, Søndre Torv 6, i Ringerike kommune (morbank) og lokalbanker i kommunene Ringerike, Jevnaker, Nittedal og Gran. Hoveddelen av lokalbankene er samlokalisert med Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS.

Konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland består av morbanken, datterselskapet Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS (94 % eierandel) og datterselskapet SpareBank 1 Økonomihuset AS (100 % eierandel).

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er notert på Oslo Børs ("RING").

Årsregnskapet for 2022 ble vedtatt av styret 14. februar 2023.

Note 2 – Regnskapsprinsipper IFRS

Grunnlaget for utarbeidelse av det konsoliderte årsregnskapet

Selskaps- og konsernregnskapet 2022 for SpareBank 1 Ringerike Hadeland er satt opp i overensstemmelse med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er gjort gjeldende i Norge. Dette omfatter også tolkninger fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) og dens forgjenger, Den faste tolkningskomité (SIC). Regnskapet er avlagt basert på IFRS standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskap som avlegges per 31. desember 2022.

Konsernregnskapet og selskapsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Implementerte regnskapsstandarder og andre relevante endringer i regelverk i 2022

Lovendringer som gjennomfører EUs bankpakke (CRR2, CRD5 og BRRD2) i norsk rett ble vedtatt i 2021, og loven trådte i kraft 1. juni 2022. Gjennomføringen av bankpakken innebar blant annet at SMB-rabatten

utvides. SMB-rabatten ble opprinnelig innført ved utgangen av 2019 og reduserer bankenes kapitalkrav for utlån til små og mellomstore bedrifter.

Fra å opprinnelig gjelde bare utlån opptil 1,5 mill. euro ble denne rabatten utvidet til å gjelde utlån til alle bedrifter i SMB-markedet, som blir definert som bedrifter med årlig omsetning inntil 50 mill. euro. Dette medførte at banken fikk en lettelse i kapitalkravet isolert sett.

Øvrige endringer med virkning for fremtidige perioder

Etter bankens vurderinger er det ingen IFRS-er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er i millioner kroner med mindre annet er angitt.

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter banken og datterselskap. Datterselskap konsolideres hvis de oppfyller kriteriene til konsolidering etter IFRS 10. IFRS 10 angir tre vilkår som må være oppfylt av banken for at det skal foreligge konsolideringsplikt:

- I. banken må ha bestemmende innflytelse over virksomheten herunder kunne styre aktiviteter som i vesentlig grad har innvirkning på avkastningen i datterselskapet
- II. banken har mulighet eller rett til å motta avkastning fra virksomheten
- III. banken har mulighet eller rett til å bruke sin innflytelse til å påvirke avkastningens størrelse.

Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt slik kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg slik kontroll. Gjensidige balanseposter og alle vesentlige resultat-elementer er eliminert. Minoritetens andel av konsernets resultat blir presentert i egen linje under resultat etter skatt i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises minoritetens andel som en egen post.

Felleskontrollert virksomhet

En felleskontrollert virksomhet er en virksomhet der to eller flere parter har felles kontroll og er kjennetegnet ved at partene er bundet av en kontraktsregulert ordning som gir to eller flere av disse partene felles kontroll over den felleskontrollerte virksomheten.

SpareBank 1 Gruppen eies med 19,5 prosent hver av SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge og Samarbeidende Sparebanker AS. Øvrige eiere er SpareBank 1 Østlandet (12,4 prosent) og LO (9,6 prosent).

Styringsstrukturen for SpareBank 1-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne. Samspar regnskapsfører investeringer i felleskontrollert virksomhet etter egenkapitalmetoden. SpareBank 1 Ringerike Hadeland eier 15,21 prosent av Samarbeidende Sparebanker AS og Sparebank 1 SamSpar AS. Sparebank 1 SamSpar AS var tidligere et datterselskap av Samarbeidende Sparebanker AS, men eierskapet ble overført banken i slutten av 2022 gjennom et tingsutbytte. Styringsstrukturen i Samspar-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne som tilfredsstiller kravene til felleskontrollert virksomhet. Bankens eierandel regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og kostmetoden i morbankregnskapet.

Kontanter

Kontanter består av kontanter i NOK og valuta, samt innskudd i Norges Bank.

Finansielle eiendeler

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre målekategorier: virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (other comprehensive income - OCI) og amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangs regnskapsføring av eiendelen. For finansielle eiendeler skilles mellom gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter, hvor gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter. Klassifiseringen av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktsmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken forretningsmodell som brukes for styring av porteføljen som eiendelene inngår i.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost. Instrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Banken benytter seg av SpareBank 1 Boligkreditt AS som finansieringsverktøy (se Note 9 for øvrig beskrivelse). Banken overfører bare deler av de utlån som kvalifiserer for overføring til boligkredittselskapet. Utlån som inngår i forretningsmodeller (porteføljer) med utlån som kvalifiserer for overføring kan derfor sies å holdes både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, en forretningsmodell som er konsistent med måling til virkelig verdi med verdiendringer over OCI i både morbankens og konsernets resultat.

Ut fra en vurdering av betingelser for utlån til person- og bedriftsmarkedskunder, er det derfor konkludert med at hele PM-porteføljen, med unntak av fastrenteutlån, klassifiseres til måling til virkelig verdi over OCI. BM-utlån, som ikke er fastrenteutlån, måles til amortisert kost. Kontanter og fordringer på sentralbanker samt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner måles også til amortisert kost.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er

betaling av normal rente (tidsverdi av penger, kredittmargin og andre normale marginer knyttet til utlån og fordringer) og hovedstol, og instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktfestede kontantstrømmer. Bankens investeringer i sertifikater og obligasjoner måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat på grunn av bankens forretningsmodell. Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendring over OCI kan måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet dersom dette eliminerer eller reduserer, med vesentlig grad, et regnskapsmessig misforhold.

Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI kan utpekes til måling til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer et regnskapsmessig misforhold. Som følge av at vurdering av fastrenteutlån til amortisert kost ville medført et regnskapsmessig misforhold grunnet regnskapsføring av sikringsinstrumenter til virkelig verdi, har SpareBank 1 Ringerike Hadeland valgt å måle alle fastrenteutlån til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Derivater og investeringer i egenkapitalinstrumenter
Alle derivater skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter skal regnskapsføres i tråd med prinsippene for sikringsbokføring. Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles i balansen til virkelig verdi med mindre man oppfyller kravene til måling til virkelig verdi over OCI og velger dette ved første gangs innregning. SpareBank 1 Ringerike Hadeland regnskapsfører alle egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultat. Renter knyttet til derivater som sikrer fastrentefinansiering presenteres under «Rentekostnader» sammen med rentekostnader fra sikringsobjektet. Renter knyttet til derivater hvor det ikke benyttes sikringsbokføring presenteres under «Andre renteinntekter». Verdiendring blir ført under «Netto resultat fra andre finansielle investeringer».

Sikringsbokføring

Banken benytter virkelig verdi sikring av sine fastrenteinnlån for å styre sin renterisiko. Banken vurderer og dokumenterer sikringens effektivitet, både ved førstegangs klassifisering og på løpende basis i samsvar med IFRS 9. I sin sikringsaktivitet sikrer banken seg mot bevegelser i swap renten. Endringer i kredittspread er derfor ikke hensyntatt i sikringseffektiviteten eller verdivurderingen. Ved virkelig verdi sikring blir sikringsinstrumentet regnskapsført til virkelig verdi og sikringsobjektet blir regnskapsført til amortisert kost justert for endring i virkelig verdi av den sikrede risiko. Endringer i disse verdiene fra inngående balanse blir resultatført.

Banken inngår sikringsforretninger med anerkjente banker for å redusere egen risiko. Derivatforretningene er knyttet til ordinær bankvirksomhet og gjennomføres for å redusere risiko knyttet til bankens innlån i finansmarkedene og for å avdekke og redusere risiko relatert til kunderettede aktiviteter. Kun sikringer knyttet til bankens innlånsvirksomhet defineres som "virkelig verdisikring" i henhold til IFRS 9. Banken har ingen kontrakter som kvalifiserer for kontantstrømsikring.

Tapsnedskrivning utlån

Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 vil gjelde for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller gjeldsinstrumenter til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også lånetilsagn og finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangs innregning, skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Forventet kreditttap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, det vil si forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

Nærmere beskrivelse av bankens nedskrivningsmodell

Tapsanslaget lages kvartalsvis, og bygger på historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen. Tapsestimatene blir beregnet basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Banken har historikk for observert PD og observert LGD, som danner grunnlag for estimater på fremtidige verdier for PD og LGD.

Modellen inneholder 3 ulike scenarier, «Base case», «Best case» og «Worst case», og det beregnes et forventet tap (expected credit loss – ECL) for hvert scenario. ECL for en kombinasjon av de tre scenariene er et vektet gjennomsnitt for de tre scenariene, hvor «Base case» vektes med 80 %, «Best case» vektes med 10 % og «Worst case» vektes med 10 %. Se «Note 3 –

Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper» for utfyllende informasjon om scenarioene.

I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre trinn:

Trinn 1:

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning for tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2:

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi eiendeler med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som ikke er klassifisert som kredittforringet. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforverring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede PD har økt vesentlig.

Følgende regler for kategorisering av trinn 2 gjelder:

- En konto skal ha kategori 2 når kontoen er i overtrekk eller har restanse på 30 dagers varighet eller mer.
- En konto skal ha kategori 2 når den tilhører en kunde som har blitt satt til særlig oppfølging. Kriteriene for dette fastsetter banken og kontoen settes i kategori 2 manuelt. Kriteriene kan bl.a. være at kunden er på watchlist. Det vil si at kunden har vesentlig forhøyet risiko og banken vurderer at det er behov for tettere oppfølging.
- En konto skal ha kategori 2 når kundens PD har økt med over 150 prosent til et nivå over 0,60 prosent. Endringen måles ved å sammenligne kundens PD samme måned som kontoen ble innregnet («PD_IB») med kundens PD for måneden det rapporteres på («PD_UB»).

Dersom de kvantitative eller kvalitative forholdene som medførte flytting til trinn 2 bedres tilstrekkelig, slik at de ikke lenger treffer de nevnte kriterier, vil engasjementet flyttes tilbake til trinn 1.

Trinn 3:

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse og hvor det er objektive bevis på kreditttap som medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. For disse eiendelene avsettes det for

forventet tap over levetiden. Banken har definert at det er objektive bevis for tap når et utlån er i mislighold (klasse J og K). Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kreditttap (expected credit loss - ECL). Dersom det er objektive bevis på at kreditttap har inntruffet, beregnes størrelsen på tapet til differansen mellom eiendelens bokførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rentesats.

Kreditttapet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs innregning (taps-hendelse) og resultatet av tapshendelsen må også kunne måles pålitelig. Objektive bevis på kreditttap omfatter observerbare data som blir kjent for konsernet om følgende tapshendelser:

- Vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker
- Ikke uvesentlig mislighold av kontrakt, som manglende betaling av avdrag og renter
- Konsernet innvilger låntaker spesielle betingelser med bakgrunn i økonomiske eller legale grunner knyttet til låntakers økonomiske situasjon
- Sannsynlighet for at skyldner vil inngå gjeldsforhandlinger eller andre finansielle reorganiseringer
- På grunn av finansielle problemer opphører de aktive markedene for den finansielle eiendelen
- Kunder med mer enn 90 dagers betalingsmislighold vil alltid flyttes til trinn 3

Konsernet vurderer først om det eksisterer individuelle objektive bevis på kreditttap for finansielle eiendeler som er individuelt signifikante. Bokført verdi av eiendelen reduseres ved bruk av en nedskrivningskonto og tapet innregnes i resultatregnskapet. En kunde som er klassifisert som misligholdt, og følgelig ligger i kategori 3 skal ha 3 eller 12 måneders karenperiode etter at misligholdet er gjort opp avhengig av hvorvidt det er gitt betalingslettelse, før kunden går inn i en prøveperiode på 12 eller 24 måneder.

Misligholdte engasjement

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt og tas med i bankens oversikt over misligholdte engasjementer når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt innen 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer. I tillegg kommer utlån og andre engasjementer som ikke er betalingsmisligholdte over 90 dager, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at banken vil bli påført tap. Engasjementer som anses å ha underliggende verdier med pant i boliger som dekker engasjementet fullt ut nedskrives ikke. Misligholdte engasjement vil ligge i trinn 3 i tapsmodellen.

Forbearance-merkede engasjement

Forbearance er definert som endringer i tidligere avtalt rentenivå, betingelser eller nedbetalingsplan for kunder i økonomiske vanskeligheter, som banken ikke ville gitt til en kunde som ikke var i økonomisk vanskeligheter.

Engasjementer skal forbearance-merkes, forutsatt at kunden er i økonomiske vanskeligheter dersom det innvilges lettelse slik beskrevet over. Forbearance-merkede kunder vil ligge i kategori 2.

Konstaterte tap

Konstatering av tap (fraregning av balanseført verdi) foretas når banken ikke har rimelige forventninger om å gjenvinne et engasjement i sin helhet eller en del av den. Kriterier når dette skal gjøres er blant annet:

- Avsluttet konkurs i selskaper med begrenset ansvar
- Stadfestet akkord/gjeldsforhandlinger
- Avvikling for øvrige selskaper med begrenset ansvar
- Avsluttet bo ved dødsfall
- Ved rettskraftig dom
- Sikkerheter er realisert

Engasjementet vil normalt legges på langstidsovervåking i tilfelle debitor igjen skulle bli søkegod. Innbetalinger på tidligere konstaterte lån framgår av note 10 og presenteres under «Tap på utlån og garantier» i resultatregnskapet.

Innregning og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes på handledagen, det vil si tidspunktet banken blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser. Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen er utløpt, eller når rettighetene til kontantstrømmene fra eiendelen er overført på en slik måte at risiko og avkastning knyttet til eierskapet i det alt vesentlige er overført.

Finansielle forpliktelser fraregnes når de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Modifiserte eiendeler og forpliktelser

Dersom det gjøres modifiseringer eller endringer i vilkårene til en eksisterende finansiell eiendel eller forpliktelse behandles instrumentet som en ny finansiell eiendel dersom de reforhandlede vilkårene er vesentlig forskjellige fra de gamle vilkårene. Dersom vilkårene er vesentlig forskjellig fraregnes den gamle finansielle eiendelen eller forpliktelsen, og en ny finansiell eiendel eller forpliktelse innregnes. Generelt vurderes et utlån til å være en ny finansiell eiendel

dersom det utstedes ny lånedokumentasjon, samtidig som det foretas ny kredittprosess med fastsettelse av nye lånevilkår.

Dersom det modifiserte instrumentet ikke vurderes å være vesentlig forskjellig fra det eksisterende instrumentet, anses instrumentet regnskapsmessig å være en videreføring av det eksisterende instrumentet. Ved en modifisering som regnskapsføres som en videreføring av eksisterende instrument, diskonteres de nye kontantstrømmene med instrumentets opprinnelige effektive rente og eventuell forskjell mot eksisterende balanseført beløp resultatføres.

Modifiserte lån der kunder er i en vanskelig økonomisk situasjon er gjenstand for individuell vurdering om behov for tapsavsetning.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler består av identifisert merverdi knyttet til oppkjøpte kunderelasjoner samt goodwill i konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Goodwill oppstår som differanse mellom virkelig verdi av vederlaget ved kjøp av en virksomhet og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser. Goodwill avskrives ikke, men er gjenstand for en årlig nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr førstegangsinregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper.

Tomter avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost, eller revaluert verdi, avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid, som er:

Bygninger	20-50 år
Maskiner og IT-utstyr	3-7 år
Transportmidler	4-5 år
Inventar	3-10 år.

Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det.

Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garan-

tier overtar banken i enkelte tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg og regnskapsføres etter henholdsvis IAS 2 eller IFRS 5. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler føres som tillegg eller fradrag i tap på utlån.

Leieavtaler

IFRS 16 Leieavtaler har ført til at vesentlige leieavtaler for konsernet og morbank er balanseført. Standarden krever innregning av en bruksrettseiendel (rett til å bruke den leide eiendelen) og en finansiell forpliktelse til å betale leie for vesentlige leiekontrakter.

IFRS 16 inneholder valgmulighet til å unnlate å innregne bruksretten og tilhørende leieforpliktelsen for en leieavtale dersom leieavtalen er kortsiktig (under 12 måneder) eller leie av eiendelen har lav verdi. Konsernet og morbank har benyttet seg av dette fritaket. Nåverdien av leieforpliktelsen beregnes ved å neddiskontere resterende leiebetalinger med bankens marginale lånerente (fundingrente). Opsjoner til å forlenge leieperioden tas med dersom de med rimelig sikkerhet forventes å bli benyttet. Nåverdien for opsjonen innregnes da i leieforpliktelsen og bruksretten.

Nedskrivning på ikke-finansielle eiendeler

Balanseført beløp av bankens eiendeler omfattet av IAS 36 (ikke-finansielle eiendeler), blir gjennomgått på balansedagen, for å vurdere om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner, estimeres eiendelens gjenvinnbare beløp. Nedskrivninger foretas når balanseført verdi av en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet overstiger gjenvinnbart beløp. Nedskrivninger føres over resultatregnskapet under ordinære avskrivninger. Nedskrivning av goodwill reverseres ikke. For andre eiendeler reverseres nedskrivninger dersom det er en endring i estimerer som er benyttet for å beregne gjenvinnbart beløp.

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost og virkelig verdi over utvidet resultat resultatføres løpende basert på en effektiv rente-metode. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid.

For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi vil endring i markedsverdien klassifiseres som netto resultat fra andre finansielle investeringer, mens renteelementet klassifiseres som renteinntekt.

For utlån overført til Trinn 3 er inntektsføring av renter på utlån basert på netto utlån, og inntektsføring av renter på utlån i Trinn 1 og 2 er basert på brutto utlån.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Garantiprovijoner blir beregnet som et fastbeløp per garanti utstedt og inntektsføres i takt med opptjening. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i konsernets regnskap, resultatføres når transaksjonen slutføres. Bankens mottar provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt og Sparebank 1 Næringskreditt tilsvarende differansen mellom lånets rente og den finansieringskostnad Boligkreditt og Næringskreditt oppnår med tillegg av et administrativt påslag. I bankens regnskap fremkommer dette som provisjonsinntekter.

Transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved transaksjonskursen på balansetidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen resultatføres.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat. Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

Formueskatt blir presentert som driftskostnad i konsernets regnskap i samsvar med IAS 12.

Innskudd fra kunder

Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost.

Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Lån innregnes førstegang til opptakskost. Dette er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån måles deretter til amortisert kost. Enhver forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir dermed periodisert over lånetiden ved hjelp av lånets effektive rente. Lån med fastrente sikringsbokføres (virkelig verdi sikring). Det benyttes ikke virkelig verdi opsjon for konsernets gjeld.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Pensjoner

SpareBank 1 Ringerike Hadeland konsernet har etablert ulike pensjonsordninger for sine ansatte. Pensjonsordningene tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenestepensjon.

Ytelsesbasert ordning

I en ytelsesbasert ordning er arbeidsgiver forpliktet til å yte pensjon av nærmere angitt størrelse. Utgangspunktet for beregning av pensjonskostnader er lineær fordeling av pensjonsopptjening mot sannsynlig akkumulert forpliktelse ved pensjoneringstidspunktet. Kostnadene beregnes ut fra årets påløpte pensjonsrettigheter og rentekostnader på tidligere påløpte rettigheter, fratrasket avkastning på pensjonsmidlene og periodisert arbeidsgiveravgift. Pensjonsforpliktelsene beregnes som nåverdien av estimerte fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Ved beregning av pensjonsforpliktelsene benyttes aktuariemessige og økonomiske forutsetninger om blant annet levealder, lønnsvekst og uttakstilbøyelighet. Konsernet benytter økonomiske forutsetninger som anbefalt av Norsk Regnskapsstiftelse. Konsernet har benyttet K2013BE som tabell for levetidsalder utarbeidet av Gabler. Tabellen gir styrkede forutsetninger for levetid enn K2013, men er mer forsiktig enn finanstilsynets dødelighetsmodell K2013FT.

Endring i pensjonsplaner resultatføres ved planendringstidspunktet. Pensjonskostnaden er basert på forutsetninger fastsatt ved periodens begynnelse og klassifiseres som personalkostnader i regnskapet. Det avsettes arbeidsgiveravgift på pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser. Estimatavvik resultatføres over konsernets totalresultat.

Konsernets ytelsesbaserte ordninger er lukket for nye ansatte.

Innskuddsbasert ordning

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte.

Konsernet har tilbudt innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte siden 1. juli 2010.

Pensjonsavtaler finansiert direkte over driften

Banken har også pensjonsavtaler finansiert direkte over driften. Basert på forsikringstekniske prinsipper beregnes nåverdien av antatt fremtidige pensjonsytelser. Disse pensjonsforpliktelsene er avsatt som langsiktig gjeld i regnskapet.

Avtalefestet førtidspensjon

Bank- og finansnæringen har inngått avtale om avtalefestet pensjon (AFP). Ordningen dekker førtidspensjon fra 62 til 67 år. Bankens ansvar er 100 prosent av pensjonen som utbetales mellom 62 og 64 år og 60 prosent av pensjonen som utbetales mellom 65 og 67 år. Opptak av nye pensjonister opphørte med virkning fra 31. desember 2010.

Lov om statstilskudd til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskuddsloven) trådte i kraft 19. februar 2010. Arbeidstakere som tar ut AFP med virkningstidspunkt i 2011 eller senere, vil bli gitt ytelse etter den nye ordningen. Ny AFP-ordning utgjør et livsvarig påslag på Folketrygden og kan tas ut fra 62 år. Arbeidstakere tjener årlig opp rett til AFP med 0,314 % av pensjonsgivende inntekt opp til 7,1G frem til 62 år. Opptjening i ny ordning beregnes på bakgrunn av arbeidstakerens livsinntekt, slik at alle tidligere arbeidsår innregnes i opptjeningsgrunnlaget.

Den nye AFP-ordningen anses regnskapsmessig å være en ytelsesbasert flerforetaksordning. Dette innebærer at det enkelte foretaket skal regnskapsføre sin proporsjonale andel av ordningens pensjonsforpliktelse, pensjonsmidler og pensjonskostnad. Dersom det ikke foreligger beregninger av de enkelte komponentene i ordningen og et konsistent og pålitelig grunnlag for allokering, regnskapsføres den nye AFP-ordningen som en innskuddsordning. På det nåværende tidspunkt foreligger det ikke slikt grunnlag, og den nye

AFP-ordningen regnskapsføres derfor som en innskuddsordning. Regnskapsføring av ny AFP-ordning som ytelsesordning vil først skje når pålitelig måling og allokering kan foretas. Ny ordning skal finansieres ved at Staten dekker 1/3 av pensjonsutgiftene og 2/3 skal dekkes av arbeidsgiverne. Arbeidsgivernes premie skal fastsettes som en prosentandel av lønnsutbetalinger mellom 1G og 7,1G.

I tråd med anbefalingen fra Norsk Regnskapsstiftelse er det i regnskapsåret ikke foretatt avsetning for konsernets reelle AFP-forpliktelse. Dette skyldes at Felleskontoret for LO/NHO så langt ikke har foretatt de nødvendige beregninger.

Segmentrapportering

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har Privatmarked (privatkunder og mindre bedriftsengasjementer) og Bedriftsmarked (BM, større engasjementer), i tillegg til eiendomsmeglervirksomhet samt IT- og regnskapstjenester, som sitt primære rapporteringsformat. Konsernet presenterer en sektor- og næringsfordeling av utlån og innskudd som sitt sekundære rapporteringsformat, hvor «key decision maker» er definert som konsernets ledergruppe. Konsernets segmentrapportering er i samsvar med IFRS 8.

Utbytte og gaver

Foreslått utbytte på egenkapitalbevis og gaver pre-

senteres som egenkapital i perioden frem til det er vedtatt av bankens representantskap.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Representantskap og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimer og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold etter balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Alternative resultatmål (APM)

I kvartals- og årsrapporten presenteres det alternative resultatmål i tillegg til måltall som reguleres av IFRS. Dette vil kunne hjelpe brukere til å forstå virksomheten bedre og gi mer tydelig informasjon om hvordan konsernet har prestert eller forventer å prestere. For en nærmere beskrivelse av de alternative resultatmålene som benyttes henvises det til bankens hjemmeside: www.rhbank.no.

Note 3 – Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Ved utarbeidelse av selskaps- og konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper og informasjon i noter. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader og noteopplysninger. Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet. Faktiske resultater vil avvike fra de estimerte størrelser. Postene omtalt under er utvalgte poster hvor det utvises størst grad av skjønn.

Tap på utlån og garantier

Det vises til note 2 for en detaljert beskrivelse av anvendt tapsmodell i henhold til IFRS 9. Modellen inneholder flere kritiske estimater. De viktigste er knyttet til definisjonen av vesentlig økt kredittrisiko og viktige forutsetninger i den generelle tapsmodellen.

Vesentlig økt kredittrisiko

Målingen av nedskrivningen for forventet tap i den generelle tapsmodellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Kreditforverringen måles ved utviklingen i økonomisk PD. Økonomisk PD er bankens beste vurdering av kundens misligholdsrisiko. Banken definerer at en vesentlig grad av kreditforverring inntreffer når kundens PD har økt med over 150 prosent til et PD-nivå over 0,60 prosent. I tillegg anses kredittrisikoen å være vesentlig økt når en konto er i overtrekk eller har restanse på 30 dager eller mer, samt når kunden er satt til særlig oppfølging.

Sensitivitet og diverse forutsetninger i basisscenarioet

Banken har simulert effekter av å endre på forutsetningene for basisscenarioet. Det er simulert effekten av å øke PD- og LGD estimatene første år (andre forhold er holdt like). Simulering hvis PD øker med 100 prosent (andre forhold er holdt like) tilsier at nivået på forventet tap endres vesentlig. Forventet tap på utlån i morbanken øker med 49 mill. kroner (+49 prosent). Effekten av migrering er ikke inkludert her.

Tilsvarende simulering hvis LGD øker med 100 prosent (andre forhold er holdt like). Simuleringen tilsier at nivået på forventet tap endres vesentlig også her. Forventet tap på utlån i morbanken øker med 50 mill. kroner (+50 prosent).

	BM	PM	Totalt
Endring av PD nivå med 100%	41	8	49
Endring av LGD-nivå med 100%	40	10	50
Totalt	81	18	100

Scenariovekting og estimat på forventet utvikling på misligholds- og tapsnivå

Den generelle tapsmodellen beregner forventet tap under tre scenarier for økonomisk utvikling; base case, best case og worst case. Scenarioene benytter ulike fremtidige nivåer for misligholdsrisiko (PD) og tap gitt mislighold (LGD) som er de viktigste forutsetningene for beregningene av forventet tap (ECL).

Base case er forventet utvikling, og de makroøkonomiske prognosene i Norges Bank Pengepolitisk rapport 4/22 er lagt til grunn. Utgangspunktet er observert nivå for mislighold og tap de siste tre år, men utgangspunktet er gjenstand for løpende, grundige vurderinger av hvorvidt historisk mislighold og tap er forventningsrett, og nivåene på framtidig PD og LGD i basecase justeres deretter.

Best case reflekterer at den spente geopolitiske situasjonen og de negative forstyrrelsene til tilbudssiden faller bort. Dette medfører normalisering av inflasjonsnivåer, samtidig med en konjunkturoppgang. Justeringsfaktorene for både PD og LGD er satt lavt, og gir PD og LGD-nivåer som er lik de nivåene vi så i årene før pandemien. Det antas en gradvis normalisering gjennom år 3-5.

Worst case reflekterer en kraftig forverring av de negative forstyrrelsene til tilbudssiden som vi har sett de siste årene. Dette gir høy inflasjon og høyere arbeidsledighet. Justeringsfaktoren for PD er satt høyt og gjør at vektet PD øker kraftig opp til nivåer som er høye historisk sett. Vi benytter downturn-estimat for LGD i år 1 og 2, før det antas en gradvis normalisering i år 3-5. Scenariovektingen er gjenstand for løpende vurdering basert på tilgjengelig informasjon.

Gjennom koronapandemien er scenariovekting på 80-10-10 opprettholdt. Endringene i de makroøkonomiske prognosene er tatt høyde for gjennom modelloverstyring, som beskrevet under avsnittet «Faktisk utvikling».

Sensitivitet scenariovekting

En 10%-poengs reduksjon i sannsynlighet for basisscenariet og tilsvarende 10%-poengs økning i

sannsynligheten for stress-scenariet (worst case) resulterte i økte tapsavsetninger på ca. 26,7 mill.kr. Dette illustrerer sensitiviteten ved en høyere vekting av sannsynlighet for at worst-case scenariet slår til.

En 10%-poengs reduksjon i sannsynlighet for basis-scenariet og tilsvarende 10 %-poengs økning i sannsynlighet for det beste scenariet (best case) resulterer i reduserte tapsavsetninger på ca. 3,46 mill.kr. Dette illustrerer sensitiviteten ved en høyere vekting av sannsynlighet for at best-case scenariet slår til.

	BM	PM	Totalt
ECL i forventet scenario (Base case)	64	13	77
ECL i nedsidescenario (Worst case)	277	68	344
ECL i oppsidescenario (Best case)	37	6	43
ECL med anvendt scenariovekting 80/10/10 *)	83	18	101
ECL med alternativ scenariovekting 70/20/10	104	23	127
ECL med alternativ scenariovekting 70/10/20	80	17	97

Faktisk utvikling

Etter to år med pandemi som ble fulgt av Russlands invasjon av Ukraina og påfølgende energiknapphet, høye energipriser og økende rentenivå ser vi at det er usikkerhet rundt beregnede PD'er. Dette er knyttet både til den økonomiske utviklingen og usikkerhet rundt når effekten av momentene beskrevet vil bli synlig i modellene. Banken har derfor valgt å gjøre en skjønnsmessig tilleggsavsetning på 10 millioner kroner i 2022 for den forventete forsinkede inntreden av økt PD i tapsmodellene.

Bankens BM og PM avdelinger har i løpet av året, som i 2021, gjennomført kvartalsvis engasjementsgjennomgang med vurdering av kredittrisikoen som følge av dagens markedssituasjon - og fordi det er grunn til å tro at effekter av økte energipriser og rentenivå vil slå inn i kredittmodellene med forsinkelse. Metoden for modellmessig beregning av tapsavsetninger er derfor videreført fra 2021 ved at banken benyttet samme modellverk i 2022 som i 2021. Det er bankens oppfatning av at beregningene er beheftet med større usikkerhet enn tidligere, med en forventning om forsinket inntreden av økt PD i tapsmodellene, illustrert ved skjønnsmessig tilleggsavsetning på 10 mill. kr i 2022.

Virkelig verdi egenkapitalinteresser

Måling av virkelig verdi på aksjer som ikke omsettes i et aktivt marked vil bestemmes ved å bruke en av følgende verdsettelsesmetoder: (i) siste kjente transaksjonskurs, (ii) resultat per aksje, (iii) utbytte per aksje, (iv) rapportert EBITDA for underliggende aksjeselskap og (v) siste kjente transaksjonskurs på sammenlignbare instrumenter. Slike verdsettelses vil være beheftet med usikkerhet.

Note 4 – Segmentinformasjon

Inndelingen i segmentene som beskrevet under er knyttet til den måten konsernet styres og følges opp på internt i virksomheten slik besluttet i konsernledelsen iht. IFRS 8. På balanseposter segmentrapporteres det i morbanken kun på utlån og innskudd. Øvrige balanseposter er klassifisert under øvrige.

Rapporteringen av segmenter er inndelt i følgende områder: Privatmarked inneholder privatkunder for hele banken, samt mindre bedriftskunder. Bedrifts-

marked inneholder større bedriftsengasjementer. Eiendoms- og regnskaps- og regnskapstjenester inneholder virksomhet i datterselskaper.

Segment PM og segment BM er definert som kunder håndtert av henholdsvis PM og BM avdelingene. Det vil være kunder med BM sektor som behandles av PM avdelingene, og motsatt. Segmentinformasjonen vil derfor ikke samsvare med sektorinndelingen i note 11.

Konsern 31.12.2022

(Beløp i mnok)	Privat- marked	Bedrifts- marked	Eiendoms- megling	IT- og regnskaps- tjenester	Øvrig virksomhet/ elimineringer	Totalt konsern
RESULTAT						
Netto renteinntekter og provisjon kredittforetak	287	326	1	0	4	618
Netto andre provisjonsinntekter	106	50	0	0	-1	155
Netto andre inntekter	1	1	53	63	59	176
Driftskostnader	188	97	45	64	1	395
Resultat før tap	205	280	9	-1	60	554
Tap på utlån og garantier	-1	19	0	0	0	19
Resultat før skatt	206	261	9	-1	60	535

(Beløp i mnok)	Privat- marked	Bedrifts- marked	Eiendoms- megling	IT- og regnskaps- tjenester	Øvrig virksomhet/ elimineringer	Totalt konsern
BALANSE						
Utlån til kunder	13 299	11 276	0	0	0	24 574
Nedskrivning utlån	-15	-86	0	0	0	-102
Verdiendring utover tapsnedskrivning	5	0	0	0	0	5
Andre eiendeler	0	0	31	21	5 080	5 133
Sum eiendeler pr segment	13 288	11 189	31	21	5 080	29 610
Innskudd fra og gjeld til kunder	12 352	6 774	0	0	-8	19 118
Annen gjeld og egenkapital	0	0	31	21	10 440	10 492
Sum egenkapital og gjeld pr segment	12 352	6 774	31	21	10 431	29 610

Konsern 31.12.2021

(Beløp i mnok)	Privat- marked	Bedrifts- marked	Eiendoms- megling	IT- og regnskaps- tjenester	Øvrig virksomhet/ elimineringer	Totalt konsern
RESULTAT						
Netto renteinntekter og provisjon kredittforetak	325	268	0	0	-27	566
Netto andre provisjonsinntekter	90	40	0	0	2	133
Netto andre inntekter	0	1	57	60	104	222
Driftskostnader	179	91	47	54	-1	369
Resultat før tap	236	219	11	6	80	552
Tap på utlån og garantier	-1	-5	0	0	0	-6
Resultat før skatt	237	223	11	6	80	558

(Beløp i mnok)	Privat- marked	Bedrifts- marked	Eiendoms- megling	IT- og regnskaps- tjenester	Øvrig virksomhet/ elimineringer	Totalt konsern
BALANSE						
Utlån til kunder	12 379	10 751	0	0	1	23 131
Nedskrivning utlån	-17	-76	0	0	0	-93
Verdiendring utover tapsnedskrivning	5	0	0	0	0	5
Andre eiendeler	0	0	35	27	4 879	4 941
Sum eiendeler pr segment	12 366	10 676	35	27	4 880	27 984
Innskudd fra og gjeld til kunder	11 670	6 341	0	0	-21	17 990
Annen gjeld og egenkapital	0	0	35	27	9 932	9 994
Sum egenkapital og gjeld pr segment	11 670	6 341	35	27	9 911	27 984

Note 5 – Kapitaldekning

SpareBank 1 Ringerike Hadeland benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. Per 31.12.2021 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 prosent,

systemrisikobuffer 3 prosent og motsyklisk kapitalbuffer 2,0 prosent. Disse kravene er i tillegg til kravet om ren kjernekapital på 4,5 prosent, slik at samlet minstekrav til ren kjernekapital er 12,0 prosent.

I tillegg har Finanstilsynets fastsatt et pilar 2-krav for SpareBank 1 Ringerike Hadeland på 1,7 prosent med virkning fra 31.03.2018. Totalt minstekrav til ren kjernekapital, inklusive pilar 2-kravet, er dermed 13,7 prosent.

Styret har fastsatt mål for ren kjernekapitaldekning for banken og konsernet på regulatorisk minstekrav + 1 prosentpoeng.

Bankens investering i datterselskapene Eiendomsme-gleren Ringerike Hadeland og SpareBank 1 Økonomi-huset AS faller inn under størrelsesunntaket i CRR/CRD IV forskriftenes §17, og det utarbeides således ikke

kapitaldekning på konsolidert nivå. Finanstilsynet har imidlertid pålagt bankene utvidet konsolideringsplikt for eierforetak i samarbeidende gruppe for eieran-deler under 10%. Bestemmelsen gjelder eierandeler i andre finansforetak som forestår den virksomheten som samarbeidet omfatter, jfr Finansforetaksloven § 17-13. Banken anvender regelen om forholdsmessig konsolidering av eierandeler i samarbeidende gruppe for SB1 Boligkreditt AS, SB1 Næringskreditt AS, SB1 Kredittkort AS og SB1 Finans Østlandet AS.

Banken har per 31.12.2022 gjort vurdering av risikoen i eiendomsutviklingsprosjekter i henhold til Finans-departementets konklusjon og har flyttet engasje-menter der det ikke er inngått juridisk bindende kjøpsavtale som dekker mer enn halvparten av engasjementsbeløpet til 150% risikovekt.

Den endrede kapitalkravsforordning for banker (CRR2) trådte i kraft i Norge f.o.m 01.06.2022. Banken har utarbeidet beregningene etter den nye forordningen.

Forholdsmessig konsolidering

(Beløp i mnok)

	31.12.2021	31.12.2022
Ren kjernekapital	3 674	3 876
Kjernekapital	3 718	3 918
Ansvarlig kapital	4 037	4 234
Totalt beregningsgrunnlag	20 698	21 588
Ren kjernekapitaldekning	17,8 %	18,0 %
Kjernekapitaldekning	18,0 %	18,1 %
Kapitaldekning	19,5 %	19,6 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	8,8 %	8,6 %

MORBANK

(Beløp i mnok)	31.12.2021	31.12.2022
Egenkapitalbevis	1 565	1 565
Overkursfond	492	497
Uttevningsfond, grunnfond og kompensasjonsfond	1 679	1 884
Fond for urealiserte gevinster	43	69
Avsatt til gaver og utbytte	260	211
Annen egenkapital	-17	-23
Balanseført egenkapital	4 022	4 203
Balanseført egenkapital som ikke inngår i kjernekapital	-260	-211
Verdiendringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (AVA)	-16	-17
Fradrag for utsatt skatt, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-	0
Fradrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor ¹⁾	-635	-811
Tilleggsfradrag i ren kjernekapital som institusjonen anser som nødvendige	-36	-53
Ren kjernekapital	3 074	3 110
Fondsobligasjoner	-	-
Fradrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-	-
Kjernekapital	3 074	3 110
Tidsbegrenset ansvarlig kapital	250	250
Fradrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor ¹⁾	-22	-23
Ansvarlig kapital	3 302	3 338
Risikoveid beregningsgrunnlag:		
Stater	12	5
Lokale og regionale myndigheter	31	-
Offentlige foretak	-	-
Institusjoner	248	258
Foretak	5 752	4 780
Massemarked	2 336	2 440
Pantsikkerhet i eiendom	6 160	6 242
Forfalte engasjementer	115	148
Høyrisikoengasjementer	144	845
Obligasjoner med fortrinnsrett 142	157	144
Egenkapitalposisjoner	528	570
Øvrige engasjementer	253	251
Sum kredittrisiko	15 736	15 684
Operasjonell risiko	1 489	1 480
Motpartsrisiko derivater (CVA-risiko)	42	26
Totalt beregningsgrunnlag	17 266	17 189
Kapitaldekning		
Ren kjernekapitaldekning	17,8 %	18,1 %
Kjernekapitaldekning	17,8 %	18,1 %
Kapitaldekning	19,1 %	19,4 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer (2,50%)	432	430
Motsyklisk buffer (1%)	173	344
Systemrisikobuffer (3,00 %)	518	516
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	1 122	1 289
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50%)	777	774
Tilgjengelig ren kjernekapital	1 175	1 048
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	10,8 %	10,4 %

Note 6 – Finansiell risikostyring

Overordnet ansvar og kontroll

Kjernevirksomheten til SpareBank 1 Ringerike Hadeland er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet bruker betydelige ressurser på å utvikle gode risikostyringssystemer og -prosesser.

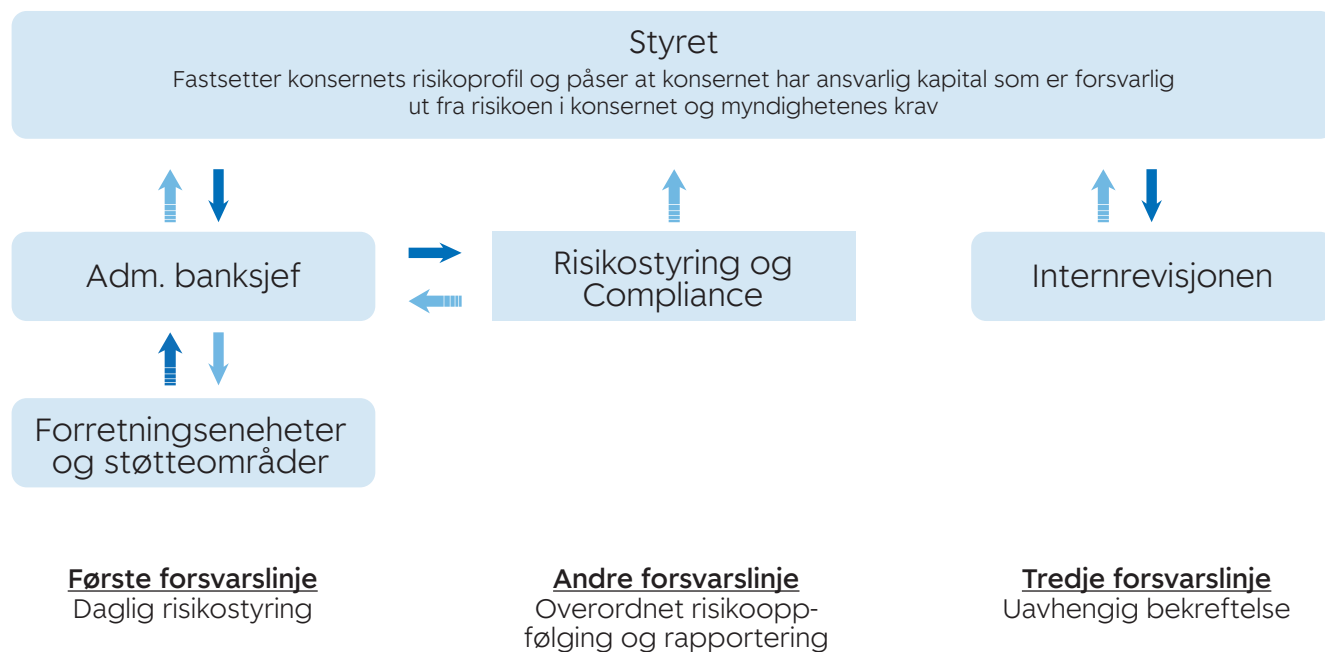
SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal ha en moderat risikoprofil. Risiko- og kapitalstyring skal støtte opp under konsernets strategiske målbilde og bidra til opprettholdelse av ønsket risikoprofil. Risiko- og kapitalstyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- Å ha en tydelig bedriftskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring og konsernets verdigrunnlag
- Å ha en god forståelse av hvilke risikoer som er drivere for inntjening, kostnader og tap
- I størst mulig grad prise tjenester og produkter i tråd med underliggende risiko
- Å ha en tilstrekkelig soliditet sett i forhold til langsiktige strategiske mål og valgt risikoprofil
- Å utnytte diversifiseringsgevinster
- Å unngå at uventede enkelthendelser skader konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring er virksomhetsstyringen bygget på følgende rammeverk:

- Konsernets strategiske målbilde
- Organisering og bedriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Finansiell framskriving og stresstester
- Risikostrategier (fastsettelse av risikoevne og risikovilje)
- Kapitalstyring (inkl. avkastning og kapitaldekning)
- Rapportering og oppfølging
- Evaluering og tiltak
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

Styring og kontroll omfatter alle prosesser og kontrolltiltak som er iverksatt av konsernets ledelse for å sikre en effektiv forretningsdrift og gjennomføring av konsernets strategier. Konsernet legger vekt på en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll.

Styret har ansvaret for å påse at konsernet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra strategisk målbylde, vedtatt risikoprofil og myndighetspålagte krav. Styret fastsetter de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastlegger videre overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risiko- og kapitalstyringen i konsernet, samt etiske retningslinjer som skal bidra til høy etisk standard. Videre skal styret påse at ledelsen sørger for en hensiktsmessig og effektiv risikostyringsprosess i samsvar med lover, forskrifter og myndighetenes forventninger, samt fastsette beredskaps- og kontinuitetsplaner for å sikre at driften kan videreføres og tap begrenses ved vesentlige uforutsette hendelser.

Styrets arbeid er nedfelt i en årsplan som oppdateres årlig. Dette sikrer at styret har tilstrekkelig tid og fokus på sentrale oppgaver.

Styret har egne utvalg for risikostyring, revisjon og godtgjøring. Utvalgene skal bistå styret i forberedelsen av saker, men beslutningen skal fastsettes av styret samlet. Instruks for utvalgene fastsettes av styret. Risikoutvalget er et forberedende organ for styret i saker som vedrører konsernets risikostyring og internkontroll, mens revisjonsutvalget forbereder saker som vedrører finansiell informasjon og internkontroll knyttet til denne. Utvalgene består av de samme tre medlemmene utgått av styret, men utvalgene har ikke samme leder. Godtgjøringsutvalget skal tilsvarende bistå styret i dets arbeid med ansettelsesvilkår for administrerende banksjef, samt når det gjelder hovedprinsipper og strategi for kompensasjon av det øverste ledersjikt i konsernet. Godtgjøringsutvalget består av tre styremedlemmer inklusive ansattrepresentant.

Administrerende banksjef har ansvaret for den overordnede risikostyringen. Det betyr at administrerende banksjef er ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i konsernet og at risikoeksponeringen overvåkes. Administrerende banksjef er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Ledere av forretnings- og støtteområdene har ansvaret for den daglige risikostyringen innenfor sine ansvarsområder, og skal påse at risikostyring –og eksponering er innenfor de rammer og fullmakter som er fastsatt av styret eller administrerende banksjef.

Avdeling for risikostyring og compliance er organisert uavhengig av linje- og stabsenheter og rapporterer direkte til administrerende banksjef. I tillegg har avdelingen adgang til å rapportere direkte til styret. Avdelingen er ansvarlig for uavhengig oppfølging og rapportering av risikoeksponeringen og følger opp at konsernet etterlever gjeldende lover og forskrifter.

Internrevisjonen rapporterer til styret og er primært styrets, men også administrasjonens, redskap for overvåking av risikostyringsprosessens effektivitet og hensiktsmessighet. Internrevisjonens anbefalinger til forbedringer blir løpende gjennomgått og vurdert implementert.

RISIKOEKSPONERING I SPAREBANK 1 RINGERIKE HADELAND

SpareBank 1 Ringerike Hadeland eksponeres for ulike typer risiko. Nedenfor er det gitt nærmere beskrivelse av finansiell risikostyring knyttet til kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko, ESG-risiko og operasjonell risiko. Utvidet markedsinformasjon (Pilar III) er beskrevet i eget dokument på bankens hjemmeside. Bankens har en egen utfyllende bærekraftsrapportering som er et vedlegg til årsrapporten.

Kredittrisiko:

Kredittrisiko utgjør bankens største risikoområde, og defineres som risiko for tap som kan oppstå som følge av at kunder ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken.

Gjennom den årlige revisjonen av bankens kredittpolicy konkretiserer styret bankens risikoappetitt gjennom fastsettelse av mål og rammer for bankens kredittportefølje. Kredittpolicyen er forankret i bankens overordnede policy for risiko og kapitalstyring som legger forutsetningene for en moderat risikoprofil.

Bankens kredittpolicy inneholder retningslinjer for risikoprofilen, herunder maksimal misligholdssannsynlighet (PD) og maksimalt tap gitt mislighold (LGD) for privatmarkedet, bedriftsmarkedet og totalt. Kredittpolicyen inneholder også kredittstrategiske rammer som styrer bankens konsentrasjonsrisiko, herunder rammer for maksimal eksponering innenfor bransjer og på enkeltengasjement. Banken har videre som policy å avstå fra kredittgivning hvor bærekraftsrisikoen vurderes å være høy, og denne ikke er av forbigående karakter.

Etterlevelse av kredittpolicy og vedtatte rammer og måltall overvåkes løpende og rapporteres månedlig til styret.

Banken benytter standardmetoden for beregning av kredittrisiko i kapitalberegningen. Bankens risikoklassifiseringssystem er utviklet for å kunne styre bankens utlånsportefølje i tråd med bankens kredittpolicy og gjennom risikoklassifisering, risikoprising og porteføljestyring bidra til å sikre den risikojusterte avkastningen. Styret er ansvarlig for konsernets låne- og kredittinnvilgelser, men delegerer innen visse rammer kredittfullmaktene til administrerende banksjef, som igjen kan delegere disse videre innenfor egne fullmakter. Utlånsfullmaktene er gradert i forhold til engasjementsstørrelse og risikoprofil.

Kredittgivning og styring av kredittisiko skal bidra og være i henhold til bankens overordnede strategi for bærekraft. Risiko knyttet til klima og miljø, sosiale forhold, eierskap og selskapsstyring (ESG), herunder AHV, vurderes i forbindelse med kredittbehandlingen. Vurderingen er risikobasert og tilpasset segmentet kunden tilhører. I alle kredittsaker skal det gjøres en vurdering av ESG -og klimarisiko. Vurderingen skal være risikobasert og tilpasset segmentet kunden tilhører. Hensikten er å vurdere hvordan kredittrisikoen påvirkes når det gjelder betjeningssevne, verdi av sikkerheter og omdømme.

Bankens kredittmodeller og risikoklassifisering bygger på tre sentrale komponenter:

- Misligholdssannsynlighet (PD)
- Eksponering ved mislighold (EAD)
- Tap gitt mislighold (LGD).

Misligholdssannsynlighet (PD):

Bankens kreditmodeller er basert på statistiske beregninger av misligholdssannsynlighet for alle kunder. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av nøkkeltall knyttet til inntjening, tæring og adferd, og benyttes som grunnlag for nøkkeltall for risikoklassifisering av kunden. I tillegg benyttes risikoklassen for å klassifisere hver enkelt kunde i en risikogruppe. Modellene er basert på scoring av utlånsporteføljen hvor det tas hensyn til finansiell stilling samt interne og eksterne adferdsdata. Modellene reflekterer misligholdssannsynligheten i løpet av de neste tolv månedene under de gjeldende konjunkturforhold. Modellen benytter 11 risikoklasser (A-K) hvorav 2 risikoklasser (J-K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement. Kundene re-scores månedlig i bankens porteføljestyringssystem basert på objektive kriterier.

Modellene valideres jevnlig både med hensyn på evne til å rangere kundene samt å estimere PD-nivå. Den kvantitative valideringen skal sikre at de benyttede

estimerer for misligholdssannsynlighet, eksponering ved mislighold og tapsgrad ved mislighold holder en tilstrekkelig god kvalitet. Det gjennomføres analyser som vurderer modellenes evne til å rangere kundene etter risiko (diskrimineringssevne), og evnen til å fastsette riktig nivå på risikoparameterne. Resultatene fra validering av bankens kredittmodeller bekrefter at modellens treffsikkerhet er innenfor interne mål og internasjonale anbefalinger.

Eksponering ved mislighold (EAD):

“Eksponering ved mislighold” EAD er en beregnet størrelse som angir eksponering mot kunden ved et fremtidig misligholdstidspunkt. Denne eksponeringen består av henholdsvis utlånsvolum, garantier og innvilgede, men ikke trukne rammer. For trekkrettigheter og garantier benyttes en konverteringsfaktor på 0,5 (50 prosent) for å anslå hvor mye av ubenyttede trekkrettigheter og avgitte garantier som blir trukket og gjort gjeldende ved et fremtidig misligholdstidspunkt.

For nærmere spesifikasjon av utlånsvolum, garantier og innvilgede, men ikke trukne rammer vises til note 11.

Tap gitt mislighold (LGD):

”Tap gitt mislighold” angir hvor mye konsernet potensielt kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Banken estimerer tapsgrad for hvert lån basert på forventet realisasjonsverdi (RE-verdi) på underliggende sikkerheter, gjenvinningsgrad på usikret del av lånene samt kostnadene konsernet har ved å drive inn misligholdte engasjement. RE-verdi beregnes med utgangspunkt i en realisasjonsverdi i en nedgangs-konjunktur (downturn-estimat) iht. krav til LGD beregning for interne risiko- og kapitalstyringmodeller (IRBA modeller).

Majoriteten av bankens utlån er sikret gjennom fysisk sikkerhet (pant), garantier eller avtaler om motregning. Hovedtypene av pant som benyttes er pant i bolig-

[illegible]

eiendom, næringseiendom og annen fast eiendom, fordringer, varelager og driftsmidler. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret. Pantsatte eiendeler befinner seg hovedsakelig i bankens definerte markedsområde, samt Oslo.

Bankens risikoklassifiseringssystem klassifiserer hvert engasjement i risikogruppene laveste, lav, middels, høy, høyeste og misligholdt/nedskrevet basert på kundens misligholdssannsynlighet (PD) og sikkerhetsdekning (sikkerhetsklasse). Underliggende portefølje viser positiv utvikling, både gjennom høyere andeler lån i gode risikoklasser og lavere andeler lån i misligholdte- og risikoutsatte klasse.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for ikke være i stand til å innfri forpliktelser på forfall eller ikke evne til å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlig økte kostnader.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer, og fastsettes årlig gjennom revisjon av likviditetspolicyen. Rammene ligger godt innenfor de minimumsgrenser fastsatt av regulatoriske myndigheter og konsernets konservative risikoprofil innen området. Policyen setter blant annet rammer for størrelse og kvalitet på likviditetsreserver og lengden på den tidsperioden som banken skal være uavhengig av ny markedsfinansiering.

Styring av likviditetsrisiko skal bidra og bygge opp under bankens overordnede strategi for bærekraft. Risiko knyttet til miljø, sosiale forhold, eierskap og selskapsstyring (ESG) skal vurderes i forbindelse med bankens fundingstrategi. Vurderingen skal være i tråd med bankens grønne rammeverk, og bidra til å bygge opp under bærekraftsmålene som banken har vedtatt.

I tilknytning til styringsdokumentene er det etablert egen beredskapsplan for håndtering av likviditets-situasjonen i perioder med urolige finansmarkeder. I tillegg til likviditets-prognoser benyttes stresstester som analyserer konsernets likviditetsmessige sårbarhet i perioder uten tilgang på ekstern finansiering.

Avdeling for Økonomi/Finans er ansvarlig for bankens finansiering -og likviditetsstyring.

Risikoeksponering- og utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til konsernets styre og ledelse av avdeling for risikostyring og compliance.

For ytterligere informasjon vises til note 15 og 16

Markedsrisiko

Markedsrisiko er en felles betegnelse for risikoen for tap som oppstår som følge av endringer i kurser eller

priser på finansielle instrumenter. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i obligasjoner, sertifikater, aksjer, egenkapitalbevis og aksjefond, og posisjoner i rente- og valutamarkedene.

Styring av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer, og fastsettes årlig gjennom revisjon av markedsrisikopolicyen. Rammene ligger godt innenfor de maksimalgrenser fastsatt av regulatoriske myndigheter, og konsernets konservative risikoprofil innen området. Risikoeksponering- og utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til konsernets styre og ledelse.

Styret har blant annet vedtatt rammer for renterisiko, spreadrisiko, kursrisiko og valutarisiko

For ytterligere informasjon vises det til note 14.

Konsentrasjon

Konsentrasjon av risiko oppstår når finansielle instrumenter med tilsvarende kjennetegn påvirkes på samme måte ved endringer i økonomiske eller andre forhold. Identifiseringen av konsentrasjoner innebærer utøvelsen av skjønn. SpareBank 1 Ringerike Hadeland kontrollerer risikokonsentrasjon gjennom rammesetting på ulike områder. For kredittrisiko begrenses større risikokonsentrasjoner gjennom rammer for store engasjementer, høyrisikoengasjementer og bransjeeksponering. Faktisk eksponering fordelt på risikogrupper, sektor og næring samt geografiske områder presenteres i note 8. For markedsrisiko begrenses konsentrasjonsrisikoen gjennom rammer for maksimal spreadrisiko, renterisiko, valutarisiko, og aksjeeksponering. Konsentrasjon av renterisiko er presentert i note 15. Konsernets eksponering i valuta består av valutabeholdning i bankens minibanker. Aksjeeksponering er spesifisert i note 28. Konsernet har ikke identifisert betydelige risikoer utover de som fremkommer i nevnte noter.

Operasjonell risiko

All virksomhet i konsernet er i større eller mindre grad utsatt for operasjonell risiko, som defineres som risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Operasjonell risiko styres gjennom policy for operasjonell risiko som fastsettes minimum årlig av styret. Policyen tar utgangspunkt i Finanstilsynets tilnærming til operasjonell risiko definert i «Modul for vurdering av operasjonell risiko» som igjen bygger på COSO, et internasjonalt akseptert rammeverk for helhetlig risikostyring. Rammeverket består av åtte innbyrdes relaterte komponenter; internt miljø, etablering av målsettinger, identifisering av hendelser,

risikovurdering, risikohåndtering, kontrollaktiviteter, informasjon og kommunikasjon og oppfølging.

Etterlevelse av rammer og risikotoleranse overvåkes av avdeling for risikostyring, og status rapporteres kvartalsvis til styret. Vurdering av internkontroll innenfor sentrale områder innenfor operasjonell risiko rapporteres til styret kvartalsvis som del av bankens risikorapport.

Compliancerisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter, økonomisk tap og/eller svekket omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover/forskrifter, standarder og/eller interne retningslinjer og verdier (strategier, policyer, fullmaktsreglement, rutiner og etiske retningslinjer). Compliancerisiko styres gjennom policy for compliance som fastsettes minimum årlig av styret

Bankens krise- og kontinuitetsplan beskriver beslutningsstruktur og organisering av en krise der en eller flere avdelinger er involvert. Planen bygger på SpareBank 1-alliansens «Krise- og kontinuitetsplan for selskaper i SpareBank 1 –alliansen» og ivaretar bankens rolle i en eventuell krise som omfatter flere enheter i Alliansen. Overordnet Krise- og beredskapsplan er utarbeidet og godkjent av styret. Bankens kriseledelse gjennomfører jevnlig kriseøvelser både i egen regi og i samarbeid med SpareBank 1 Alliansen.

IT-virksomheten er en vesentlig faktor for at konsernet skal nå sine forretningsmessige mål. Bankens IT-virksomhet er også sentral for regnskapsføringen og den finansielle rapporteringen. SpareBank 1 Alliansen har inngått avtale med IT-leverandøren EVRY om drift og videreutvikling av kjerneløsningen til Alliansen-bankene. SpareBank 1 Alliansen har også avtaler med andre leverandører om ulike IT-løsninger. Gjennom avtalen banken har med SpareBank 1 Alliansen om deltakelse i sammenslutningen, tiltrer banken som part i de utkontrakteringsavtaler SpareBank 1 Alliansen gjør med underleverandører av IT-tjenester. Det er etablert databehandlingsavtaler mellom de leverandørene og bankene som blant annet sikrer håndtering av taushetsbelagt informasjon. Alle viktige beslutninger i IT-virksomheten er forankret hos ledelsen i banken. Bankens internkontrollarbeid innenfor IT har særlig fokus på driftsstabilitet, endringshåndtering og informasjonssikkerhet.

Det foretas kartlegging av den operasjonelle risiko i forbindelse med oppfyllelse av internkontroll- og IKT-forskriftene. Det gjennomføres videre særskilte risikoanalyser av prosesser og forretningsområder der dette anses nødvendig.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland legger vekt på fullmaktsstruktur, gode rutinebeskrivelser, definerte

ansvarsforhold og en kultur som stimulerer til organisatorisk læring for å håndtere den operasjonelle risikoen.

ESG-risiko

ESG-risiko er risiko for tap som følge av

- Fysiske endringer i klima- natur- og/eller miljøforhold (Environment) som direkte eller indirekte vil kunne ha negativ effekt for konsernet. Klimarisiko handler både om hvordan de fysiske konsekvensene av klimaendringer vil påvirke natur og samfunn (fysisk klimarisiko), og hva overgangen til et samfunn med netto null utslipp vil innebære (overgangsrisiko)
- Manglende etterlevelse av markedets forventninger eller regulatoriske krav knyttet til arbeidstakerrettigheter, menneskerettigheter og god forretningsskikk (Social)
- Manglende etterlevelse av markedets forventninger eller regulatoriske krav knyttet til styring og kontroll (Government)

ESG-risikoen vil bli implementert i alle fag og prosesser så langt det lar seg gjøre. ESG-risiko er en underliggende risikodriver, spesielt til kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko. Det er foretatt risikokartlegging som ligger til grunn for bankens ambisjoner innen bærekraftsområdet og som danner grunnlaget for den årlige revideringen av policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko. Policydokumentet angir bankens risikotoleranse og -håndtering, roller og ansvar, rapportering og overvåking, samt prosess for kontinuerlig forbedring og mål for bankens bærekraftsarbeid. ESG-risiko vil bli inkludert i alle øvrige overordnede styringsdokumenter og retningslinjer til konsernet.

Konsernets visjon er å være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling. Det er i 2022 gjort tiltak for å håndtere ESG-risikoen som nevnt over. Det er blant annet nedfelt en komité «Green Bond Committee» som skal følge opp grønn finansiering, samt at banken har ansatt en ansvarlig for bærekraft i 2022. Videre er det vedtatt at alle konsernets ansatte skal igjennom en obligatorisk kompetanseplan på bærekraftsområdet i 2023. Banken har byttet ut tidligere fossil bilpark med elbiler, samt kjøpt opprinnelsesgarantier som garanterer at strømforbruk i 2022 er produsert 100% fornybart. Banken har besluttet å legge solcellepanel på taket på hovedkontoret, samt vedtatt Miljøfyrtårn-sertifisering. Videre henvises det til bærekraftsrapporten for ytterligere beskrivelse av bankens aktiviteter.

Banken fikk i 2021 gjennomført en vesentlighetsanalyse, bygget på grundig interessentdialog, bred intern kartlegging blant ansatte, analyse av andre markedsaktører, myndighetskrav, og faglige ekspertråd.

På bakgrunn av analysen har vi definert våre mest vesentlige temaer innenfor bærekraft og samfunn slik:

- Arbeid mot økonomisk kriminalitet og antihvitvasking
- Ansvarlig utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft
- Etikk og antikorrupsjon
- Bankens rolle i lokalsamfunnet
- Klimarisiko
- Ansvarlig forvaltning (fond)

Når det gjelder klimarisiko viser tilgjengelige data at utlånsporteføljen i relativt liten grad er utsatt for fysisk klimarisiko. Av bankens panteobjekter er om lag 6 prosent av pantesikkerhetene utsatt for økt risiko knyttet til kvikkleire, hvilket er den største fysiske klimarisikoen tilknyttet bankens portefølje. Det gjøres oppmerksom på at 52% av bankens sikkerheter ikke er kartlagt av offentlige myndigheter for kvikkleirerisiko. Utfyllende beskrivelse av klimarisiko finnes i bærekraftsrapporten.

Norges Bank har identifisert næringer som er særlig utsatte for overgangsrisikoer; skipsfart, jordbruk, annen

transport, prosessindustrien og utvinning av olje og gass. Banken har en lav andel av sine utlån til disse næringene. Banken har størst eksponering innen følgende tre næringer; omsetning og drift av eiendommer, primærnærings og bygg og anlegg.

Det er gitt en nærmere omtale av de ovennevnte mest vesentlige teamene innenfor bærekraft og samfunn i bankens bærekraftsrapportering.

For ytterligere informasjon vises til b.la. følgende noter:

- Note 8:** Utlån til og fordringer på kunder
Note 11: Maksimal kredittrisikoeksponering, ikke hensyntatt pantstillelser
Note 14: Markedsrisiko knyttet til renterisiko
Note 15: Likviditetsrisiko
Note 26: Sertifikater og obligasjoner
Note 28: Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

Note 7 – Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld

MORBANK		Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
959	988	Utlån og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	988	958
145	155	Utlån og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	155	145
1 104	1 143	Sum	1 143	1 103
0,4 %	1,4 %	Gjennomsnittlig rente	1,4 %	0,4 %

Innskudd og utlån til kredittinstitusjoner er i NOK og har i hovedsak flytende rente.

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk renteinntekt/-kostnad i året i prosent av gjennomsnittlig fordring og gjeld til kredittinstitusjoner.

Note 8 – Utlån til og fordringer på kunder

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
Utlån fordelt på fordringstype				
2 035	2 426	Kasse-/drifts- og brukskreditter	2 426	2 035
588	559	Byggelån	559	588
20 466	21 513	Nedbetalingslån	21 513	20 466
42	77	Påløpte renter	77	42
23 132	24 574	Brutto utlån og fordringer på kunder	24 574	23 131
Nedskrivninger fordelt på fordringstype				
-76	-86	Tap på utlån til amortisert kost	-86	-76
-17	-15	Tap på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	-15	-17
5	5	Verdiendring utover tapsnedskrivning	5	5
23 044	24 477	Netto utlån og fordringer på kunder	24 477	23 043
Utlån fordelt på markeder				
12 279	13 050	Lønnstakere	13 050	12 279
10 811	11 447	Næringsfordelt	11 447	10 810
0	0	Offentlig	0	0
42	77	Påløpte renter	77	42
23 132	24 574	Brutto utlån og fordringer på kunder	24 574	23 131
Nedskrivninger fordelt på markeder				
-17	-15	Nedskrivninger lønnstakere	-15	-17
-76	-86	Nedskrivninger næring	-86	-76
5	5	Verdiendring utover tapsnedskrivning	5	5
23 044	24 477	Netto utlån og fordringer på kunder	24 477	23 043
Av nedbetalingslån utgjør lån utpekt til virkelig verdi over resultatet (FVO):				
1 280	1 247	- Fastrentelån til kunder, bokført verdi	1 247	1 280
1 288	1 304	- Fastrentelån til kunder, pålydende verdi	1 304	1 288

I bankens interne risikoklassifiseringssystem klassifiseres alle engasjementer med individuelle nedskrivninger på utlån og garantier som misligholdt uavhengig av ekstern definisjon på mislighold (jf. note 2). De fordeles ikke på ulike risikogrupper slik som øvrige engasjement. Fordeling på risikogrupper er basert på at banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen basert på objektive historiske data. Misligholdssannsynligheten benyttes deretter sammen med sikkerhetsverdier til å klassifisere kundene i ulike risikogrupper. Kundene rescores månedlig i bankens porteføljesystem basert på objektive kriterier.

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	Totalt engasjement fordelt på sektor og næring	2022	2021
13 415	14 236	Lønnstakere o.l	14 236	13 415
1	1	Offentlig forvaltning	1	1
1 360	1 396	Primærnæringer	1 396	1 360
346	438	Industri	438	346
2 026	1 888	Bygg og anleggsvirksomhet	1 888	2 026
620	589	Varehandel	589	620
122	103	Transport og lagring	103	122
175	163	Hotell- og restaurantdrift	163	175
870	998	Forretningsmessig tjenesteyting	993	868
6 947	7 395	Omsetning/drift eiendommer	7 385	6 936
389	419	Diverse næringer	419	389
26 273	27 626	Sum totalt engasjement fordelt på sektor og næring	27 611	26 260
23 132	24 574	Brutto utlån og fordringer på kunder	24 574	23 131

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	Brutto utlån fordelt på sektor og næring	2022	2021
12 279	13 050	Lønnstakere o.l	13 050	12 279
1 131	1 183	Primærnæringer	1 183	1 131
235	299	Industri	299	235
1 436	1 393	Bygg og anleggsvirksomhet	1 393	1 436
365	386	Varehandel	386	365
100	80	Transport og lagring	80	100
159	142	Hotell- og restaurantdrift	142	159
745	879	Forretningsmessig tjenesteyting	879	745
6 318	6 722	Omsetning/drift eiendommer	6 722	6 318
322	362	Diverse næringer	362	322
42	77	Påløpte renter, ikke sektorfordelt	77	42
23 132	24 574	Sum brutto utlån fordelt på sektor og næring	24 574	23 131
23 132	24 574	Brutto utlån og fordringer på kunder	24 574	23 131

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	Brutto utlån fordelt på geografiske områder	2022	2021
2 580	2 672	Innlandet	2 672	2 580
17 184	18 290	Viken	18 290	17 183
2 848	3 124	Oslo	3 124	2 848
496	469	Landet for øvrig	469	496
24	19	Utlandet	19	24
23 132	24 574	Sum brutto utlån fordelt på geografiske områder	24 574	23 131

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	Utlån til ansatte	2022	2021
317	384	Utlån til ansatte	384	424
173	186	Herav lån i SpareBank 1 Boligkreditt	186	173
2	3	Rentesubsidiering ansatte	4	2

Nedbetalingslån til ansatte gis med inntil 30 års nedbetalingstid og månedlige terminer. Rentesats for nedbetalingslån og flexilån til ansatte tilsvarende 60 % av laveste rentesats for nedbetalingslån over 2 MNOK i privatkundemarkedet dersom belåningen ligger innenfor henholdsvis 85 % av forsvarlig verdi for nedbetalingslån og innenfor 60 % av forsvarlig verdi for flexilån. Totalt lånebeløp innenfor disse betingelsene kan ikke overstige 3,5 millioner kroner for den enkelte ansatte.

Kredittrisiko - konsern

Tabellen viser kredittrisiko fremstilt i bruttoverdier på finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost, virkelig verdi over OCI, finansielle garantikontrakter og lånetilsagn. Bankens risikoklassifiseringssystem klassifiserer hvert engasjement i risikogruppene lavest, lav, middels, høy, høyeste og misligholdt/nedskrevet basert på kundens misligholdssannsynlighet (PD) og sikkerhetsdekning (sikkerhetsklasse). Se for øvrig note 6 for ytterligere informasjon om bankens risikostyring og risikoklassifisering.

2021					2022			
Utlån og forskudd til kunder totalt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Lavest	8 763	42	3	8 809	9 756	21	0	9 777
Lav	5 823	87	0	5 910	5 386	130	0	5 516
Middels	5 944	1 223	38	7 205	6 309	1 274	0	7 583
Høy	479	207	0	687	851	271	0	1 122
Høyest	229	235	8	471	243	210	1	453
Misligholdt	0	0	50	50	0	0	122	122
Bruttoverdi	21 238	1 794	100	23 131	22 545	1 906	122	24 574
Verdiendring utover tapsnedskrivning	5	-	-	5	5	0	0	5
Sum avsetning	(35)	(28)	(30)	(93)	(49)	(24)	(29)	(102)
Nettoverdi	21 208	1 766	69	23 043	22 501	1 882	94	24 477

2021					2022			
Utlån og forskudd til kunder til virkelig verdi over utvidet resultat (PM)	Trinn 2	Trinn 3	Total		Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Lavest	7 244	42	-	7 286	7 699	21	-	7 720
Lav	3 810	77	-	3 886	4 090	71	-	4 162
Middels	1 932	642	-	2 574	1 835	639	-	2 474
Høy	35	104	-	139	67	117	-	184
Høyest	42	127	-	169	15	141	-	156
Misligholdt	-	-	28	28	-	-	40	40
Bruttoverdi	13 062	992	28	14 082	13 707	989	40	14 736

2021					2022			
Utlån og forskudd til kunder til amortisert kost (BM)	Trinn 2	Trinn 3	Total		Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Lavest	1 519	0	3	1 522	2 057	0	-	2 057
Lav	2 013	11	-	2 024	1 296	59	-	1 354
Middels	4 012	580	38	4 631	4 474	635	-	5 109
Høy	444	104	-	548	784	155	-	938
Høyest	187	107	8	302	228	69	1	298
Misligholdt	-	-	22	22	-	-	82	82
Bruttoverdi	8 175	802	71	9 048	8 839	917	82	9 838

Note 9 – SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS og Sparebank 1 Kreditt AS

SPAREBANK 1 BOLIGKREDITT AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Næringskreditt AS i Stavanger. Banken har en eierandel på 4,61 prosent pr 31.12.2022 (4,87 prosent pr 31.12.2021). Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Obligasjonene til SpareBank 1 Boligkreditt har en rating på Aaa fra Moody's. SpareBank 1 Boligkreditt erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av alliansen kan banken overføre utlån til foretaket, og som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Overførte utlån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2022 er bokført verdi av overførte utlån 11,7 milliarder kroner. Banken forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2022 og 2021. De lånene som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter (inkludert krav til bufferkapital og Pilar 2 beregninger), og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Boligkreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt management buffer på 0,4%. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 6 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

SPAREBANK 1 NÆRINGSKREDITT AS

De lånene som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

SpareBank 1 Næringskreditt AS ble etablert i 2009 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Banken har en eierandel på 7,96 prosent pr 31.12.2022 (3,68 prosent pr 31.12.2021). Obligasjonene til SpareBank 1 Næringskreditt har en Aaa rating fra Moody's. Foretaket er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Boligkreditt i Stavanger. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av næringseiendom til konkurransedyktige priser. SpareBank 1 Næringskreditt erverver utlån med pant i næringseiendom og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt er sikret med pant i næringseiendom innenfor 60 prosent av takst. Overførte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Næringskreditt og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller

delvis nedskrevne lån (til nedskrevet verdi), ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2022 er bokført verdi av solgte utlån til SpareBank 1 Næringskreditt AS 688 mill. kr. Banken forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2022 og 2021.

De lånene som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Næringskreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Næringskreditt kjernekapitaldekningen minst er på 11,0 prosent, og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Næringskreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt management buffer på 0,4%. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført

betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Næringskreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 6 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

SPAREBANK 1 KREDITT AS

SpareBank 1 Kreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen, og har som formål å være felles kredittkortselskap for bankenes kunder. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Kreditt AS og med Sparebank 1 Kreditt AS. Avtalen innebærer blant annet at banken er forpliktet til å bidra med egenkapital slik at SpareBank 1 Kreditt AS har en forsvarlig ansvarlig kapital, og til enhver tid oppfyller de minstekrav til ansvarlig kapital som følger av lovgivning og/eller anbefalinger fra Finanstilsynet og som er nødvendig for en forsvarlig drift av Sparebank 1 Kreditt AS. Banken er også forpliktet til å bidra med funding av egen portefølje (total balanse). Banken mottar provisjon fra Sparebank 1 Kreditt AS tilsvarende bankens andel av renteinntekter fratrasket fundingkostnader og konstaterte tap, bankens andel av transaksjonsinntekter samt nysalgspolisjon.

Note 10 – Tap på utlån og garantier

Morbank og konsern

Alle beløp er like for morbank og konsern bortsett fra en konsolidering fra en datter for brutto og netto utlån, se note 5. Beløp i mnok. Utlån til privatmarkedet er vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat. Tapsvurdering etter IFRS 9 inngår som en del av grunnlaget for virkelig verddivurdering.

MORBANK/KONSERN 2021				
Tap på utlån og garantier	01.01.2021	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/ innbetalt tidligere konstatert	31.12.2021
Avsetning til tap etter amortisert kost - bedriftsmarkedet	78	-3	-2	74
Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI) - Privatmarked	20	0	0	19
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	98	-3	-2	93

MORBANK/KONSERN 2022				
Tap på utlån og garantier	01.01.2022	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/ innbetalt tidligere konstatert	31.12.2022
Avsetning til tap etter amortisert kost - bedriftsmarkedet	74	18	-	92
Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI) - Privatmarked	19	0	0	19
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	93	18	-	111

Bankens BM og PM avdelinger har i løpet av de siste kvartalene gjennomført engasjementsgjennomgang med vurdering av kredittrisikoen som følge av dagens markedssituasjon.

Ultimo februar 2022 invaderte Russland Ukraina, som sammen med koronapandemien har blitt fulgt av økte priser på energi og andre varer. Dette har videre ført til økte priser på varer og tjenester produsert i Norge. Samtidig som innsatsfaktorer har blitt dyrere, er det lav ledighet og høy aktivitet i norsk økonomi. Dette medfører høy lønns- og prisvekst. På bakgrunn av dette justerte Norges Bank i rentemøtet 15. desember 2022 styringsrenten med 25 basispunkter til 2,75 prosent, og signaliserte at styringsrenten skal settes videre opp til 3,0 prosent i første kvartal 2023. På rentemøte 19. januar 2023 vedtok Norges Bank å holde styringsrenten uendret, men signaliserte at antagelsen om at styringsrenten skal settes videre opp til 3,0 prosent i første kvartal 2023 fortsatt var gjeldende. Prognosene er i dag mer usikre enn normalt, men anslagene fra Norges Bank tilsier en styringsrente på rundt 3,0 prosent i 2023.

Banken avsatte i Q1 en skjønnsmessig tilleggsavsetning på 8,0 mill. kr. som følge av økt usikkerhet i forbindelse med effektene av krigen i Ukraina, som på det tidspunktet ikke var synliggjort i kredittmodellene. Effektene av omtalt usikkerhet vil ikke være synlig i modellverket på en stund, og banken har per Q4 ikke observerer en vesentlig forverring av kunders atferd i form av økte restanser. Banker ser imidlertid en økning i etterspørsel etter avdragsfrihet på lån, samt noe økning i utnyttelse av dette. Banker har derfor besluttet å øke den skjønnsmessige avsetningen for modellusikkerhet med 2,0 mill. kr.. Total skjønnsmessig avsetning for modellusikkerhet er ved utløpet av Q4 10,0 mill. kr..

Tabellene under avstemmer inngående og utgående balanse per trinn. Avstemmingsposter inkluderer:

- Bevegelser mellom trinn, IB for lån som er flyttet til trinnene.
- Nye utedte lån, som reflekterer tapsavsetningen for nye innregnede lån, inkludert utlån som tidligere er fraregnet som følge av endrede vilkår.
- Utlån som er fraregnet reflekterer avsetning for utlån som er fraregnet i perioden uten at det er nedskrevet som følge av kreditttap inkludert lån som er fraregnet som følge av endringer i vilkår
- Ny måling av tap inkluderer effekt av endringer i input eller forutsetninger i modellen, delvis tilbakebetaling, opptrekk i eksisterende kreditt, og endringer i måling som følge av overføring mellom trinn.

MORBANK/KONSERN 2021

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån og garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2021	33	51	14	98
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	7	-7	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1	1	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-2	3	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	18	9	0	27
Økning i trekk på eksisterende lån	4	7	17	28
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-13	-14	-1	-28
Utlån som har blitt fraregnet	-9	-17	-0	-26
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-0	-	-2	-2
Skjønnsmessig gruppevis tapsavsetning	-5	-	-	-5
31.12.2021	35	28	30	93

MORBANK/KONSERN 2022

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån og garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2022	35	28	30	93
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	6	-6	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1	1	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-0	0	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	22	7	0	30
Økning i trekk på eksisterende lån	7	9	2	18
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-12	-3	-1	-16
Utlån som har blitt fraregnet	-11	-10	-2	-22
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-0	-0	-1	-1
Skjønnsmessig gruppevis tapsavsetning	10	-	-	10
31.12.2022	56	26	29	111

MORBANK/KONSERN 2021

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (PM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2021	5	9	5	18
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	2	-2	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	0	0	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-	0	0	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	3	4	0	6
Økning i trekk på eksisterende lån	0	2	1	3
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-3	-2	-0	-5
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2	-2	-0	-4
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap) -	-	-	-1	-1
31.12.2021	5	9	5	18

MORBANK/KONSERN 2022

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (PM)	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2022	5	9	5	18
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	3	-3	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-0	0	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-0	0	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	3	3	0	6
Økning i trekk på eksisterende lån	0	4	2	5
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-4	-1	-1	-6
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2	-2	-1	-5
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-0	-0	-1	-1
31.12.2022	5	9	4	17

MORBANK/KONSERN 2021

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til amortisert kost (BM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2021	26	39	8	73
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	4	-4	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1	1	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-2	2	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	12	5	0	18
Økning i trekk på eksisterende lån	3	4	15	22
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-8	-11	-0	-20
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-6	-14	-	-20
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	-	-1	-1
Skjønnsmessig gruppevis tapsavsetning	-5	-	-	-5
31.12.2021	24	18	25	67

MORBANK/KONSERN 2022

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til amortisert kost (BM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2022	24	18	25	67
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	2	-2	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1	1	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-	-0	0	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	15	4	0	20
Økning i trekk på eksisterende lån	7	5	0	13
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-7	-3	-0	-9
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-7	-8	-0	-15
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-0	-0
Skjønnsmessig gruppevis tapsavsetning	10	-	-	10
31.12.2022	44	16	25	85

MORBANK/KONSERN 2021

Totalt balanseført tapsavsetning på ubenyttet/ garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2021	3	4	0	7
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	1	1	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	0	0	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	0	0	0	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	3	0	-	3
Økning i trekk på eksisterende lån	2	1	1	3
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	2	1	0	3
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	1	1	-	2
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	-	1	1
31.12.2021	6	2	0	8

MORBANK/KONSERN 2022

Totalt balanseført tapsavsetning på ubenyttet/ garantier	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2022	6	2	0	8
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	0	-0	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-0	0	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-0	0	-
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	4	0	-	4
Økning i trekk på eksisterende lån	1	0	0	1
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-2	-0	-0	-2
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2	-0	-0	-2
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
31.12.2022	7	1	0	9

MORBANK/KONSERN 2021

Brutto utlån totalt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2021	19 913	2 037	59	22 009
Avsetning til tap overført til Trinn 1	433	-433	-0	-0
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-431	434	-3	-0
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-19	-42	61	-
"Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	9 732	743	11	10 486
Økning i trekk på eksisterende lån	258	11	0	270
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-1 442	-148	-16	-1 605
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-7 206	-810	-10	-8 026
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	-	-2	-2
31.12.2021	21 238	1 794	100	23 131
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,16 %	1,55 %	30,33 %	0,21 %

MORBANK/KONSERN 2022

Brutto utlån totalt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2022	24	18	25	67
Avsetning til tap overført til Trinn 1	21 238	1 794	100	23 131
Avsetning til tap overført til Trinn 2	551	-551	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-732	732	-	-
"Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	-1	-19	20	-
Økning i trekk på eksisterende lån	8 960	646	7	9 613
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	433	36	3	471
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-900	-58	-7	-965
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-7 004	-658	-10	-7 672
31.12.2022	-0	-0	-4	-4
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,25 %	1,34 %	26,81 %	0,45 %

MORBANK/KONSERN 2021

Brutto utlån PM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2021	12 772	720	37	13 529
Avsetning til tap overført til Trinn 1	224	-223	-0	-0
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-298	302	-3	-0
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-	-5	5	-
"Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	6 318	527	1	6 846
Økning i trekk på eksisterende lån	126	3	0	130
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-1 024	-95	-2	-1 121
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-5 055	-238	-8	-5 300
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-1	-1
31.12.2021	13 062	992	28	14 082
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,04 %	0,86 %	17,13 %	0,13 %

MORBANK/KONSERN 2022

Brutto utlån PM	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2022	13 062	992	28	14 082
Avsetning til tap	551	-551	-	-
Overført til (fra) trinn 1	-732	732	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1	-19	20	-
Overført til (fra) Trinn 3	8 298	516	10	8 824
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	433	36	3	471
Økning i trekk på eksisterende lån	-900	-58	-7	-965
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-7 004	-658	-10	-7 672
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-0	-0	-4	-4
31.12.2022	13 707	989	40	14 736
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,04 %	0,87 %	9,84 %	0,12 %

MORBANK/KONSERN 2021

Brutto utlån BM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2021	7 141	1 318	22	8 481
Avsetning til tap overført til Trinn 1	209	-209	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-133	133	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-19	-37	56	-
"Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	3 414	216	10	3 640
Økning i trekk på eksisterende lån	132	8	-	140
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-417	-53	-14	-484
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2 151	-573	-2	-2 726
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-0	-	-1	-1
31.12.2021	8 176	802	71	9 049
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,30 %	2,22 %	35,69 %	0,74 %

MORBANK/KONSERN 2022

Brutto utlån BM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2022	8 176	802	71	9 049
Avsetning til tap overført til Trinn 1	222	-222	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-306	306	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-	-1	1	-
"Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	3 028	336	3	3 367
Økning i trekk på eksisterende lån	281	22	1	304
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-374	-33	-3	-410
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2 189	-279	-4	-2 472
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-0	-0
31.12.2022	8 838	932	68	9 838
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,50 %	1,69 %	37,44 %	0,86 %

MORBANK/KONSERN 2021

Ubenyttet kreditter	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2021	1 901	157	1	2 059
Avsetning til tap overført til Trinn 1	14	-14	-0	-0
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-80	80	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-1	-0	1	-
"Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	802	60	-	862
Økning i trekk på eksisterende lån	222	23	0	245
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-306	-42	-0	-348
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-393	-4	-0	-398
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-2	-2
31.12.2021	2 158	260	0	2 418

MORBANK/KONSERN 2022

Ubenyttet kreditter	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2022	2 158	260	0	2 418
Avsetning til tap overført til Trinn 1	37	-37	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-35	35	-	-
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-0	-1	1	-
"Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	755	4	-	759
Økning i trekk på eksisterende lån	200	9	0	209
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-536	-20	-1	-557
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-484	-19	-	-504
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
31.12.2022	2 095	231	-0	2 326

	MORBANK/ KONSERN	
	31.12.2021	31.12.2022
Periodens tap på utlån og garantier		
Endring i nedskrivning Trinn 1 & 2	-17	9
Endring i nedskrivning Trinn 3	17	-0
Effekt skjønsmessig nedskrivning	-5	10
Konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	1	1
Konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	0	0
Inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger	-1	-1
Andre korreksjoner / amortisering av nedskrivninger	-1	-1
Sum tap på utlån og garantier	-6	19

Etter gitte instruksjoner blir misligholdte lån/ kreditter og overtrukne konti overført til Modhi Collect AS (inkasso).
Pr 31.12.2022 utgjorde konstaterte tap, som banken fortsatt har juridisk rett på, 5,8 mill. kroner.

	MORBANK/ KONSERN	
	31.12.2021	31.12.2022
Periodens tap på utlån og garantier		
Brutto misligholdte engasjement over 90 dager	9	0
Trinn 3 nedskrivning	- 1	0
Netto misligholdte engasjement	8	0
Avsetningsgrad	13 %	4 %
Brutto misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0 %	0 %
Øvrig tapsutsatte engasjement	91	108
Trinn 3 nedskrivning	- 29	- 27
Netto tapsutsatte engasjement	62	80
Avsetningsgrad	32 %	18 %
Øvrig tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	1 %	1 %

	MORBANK/ KONSERN		
	Trinn 2	Trinn 3	Sum
Lån med betalingslettelse *)			
Lån med betalingslettelse	0	0	259
Lån med betalingslettelse	0	0	259

*) Tabellen viser lån hvor det er innvilget betalingslettelse for å avhjelpe finansielle problemer hos kunden (blir etter IFRS 9 klassifisert enten i trinn 2 eller trinn 3). Lån som har en vesentlig økt kredittrisiko siden førstegangsinnregning, skal klassifiseres i trinn 2, mens kredittforringede lån skal klassifiseres i trinn 3.

**) I de tilfeller hvor engasjementene antas å ha underliggende verdier i pantet, bekreftet av takst eller verdivurdering fra eksterne kilder det eksisterer takster eller verdivurderinger, som overstiger engasjementets størrelse er det ikke gjort tapsavsetninger.

Note 11 – Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kredittrisiko i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

MORBANK		Brutto eksponering	KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
		Eiendeler		
91	90	Kontanter og fordringer på sentralbanker	90	91
1 104	1 143	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 143	1 104
23 132	24 574	Brutto utlån til og fordringer på kunder ¹⁾	24 574	23 131
2 197	2 041	Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	2 041	2 197
9	69	Derivater	69	9
82	97	Andre eiendeler (note 32)	126	104
26 615	28 014	Sum eiendeler	28 043	26 635
		Forpliktelser		
710	712	Betingede forpliktelser (stilte garantier)	712	710
2 430	2 341	Ubenyttede kreditter	2 326	2 418
485	337	Lånetilsagn	337	485
3 626	3 390	Sum finansielle kredittforpliktelser	3 375	3 614
30 240	31 404	Sum total kredittrisikoeksponering	31 418	30 248

¹⁾ Netto utlån til og fordringer på kunder målt til virkelig verdi over resultatet utgjør kr 1.247 mill. kr. pr 31.desember 2022 (1.280mill kr.) for morbank og konsern.

MORBANK		Kredittrisikoeksponering knyttet til finansielle eiendeler fordelt på land	KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
		Kreditteksponering knyttet til utlån inkl. ubenyttede kreditter		
30 216	31 387	Norge	29 090	30 224
24	19	Utlandet	19	24
30 240	31 404	Totalt fordelt på geografiske områder	31 418	30 248

Det er kun posten utlån som fordeles etter geografiske områder, ref. note 8. Andre eiendeler er kun eksponert i Norge. For mer informasjon av sikkerhetens beregning og estimer henvises leseren til note 3.

Sikkerheter pr. sikkerhetsklasse

Tabellen under viser total verdi av sikkerheter fordelt pr. sikkerhetsklasse i bankens risikoklassifiseringssystem. Risikoklasseinndeling skjer ved at det beregnes misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen basert på objektive data og scores på månedlig basis. Banken reduserer kredittrisikoen ved å ta sikkerhet i pant, og den vanligste formen for sikkerhet er pant i fast eiendom, men det benyttes også andre typer sikkerheter. Verdien av sikkerheten er beregnet som omsetningsverdi på de respektive sikkerhetstypene. Omsetningsverdi for andre sikkerheter enn eiendom er vanligvis satt som bokført verdi i siste avlagte årsregnskap. Sikkerhetsdekning er beregnet som verdi av sikkerheten delt på exposure at default (EAD). Verdiene er beregnet ut i fra et gjennomsnitt av sikkerhetsdekningsintervallene innenfor hver klasse.

MORBANK OG KONSERN	Prosentvis snitt pr klasse	2022	2021
Sikkerhetsklasse 1	120 %	2 847	2 595
Sikkerhetsklasse 2	110 %	4 947	4 207
Sikkerhetsklasse 3	90 %	5 906	6 124
Sikkerhetsklasse 4	70 %	7 323	6 480
Sikkerhetsklasse 5	50 %	2 026	1 818
Sikkerhetsklasse 6	30 %	410	336
Sikkerhetsklasse 7	10 %	523	529
Sum sikkerheter fra risikoklassifisering		23 982	22 088

Note 12 – Finansielle instrumenter og motregning

I henhold til IFRS 7 skal det opplyses om hvilke finansielle instrumenter banken anser å oppfylle kravene til nettoføring iht. IAS 32.42, samt hvilke finansielle instrumenter man har inngått motregningsavtaler på. Begge iht. IFRS 7.13 A-F.

I den finansielle oppstillingen har banken ingen finansielle instrumenter som bokføres netto.

Sparebank 1 Ringerike Hadeland har avtaler som regulerer motpartsrisiko og netting av derivater. Mot kunder i person- og bedriftsmarkedet anvendes rammeavtaler med krav om sikkerhetsstillelse.

Mot finansielle institusjoner inngår konsernets standardiserte og hovedsaklig bilaterale ISDA-avtaler. Under ISDA har konsernet inngått tilleggsavtale om kontant sikkerhetsstillelse (CSA) mot institusjonelle motparter. Kunder i person- og bedriftsmarkedet som driver tradingvirksomhet henvises til Sparebank 1 SMN for utøvelse av virksomheten.

Eiendelene og forpliktelsene nedenfor kan motregnes.

	Brutto finansielle eiendeler/forpliktelses	Nettoført	Netto finansielle eiendeler/forpliktelses i balansen	Avgitt/mottatt kontant-sikkerhet
2022				
Derivater som eiendeler	69	0	69	7
Derivater som forpliktelser	-94	0	-94	42
2021				
Derivater som eiendeler	9	0	9	-12
Derivater som forpliktelser	-6	0	-6	3

Note 13 – Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler

MORBANK		Risikoklasse						Sum
2022 (Beløp i mnok)	Noter	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko	Misligholdt	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	1 143	0	0	0	0	0	1 143
Brutto utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	8	7 507	3 995	2 395	177	154	39	14 267
Bedriftsmarked	8	1 346	1 298	5 097	938	312	67	9 060
Brutto utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet								
Privatmarked	8	584	167	79	7	2	1	840
Bedriftsmarked	8	340	56	12	0	0	0	407
Sum brutto utlån		10 920	5 516	7 583	1 122	468	107	25 717
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	27	2 001	41	0	0	0	0	2 041
Sum finansielle investeringer		2 001	41	0	0	0	0	2 041
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		12 921	5 556	7 583	1 122	468	107	27 758

2021 (Beløp i mnok)	Noter	Risikoklasse					Misligholdt	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kreditt-institusjoner	7	1 104	0	0	0	0	0	1 104
Brutto utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	8	6 675	3 748	2 462	136	169	28	13 217
Bedriftsmarked	8	1 313	1 871	4 580	548	302	22	8 635
Brutto utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet								
Privatmarked	8	611	138	112	3	0	1	865
Bedriftsmarked	8	211	153	51	0	0	0	415
Sum brutto utlån		9 913	5 910	7 205	687	471	50	24 236
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	27	2 155	41	0	0	0	0	2 197
Sum finansielle investeringer		2 155	41	0	0	0	0	2 197
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		12 068	5 952	7 205	687	471	50	26 433

KONSERN		Risikoklasse						Sum
2022 (Beløp i mnok)	Noter	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko	Misligholdt	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	1 143	0	0	0	0	0	1 143
Brutto utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	8	7 507	3 995	2 395	177	154	39	14 267
Bedriftsmarked	8	1 346	1 298	5 097	938	312	67	9 060
Brutto utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet								
Privatmarked	8	584	167	79	7	2	1	840
Bedriftsmarked	8	340	56	12	0	0	0	407
Sum brutto utlån		10 920	5 516	7 583	1 122	468	107	25 717
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	27	2 001	41	0	0	0	0	2 041
Sum finansielle investeringer		2 001	41	0	0	0	0	2 041
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		12 921	5 556	7 583	1 122	468	107	27 758

2021 (Beløp i mnok)	Noter	Risikoklasse					Misligholdt	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	1 103	0	0	0	0	0	1 103
Brutto utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	8	6 675	3 748	2 462	136	169	28	13 217
Bedriftsmarked	8	1 313	1 871	4 579	548	302	22	8 634
Brutto utlån til og fordring på kunder og kredittinstitusjoner klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet								
Privatmarked	8	611	138	112	3	0	1	865
Bedriftsmarked	8	211	153	51	0	0	0	415
Sum brutto utlån		9 913	5 910	7 204	687	471	50	24 235
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	27	2 155	41	0	0	0	0	2 197
Sum finansielle investeringer		2 155	41	0	0	0	0	2 197
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		12 068	5 952	7 204	687	471	50	26 432

Bankens risikoklassifiseringssystem klassifiserer hvert engasjement i risikogruppene laveste, lav, middels, høy, høyeste og misligholdt/ nedskrevet basert på kundens misligholdssannsynlighet (PD) og sikkerhetsdekning (sikkerhetsklasse). Se for øvrig note 6 for ytterligere informasjon om bankens risikostyring og risikoklassifisering.

Note 14 – Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Bankens renterisiko beregnes ved at det simuleres et parallelt renteskift på 2 prosentpoeng for hele rentekurven for alle relevante balanseposter per 31.12.22.

Renterisiko er sannsynligheten for at endringer i markedsrenten vil påvirke kontantstrømmer eller virkelig verdi av bankens finansielle instrumenter. Styret har fastsatt rammer for bankens renteeksponering.

Det foretas løpende overvåking og rapportering av bankens renteeksponering. Banken benytter instrumenter for å sikre at eksponering er innenfor fastsatte rammer.

Risikoen for ikke parallelle skift er dekket gjennom at det er satt begrensninger på maksimal eksponering per løpetidsbånd.

	Renterisiko, 2 % økning	
Basisrisiko konsern (Beløp i mnok)	2022	2021
Obligasjoner og sertifikater	-5	-5
Fastrenteutlån til kunder	-82	-97
Derivater relatert til fastrenteutlån til kunder	70	77
Øvrige utlån og innskudd	-2	-5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (hensyntatt sikringsderivater)	18	17
Annet	6	-3
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	4	-16

	Renterisiko, 2 % økning	
Rentekurverisiko konsern (Beløp i mnok)	2022	2021
0-3 mnd	0	-4
3-12 mnd	8	5
12-36 mnd	-2	-2
36-60 mnd	-2	-3
>60 mnd	1	-12
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	4	-16

Negativt fortegn indikerer at banken taper på en renteoppgang.

Note 15 – Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser når disse forfaller, eller erstatte innskudd når disse trekkes ut, med den konsekvens at konsernet misligholder forpliktelsene til å innfri innskudd og gi lån. Likviditetsrisiko blir styrt og målt ved hjelp av flere metoder. Se for øvrig omtale under note 6.

Tabellen under viser bankens forventede fremtidige kontantstrømmer knyttet til forpliktelser. I tabellen er det lagt til grunn nominelle verdier, samt rentenivå

slik det foreligger per 31.12.22. Løpetid på innskudd til fastrente er satt til utløpet av fastrenteperioden. Løpetid på øvrige innskudd er ansett å være på forespørsel noe som også medfører at fremtidige renteelementer ikke er lagt til. Løpetid på derivater er satt til utgangen av kontraktsperioden. Løpetid på verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital er satt til første avtalte forfallstidspunkt. Sannsynligheten for at eventuelle call-muligheter blir benyttet er ikke hensyntatt. Løpetiden på øvrige forpliktelser er satt til forfallstidspunktet.

MORBANK Per 31.12.2022 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kunder	18 271	214	602	42	0	19 129
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	491	673	3 913	1 303	6 381
Derivater	0	27	-14	59	27	99
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	0	46	88	0	0	134
Ansvarlig lånekapital	0	0	15	60	277	351
Sum kontantstrøm forpliktelser	18 271	778	1 364	4 074	1 607	26 093

KONSERN Per 31.12.2022 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kunder	18 260	214	602	42	0	19 118
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	491	673	3 913	1 303	6 381
Derivater	0	27	-14	59	27	99
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	0	95	95	0	1	190
Ansvarlig lånekapital	0	0	15	60	277	351
Sum kontantstrøm forpliktelser	18 260	827	1 371	4 074	1 607	26 139

MORBANK Per 31.12.2021 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kunder	17 183	376	407	48	0	18 014
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	232	689	3 828	770	5 519
Derivater	0	0	11	27	1	39
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	0	97	79	0	75	252
Ansvarlig lånekapital	0	1	5	24	264	294
Sum kontantstrøm forpliktelser	17 183	706	1 191	3 928	1 110	24 117

KONSERN Per 31.12.2021 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kunder	17 159	376	407	48	0	17 990
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	232	689	3 828	770	5 519
Derivater	0	0	11	27	1	39
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	0	97	131	0	75	304
Ansvarlig lånekapital	0	1	5	24	264	294
Sum kontantstrøm forpliktelser	17 159	706	1 243	3 928	1 110	24 146

Note 16 – Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

MORBANK Per 31.12.2022 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	90	0	0	0	0	90
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	988	0	0	155	0	1 143
Netto utlån til og fordringer på kunder	2 831	65	64	883	20 634	24 477
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	9	156	1 877	0	2 041
Finansielle derivater	0	0	1	39	29	69
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	1 093	1 093
Investering i eierinteresser	0	0	0	0	244	244
Investering i konsernselskaper	0	0	0	0	61	61
Eiendom, anlegg og utstyr	0	0	0	0	88	88
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	0	0	0	0	0	0
Eiendel ved utsatt skatt	0	0	0	36	0	36
Andre eiendeler	39	28	0	0	33	99
Eiendeler	3 948	102	220	2 990	22 182	29 443
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	18 270	214	602	42	0	19 129
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	255	495	3 513	1 286	5 549
Finansielle derivater	0	0	0	69	25	94
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	0	46	88	0	84	218
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	251	251
Sum gjeld	18 270	515	1 185	3 623	1 647	25 240

KONSERN Per 31.12.2022 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	90	0	0	0	0	90
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	988	0	0	155	0	1 143
Netto utlån til og fordringer på kunder	2 831	65	64	883	20 634	24 477
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	9	156	1 877	0	2 041
Finansielle derivater	0	0	1	39	29	69
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	1 094	1 094
Investerings i eierinteresser	0	0	0	0	361	361
Investerings i konsernselskaper	0	0	0	0	0	0
Eiendom, anlegg og utstyr	0	0	0	0	112	112
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	0	0	0	0	57	57
Eiendel ved utsatt skatt	0	0	0	36	0	36
Andre eiendeler	39	57	0	0	33	128
Eiendeler	3 948	131	220	2 990	22 320	29 610
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	18 259	214	602	42	0	19 118
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	255	495	3 513	1 286	5 549
Finansielle derivater	0	0	0	69	25	94
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	0	95	95	0	85	274
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	251	251
Sum gjeld	18 259	564	1 192	3 623	1 647	25 285

Utlån og innskudd til fast rente er fordelt ut fra løpetiden på engasjementet. Innskudd til flytende rente er i sin helhet vurdert å forfalle på forespørsel grunnet at kunden her står fritt til å løse ut engasjementet på et hvert ønskelig tidspunkt.

MORBANK Per 31.12.2021 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	91	0	0	0	0	91
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	959	0	0	145	0	1 104
Netto utlån til og fordringer på kunder	2 533	7	88	1 187	19 230	23 044
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	330	406	1 430	31	2 197
Finansielle derivater	0	0	0	1	8	9
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	866	866
Investerings i eierinteresser	0	0	0	0	216	216
Investerings i konsernselskaper	0	0	0	0	61	61
Eiendom, anlegg og utstyr	0	0	0	0	97	97
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	0	0	0	0	0,0	0,0
Eiendel ved utsatt skatt	0	0	0	29	0	29
Andre eiendeler	33	17	0	0	33	82
Eiendeler	3 615	354	494	2 791	20 541	27 796
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	17 183	376	407	48	0	18 014
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	232	616	3 653	751	5 252
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	1	0	4	6
Finansielle derivater	0	97	79	0	75	252
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	0	1	0	0	250	251
Ansvarlig lånekapital	17 183	706	1 102	3 702	1 081	23 774
Sum gjeld	18 259	564	1 192	3 623	1 647	25 285

KONSERN Per 31.12.2021 (Beløp i mnok)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	91	0	0	0	0	91
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	958	0	0	145	0	1 103
Netto utlån til og fordringer på kunder	2 533	7	88	1 187	19 229	23 043
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	330	406	1 430	31	2 197
Finansielle derivater	0	0	0	1	8	9
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	866	866
Investering i eierinteresser	0	0	0	0	356	356
Investering i konsernselskaper	0	0	0	0	0	0
Eiendom, anlegg og utstyr	0	0	0	0	124	124
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	0	0	0	0	63	63
Eiendel ved utsatt skatt	0	0	0	29	0	29
Andre eiendeler	33	38	0	0	33	104
Eiendeler	3 615	375	494	2 791	20 709	27 984
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	17 159	376	407	48	0	17 990
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	232	616	3 653	751	5 252
Finansielle derivater	0	0	1	0	4	6
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	0	97	131	0	75	304
Ansvarlig lånekapital	0	1	0	0	250	251
Sum gjeld	17 159	706	1 155	3 702	1 081	23 802

Note 17 – Netto renteinntekter

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
		Renteinntekter		
4	17	Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	17	4
593	839	Renter av utlån til og fordringer på kunder	839	593
7	53	Renter av sertifikater, obligasjoner og derivater	53	7
604	908	Sum renteinntekter	908	604
		Rentekostnader		
0	0	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	0	0
66	202	Renter på innskudd fra og gjeld til kunder	203	66
64	134	Renter på utstedte verdipapirer	134	64
12	12	Renter på annen gjeld	12	12
143	348	Sum rentekostnader	349	143
461	560	Sum netto renteinntekter	559	461

Renter på annen gjeld inkluderer avgift til Bankenes Sikringsfondet med 12 mill. kroner i 2022.

Note 18 – Netto provisjons- og andre inntekter

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
		Provisjonsinntekter		
6	6	Garantiprovisjon	6	6
17	17	Verdipapiromsetning	17	17
69	83	Betalingsformidling	83	69
46	51	Forsikringstjenester	51	46
105	59	Boligkreditt	59	105
8	7	Andre provisjonsinntekter	7	8
250	224	Sum provisjonsinntekter	224	250
		Provisjonskostnader		
10	8	Betalingsformidling	8	10
2	2	Andre provisjonskostnader	2	2
12	10	Sum provisjonskostnader	10	12
		Andre driftsinntekter		
1	1	Driftsinntekter fast eiendom	1	1
0	0	Meglerprovisjon	114	115
2	6	Andre driftsinntekter	6	2
461	560	Sum andre driftsinntekter	121	119
242	221	Sum netto provisjons- og andre driftsinntekter	334	357

Note 19 – Netto resultat fra finansielle eiendeler

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
15	31	Sum utbytte	31	15
96	62	Inntekt fra eierinteresser i felleskontrollert virksomhet	27	89
(10)	(18)	Sertifikater og obligasjoner målt til virkelig verdi over resultatet	(18)	(10)
(1)	(4)	Netto verdiendring på derivater og sikringsobjekt knyttet til sikring av verdipapirgjeld	(4)	(1)
(1)	(13)	Netto verdiendring på derivater og sikringsobjekt knyttet til fastrenteutlån	(13)	(1)
15	33	Netto verdiendring på egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultatet	33	11
0	0	Netto gevinst/ tap på valutabeholdning	0	0
-	-	Netto verdiendring på garantiforpliktelser	-	-
2	(2)	Sum netto resultat fra andre finansielle investeringer	(2)	(1)
113	90	Netto resultat fra finansielle eiendeler	55	103

Note 20 – Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
92	99	Lønn	167	159
13	13	Pensjonskostnader (note 23)	17	16
27	28	Sosiale kostnader	42	40
131	141	Sum personalkostnader	227	215
140	146	Antall årsverk pr 31.12.	231	218

Ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

2022 (hele tusen kroner)

Navn	Lønn og andre kortsiktige ytelser ²	Herav utbetalt bonus 2021	Opptjente pensjonsrettigheter siste år	Innbetaling innskuddspensjon	Styre- honorar i døtre og lignende	Lån	Antall egenkapitalbevis ¹
Ledergruppen	10 494	0	388	1 024	0	34 587	25 980
Styret	1 502	0	0	0	0	10 885	7 697

Ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

2021 (hele tusen kroner)

Navn	Lønn og andre kortsiktige ytelser ²	Herav utbetalt bonus 2020	Opptjente pensjonsrettigheter siste år	Innbetaling innskuddspensjon	Styre- honorar i døtre og lignende	Lån	Antall egenkapitalbevis ¹
Ledergruppen	8 713	118	354	846	0	22 405	0
Styret	1 502	0	0	0	0	8 854	0

¹ Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Ringerike Hadeland pr 31.12. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende den nærmeste familie og foretak hvor vedkommende selv eller nærmeste familie har bestemmende innflytelse, jf regnskapsloven § 1-3, 2. ledd.

² Kun honorarer er inkludert i godtgjørelse til ansattevalgte styre- og representantskapsmedlemmer

Tall i 2022 inkluderer også medlemmer av ledergruppen som har sluttet i løpet av året. Tall i 2021 viser kun medlemmer ved utløp av året, og er ikke omarbeidet. Det vises til "Rapport godtgjørelse til ledende personer" på bankens nettsider for nærmere beskrivelse.

Spareprogram for ansatte

I 2022 startet konsernet et ettårig spareprogram for sine ansatte. For annethvert egenkapitalbevis den ansatte kjøper gjennom spareordningen gir Sparebank 1 Ringerike Hadeland konsern den ansatte ett bonus-egenkapitalbevis. Tildelingen av "bonusbevis" skjer to år etter kjøp av egenkapitalbevis i spareprogrammet og forutsetter at den ansatte fortsatt eier de opprinnelige oppsparte egenkapitalbevisene, samt fortsatt er ansatt i konsernet. Av konsernets ansatte valgte 165 å delta ved oppstart av spareprogrammet i februar 2022. Ved utgangen av året hadde 3 ansatte trådt ut av ordningen grunnet at arbeidsforholdet var avsluttet. Konsernets balanseførte forpliktelse knyttet til kjøp av fremtidige bonusbevis var 1,3 mill. kroner per 31.12.2022.

Note 21 – Andre driftskostnader

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
61	61	IT-kostnader	66	66
13	17	Markedsføring	19	13
13	10	Ordinære avskrivninger (note 30 og 31)	11	13
1	1	Formuesskatt	1	1
10	11	Driftskostnader faste eiendommer	11	10
6	8	Eksterne honorarer	10	8
34	38	Øvrige driftskostnader	51	42
138	147	Sum adm. kostn. og andre driftskostnader	168	154
Godtgjørelse til ekstern revisor				
1,1	1,5	Lovpålagt revisjon	1,7	1,1
0,1	0,1	Teknisk bistand	0,1	0,1
0,3	0,3	Andre tjenester	0,3	0,3
1,5	1,8	Sum (inklusive merverdiavgift)	2,1	1,5

Note 22 – Pensjoner

Generell beskrivelse av konsernets pensjonsordninger

Konsernet er pliktig å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk ytelsespensjon. Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov. Konsernet benytter IAS 19 ved beregning av sine pensjonsforpliktelser.

Ansatte i morbanken

Det eksisterer tre ulike ytelsesbaserte pensjonsordninger for bankens ansatte, som stammer fra de tre bankene, SpareBank 1 Gran, SpareBank 1 Ringerike og SpareBank 1 Jevnaker Lunner før fusjonen i 2010. YTP-ordningene administreres av hhv Storebrand, Ringerike Pensjonskasse og SpareBank 1 Forsikring. De kollektive ytelsespensjonsordningene er lukket, og ansatte som ikke er omfattet av disse inngår i en innskuddspensjonsordning. Alle som er ansatt etter 1. juli 2010 inngår i innskuddspensjonsordningen.

Styret i banken besluttet i april 2017 å gjennomføre en 2. gangslukking av bankens ytelsesbaserte pensjonsordninger med virkning fra 1. juli 2017. Pensjonister og ansatte født til og med 1960 har blitt værende i ytelsesordningene, mens yngre årsklasser er overført

bankens innskuddspensjonsordning og kompensert for forskjellen mellom ordningene.

I tillegg kommer AFP (Avtalefestet Førtidspensjon) som gjelder alle ansatte. Banken har også udekkede pensjonsforpliktelser som finansieres over driften.

Ny AFP-ordning gjeldende fra 2011 skal regnskapsføres som en ytelsesbasert foretaksordning og finansieres gjennom en årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn. Det foreligger foreløpig ikke tilgjengelig informasjon for innregning av den nye forpliktelsen og ordningen er derfor foreløpig behandlet som en innskuddspensjonsordning.

Ansatte i Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS

Alle ansatte (26) er tilsluttet ITP.

Ansatte i Sparebank 1 Økonomihuset AS

Alle ansatte (61) er tilsluttet ITP.

Lukkede ytelsespensjoner	MORBANK	KONSERN
Ansatte	11	11
Pensjonister	109	109

Innskuddspensjon	MORBANK	KONSERN
Ansatte	142	229

Til grunn for beregning av kostnader og forpliktelser for lukket pensjonsordning ligger følgende forutsetninger:

Økonomiske forutsetninger	01.01.2023	01.01.2022
Diskonteringsrente	3,00 %	1,90 %
Forventet avkastning på midlene	3,00 %	1,90 %
Forventet fremtidig lønnsutvikling	3,50 %	2,75 %
Forventet G-regulering	3,25 %	2,50 %
Forventet pensjonsregulering	0,0%/3,25%	0,0%/2,5%
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Finansskatt	5,00 %	5,00 %
Forventet frivillig avgang	5% nedtrappes til 0% fra 50 år	5% nedtrappes til 0% fra 50 år
Forventet AFP-uttak fra 62 år	Ulike for de ulike "ordningene"	Ulike for de ulike "ordningene"
Benyttet uførhetstabell	IR73	IR73
Benyttet dødelighetstabell	K2013BE	K2013BE

De tidspunkt som er angitt ovenfor angir fra hvilket tidspunkt forpliktelsen beregnes med endrede forutsetninger. Dette innebærer eksempelvis at pensjonsforpliktelsen per 31.12.2022 er neddiskontert med de forutsetninger som gjelder 01.01.2022, mens årskostnaden for 2022 er basert på de forutsetninger som gjaldt ved årets begynnelse.

Netto pensjonsforpliktelse i balansen

MORBANK/KONSERN	31.12.2022			31.12.2021		
(Beløp i mnok)	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Påløpte pensjonsforpliktelser	-247	-63	-310	-254	-70	-324
Verdi pensjonsmidlene	226	-	226	248	0	248
Netto pensjonsforpliktelser	-21	-63	-84	-6	-70	-76
Arbeidsgiveravgift	-	0	0	-	0	0
Balanseførte pensjonsforpliktelser	-21	-63	-84	-6	-70	-75

Årets pensjonskostnad

MORBANK	31.12.2022			31.12.2021		
(Beløp i mnok)	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2	0	2	2	0	2
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	5	1	6	4	1	5
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-5	0	-5	-4	0	-4
Arbeidsgiveravgift	0	0	0	0	0	0
Sum ytelsesbaserte ordninger	3	1	4	2	1	4
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	0	9	9	0	9	9
Netto pensjonskostnader	3	11	13	2	10	13

KONSERN	31.12.2022			31.12.2021		
(Beløp i mnok)	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2	0	2	2	0	2
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	5	1	6	4	1	5
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-5	0	-5	-4	0	-4
Arbeidsgiveravgift	0	0	0	0	0	0
Sum ytelsesbaserte ordninger	3	1	4	2	1	4
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	0	13	13	0	13	13
Netto pensjonskostnader	3	15	17	2	14	16

Sensitivitet konsern 2022

(Beløp i mnok)

Sikret ordning PBO	-1,0 %	+1,0%
Diskonteringsrente	278	215
Lønnsregulering	241	246
Pensjonsregulering	216	276
Sikret ordning PBO (%)		
Diskonteringsrente	14,1 %	-11,5 %
Lønnsregulering	-0,9 %	0,9 %
Pensjonsregulering	-11,1 %	13,3 %
Usikret ordning PBO	-1,0 %	+1,0%
Diskonteringsrente	59	48
Lønnsregulering	52	53
Pensjonsregulering	48	58
Usikret ordning PBO (%)		
Diskonteringsrente	11,3 %	-9,6 %
Lønnsregulering	-0,5 %	0,5 %
Pensjonsregulering	-9,9 %	10,9 %

Sensitivitet konsern 2021

(Beløp i mnok)

Sikret ordning PBO	-1,0 %	+1,0%
Diskonteringsrente	286	220
Lønnsregulering	247	254
Pensjonsregulering	222	284
Sikret ordning PBO (%)		
Diskonteringsrente	14,2 %	-12,2 %
Lønnsregulering	-1,4 %	1,4 %
Pensjonsregulering	-11,3 %	13,5 %
Usikret ordning PBO	-1,0 %	+1,0%
Diskonteringsrente	65	53
Lønnsregulering	58	59
Pensjonsregulering	53	65
Usikret ordning PBO (%)		
Diskonteringsrente	11,8 %	-9,9 %
Lønnsregulering	-0,6 %	0,6 %
Pensjonsregulering	-9,5 %	11,4 %

Note 23 – Skatt

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
552	551	Resultat før skattekostnad	521	558
-121	-107	+/-permanente forskjeller *	-107	-121
24	28	+/- endring midlertidige forskjeller i henhold til spesifikasjon	33	25
-13	-16	- herav ført direkte mot egenkapitalen	-16	-13
442	456	Årets skattegrunnlag/skattepliktig inntekt	431	449
111	114	Herav betalbar skatt 25 %	117	115
111	114	Betalbar skatt i balansen	117	115
111	114	Betalbar skatt av årets overskudd	117	115
-6	-7	+/- endring i utsatt skatt	-7	-6
3	4	+/- øvrige endringer utsatt skatt	4	3,2
0	0	+/- for mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år	0	0
	0	+/- andre endringer	0	0
108	111	Årets skattekostnad	114	112

2021	2022	Utsatt skattefordel og utsatt skatt i balansen vedrører følgende midlertidige forskjeller	2022	2021
5	7	- Gevinst-/tapskonto	10	5
5	5	- Andre poster	5	5
10	12	Sum positive skatteøkende midlertidige forskjeller	14	10
2	3	Utsatt skatt	3	2
26	28	- Driftsmidler	28	28
75	84	- Netto pensjonsforpliktelse	84	75
26	45	- Finansielle instrumenter	44	26
127	157	Sum negative skattereduserende midlertidige forskjeller	156	130
32	39	Utsatt skattefordel	38	32
29	36	Netto bokført utsatt skattefordel	36	29

2021	2022	Utsatt skatt i resultatregnskapet vedrører endring i følgende midlertidige forskjeller	2022	2021
0	1	- Gevinst-/tapskonto	0	0
3	5	- Finansielle instrumenter	5	3
1	1	- Varige driftsmidler	1	1
1	2	- Netto pensjonsforpliktelse	2	1
0	0	- Andre midlertidige forskjeller	0	0
6	7	Netto endring utsatt skatt	7	6

2021	2022	Avstemming av resultatført periodeskatt med resultat før skatt	2022	2021
138	141	25 % av resultat før skatt	143	144
-3	-12	Ikke skattepliktige resultatposter (permanente forskjeller) *	-12	-6
-28	-23	Aksjeutbytte	-23	-28
-3	0	Gevinst verdipapirer under fritaksmetoden	0	-3
1	0	Tilbakeføring av 3% av skattefrie inntekter etter fritaksmodellen	1	1
0	0	Effekt av endret skattesats	0	0
3	4	Andre endringer	5	3
0	0	For mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år	0	0
108	111	Resultatført periodeskatt	114	112

20 %	20 %	Effektiv skattesats i %	22 %	20 %
-------------	-------------	--------------------------------	-------------	-------------

* Inkluderer ikke skattepliktige resultatposter samt fradrag for resultatandel knyttet til tilknyttede og felleskontrollerte selskaper (resultatandeler trekkes ut ettersom de allerede er skattlagt hos det enkelte selskap).

Note 24 – Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

I henhold til IFRS 7 skal finansielle instrumenter som regnskapsføres til virkelig verdi klassifiseres i ulike nivåer:

Nivå 1:

Verdsettelse basert på noterte priser i aktivt marked

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter kun egenkapitalinstrumenter notert på Oslo Børs.

Nivå 2:

Verdsettelse basert på observerbare markedsdato

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel

enkelte OTC derivater) bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2. Instrumenter inkludert i nivå 2 omfatter renteswapper, obligasjoner og sertifikater som inngår i likviditetsporteføljen, samt egenkapitalinstrumenter notert på utenlandsk børs.

Nivå 3:

Verdsettelse basert på annet enn observerbare data

Dersom fastsettelsen av verdi ikke er tilgjengelig i forhold til nivå 1 og 2, benyttes verdsettelsesmetoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke er basert på observerbare markedsdato, er fastsatt på grunnlag av verdianslag innhentet fra eksterne parter eller SpareBank 1 Gruppen. Verdivurdering er basert på et gjennomsnitt av fem ulike metoder:

- siste kjente transaksjonskurs
- resultat per aksje
- utbytte per aksje
- rapportert EBITDA for underliggende aksjeselskap
- siste kjente transaksjonskurs på sammenlignbare instrumenter

Instrumenter inkludert i nivå 3 som verdsettes etter disse verdsettelsesmetoder omfatter unoterte egenkapitalinstrumenter, som vurderes til virkelig verdi over resultatet.

Strategiske eierposter i SpareBank 1 selskapene verdsettes i hovedsak til gjennomsnittlig emisjonskurs. Ved verdifall som ikke anses å være forbigående, nedskrives eierposten til vår andel av bokført egenkapital i selskapet.

Fastrentelån klassifisert i nivå 3 verdivurderes kvartalsvis basert på en neddiskontert nåverdi av fremtidige kontantstrømmer fra porteføljen. Diskonteringsrenten settes lik en stipulert markedsrente for porteføljen. Verdien tilsvarer bankens beste estimat på prisen en markedsdeltaker vil være villig til å betale for fastrenteutlånsporteføljen i et annenhåndsmarked for fastrenteutlån.

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2022.

Eiendeler (beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	0	69	0	69
- Obligasjoner og sertifikater	0	2 041	0	2 041
- Egenkapitalinstrumenter og verdipapirfond	0	2	1 092	1 094
- Fastrentelån	0	0	1 247	1 247
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over OCI				
- Utlån klassifisert til virkelig verdi over OCI	0	13 287	0	13 287
Sum eiendeler	0	15 400	2 339	17 739

Forpliktelser (beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	0	94	0	94
Sum forpliktelser	0	94	0	94

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2021.

Eiendeler (beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	0	9	0	9
- Obligasjoner og sertifikater	0	2 197	0	2 197
- Egenkapitalinstrumenter og verdipapirfond	0	3	863	866
- Fastrentelån	0	0	1 280	1 280
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over OCI				
- Utlån klassifisert til virkelig verdi over OCI	0	12 362	0	12 362
Sum eiendeler	0	14 571	2 143	16 714

Forpliktelser (beløp i mnok)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	0	6	0	6
Sum forpliktelser	0	6	0	6

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2022:

	Fastrentelån	Egenkapital-instrumenter	Sum
Inngående balanse	1 280	863	2 143
Investeringer i perioden	0	181	181
Tilbakebetaling av kapital	0	0	0
Salg i perioden (til bokført verdi)	0	-40	-40
Netto volumendring i perioden	16	54	70
Gevinst eller tap ført i resultatet	-48	0	-49
Gevinst eller tap ført direkte mot utvidet resultat	0	35	35
Overført til nivå 3			0
Utgående balanse	1 247	1 092	2 339

Verdsettelsen av fastrentelånene er basert på endringer i markedsrenten og endringer i porteføljens kunderente hensyntatt gjennomsnittlig gjenværende løpetid på porteføljen. Gjennomført sensitivitetsanalyse indikerer at en økning i markedsrenten på 10 basispunkter ville medført en brutto negativ resultateffekt på 4,7 mill kroner. Tilsvarende ville en reduksjon i markedsrenten på 10 basispunkter medført en brutto positiv resultateffekt på 4,7 mill kroner.

Note 25 – Virkelig verdi av finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

MORBANK (Beløp i mnok)	Bokført verdi 31.12.22	Virkelig verdi 31.12.22	Bokført verdi 31.12.21	Virkelig verdi 31.12.21
EIENDELER				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 143	1 143	1 104	1 104
<i>Netto utlån til og fordringer på kunder:</i>				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (BM)	10 788	10 788	10 187	10 187
Sum finansielle eiendeler	11 931	11 931	11 290	11 290
FORPLIKTELSE				
Innskudd fra og gjeld til kunder	19 129	19 129	18 014	18 014
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	3 036	3 017	2 958	2 974
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, virkelig verdi-sikret	2 513	2 513	2 294	2 294
Ansvarlig lånekapital	251	248	251	253
Sum finansielle forpliktelser	24 928	24 906	23 517	23 536

KONSERN (Beløp i mnok)	Bokført verdi 31.12.22	Virkelig verdi 31.12.22	Bokført verdi 31.12.21	Virkelig verdi 31.12.21
EIENDELER				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 143	1 143	1 103	1 103
<i>Netto utlån til og fordringer på kunder:</i>				
Utlån (BM)	10 788	10 788	10 186	10 187
Sum finansielle eiendeler	11 931	11 931	11 290	11 290
FORPLIKTELSE				
Innskudd fra og gjeld til kunder	19 118	19 118	17 990	17 990
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	3 036	3 017	2 958	2 974
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, virkelig verdi-sikret	2 513	2 513	2 294	2 294
Ansvarlig lånekapital	251	248	251	253
Sum finansielle forpliktelser	24 917	24 895	23 493	23 512

Virkelig verdivurdering av poster ført til amortisert kost

Ved virkelig verdivurdering av poster ført til amortisert kost har vi delt inn i følgende: utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner, utlån til kunder bedriftsmarked, innskudd fra og gjeld til kunder, gjeld til kredittinstitusjoner og gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer.

Utlån til kunder og kredittinstitusjoner prises på ulike måter. Her følger en oversikt over ulike prismodeller fordelt på de ulike kategoriene:

- Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner prises med utgangspunkt i NIBOR.
- Utlån til kunder personmarked prises med flytende kunderente.
- Utlån til kunder bedriftsmarked prises med flytende kunderente samt en del lån prises med utgangspunkt i NIBOR.

Banken vurderer at lån til bedriftsmarkedet med flytende rente har en riktig markedspris på balansetidspunktet. Begrunnelsen for dette er at den flytende renten kontinuerlig vurderes og justeres i henhold til rentenivået i kapitalmarkedet og endringer i konkurranse-situasjonen.

NIBOR-lån på til sammen 5.810 mill kroner (hovedsakelig bedriftsmarkedet) per 31.12.2022 er inngått med forskjellige marginer og med ulike tidsintervall for renteregulering. Alle disse NIBOR-lånene kan reforhandles kontinuerlig. Banken tilstreber at disse lånene har rett markedspris til enhver tid.

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd til kunder

For innskudd til kunder og gjeld til kredittinstitusjoner estimeres virkelig verdi lik bokført verdi siden disse i all hovedsak har flytende rente. Basert på overnevnte vurderinger blir det ingen forskjell mellom bokført verdi og virkelig verdi i tabellen over.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital blir verdivurdert ved teoretisk markedsverdivurdering basert på rente- og spreadkurve fra Verdipapirfondenes forening.

Note 26 – Certifikater og obligasjoner

MORBANK		Sertifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor	KONSERN	
2021	2022	(beløp i mnok)	2022	2021
		Stat- og statsgarantert		
355	540	- pålydende verdi	540	355
364	559	- virkelig verdi	559	364
0	0	Annen offentlig utsteder	0	0
410	85	- pålydende verdi	85	410
414	87	- virkelig verdi	87	414
0	0	Finansielle foretak	0	0
1 404	1 384	- pålydende verdi	1 384	1 404
1 414	1 387	- virkelig verdi	1 387	1 414
2 169	2 009	Sum rentepapirer, pålydende verdi	2 009	2 169
5	9	- påløpte renter	9	5
2 197	2 041	Sum rentepapirer, virkelig verdi over resultatet	2 041	2 197

MORBANK		Sertifikater og obligasjoner fordelt på risikoklasse	KONSERN	
2021	2022	Virkelig verdi (beløp i mnok)	2022	2020
1 890	1 992	Risikoklasse 1 (Rating AAA til AA-)	1 992	2 151
302	41	Risikoklasse 3 (Rating BBB+ til BBB- og rentepapirer uten rating)	41	170
2 192	2 033	Sum sertifikater og obligasjoner	2 033	2 321
5	9	- påløpte renter	9	2
2 197	2 041	Sum rentepapirer, virkelig verdi over resultatet	2 041	2 323

Rating av sertifikater og obligasjoner er hentet fra Standard & Poor's. Risikoklassene er i henhold til Finanstilsynets grupperinger og kapitalkravsforskriften.

Note 27 – Finansielle derivater

Generell beskrivelse

Oppstillingen nedenfor viser virkelig verdi av bankens finansielle derivater bokført som eiendeler og gjeld samt nominelle verdier av kontraktene. Positiv markedsverdi av kontrakter blir bokført som eiendel, mens negativ markedsverdi blir bokført som gjeld. Kontraktsvolumet, oppført brutto, viser størrelsen av derivatenes underliggende eiendeler, og er grunnlaget for måling

av endringer i virkelig verdi av bankens derivater. Det oppgitte volumet viser utestående volum av transaksjoner ved årets slutt og gir ingen indikasjon på markedsrisiko eller kredittisiko.

Banken har ingen kontrakter som kvalifiserer for kontantstrømsikring.

MORBANK OG KONSERN

Alle beløp er like for morbank og konsern (beløp i mnok).

Til virkelig verdi over resultatet	2022			2021		
	Kontraktssum	Virkelig verdi		Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser		Eiendeler	Forpliktelser
Renteinstrumenter						
Renteswapper fastrente utlån	1 146	37	2	1 127	7	7
Sum renteinstrumenter	1 146	37	2	1 127	7	7
Sikring av innlån						
Rentebytteavtaler (inkl. renteswap)	2 524	32	92	2 250	2	-1
Sum renteinstrumenter sikring	2 524	32	92	2 250	2	-1
Sum finansielle derivater						
Sum renteinstrumenter	3 670	69	94	3 377	9	6
Sum finansielle derivater	3 670	69	94	3 377	9	6

Virkelig verdisikring

Konsernet har gjennomført en verdisikring av fastrenteinnlån med en balanseverdi på 2.524 mill. kroner. Innlånene sikres 1:1 gjennom eksterne kontrakter hvor det er samsvar mellom løpetid og fastrenten i sikringsobjektet og sikringsforretningen. Konsernet utarbeider kvartalsvis dokumentasjon på at sikringsobjektet og sikringsinstrumentet er sikringseffektivt. Det var ikke ineffektivt resultat på sikringsinstrumenter i 2022. Det forventes at sikringen vil være effektiv også i fremtiden. Ved bruk av sikringsbokføring sikrer konsernet seg mot bevegelser i markedsrenten. Endringer i kredittspread mot

markedsrenten er ikke en del av sikret risiko og påvirker derfor ikke effektiviteten i sikringsbokføringen.

Endring i virkelig verdi av sikringsinstrumentet i 1:1 sikringen var -33,5 mill. kroner i 2022 (-74,8 mill. kroner), mens endring i virkelig verdi av sikringsobjektet i 1:1 sikringen var 31,1 mill. kroner (74,9 mill. kroner). Sikringsineffektiviteten innregnet i resultatet utgjorde dermed -2,4 mill. kroner (0,1 mill. kroner). Resultateffektene er inkludert i resultatlinjen "netto resultat fra andre finansielle investeringer".

Note 28 – Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
		Aksjer og andeler		
866	1 093	Til virkelig verdi over resultat	1 094	866
-	-	- Børsnoterte egenkapitalbevis	-	-
866	1 093	- Unoterte selskaper	1 094	866
0,04	0,02	- Unoterte fond	0,02	0,04
866	1 093	Sum aksjer og andeler	1 094	866
-	-	Sum børsnoterte selskaper	0	-
866	1 093	Sum unoterte selskaper	1 094	866

Note 29 – Goodwill og andre immaterielle eiendeler

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
-	-	Goodwill	50	50
-	-	Andre immaterielle eiendeler	7	12
-	-	Sum goodwill og andre immaterielle eiendeler 31.12	57	63

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
		Goodwill		
-	-	Anskaffelsekost 01.01	50	50
-	-	Avgang	-	-
-	-	Tilgang	-	-
-	-	Anskaffelsekost 31.12	50	50
-	-	Balanseført goodwill 31.12	50	50

Balanseført goodwill i konsernet knytter seg til goodwill tilknyttet Eiendomsmegler 1 Ringerike Hadeland AS i forbindelse med morbankfusjonen mellom tidligere Ringerike Sparebank, Sparebanken Jevnaker Lunner og Gran Sparebank i 2010 (16,2 mill. kroner) samt goodwill ved oppkjøp av SpareBank 1 Økonomihuset AS og SpareBank1 Økonomihuset IT-Nett AS i 2015 (33,6 mill. kroner). Rest goodwill knytter seg til oppkjøpet av datterdatter (Eiendomsmegler 1 Gjøvik AS) i 2010 som samme år ble fusjonert inn i Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS (datterselskap).

Det er ikke foretatt nedskrivning av goodwill i 2022 da det ikke har forekommet hendelser som tilsier et ikke forbigående verdifall.

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
		Andre immaterielle eiendeler		
40	40	Anskaffelsekost 01.01	52	52
-	-	Tilgang	-	-
-	-	Avgang	-	-
40	40	Anskaffelsekost 31.12	52	52
39	40	Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01	40	40
-	-	Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	-	-
0,3	-	Årets av- og nedskrivninger	6	-
40	40	Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	45	40
-	-	Andre immaterielle eiendeler 31.12	7	12

Andre immaterielle eiendeler i konsern består i tillegg av identifisert og beregnet merverdi på kunde portefølje og merkevare ved oppkjøpet av SpareBank 1 Økonomihuset AS og SpareBank 1 Økonomihuset IT-nett AS i 2015 samt ervervede lisenser i EiendomsMegler 1 Ringerike Hadeland AS. Det er nedskrevet 5 mill i SpareBank 1 Økonomihuset AS i 2022 ifm salg av datterselskapet SpareBank 1 Økonomihuset IT-Nett i 2023.

Note 30 – Eiendom, anlegg og utstyr

MORBANK						KONSERN					
Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Anlegg under utførelse	IFRS 16 bruksrett	Totalt	(Beløp i mnok)	Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Anlegg under utførelse	IFRS 16 bruksrett	Totalt	
159	41	-	8	209	Anskaffelseskost 01.01.2021	165	47	-	39	251	
1	0	-	-	1	Tilgang	1	0	-	-	1	
8	2	-	-	9	Avgang	8	2	-	-	9	
153	40	-	8	201	Anskaffelseskost 31.12.2021	158	46	-	39	243	
68	29	-	2	98	Akkumulert av-og nedskrivning 01.01.2018	70	34	-	6	110	
9	2	-	1	12	Årets avskrivning	9	3	-	4	16	
-	-	-	2	2	Årets nedskrivning	0	0	-	2	2	
6	2	-	-	8	Årets avgang	6	2	-	-	8	
70	29	-	4	104	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2021	73	35	-	12	119	
82	11	-	4	97	Balanseført verdi 31.12.2021	86	11	-	27	124	
153	40	-	8	201	Anskaffelseskost 01.01.2022	158	46	-	39	243	
1	2	3	-	6	Tilgang	1	2	3	-	6	
7	3	-	-	9	Avgang	7	3	-	-	9	
147	40	3	8	197	Anskaffelseskost 31.12.2022	153	45	3	39	240	
70	29	-	4	104	Akkumulert av-og nedskrivning 01.01.2018	73	35	-	12	119	
7	2	-	1	10	Årets avskrivning	7	3	-	4	13	
-	-	-	-	-	Årets nedskrivning	-	-	-	-	-	
6	2	-	-	8	Årets avgang	6	2	-	-	8	
72	29	-	5	106	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2022	74	35	-	16	125	
75	10	3	3	91	Balanseført verdi 31.12.2022	79	11	3	23	115	

Avskrivning

Prosentstørrelse for ordinære avskrivninger er 2-5 % for bankbygg og annen fast eiendom, tomter 0 %, innredning og inventar 10-30 %, maskiner- og IT-utstyr 15-30 % og transportmidler 20-25 %.

Sikkerhetsstillelse

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Note 31 – Andre eiendeler

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
41	50	Forskuddsbet. ikke påløpte kostnader og opptj. ikke mottatte innt.	79	43
41	47	Andre eiendeler	47	61
82	97	Sum andre eiendeler	126	104

Note 32 – Innskudd fra og gjeld til kunder

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
15 068	15 468	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	15 457	15 045
2 946	3 660	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	3 660	2 946
18 014	19 129	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	19 118	17 990

2021	2022	Innskudd fordelt på sektor og næring	2022	2021
11 468	12 080	Lønnstakere o.l	12 080	11 468
732	730	Offentlig sektor	730	732
360	400	Primærnæringen	400	360
242	213	Industri	213	242
777	999	Bygg- og anleggsvirksomhet	999	777
502	458	Varehandel	458	502
124	149	Transport og lagring	149	124
115	110	Hotell og restaurantdrift	110	115
1 800	1 949	Forretningsmessig tjenesteyting	1 945	1 794
1 241	1 239	Omsetning/drift eiendommer	1 232	1 224
650	794	Diverse næringer	794	650
3	5	Påløpte renter	5	3
18 014	19 129	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	19 118	17 990

2021	2022	Innskudd fordelt på geografiske områder	2022	2021
3 179	3 347	Innlandet	3 347	3 179
12 879	13 625	Viken	13 613	12 855
1 446	1 568	Oslo	1 568	1 446
385	432	Landet for øvrig	432	385
125	158	Utlandet	158	125
18 014	19 129	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	19 118	17 990

Note 33 – Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
		Obligasjonsgjeld		
5 204	5 549	- pålydende verdi	5 549	5 204
5 252	5 549	- bokført verdi	5 549	5 252
5 204	5 549	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, pålydende verdi	5 549	5 204
5 252	5 549	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, bokført verdi	5 549	5 252

2021	2022	Obligasjonsgjeld fordelt på forfallstidspunkt	2022	2021
804	-	2022	0	804
1 300	699	2023	699	1 300
1 100	1 100	2024	1 100	1 100
900	900	2025	900	900
350	750	2026	750	350
300	800	2027	800	300
450	950	2028	950	450
0	350	2029	350	0
5 204	5 549	Sum obligasjonsgjeld, pålydende verdi	5 549	5 204

2021	2022	Verdipapirgjeld fordelt på vesentlige valutaer	2022	2021
5 204	5 549	NOK	5 549	5 204
5 204	5 549	Sum verdipapirgjeld fordelt på vesentlige valutaer	5 549	5 204

MORBANK OG KONSERN

Endring i verdipapirgjeld	31.12.2022	Emittert	Forfalt/ innløst	Tilbakekjøp	31.12.2021
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	5 549	1 750	-321	-1 084	5 204
Påløpte renter	58	-	-	-	43
Verdijusteringer	-58	-	-	-	5
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5 549	1 750	-321	-1 084	5 252

Endring i verdipapirgjeld	31.12.2021	Emittert	Forfalt/ innløst	Tilbakekjøp	31.12.2020
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	5 204	820	137	519	5 040
Påløpte renter	43	-	-	-	35
Verdijusteringer	5	-	-	-	61
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5 252	820	137	519	5 135

Note 34 – Ansvarlig lånekapital

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
Ansvarlig lånekapital				
250	250	- tidsbegrenset ansvarlig lånekapital ¹⁾	250	250
1	1	- påløpte renter	1	1
251	251	Sum ansvarlig lånekapital	251	251

1) Ansvarlig lån har en løpetid på 10 år med mulighet for call etter 5 år. Pr 31.12.2022 har banken utstedt totalt 250 mill. kroner i ansvarlig lånekapital, med tidspunkt for «call» 20.11.2023 (200 mill kr) og 30.09.2026 (50 mill kr).

MORBANK OG KONSERN

Endring i ansvarlig lånekapital	31.12.2022	Emittert	Forfalt/ innløst	Tilbake-kjøp	31.12.2021
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	250	-	-	-	250
Påløpte renter	1	-	-	-	1
Sum ansvarlig lånekapital	251	-	-	-	251

MORBANK			KONSERN	
2020	2021	(Beløp i mnok)	2021	2020
Ansvarlig lånekapital				
250	250	- tidsbegrenset ansvarlig lånekapital ¹⁾	250	250
1	1	- påløpte renter	1	1
251	251	Sum ansvarlig lånekapital	251	251

MORBANK OG KONSERN

Endring i ansvarlig lånekapital	31.12.2021	Emittert	Forfalt/ innløst	Tilbake-kjøp	31.12.2020
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	250	50	10	40	250
Påløpte renter	1	-	-	-	1
Sum ansvarlig lånekapital	251	-	-	-	251

Note 35 – Annen gjeld og forpliktelser

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
		Annen gjeld og balanseførte forpliktelser		
19	22	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	79	71
75	84	Pensjonsforpliktelser (note 23)	84	75
157	111	Annen gjeld	111	157
252	218	Sum annen gjeld og balanseførte forpliktelser	274	304
		Stilte garantier mv. (avtalte garantibeløp)		
134	131	Betalingsgarantier	131	134
191	173	Kontraktsgarantier	173	191
0	0	Lånegarantier	0	0
0,1	0	Garantier for skatter	0	0,1
385	407	Annet garantiansvar	308	385
710	712	Sum stilte garantier (ikke balanseført)	612	710
		Andre ikke balanseførte forpliktelser		
2 430	2 341	Ubenyttede kreditter	2 341	2 418
485	337	Innvilgede lånetilsagn (ikke diskontert)	337	485
2 915	2 678	Sum andre ikke balanseførte forpliktelser	2 678	2 903
3 877	3 607	Totale forpliktelser	3 564	3 917

Bygg	Verdipapir ¹⁾	Sum	Pantstillelser	Bygg	Verdipapir ¹⁾	Sum
Pantstillelse 2022						
0	1 899	1 899	Tilhørende forpliktelse 2022	0	1 899	1 899
Pantstillelse 2021						
0	1 990	0	Tilhørende forpliktelse 2021	0	1 990	1 990

¹⁾ Verdipapirer stilt som sikkerhet for låneadgang i Norges Bank

Note 36 – Bundne midler

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
		Bundne midler		
5	5	Skattetrekk	9	9
5	5	Sum bundne midler	9	9

Klientmidler

Datterselskapet Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS oppbevarer klientmidler på egne bankkonti og har klientansvar i forbindelse med eiendomsmeglingen. I konsernregnskapet fremkommer dette som en netto fordring knyttet til provisjon.

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
0	0	Bokført klientansvar per 31.12.	-103	-131
0	0	Innestående klientmidler bank per 31.12.	121	144
0	0	Avsetning til tap på fordringer	0	0
0	0	Bokførte klientfordringer per 31.12.	18	13

Note 37 – Investeringer i eierinteresser

Firma	Anskaffelseskost.	Forretningskontor	Eierandel i prosent
Investering i datterselskaper			
Aksjer eid av morbanken			
Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS	13	Hønefoss	94 %
Sparebank 1 Økonomihuset AS	48	Hønefoss	100 %
	61		
Investeringer i felleskontrollert virksomhet			
Samarbeidende Sparebanker AS	216	Oslo	15,21 %
SpareBank 1 SamSpar AS	28	Oslo	15,21 %
	244		

Aksjer i datterselskaper morbank

Investeringer er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Det foretas full konsolidering i konsernregnskapet.

2022	Sel- skapets aksje- kapital	Antall aksjer	Pålyd- ende verdi	Eien- deler	Gjeld	Sum inntek- ter	Sum kost- nader	Sel- skapets års- resultat	Bokført verdi 2022
Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS	562	700	803	31	22	53	45	9	13
Sparebank 1 Økonomihuset AS	2 000	1 000	2 000	21	15	63	64	(1)	48
Sum investering i datterselskaper									61
Sum investeringer i konsernselskap morbank									61

2021	Sel- skapets aksje- kapital	Antall aksjer	Pålyd- ende verdi	Eien- deler	Gjeld	Sum inntek- ter	Sum kost- nader	Sel- skapets års- resultat	Bokført verdi 2022
Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS	562	700	803	35	26	58	49	8	13
Sparebank 1 Økonomihuset AS	2 000	1 000	2 000	27	14	60	55	5	48
Sum investering i datterselskaper									61
Sum investeringer i konsernselskap morbank									61

Inntekter fra investering i datterselskap	2022	2021
Utbytte fra Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland AS	8	8
Utbytte fra Sparebank 1 Økonomihuset AS	5	6

Investeringer i felleskontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Konserntall er presentert etter egenkapitalmetoden.

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
218	216	Balanseført verdi per 01.01.	356	362
-2	28	Tilgang/avgang	4	-2
-	-	EK-endringer	-1	-10
-	-	Resultatandel	51	89
-	-	Utbetalt utbytte	-49	-83
216	244	Balanseført verdi per 31.12.	361	356

Inntekter fra investeringer i felleskontrollert virksomhet

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	(Beløp i mnok)	2022	2021
-	-	Resultatandel fra Samarbeidende Sparebanker AS	51	89
-	-	Resultatandel fra Sparebank 1 SamSpar AS	-	-
83	49	Utbytte fra Samarbeidende Sparebanker AS	-	-
-	-	Utbytte fra SpareBank 1 SamSpar AS	-	-
83	49	Sum inntekt	51	89

Konsernets eierandeler i felleskontrollert virksomhet

(Beløp i mnok)						Bokført	Eierandel	Antall
2022	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat	verdi		aksjer
Samarbeidende SpareBanker AS	349	0	51	0	51	357	15,21 %	134 953
SpareBank 1 SamSpar AS	0	11	7	7	(0)	4	15,21 %	134 953
	350	12	58	8	51	361		

2021	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat	Bokført	Eierandel	Antall
						verdi		aksjer
Samarbeidende SpareBanker AS	352	3	95	6	89	356	15,2 %	134 953

Note 38 – Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper

Transaksjoner mellom nærstående parter. Med nærstående parter menes her tilknyttede selskaper, felleskontrollerte virksomheter og datterselskaper. Se note 37 for investeringer i eierinteresser. Bankens mellomværende med ansatte og tillitsvalgte vises i note 21.

	Nærstående selskaper		Felleskontrollerte virksomheter	
Lån (Beløp i mnok)	2022	2021	2022	2021
Lån utestående pr 1.1.	1	1	-	-
Lån innvilget i perioden	-	-	20	-
Tilbakebetaling	-1	0	-4	-
Utestående lån per 31.12.	-	1	16	-
Renteinntekter	0	0	1	-
Tap ved utlån	-	-	-	-
Innskudd (Beløp i mnok)				
Innskudd per 1.1.	25	21	-	-
Nye innskudd i perioden	-	5	-	-
Uttak	-13	-	-	-
Innskudd per 31.12.	12	25	-	-
Rentekostnader	0	0	-	-

Alle lån til nærstående parter er bokført i morbanken.

Den 8. desember 2022 vedtok generalforsamlingen i Samarbeidende Sparebanker AS at aksjene i Sparebank 1 SamSpar AS deles ut som tingsutbytte til eierbankene som et ledd i forenkling av selskapsstrukturen. Begge selskap er felleskontrollert virksomhet og bokføres i henhold til egenkapitalmetoden. Transaksjonen gir samlet ingen resultat eller balanseeffekt i konsernregnskapet. Mottatt tingsutbytte er verdsatt til 28,1 mill. kroner i morbank.

Note 39 – Eierandelskapital- og eierstruktur

Investeringer i felleskontrollert virksomhet

Bankens egenkapitalbeviskapital utgjør 1.565.040.500 kroner fordelt på 15.650.405 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner. Per 31.12.2022 var det 2008 egenkapitalbeviseiere (1.897 per 31.12.2021). Eierandelskapitalen er tatt opp på følgende måte:

År	Endring	Endring i egenkapitalbeviskapital	Total eierandelskapital	Antall egenkapitalbevis
1996	Emisjon ifbm børssnotering	50 000 000	50 000 000	500 000
2010	Kapitalutvidelse ifbm fusjon	1 344 665 200	1 394 665 200	13 446 652
2017	Emisjon	170 375 300	1 565 040 500	1 703 753

MORBANK

(Beløp i mnok)	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Egenkapitalbeviskapital	1 565	1 565	1 565
Overkursfond	492	492	492
Uttevningssfond eksklusive utbytte og fond for urealiserte gevinster	1 580	1 580	1 562
A. Sum egenkapitalbeviseierenes kapital	3 637	3 637	3 619
Grunnfondskapital eksklusive gaver og fond for urealiserte gevinster	94	94	94
Kompensasjonsfond	5	5	5
B. Sum samfunnseid kapital	99	99	99
Egenkapital eksklusiv utbytte og fond for urealiserte gevinster	3 736	3 736	3 718
Eierandelsbrøk (A/(A+B))	97,35 %	97,34 %	97,34 %

De 20 største egenkapitalbevisiere		Antall egenkapitalbevis	Andel
1	SPAREBANKSTIFTELSEN RINGERIKE	4 634 470	29,61 %
2	SPAREBANKSTIFTELSEN GRAN	3 086 627	19,72 %
2	SPAREBANKSTIFTELSEN JEVNAKER LUNNE	2 347 840	15,00 %
4	VPF EIKA EGENKAPITALBEVIS	466 732	2,98 %
5	TRONRUD AS	314 690	2,01 %
6	FRES AS	255 000	1,63 %
7	MP PENSJON PK	246 222	1,57 %
8	WENAASGRUPPEN AS	232 000	1,48 %
9	KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE GJENSI	190 003	1,21 %
10	AKA AS	148 531	0,95 %
11	DNB BANK ASA	99 900	0,64 %
12	SPAREBANK 1 MARKETS AS	89 000	0,57 %
13	ALLUMGÅRDEN AS	77 311	0,49 %
14	XPND AS	60 000	0,38 %
15	THORSTEIN KVALE AS	58 570	0,37 %
16	G.A.S. HOLDING AS	50 679	0,32 %
17	PENSJONSORDNINGEN	45 643	0,29 %
18	SPAREBANK 1 SØRØST-NORGE	43 380	0,28 %
19	RG HOLDING AS	41 338	0,26 %
20	LUNNER ALMENNING	40 322	0,26 %
Sum 20 største eiere		12 528 258	80,05 %
Øvrige eiere		3 122 147	19,95 %
Utstedte egenkapitalbevis		15 650 405	100 %

Intervall	Antall eiere	%	Antall EKB	%
10.001-	98	5 %	13 822 887	89 %
5.001-10.000	90	4 %	604 332	4 %
1.000-5.000	414	21 %	844 591	5 %
201-1.000	718	36 %	325 568	2 %
0-200	688	34 %	53 027	0 %
	2 008	100 %	15 650 405	100 %

Kommune	Antall eiere	%	Antall EKB	%
RINGERIKE	722	36 %	6 633 713	42 %
GRAN	167	8 %	3 326 685	22 %
JEVNAKER	171	9 %	2 608 031	17 %
OSLO	187	10 %	1 405 442	9 %
HOLE	147	7 %	294 499	2 %
BÆRUM	68	3 %	337 134	2 %
DRAMMEN	17	1 %	104 115	1 %
Sum	1 479	74 %	14 709 619	94 %
Øvrige	529	26 %	940 786	6 %
Totalt	1 897	100 %	15 650 405	100 %

Note 40 – Leieavtaler

IFRS 16 Leieavtaler fører til at vesentlige leieavtaler for konsernet balanseføres. Bruksrett er presentert i balansen som en del av ””Eiendom, anlegg og utstyr””, mens leieforpliktelsen presenteres som ””Annen gjeld og balanseført forpliktelser””. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har benyttet seg av fritak som finnes for kortsiktige leieavtaler (under 12 måneder) og leieavtaler med lav verdi. Disse leiekostnadene utgjorde 0,76 mill. kroner for morbank og 0,84 mill. kroner for konsernet i 2022.

Alle beløp er i millioner kroner.

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	Balansen	31.12.2022	31.12.2021
4	3	Leieforpliktelser	27	30
4	3	Bruksrett	22	27

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	Resultatregnskap	31.12.2022	31.12.2021
1	1	Avskrivninger	4	4
0	0	Renter	-0	1
1	1	Sum	3	5

Note 41 – Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntruffet vesentlige hendelser etter balansedagen som påvirker konsernets regnskap.

Erklæring i henhold til verdipapirhandellovens § 5-5

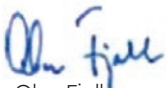
Vi erklærer, etter beste overbevisning, at årsregnskapet for SpareBank 1 Ringerike Hadeland for 2022 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av morbankens og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også, etter beste overbevisning, at årsberetningen gir en rettviseende:

- oversikt over viktige begivenheter i regnskapsåret og deres innflytelse på årsregnskapet
- beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet står overfor i neste regnskapsår
- beskrivelse av vesentlige transaksjoner med nærstående.

Hønefoss, 14. februar 2023

I styret for SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Olav Fjell
Leder

Wenche Ravlo
Nestleder

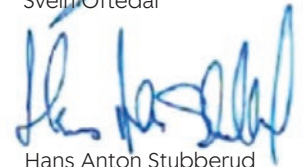
Svein Oftedal

Jane K. Gravbråten

Liv Bente Kildal

Hans Anton Stubberud

Espen Gundersen

Bjørn Rune Rindal
Adm. direktør

Eierstyring og selskapsledelse

Styret og ledelsen i SpareBank 1 Ringerike Hadeland vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse og hvordan de fungerer i konsernet. De formelle kravene for denne følger av regnskapslovens § 3-3b og Oslo Børs krav om å følge og forklare eventuelle avvik fra Norsk anbefaling for eierskapsstyring og selskapsledelse (NUES).¹

¹ Vurderingen tar utgangspunkt i sist oppdaterte anbefaling fra NUES pr. 14. oktober 2021. Det er ingen endringer i 2022.

Pkt. 1 Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

God virksomhetsstyring i SpareBank 1 Ringerike Hadeland omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeviser, kundenes, medarbeidernes og andre gruppers interesser i konsernet. SpareBank 1 Ringerike Hadeland følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse og retter seg etter dens anbefalinger som er relevante for en sparebank med egenkapitalbevis. Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterleves i SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 2 Virksomhet

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er i dag et moderne, børsnotert bankkonsern som tilbyr alle typer finanstjenester. Styret vedtok igjennom strategiarbeid i 2021 ny visjon for banken. Bankens vedtatte visjon er «Vi er en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region».

Bankens overordnede strategiske mål er å være et lønnsomt, bærekraftig og solid bankkonsern som er attraktiv for kunder, egenkapitalbevisere, medarbeidere og lokalsamfunnet. Den overordnede strategien skal gjenspeile disse ambisjonene. Som følge av dette skal bankkonsernet

- Være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling
- Nær og dyktig – med kortreiste beslutninger
- Utnytte teknologien og digitale løsninger
- Være samfunnsengasjert og skape stolthet for regionen
- Bedriftskultur med arbeidsglede, åpenhet og

kontinuerlig forbedring

- Selvstendig og offensiv eier i SpareBank 1-alliansen

Styret evaluerer løpende konsernets strategiske mål, bilde og fastsetter de overordnede mål-setningene relatert til risikoprofil og avkastning. Videre fastsetter styret overordnede rammer og retningslinjer for risiko- og kapitalstyringen i konsernet, samt etiske retningslinjer som skal bidra til høy etisk standard.

Bankens vedtekter finnes på bankens nettside.

Samfunnsansvar er en integrert del av SpareBank 1 Ringerike Hadeland sin virksomhet og uttrykkes gjennom strategier, tiltak og aktiviteter banken gjennomfører i lokalsamfunnet. Et aktivt samfunnsengasjement er direkte verdiskapende ved at det reduserer risiko, gir nye forretningsmuligheter, skaper motiverte medarbeidere og ikke minst bidrar til å opprettholde bankens gode omdømme.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har egne nettsider for samfunnsansvar. Det vises ellers til eget kapittel om bærekraft i årsrapporten.

Bærekraftig verdiskaping

Banken har en viktig rolle som utviklingsaktør og ønsker å være et forbilde på god forretningsdrift, også når det gjelder ESG-relaterte (Environmental, Social and Governance) spørsmål. Konsernets mål er at all forretningsdrift, investeringer og økonomisk verdiskaping skal være bærekraftig og ivareta hensynet til etikk, miljø, sosiale forhold samt arbeidstaker- og menneskerettigheter. SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal

kjennetegnes av høy etisk standard, god eierstyring og selskapsledelse.

Styret har vedtatt etikkregler for konsernet, og etikk er fast tema på kurs for alle nyansatte. I tillegg gjennomføres årlig en etikkuke med fokus på aktuelle områder hvor ansatte deltar i diskusjoner rundt utvalgte tema. Dette skal bidra til at bevisstgjøring av konsernets verdigrunnlag og at etiske retningslinjer blir godt kommunisert og gjort kjent i hele organisasjonen. Det er etablert varslingsrutiner dersom ansatte får kunnskap om forhold som er i strid med eksterne eller interne bestemmelser eller andre forhold som kan være med på å skade selskapets omdømme eller finansielle situasjon.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 3 Selskapskapital og utbytte

Styret foretar løpende en vurdering av kapitalsituasjonen i lys av selskapets mål, strategi og ønsket risikoprofil, samt regulatoriske krav. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har et langsiktig mål for ren kjernekapital på myndighetskrav + 1,0 prosentpoeng. Styret vurderer kapitaldekningen å være tilfredsstillende.

² Myndighetskrav per 31.12.2022 var 13,7%. Kapitalplanleggingen hensyntar forventede endringer i regulatoriske krav. Forutsatt et pilar 2-krav på 1,7% vil kravet til ren kjernekapital øke til 14,2% med fullt påskrudd kapitalbuffere.

Merk at kapitaldekningen ren kjernekapital per 31.12.2022 er 17,95 forholdsmessig konsolidert.

For detaljert informasjon om kapitaldekningen, se note 5 i årsrapporten. For en nærmere omtale av reglene om kapitaldekning og hvilke prinsipper SpareBank 1 Ringerike Hadeland legger til grunn for å vurdere kapitalbehovet, vises det til konsernets Pilar 3-rapportering som er publisert på bankens nettside.

Utbytte

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal til enhver tid ha en klar og forutsigbar utbyttepolitikk som er fastsatt av styret. Utbyttepolitikken gir grunnlag for de utbytteforslagene som fremmes av styret for representantskapet.

Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, resultatutvikling og eksterne rammevilkår. Styret legger til grunn at minst 50 prosent av konsernets resultat etter skatt utbetales som kontantutbytte. Årsoverskuddet blir fordelt mellom egenkapitalbevisene og sparebankens fond i samsvar med deres andel av bankens egenkapital. Konsernets investor- og utbyttepolitikk er tilgjengelig på bankens nettside.

Tilbakekjøp av aksjer

Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland har per 31.12.2022 tillatelse fra Finanstilsynet til å erverve og ta

pant i egne egenkapitalbevis for samlet pålydende inntil 50 mill. kr. Tillatelsen er gyldig frem til neste representantskapsmøte senest 30.04.2023, eller inntil Finanstilsynet ut fra hensynet til konsernets soliditet tilbakekaller tillatelsen.

Kapitalforhøyelser

Styrefullmakter til kapitalforhøyelser gis på bakgrunn av konkrete og definerte formål. Per 31.12.2022 foreligger det ingen styrefullmakter til å foreta kapitalforhøyelser i SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

Pkt. 4 Likebehandling av egenkapitalbevisiere og transaksjoner med nærstående

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har en egenkapitalbevisklasse og alle egenkapitalbevis har lik stemme-rett. Styret og ledelsen legger vekt på at alle egenkapitalbevisiere skal likebehandles og ha samme mulighet for innflytelse. Ved aksjekapitalforhøyelser skal eksisterende aksjonærer gis fortrinns-rett, med mindre særskilte forhold tilsier at dette kan fravikes. Slik fravikelse vil i så fall bli begrunnet.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland forholder seg til finansforetakslovens regler for eier- og stemme-rettens begrensninger så langt bestemmelsene gjelder for sparebanker med egenkapitalbevis.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 5 Fri omsettelighet

Bankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs med ticker RING og er fritt omsettelige. Vedtektene inneholder ingen begrensninger på omsetteligheten.

Avvik fra anbefalingen 5: Ingen

Pkt. 6 Generalforsamling (Representantskapet)

En sparebank er i utgangspunktet en selveid institusjon og styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene skiller seg fra aksjeselskaper, jfr. finansforetaksloven kapittel 8 om hvilke organer en sparebank skal ha. SpareBank 1 Ringerike Hadeland forholder seg til finansforetakslovens bestemmelser om finansforetaks organer.

Representantskapet er konsernets øverste organ. Representantskapet skal se til at sparebanken virker etter sitt formål i samsvar med lov, vedtekter og representantskapets vedtak. Etter lovgivingen legges det vekt på at de valgte medlemmer skal sammen avspeile sparebankens kundestruktur, andre interessegrupper og samfunnsfunksjon. Egenkapitalbevisiere og innskytterne har ni representanter hver, mens ansatte har seks representanter.

Representantskapet fastsetter konsernets årsregnskap, gir styret fullmakt til å ta opp ansvarlig lån og til å foreta kapitalforhøyelser, samt velge medlemmene til bank-konsernets styre og valgkomité.

Ordinært representantskapsmøte skal i henhold til vedtektene avholdes innen utgangen av mars måned hvert år. Styret kan velge å gjennomføre representantskapsmøtet som fysisk eller elektronisk møte³. Innkalling og saksdokumenter sendes medlemmene og er tilgjengelig på bankens nettside senest 21 dager før møtet avholdes. Ved forfall innkalles varamedlemmer. Det er ikke anledning til å møte ved fullmektig eller med rådgiver. På representantskapsmøtet deltar styreleder, minst en representant fra valgkomiteen og ekstern revisor. Andre styremedlemmer kan stille. Fra administrasjonen deltar adm. banksjef og banksjef økonomi/finans. Øvrige medlemmer av konsern-ledelsen kan stille. Det er kun medlemmer av representantskapet som har stemmerett og generelt fattes beslutninger med alminnelig flertall. Protokoll fra møtene i representantskapet er tilgjengelig på bankens nettside.

³ Dersom representantskapsmøtet blir avholdt elektronisk, må det foreligge systemer som sikrer at lovens krav er oppfylt, samt krav til bekreftelse av elektronisk stemmegivning.

En oversikt over representantskapets medlemmer finnes på bankens nettside.

Egenkapitalbeveiseiernes valgmøte

Det avholdes årlig ett valgmøte for egenkapitalbeveiseierne hvor representanter til representantskapet velges og hvor det informeres om selskapets finansielle stilling. Egenkapitalbeveiseierne innkalles til valgmøte senest 14 dager før valgmøtet avholdes. Innkallingen inkluderer valgkomiteens innstilling til representanter til representantskapet samt andre relevante sakspapirer. Hver egenkapitalbeveiseier gir rett til en stemme. Den som har stemmerett er valgbar. Alle egenkapitalbeveiseiere kan delta på møtet, og det er anledning til å stemme med fullmakt.

Avvik fra anbefalingen: SpareBank 1 Ringerike Hadeland forholder seg til lover og forskrifter som regulerer finansforetak i sammensetningen av styrende organer. Avvikene vurderes ikke å ha noen reell forskjell fra anbefalingen.

Pkt. 7 Valgkomiteer

I samsvar med SpareBank 1 sine vedtekter er det etablert en valgkomité for innskyterne og en valgkomite for egenkapitalbeveiseierne. I tillegg har de ansatte et valgstyre for sine representanter.

Valgkomite for representantskapet

Representantskapet i SpareBank 1 Ringerike Hadeland velger en valgkomité blant representantskapets medlemmer. Valgkomiteen består av fem medlemmer, hvor det minst er en representant fra henholdsvis egenka-

pitalbeveiseierne, innskyterne og de ansatte, samt ett uavhengig medlem av interessegruppene som ikke er medlem av representantskapet. Det er ikke adgang for styrets medlemmer eller ledende ansatte i SpareBank 1 Ringerike Hadeland å være medlem av valgkomiteen. Komiteen ledes av representantskapets leder. Valget gjelder for to år om gangen.

Valgkomiteen avgir begrunnet innstilling representantskapet for valg av styrets leder og medlemmer, samt medlemmer av valgkomiteen. Innstillingen skal gi relevant informasjon om kandidatens bakgrunn og uavhengighet. Valgkomiteen tilstreber å gjennomføre individuelle samtaler med styrets medlemmer i denne forbindelse. Valgkomiteen har også som oppgave å gjennomgå og foreslå eventuelle endringer i honorarstrukturen for selskapets tillitsvalgte.

Valgkomiteen skal forberede innskytternes valg av representantskapsmedlemmer og varamedlemmer til representantskapet. Valgkomiteens innstilling skal foreligge senest to uker før innskytervalget skal gjennomføres.

Informasjon om valgkomiteen finnes på bankens nettside.

Valgkomite egenkapitalbeveiseierne

Valgkomiteen skal forberede egenkapitalbeveiseiernes valg av medlemmer og varamedlem til representantskapet, samt leder og medlemmer til valgkomiteen. Valgene gjennomføres på egenkapitalbeveiseiernes valgmøter.

Valgstyre for ansattes valg

Valg av ansatte som medlemmer av representantskapet foretas av og blant de ansatte i selskapet i henhold til egen instruks.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

Pkt. 8 Styret, sammensetning og uavhengighet

Styret velges av representantskapet for inntil to år av gangen. Styret består av syv medlemmer, hvorav to er ansatte representanter. Styret skal være sammensatt slik at de ivaretar bankens behov for kompetanse, kapasitet og mangfold. Ved valg av styrets medlemmer foretas en egnethetsvurdering som blant annet tar hensyn til behovet for både kontinuitet og uavhengighet. De valgte styremedlemmene skal til sammen oppfylle alle nødvendige lovpålagte kompetansekrav. Begge kjønn skal være representert ved minst 40 prosent i styret.

Ingen av styremedlemmene som er valgt av representantskapet har noen ansattes- eller oppdragsforhold til selskapet utover sine verv som tillitsvalgte. De enkelte styremedlemmenes bakgrunn er beskrevet i årsrapporten på selskapets nettsider.

Ingen i konsernledelsen er medlem av styret.

Styret har minimum 9 møter i året og medlemmenes deltakelse på styremøtene er beskrevet i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingen: Et styremedlem er ansatt som adm. direktør i en av bankens største kunder. Styremedlemmets uavhengighet er vurdert av valgkomiteen. Utover dette har selskapet ingen avvik fra anbefalingen

Pkt. 9 Styrets arbeid

Styrets oppgaver reguleres av en egen styreinstruks vedtatt av representantskapet og det utarbeides årsplaner for styrets arbeid. Instruksene regulerer blant annet styrets ansvar og plikter, saksbehandling og hvilke saker som skal styrebehandles, samt regler for innkalling og møtebehandling. Instruksene angir også retningslinjer for behandling av avtaler med nærstående parter.

Styret leder konsernets virksomhet i samsvar med lover, forskrifter, vedtekter og vedtak fattet i representantskapet. Styret er ansvarlig for at midler konsernet rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte, samt å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. I tillegg fastsetter styret konsernets strategi, budsjett og markeds- og organisasjonsmessige mål. Det er styret som ansetter og avsetter adm. banksjef. Styret har også fastsatt styringsinstruks for adm. banksjef.

Styremedlemmer tar ikke del i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har særlig betydning for vedkommende selv eller noen av sine nærstående. Styrets nestleder leder diskusjonen dersom styreleder erklærer seg inhabil. Se for øvrig punkt 4 hvor interessekonflikter og inhabilitet omtales nærmere.

Styret mottar periodisk rapportering av resultatutvikling, markedsutvikling, ledelses-, personal- og organisasjonsmessig utvikling og utvikling i risikobildet og risikoeksponeringen for selskapet. Styret foretar årlig en egevaluering av sitt virke med henblikk på arbeidsform, saksbehandling, møtestruktur og prioritering av oppgaver, og dette gir grunnlag for endringer og tiltak. I tillegg foretas en evaluering av hvilken kompetanse styret besitter.

Styret har opprettet tre faste styreutvalg som består av medlemmer av styret, som er nærmere beskrevet nedenfor. Utvalgene er forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret, med formål å foreta vurderinger av utpekte saksområder og derved forbedre styrebehandlingen. Styret fastsetter instruks for utvalgene.

Transaksjoner med nærstående

Styreinstruksene i SpareBank 1 Ringerike Hadeland angir at styremedlemmer og adm. banksjef ikke må delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik særlig betydning for egen del eller for noen nærstående at vedkommende må anses for å ha personlig eller

økonomisk særinteresse i saken. Det samme følger av konsernets etiske retningslinjer. Den enkelte plikter selv å påse at han ikke er inhabil ved behandlingen av en sak.

Styreinstruksene angir videre at styremedlemmer på eget initiativ skal opplyse om enhver interesse den enkelte eller vedkommendes nærstående kan ha i avgjørelsen av et spørsmål. Med mindre styremedlemmet selv velger å fratre ved behandlingen eller avgjørelsen av en sak, skal styret beslutte om vedkommende skal fratre. Ved vurderingen skal det legges vekt på alle former for personlige, økonomiske eller andre interesser hos styremedlemmet og behovet for allmennhetens tillit til bankens virksomhet. Styrets vurderinger av habilitetsspørsmål protokolleres.

Godtgjørelsesutvalg

Godtgjørelsesutvalget består av tre medlemmer, inkludert en ansattrepresentant fra konsernets styre, som møtes minimum to ganger årlig. Utvalget skal forberede styrets behandling av blant konsernets godtgjørelsesordning og forberede behandling av adm. banksjefs kontrakt og vilkår for årlig behandling av et samlet styret.

Godtgjøringsutvalget er regulert i finansforetakslovens § 15-4 (2)

Risikoutvalget

Risikoutvalget består av tre medlemmer fra konsernets styre, og møtes normalt fem ganger i året. Risikoutvalget skal forberede behandlingen av saker knyttet til styrets styring og kontroll av konsernets samlede risiko, samt jevning vurdere om konsernets styring- og kontrollordninger er tilpasset risikonivå og omfang av virksomheten. Utvalget skal videre overvåke systemene for internkontroll, herunder konsernets interne revisjon.

Risikoutvalgets oppgaver er regulert i finansforetaksloven § 13-6 (4).

Revisjonsutvalget

Revisjonsutvalg består av tre medlemmer fra konsernets styre, og møtes normalt fem ganger i året. Utvalgets sammensetning oppfylder anbefalingens krav til uavhengighet og kompetanse. Revisjonsutvalget skal forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen, samt avgi uttalelse for valg av revisor. Utvalget skal ha løpende kontakt med revisor om årsregnskapet og vurdere og overvåke revisors uavhengighet og objektivitet, herunder i hvilken grad andre tjenester enn revisjon som er levert av revisor som kan ha betydning for revisors uavhengighet og objektivitet.

Revisjonsutvalgets sammensetning og oppgaver er regulert i finansforetakslovens § 8-18 – 8-20

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 10 Risikostyring og internkontroll

Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland har fokus på risikostyring og internkontroll, og at det er en integrert del av styrets arbeid. God risiko- og kapitalstyring er sentralt i konsernets langsiktige verdiskaping. Internkontroll skal bidra til å sikre effektiv drift og forsvarlig håndtering av risikoer av betydning for å oppnå konsernets forretningsmessige mål

Bankkonsernets pilar 3-rapport, inneholder en beskrivelse av risiko- og kapitalstyring og er tilgjengelig på bankens nettsider.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har som mål å opprettholde en moderat risikoprofil og ha så høy kvalitet i risikooppfølgingen at ingen enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad. Selskapets risikoprofil er fastsatt gjennom styringsdokumenter for ulike risikoområder og er kvantifisert gjennom styrefastsatte rammer.

Konsernets overordnede risikoeksponering og risiko-utvikling følges opp gjennom periodiske risiko-rapporter til konsernets ledelse og styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdeling for risikostyring og compliance som er uavhengig av forretningsenhetene.

Internkontroll finansiell rapportering

Bankens avdeling for økonomi og finans utarbeider finansiell rapportering i SpareBank 1 Ringerike Hadeland og påser at rapporteringen skjer i samsvar med gjeldende lovgivning, regnskapsstandarter og konsernets regnskapsprinsipper. Banksjef økonomi og finans rapporterer direkte til adm. banksjef.

Ekstern revisor foretar hvert kvartal begrenset revisjon av selskapets delårsregnskap i tillegg til full revisjon av selskapets årsregnskap.

Internrevisjonen

Internrevisor er et redskap for styret og administrasjonen for overvåking av at risiko-styrings-prosessene er målrettede, effektive og fungerer som forutsatt. Det er PwC som står for leveransen av internrevisor-tjenester til konsernet, og omfatter morbanken og datterselskaper underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll.

Internrevisjonen rapporterer halvårlig til styret, som vedtar årsplaner og budsjett for intern-revisjonen. Internrevisjonens rapporter og anbefalinger blir løpende gjennomgått og vurdert implementert.

Avvik fra anbefalingens: Ingen

Pkt. 11 Godtgjørelse til styret

Styrets medlemmer mottar en årlig kompensasjon fastsatt av representantskapet. Styre-medlemmenes

honorar er ikke resultatavhengige og det utstedes ikke opsjoner til styre-medlemmene. Ingen av styrets medlemmer valgt av representantskapet har oppgaver for selskapet utover styrevervet eller verv avledet av dette.

Nærmere informasjon om kompensasjon for styret fremgår av note til årsregnskapet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 12 Godtgjørelse til ledende ansatte

Fastsetting av lønn og annen godtgjørelse til adm. banksjef foretas av styret. Styret har etablert et godtgjørelsesutvalg som velges av og blant styrets medlemmer. Utvalget skal forberede alle saker om godtgjørelsesordninger som skal avgjøres av styret.

Nærmere informasjon om kompensasjon for ledende ansatte fremgår av note til årsregnskapet.

Styrets erklæring om lederlønn er eget saksdokument til representantskapet.

Det er ingen aksjeverdidbasert godtgjørelse i konsernet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 13 Informasjon og kommunikasjon

SpareBank 1 Ringerike Hadeland legger betydelig vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om konsernets utvikling og resultater skal skape tillit overfor investormarkedet.

Informasjon til markedet formidles gjennom investorpresentasjoner, hjemmesider på internett, pressemeldinger og regnskapsrapporter. Det avholdes regelmessige presentasjoner overfor investorer, långivere og andre samarbeidspartnere.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 14 Selskapsovertakelse

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er en selveiende institusjon som ikke kan bli overtatt av andre gjennom oppkjøp. Eierstrukturen i en sparebank er lovregulert og det må gis tillatelse fra Finanstilsynet for eierandel over 10 prosent av eierandelskapitalen.

Oversikt over de største egenkapitalbeveiere i SpareBank 1 Ringerike Hadeland fremkommer av årsregnskap og kvartalsrapporter.

Avvik fra anbefalingen: Lovpålagt eierbegrensning

Pkt. 15 Revisor

Ekstern revisor velges av representantskapet etter anbefaling fra revisjonsutvalget og innstilling fra styret. Revisors hovedoppgave er å vurdere hvorvidt

årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter, og foretar den lovbestemte bekreftelsen av den økonomiske informasjon konsernet gir i sine offentlige regnskap. Ekstern revisor deltar i styremøtene som behandler årsregnskapet. I tillegg møter revisor i revisjonsutvalgets møter som behandler regnskapet.

Styret har fastsatt retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte ekstern revisor til andre tjenester enn revisjon.

Ekstern revisor presenterer årlig en plan for revisjonsarbeidet for revisjonsutvalget og styret. Revisor gir revisjonsutvalget en beskrivelse av hovedelementene i revisjonen foregående regnskapsår, herunder om det er identifisert vesentlige svakheter i selskapets interne kontroll knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen, samt eventuelle forbedringsforslag.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Aktivitet- og redegjørelsesplikten (ARP)

Likestilling og mangfold

Konsernet har satt målsettingene for likestilling og mangfold i virksomheten. Målsetningene gjengis under:

Kjønnsbalanse

- Nivå 2-ledere: 60/40
- Nivå 3-ledere: 60/40
- Kjønnsbalanse i banken som helhet: 60/40

Mangfold

- I SpareBank 1 Ringerike Hadeland vet vi at ulikheter i de ansattes egenskaper komplementerer og beriker. Vårt mangfold av ansatte skal speile det samfunnet vi er en del av. Derfor tilstreber vi mangfold og bredde når team og avdelinger formes og utvikles.

Likestilling

- Uansett hvem du er, har du som jobber i SpareBank 1 Ringerike Hadeland de samme spennende mulighetene som dine kolleger.

Diskriminering

- I SpareBank 1 Ringerike Hadeland har vi nulltoleranse for diskriminering. Diskriminering betyr å behandle noen mindre gunstig enn andre. Ordet brukes oftest for å betegne en usaklig eller urimelig forskjellsbehandling av individer på grunnlag av deres kjønn, religion, tilhørighet til etniske grupper, nasjonaliteter eller nedsatt funksjonsevne
- Lønnsforskjeller skal kunne begrunnes med objektive kriterier.

Del 1: Tilstand for kjønnslikestilling

	2022	2021	2020
Andel kvinner totalt	63%	65%	64%
Andel kvinner i ulike stillingskategorier			
Nivå 3-leder	69%	46%	54%
Nivå 2-ledere	33%	33%	33%
Andel kvinner i styret	43%	43%	

Vi har 145 fast ansatte i banken, og av disse er 63 prosent kvinner og 37% menn. Vi har 10 midlertidig ansatte, hvorav 6 kvinner og 4 menn. Vi har ingen innleide konsulenter utover dette.

Andelen kvinner i lederstillinger med personalansvar (Nivå 3-leder) har økt fra 50% i 2020, til 70% i 2022. Det har i 2022 vært betydelig endringer i ledergrupper i banken, der målsetningen om 60/40 balanse har vært et vesentlig tema i rekrutteringsprosessene. Pr 31.12.2022 er ikke samtlige besluttede endringer gjort gjeldende.

Andelen kvinner i administrerende direktør sin ledergruppe har vært uendret siden 2022. Det har vært endringer i ledergruppen i året som har gått, hvor kjønnslikestilling var et vesentlig fokus i rekrutteringsprosessen. Det ble gjennom prosessen sikret et balansert utvalg av kandidater frem til beslutning, der den best egnede kandidaten basert på kvalifikasjonsprinsippet ble valgt.

Heltid – deltid fordelt på kjønn

Andel deltid	2022	2021	2020
Kvinner	9,7%	12,6 %	10,5%
Menn	1,4%	2,1 %	2,0%

Av 145 ansatte jobber 16 deltid. Årsaken til søknader om redusert stiling på grunn av omsorgsoppgaver, alder eller arbeidsevne. Banken har god oversikt over de deltidsansatte, og har ingen indikasjon på at det forekommer ufrivillig deltid. Ved ønske om økt stillingsprosent, har banken etterkommet samtlige søknader, noe utviklingen over deltidsarbeid viser.

Lønn fordelt på kjønn og stillingsgrupper

Gjennomsnittslønn	2022	2021	2020
Gjennomsnittslønn totalt	Kr 713 122	Kr 671 554	Kr 613 152
Kvinner	Kr 643.007	Kr 607.867	Kr 553.003
Menn	Kr 830.863	Kr 793.621	Kr 719.831

Kvinner lønn som andel av menns i ulike stillingskategorier	2022	2021	2020
Rådgivere personmarked	93%	95%	92%
Rådgivere bedriftsmarked	99%	97%	99%
Kundebehandlere/saksbehandlere	102%	101%	104%
Stab	82%	79%	81%
Mellomledere	106%	104%	103%

I forbindelse med årlig lønnsjustering, er spesielt balanse mellom kjønn lagt vekt på, slik at lønnsforskjeller kan forklares med objektive kriterier. De største lønnsforskjellene mellom kjønn finner vi i stabsfunksjoner, mens det i linjefunksjoner er mindre forskjeller. Utviklingen der forskjellene er størst går i en positiv retning mot balanse.

Foreldrepermisjon

Uttak av foreldrepermisjon (samlet antall dagsverk)	
Kvinner	583
Menn	273

I kalenderåret 2022 tok medarbeidere ut foreldrepermisjon som reflekterer sine lovmessige rettigheter. Alle var fortsatt ansatt etter endt permisjon.

Del 2: Vårt arbeid for likestilling og mot diskriminering

Prinsipper, prosedyrer og standarder for likestilling og mot diskriminering

I bankens bærekraftsambisjoner og -mål har vi satt mål for arbeidet med kjønnslikestilling og krav til likelønn. Kjønnsbalanse er viktig for virksomheten, både ledelsen og andre roller. Det er derfor satt et mål om minimum 40/60 balanse av kjønn på alle ledernivåer. Lik lønn for likt arbeid vurderes og praktiseres så lang som mulig basert på objektive kriterier.

I bankens rekrutteringsprosess stilles det krav til vurderinger for å sikre mangfold i prosessen, og avdelingen man skal rekruttere til. Intern mobilitet er ønskelig, og et måltall som følges opp.

I våre etiske retningslinjer har vi nedfelt nulltoleranse for diskriminering, trakassering, seksuell trakassering og mobbing. Videre forplikter vi oss til å ikke krenke menneskeverdet og vise respekt for grunnleggende menneskerettigheter.

I bankens livsfasepolitikk er det satt som et underliggende mål å kunne tilrettelegge for spesielle utfordringer den enkelte ansatte kan komme til å møte i løpet av en yrkeskarriere i banken. Fokus på fortsatt kompetanseheving gjennom hele ansettelsesforholdet er uttalt. Livsfasepolitikken gjelder for samtlige ansatte, uavhengig av kjønn, alder, utdanning, bakgrunn og opprinnelse.

Slik jobber vi i praksis

Likestilling, mangfolds- og diskrimineringsarbeidet er stadig viktigere i daglig drift. Dette viser seg i rekrutteringsarbeid, lønnsvurderinger og medarbeiderundersøkelser. Vårt likestilling- og mangfolds arbeid er økende grad forankret i virksomhetens strategier, verktøy og retningslinjer.

Undersøkelser og kartlegging

- For kontinuerlig å måle og ta pulsen på vår organisasjon, gjennomføres pulsundersøkelser ved bruk av systemet Winningtemp. Systemet ble implementert i 2022, og er et viktig verktøy for å kontinuerlig måle og justere hvordan vårt arbeidsmiljø er og hvordan våre medarbeidere har det. Likestilling/diskriminering er et tema som undersøkes i denne undersøkelsen
- Årlig blir kjønnsfordeling og lønnsforskjeller på ulike stillingsnivåer, kjønnsforskjeller, deltid, midlertidighet og foreldrepermisjon gjennomgått. I tillegg ser vi på kjønn- og aldersfordeling på kompetansetiltak og intern mobilitet.

Analysere årsaker

SAMU (partssammensatt utvalg) har temaet likestilling/

mangfold og diskriminering som fast tema gjennom året, for å avdekke løpende utfordringer og mulige tiltak.

Iverksette tiltak

Med utgangspunkt i kartlegginger, undersøkelser og løpende tilbakemeldinger, iverksettes ulike tiltak. Tiltakene diskuteres i partssammensatte utvalg, ledelsen og HR, avhengig av størrelse og omfang på tiltakene.

Vurdere resultater av arbeidet

Gjennom årlige kartlegging og analyser av resultatene, samt gjennomgang av resultatene i partssammensatte utvalg, evalueres arbeidet.

Konkrete tiltak det ble arbeidet med i 2022 presenteres nedenfor.

Rekruttering

- HR som bistår rekrutterende ledere, har dokumentert kompetanse tilsvarende DNVs sertifisering for rekruttering personell.
- I utforming av stillingsannonser tas det stilling til mangfolds perspektivet, slik at underrepresentert profil i miljøet oppfordres til å søke
- Ved ansettelse til lederstillinger er det gjort flere tiltak for å sikre kandidater av begge kjønn i finaleprosessen. Dette har blitt gjort blant annet gjennom search etter kvinnelige kandidater i tillegg til ordinær utlysning, til lederstilling på nivå 2.
- Tekst og bildebruk i stillingsannonser har vært et spesielt fokusområde i 2022, for å tiltrekke underrepresentert kjønn i rekrutteringsprosesser.
- Til tross for stor innsats i å få en mer balansert kjønnsfordeling i administrerende direktør sin ledergruppe, har vi ikke lyktes med dette arbeidet. Et videre fokus fremover blir å sette kvinnelige interne kandidater i stand til å være i posisjon til å være aktuell kandidat ved neste anledning.

Lønns- og arbeidsvilkår

I den årlige lønnsjusteringsprosessen er det rettet spesielt søkelys på å avdekke lønnsforskjeller som ikke kan begrunnes med objektive kriterier. Videre er likebehandling knyttet til lønn et sentralt tema i rekrutteringsprosessene.

Videre har det vært et viktig fokus med likebehandling mellom kjønn, ved ekstraordinære lønnsvurdering og forfremmelse.

Videre har det vært flere prosesser, der medarbeidere uavhengig av kjønn og alder, har fått innvilget permisjoner som følge av omsorgsoppgaver, nedsatt funksjonsevne, sykdom og alder.

Forfremmelse og utviklingsmuligheter

Følgende tiltak er en del av det kontinuerlige utviklingsarbeidet for våre medarbeidere:

- Alle medarbeidere følges opp gjennom årlig utviklingssamtaler, der individuelle utviklingsplaner legges.
- Årlig vurdering av økonomisk støtte til masterprogrammer, utdanning og andre utviklingstiltak
- Karriereutviklingssamtaler med HR

I 2022 ble flere større kompetanse- og utviklingsmuligheter gitt. På program med begrensede plasser er det kjørt en prosess for utvelgelse som hensyntar likestilling og mangfold:

- Tilbud om lederutviklingsprogram «Kommuniserende ledelse» til nye ledere i konsernet
- Felles masterprogram i alliansen – Digital transformasjon i Finans (NTNU)
- Allianselederprogram
- Flere tiltak knyttet til økt kompetanse om bærekraft

Inkludering og tilrettelegging

Banken har omfattende velferdsordninger som skal sikre tilrettelegging av særlig tyngende omsorgsoppgaver, sykdom og nedsatt funksjonsevne.

Vi har følgende tiltak som en del av det daglige arbeidet:

- Fleksibel arbeidstid og hjemmekontor
- Alle ansatte har tilbud om utvidet helsekontroll og oppfølging
- Alle ansatte får arbeidsplassvurdering ved behov og tilpasning av utstyr
- Bedriftshelsetjenesten brukes aktivt i et forebyggende og reparerende perspektiv ved livskriser, helseutfordringer eller sykdom
- Omfattende tilrettelegging og arbeidsutprøving ved sykefravær
- Arbeidstrening for eksterne personer, for å bidra til at mennesker i vårt lokalsamfunn får arbeidserfaring til hjelp for å komme ut igjen i arbeidslivet.

I 2022 har det vært særlig søkelys på utarbeidelse av ordninger for en hybrid arbeidshverdag, som sikrer fleksibilitet og bruk av hjemmekontor.

Muligheter for å kombinere jobb og familieliv

Banken tilrettelegger så langt det lar seg gjøre for mulighet for å kombinere jobb og familieliv.

Følgende tiltak utover lovfestede rettigheter er:

- Fleksible arbeidstidsløsninger
- Mulighet for å arbeide hjemmefra
- Kortere arbeidstid om sommeren
- Fra 64 år har heltidsansatte rett til en time kortere daglig arbeidstid

I 2022 har vi utarbeidet prinsipper og inngått individuelle avtaler om hjemmekontor, slik at denne ordningen er satt tydeligere i system.

Trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold I våre etiske retningslinjer har vi nedfelt nulltoleranse for enhver form for trakassering.

Følgende tiltak er iverksatt for å sikre profesjonell håndtering av trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold:

- Alle ansatte deltar i årlig etikkuke, hvor etiske retningslinjer gjennomgås
- Det gjennomføres løpende pulsmåling med egne spørsmål om mobbing og trakassering
- Egen varslingsrutine for hvordan man melder fra om uønskede hendelser er gjort kjent og tilgjengeliggjort synlig og enkelt for alle medarbeidere.
- Egen ekstern varslingskanal, sikrer ekstern bistand til undersøkelser og håndtering, samt anonym varslings ved behov.
- Ansatte som blir utsatt for truende kundedadferd, blir ivarettatt gjennom egen rutine for ettervern.

I 2022 har vi hatt følgende fokusområder:

- Kurs for truende kundedadferd er gjennomført av samtlige medarbeidere i kundeposisjon, for å gjøre disse i stand til å håndtere truende kunder på en best mulig måte
- Vekter er innleid på kontor som er utsatt for truende kundedadferd
- Gjennom varslingskanal har vi avdekket enkelttilfeller som opplever seg utsatt for uønsket oppmerksomhet. Egen varslingsrutine som også beskriver håndtering av slike saker, sikrer profesjonalitet og likebehandling.

Bankens tillitsvalgte 2022

Representantskapet

Innskytervalgt

Medlemmer

Steinar Aasnæss (nestleder)
Lill Heidi Tinholt
Lise Kihle Gravermoen (repr. samf. funksjon)
Harald Myhre
Ann Kristin Bakke
John Vestengen
Kari-Anne Jønnes (leder)
Kjetil Gulbrandsen
Roy S. Torheim

Varamedlemmer

Erik Schjerven
Mette Sønsteby
Jane Dahl Sogn (repr. samf. funksjon)

Egenkapitalbeviseiervalgt

Medlemmer

Frederik W. Skarstein
Ellen Grønlund
Tor Eid
Helge A. Hagelsteen Vik
Guro Cathrine Thoresen
Tore Berg
Kjell Eddie Wang
Lars Torgeir Dahl
Torgeir Brørby

Varamedlemmer

Mona Andersen
Nils Kjetil Tronrud
Thorstein Kvale

Ansattevalgt

Medlemmer

Randi Irene Roa
Liv Grinna
Emil Lundberg
Heidi Brusveen
Hanne Dahl Molden
Katrine Mathiesen

Varamedlemmer

Lars Petter Elsrud
Anne Kari Hvamstad

Styret og valgkomiteer

Styret

Medlemmer

Olav Fjell (leder)
Wenche Ravlo (nestleder)
Jane K. Gravbråten
Svein Oftedal
Hans Anton Stubberud
Liv Bente Kildal (ansatt repr.)
Espen Gundersen (ansatt repr.)

Valgkomite Representantskapet

Medlemmer

Kari Anne Jønnes (leder)
Peer Veiby
Ann Kristin Bakke
Tor Eid
Randi Irene Roa

Valgkomite Egenkapitalbevisiere

Medlemmer

Lars Torgeir Dahl (leder)
Helge A. Hagelsteen Vik
Kjell Eddie Wang

Revisjonsberetning

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
www.deloitte.no

Til representantskapet i SpareBank 1 Ringerike Hadeland

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for SpareBank 1 Ringerike Hadeland som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi ble første gang valgt som revisor for SpareBank 1 Ringerike Hadeland før år 2000, og har vært valgt revisor i banken sammenhengende i en periode på mer enn 20 år med gjenvalg av representantskapet den 21. mars 2018.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2022. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

IT systemer og kontroller relevant for finansiell rapportering

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
SpareBank 1 Ringerike Hadelands IT-systemer er helt sentrale for regnskapsføringen og rapporteringen av gjennomførte transaksjoner, for å fremskaffe grunnlag for viktige estimater og beregninger, og for å fremskaffe relevant tilleggsinformasjon.	SpareBank 1 Ringerike Hadeland har etablert en overordnet styringsmodell og kontrollaktiviteter knyttet til sine IT-systemer. Vi har opparbeidet oss en forståelse for SpareBank 1 Ringerike Hadelands overordnede styringsmodell for IT-systemene som er relevant for den finansielle rapporteringen.
IT-systemene er standardiserte, og forvaltningen og driften er i stor grad utkontraktert til tjenesteleverandører.	Vi har vurdert og testet utformingen av utvalgte kontrollaktiviteter tilknyttet kjernebanksystemet relevante for den finansielle rapporteringen knyttet til tilgangsstyring. For et utvalg av disse kontrollaktivitetene testet vi om de hadde fungert i perioden.
God styring og kontroll med IT-systemene både i SpareBank 1 Ringerike Hadeland og hos tjenesteleverandørene er av vesentlig betydning for å sikre nøyaktig, fullstendig og pålitelig finansiell rapportering og er derfor et sentralt forhold i revisjonen.	Vi vurderte tredjepartsbekreftelsen (ISAE 3402-rapport) fra SpareBank 1 Ringerike Hadelands tjenesteleverandør av kjernebanksystemet med hensyn til om denne hadde tilfredsstillende internkontroll på IT-områder som kan ha betydning for SpareBank 1 Ringerike Hadelands finansielle rapportering. Vi vurderte også tredjepartsbekreftelsen (ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger) knyttet til tjenesteleverandøren av kjernebanksystemet med hensyn til om utvalgte automatiserte kontrollaktiviteter i IT-systemene, herunder blant annet knyttet til beregning av renter og gebyrer og systemgenererte rapporter, var tilfredsstillende utformet og om de hadde fungert i perioden. Vi benyttet egne IT-spesialister i arbeidet med å forstå den overordnede styringsmodellen for IT-systemer og i vurderingen og testingen av kontrollaktiviteter.

Nedskrivninger for forventet tap på utlån til bedriftsmarkedet

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
SpareBank 1 Ringerike Hadeland har utlån til bedriftsmarkedet, se note 3, 6, 8 og 10 for en omtale om kredittrisiko og nedskrivninger på utlån og garantier.	SpareBank 1 Ringerike Hadeland har etablert ulike kontrollaktiviteter knyttet til nedskrivninger på utlån innen bedriftsmarkedet.
SpareBank 1 Ringerike Hadeland har foretatt en vurdering av behovet for nedskrivninger for forventet tap på utlån og garantier. Det er knyttet betydelig skjønn til bankens vurderinger av størrelsen på nedskrivningene innen bedriftsmarkedet.	Vi vurderte og testet utformingen av utvalgte kontrollaktiviteter knyttet til individuelle nedskrivninger på kredittforringede utlån. Kontrollaktivitetene vi vurderte og testet utformingen av var knyttet til identifikasjon av kredittforringede utlån og vurdering av kontantstrømmer fra disse utlånene. For et utvalg av disse kontrollaktivitetene testet vi om de hadde fungert i perioden.

Nedskrivninger for forventet tap på utlån til bedriftsmarkedet, fortsetter

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
Skjønnsutøvelsen knytter seg til framoverskuende vurderinger benyttet i estimeringen av forventet tap, inkludert vurderinger av hvordan forventet tap påvirkes av usikkerheten om den økonomiske utviklingen. SpareBank 1 Ringerike Hadeland benytter modeller og informasjon fra en tjenesteleverandør i beregningen av forventet tap. Forutsetningene og estimatene som benyttes i vurderingene er avgjørende for størrelsen på nedskrivningene, og nedskrivninger på utlån i bedriftsmarkedet er derfor et sentralt forhold i vår revisjon.	For et utvalg av kredittforringede utlån testet vi om disse var tidsriktig identifisert og vurderte de kontantstrømmer som banken hadde estimert fra utlånene. For øvrige nedskrivninger på utlån beregnet ved bruk av modeller og informasjon fra SpareBank 1 Ringerike Hadelands sin tjenesteleverandør, vurderte vi tredjepartsbekreftelse knyttet til utvalgte deler av modellen som banken benytter for beregning av forventet tap og grunnlagsdata som benyttes i beregningene. Vi rimelighetsvurderte utvalgte framoverskuende vurderinger benyttet i estimeringen av forventet tap. Vi vurderte om noteopplysningene om nedskrivninger på utlån innen bedriftsmarkedet tilfredsstiller kravene i IFRS 7.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon.

Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimater og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi har eneansvar for vår konklusjon om konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Vi avgir en uttalelse til revisjonsutvalget om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i revisjonsberetningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Uttalelse om etterlevelse av krav om felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF)

Konklusjon

Som en del av revisjonen av årsregnskapet for SpareBank 1 Ringerike Hadeland har vi utført et attestasjonsoppdrag for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som inngår i årsrapporten med filnavn «RING Årsrapport

side 5
Uavhengig revisors beretning -
SpareBank 1 Ringerike Hadeland

2022.zip» i det alt vesentlige er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/815 om et felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF-regelverket) etter forskrift gitt med hjemmel i verdipapirhandelloven § 5-5, som inneholder krav til utarbeidelse av årsrapporten i XHTML-format og iXBRL-markering av konsernregnskapet.

Etter vår mening er årsregnskapet som inngår i årsrapporten i det alt vesentlige utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket.

Ledelsens ansvar

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsrapporten i overensstemmelse med ESEF-regelverket. Ansvaret omfatter en hensiktsmessig prosess, og slik intern kontroll ledelsen finner nødvendig.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er, på grunnlag av innhentet revisjonsbevis, å gi uttrykk for en mening om årsregnskapet, som inngår i årsrapporten, i det alt vesentlige er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket. Vi utfører vårt arbeid i samsvar med internasjonal attestasjonsstandard (ISAE) 3000 – «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon». Standarden krever at vi planlegger og utfører handlinger for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket.

Som et ledd i vårt arbeid utfører vi handlinger for å opparbeide forståelse for selskapets prosesser for å utarbeide årsregnskapet i overensstemmelse med ESEF-regelverket. Vi kontrollerer om årsregnskapet foreligger i XHTML-format. Vi utfører kontroller av fullstendigheten og nøyaktigheten av iXBRL-markeringen av konsernregnskapet, og vurderer ledelsens anvendelse av skjønn. Vårt arbeid omfatter kontroll av samsvar mellom markeringene av data i iXBRL og det reviderte årsregnskapet i menneskelig lesbart format. Vi mener at innhentet bevis er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Oslo, 14. februar 2023
Deloitte

Roger Furholm
statsautorisert revisor

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Roger Furholm

Statsautorisert revisor

Serienummer: 9578-5999-4-1255133

IP: 84.211.xxx.xxx

2023-03-03 11:32:35 UTC

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

Bærekraftrapport for SpareBank 1 Ringerike Hadeland

Bærekraft

Innhold	s. 153
1. Prinsipper for bærekraftrapportering	s. 154
2. Rammeverk og mål	s. 154
Eksterne rammeverk, forpliktelser og medlemskap	s. 154
Våre bærekraftmål	s. 156
3. Forankring og organisering av bærekraftarbeidet	s. 157
Forankring i visjon, verdier og virksomhetsstrategi	s. 157
Policy og behandling i styrende organer	s. 157
Slik organiserte vi bærekraftarbeidet i 2022	s. 157
4. Interessenter og vesentlighetsanalyse	s. 158
5. Vesentlige bærekrafttemaer	s. 160
Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking	s. 160
Ansvarlige utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft	s. 163
Ansvarlig forvaltning i fond	s. 166
Etikk og antikorrupsjon	s. 169
Bankens rolle i lokalsamfunnet	s. 170
Klimarisiko	s. 172
6. Øvrig arbeid med bærekraft i 2022	s. 179
Miljø og klima (E)	s. 179
Sosiale forhold (S)	s. 187
Ansvarlig og etisk forretningsdrift (G)	s. 192
7. GRI-indeks	s. 193
8. Oppsummert TCFD-rapportering	s. 196

1. Prinsipper for bærekraftrapporteringen

Hensikten med vår bærekraftrapportering er å vise hvordan vår virksomhet bidrar til en bærekraftig utvikling og hvilken påvirkning vi har på klima, miljø og samfunnet rundt oss.

Bærekraftrapporten redegjør blant annet for våre mål og ambisjoner, vesentlige tema vi jobber med, hva vi har gjort i 2022 og hva vi skal jobbe med fremover.

Vi jobber for at vår rapportering om bærekraft i størst mulig grad skal være:

- Nøyaktig; vi skal rapportere korrekt informasjon på tilstrekkelig detaljnivå slik at leseren kan vurdere virkningene av arbeidet vårt.
- Balansert; vi skal rapportere nøkternt om både positive og negative forhold.
- Klar og tydelig; informasjonen skal presenteres på en forståelig måte.
- Sammenlignbar; slik at leseren kan få et inntrykk av utviklingen over tid og også sammenligne våre resultater med andre bedrifters rapportering.
- Fullstendig; vi skal gi informasjon som viser bredden i bærekraftarbeidet vårt og virkninger for hele rapporteringsperioden. Dette innebærer også at vi fremover må rapportere mer informasjon om bærekraftarbeidet i konsernets datterselskaper.
- Etterprøvbare; slik at rapporteringen kan kontrolleres.

En forutsetning for god rapportering etter disse prinsippene er gode bærekraftdata. Per nå har vi svak datakvalitet på flere punkter. Derfor legger vi vekt på å vise hvilke forutsetninger, antakelser og estimater vi har brukt, og også fortelle om tiltak vi iverksetter for å forbedre datakvaliteten fremover.

Vi rapporterer årlig i forbindelse med årsrapporten. Dersom ikke annet er spesifisert, gjelder vår rapport for morbankens virksomhet.

Bærekraftrapporteringen er utarbeidet etter rapporteringsstandardene Global Reporting Initiative (GRI) og Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), og dekker både vår påvirkning på utviklingen mot et bærekraftig samfunn, og den finansielle betydningen for banken som følge av utviklingen særlig knyttet til klimaendringer.

Beregningene av klimagassutslipp fra vår egen virksomhet er basert på den internasjonale standarden «A Corporate Accounting and Reporting Standard», som er utviklet av «The Greenhouse Gas Protocol Initiative», også kalt GHG-protokollen. Dette er den mest anvendte metoden globalt for å måle egne utslipp av klimagasser.

2. Rammeverk og mål

Eksterne rammeverk, forpliktelser og medlemskap

Bankens bærekraftarbeid bygger på prinsippene i FNs bærekraftsmål, FNs Global Compacts ti prinsipper for ansvarlig næringsliv og FNs prinsipper for bærekraftig bankdrift (UNEP FI). I tillegg bygger arbeidet på bankens sparebanktradisjoner, gjeldende virksomhetsstrategi og på anbefalingene fra bransjeorganisasjonen Finans Norge i «Veikart for grønn konkurransekraft i finanssektoren».

I 2022 vedtok banken å signere FNs prinsipper for

bærekraftig bankdrift, FNs Global Compact og bli medlem i PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials). Banken vedtok også å gjennomføre Miljøfyrtårnsertifisering med oppstart i 2023.

FNs bærekraftsmål

SpareBank 1 Ringerike Hadeland støtter FNs 17 bærekraftsmål, og tar lokalt ansvar for det globale arbeidet med å bremse klimaendringene, og bygge bærekraftige samfunn. Vi har valgt ut fem av målene som vårt hovedfokus. Disse er:

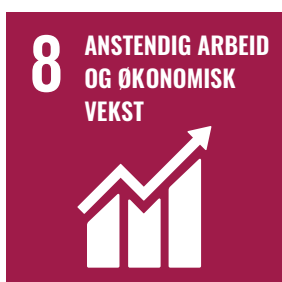
Mål 3: God helse og livskvalitet: Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder.

Vi skal videreføre vår stolte tradisjon for å støtteallmenntilleggende initiativ og virksomheter som forbedrer oppvekstvilkår i vår region. Vi legger vekt på mosjon og barne- og breddeidrett.

Mål 4: God utdanning: Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle.

Vi skal legge til rette for at alle medarbeidere kan utvikle seg. Vi bidrar til å styrke utdanningsmiljøet lokalt gjennom samarbeid og økonomisk støtte. Vi skal være lokal kompetansebygger på økonomi.

Mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst: Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.

Vi skal fremme inkludering og mangfold gjennom vår forretningsdrift, ha en bedriftskultur som er preget av åpenhet, respekt og å ville hverandre vel. Vi skal bruke vår rolle som finansiell samarbeidspartner til å skape økt bevissthet om bærekraft, og bidra til sunn vekst i form av bærekraftige arbeidsplasser og økonomi.

Mål 13: Stoppe klimaendringene: Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.

Vi vil gjennom bærekraftig rådgivning bidra til å styrke enkeltpersoners, virksomheters og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer og deres evne til tidlig varsling, samt styrke kunnskapen og bevisstgjøringen om dette.

Mål 17: Samarbeid for å nå målene: Styrke virkemidlene som trengs for å gjennomføre arbeidet, og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling.

Vi bygger også vårt bærekraftarbeid på mål 17, som er samarbeid for å nå målene. Vi er overbevist om at samarbeid er den beste strategien for å nå felles mål.

- Sammen med våre kunder bygger vi bevissthet og kunnskap. Vi fokuserer på muligheter og lønnsomhet.
- Sammen i SpareBank 1 Alliansen bygger vi kompetanse og samarbeider gjennom felles bærekraftforum. Vi bygger bærekraftige verktøy og teknologi i fellesskap og samarbeider om bærekraftige innkjøp og krav til produkter og leverandører.

Våre bærekraftsmål

Vi skal være en drivkraft og rådgiver for kundene våre i omstilling til et bærekraftig samfunn. Våre bærekraftsmål skal bidra til å realisere FNs bærekraftsmål og

Finans Norges «Veikart for grønn konkurransekraft i finanssektoren». Målene ble vedtatt i 2022.

Mål:

Klima og miljø

- Egen virksomhet er klimanøytral i 2030
- Klimanøytral finansierings- og investeringsportefølje i 2050

Grønn omstilling

- 5 mrd. kroner av finansieringsporteføljen er bærekraftig i 2030
- 25 prosent av boliglånsporteføljen skal være taksonomi-grønn i 2030

Ambisjoner:

Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland har vedtatt 12 ambisjoner for vår organisasjon, våre produkter og tjenester og vårt samfunnsansvar:

- A1:** Vi skal være gode forbilder gjennom å redusere eget forbruk, avfall og CO2-avtrykk
- A2:** Vi skal jobbe aktivt for mangfold i ledende stillinger
- A3:** Vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft
- A4:** Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til klimarisiko og bærekraft
- A5:** Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene

Kampen mot økonomisk kriminalitet

- Vi har nulltoleranse knyttet til økonomisk kriminalitet
- Konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard

Likestilling og mangfold

- Kjønnsbalanse (40/60) på alle ledernivåer innen 2025
- Lønnsforskjeller skal kunne begrunnes med objektive kriterier

A6: Vi skal tilby grønne finansieringsprodukter

A7: Vi skal ikke finansiere kunder som opererer i strid med bærekraftsprinsipper

A8: Vi skal bidra til bærekraftige arbeidsplasser

A9: Vi skal være lokal kompetansebygger på økonomi

A10: Vi skal bidra til å styrke utdanningsmiljøet lokalt

A11: Vi skal støtte initiativ som bedrer oppvekstvilkår

A12: Vi skal bidra til lokale miljøtiltak

Ambisjonene er basert på en risikokartlegging av bærekraftsrisiko som banken står ovenfor.

I 2023 vil vi jobbe for å skape større sammenheng mellom strategi, ambisjoner og mål innen bærekraftområdet, og i enda større grad rette innsatsen inn mot de områdene som er mest vesentlige. Vi vil også jobbe

videre med å utvikle hensiktsmessige nøkkeltall og indikatorer for å kunne måle status og fremgang for målene vi har satt oss.

Datakvalitet

Erfaringene våre hittil viser at manglende data eller svak datakvalitet særlig er en utfordring når det gjelder målene våre innen klima og miljø og grønn omstilling. Arbeidet med å sette gode mål blir dermed et

arbeid som vil fortsette i 2023, samtidig som vi jobber med å øke datatilfanget og datakvaliteten, og suksessivt tilslutter oss etablerte bransjestandarder.

Rammeverk og mål

Dette gjorde vi i 2022:

- Vedtok mål for bærekraftarbeidet innen klima og miljø, grønn omstilling, kampen mot økonomisk kriminalitet og likestilling og mangfold
- Vedtok å signere FNs prinsipper for bærekraftig bankdrift
- Vedtok å signere FNs Global Compact
- Vedtok å bli medlem i PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials)
- Vedtok å gjennomføre Miljøfyrtårnsertifisering

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

- Justere strategi og mål innen bærekraft
- Utvikle hensiktsmessige nøkkeltall og indikatorer for å kunne måle status og fremgang for målene vi har satt oss
- Jobbe for bedre datakvalitet på relevante bærekraftdata
- Gjennomføre signering av FNs prinsipper for bærekraftig bankdrift
- Gjennomføre signering av FN Global Compact
- Melde oss inn i PCAF
- Starte prosessen med Miljøfyrtårnsertifisering

3. Forankring og organisering av bærekraftarbeidet

Formålet med vårt bærekraftarbeid er å opprettholde økonomisk lønnsomhet, solid omdømme, god risiko-håndtering og attraktivitet som investeringsobjekt og arbeidsplass. Vi ønsker å merkbart forsterke vår positive, og redusere vår negative, påvirkning på mennesker, miljø og samfunn. Hovedfokus for bærekraftarbeidet er bankens kjernevirksomhet innen personmarked, bedriftsmarked og distribusjon av fond, men alle bankens virksomhetsområder inngår i arbeidet.

Forankring i visjon, verdier og virksomhetsstrategi

Vår visjon er å være en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. Visjonen peker retning for arbeidet vårt og etablerer bærekraft som en sentral del av vår virksomhet.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har fire grunnverdier: Nær, dyktig, engasjert og framtidsrettet. Verdiene bygger på sparebanktradisjonen og innebærer å ta et utvidet ansvar for utviklingen av samfunnet. Bærekraft er slik solid forankret i bankens verdigrunnlag.

I 2021 vedtok SpareBank 1 Ringerike Hadeland en ny virksomhetsstrategi for perioden fram til 2024. Strategien er et verktøy for å møte de viktigste megatrendene vi står overfor, blant annet det grønne skiftet. Bærekraft er et strategisk satsingsområde for banken. Vår ambisjon var i 2022 å utvikle oss i takt med bransjen på dette området.

I 2023 vil vi jobbe for å skape større sammenheng mellom strategi, ambisjoner og mål innen bærekraftområdet, og i enda større grad rette innsatsen inn mot de områdene som er mest vesentlige.

Policy og behandling i styrende organer

Policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko er bankens øverste styrende dokument for arbeidet med bærekraft. Retningslinjen gjelder for hele konsernet så langt det er relevant. Retningslinjen fastsettes av styret

og oppdateres årlig, blant annet basert på risikokartlegging av bærekraftområdet.

I 2022 har styret behandlet en rekke saker knyttet til bankens bærekraftarbeid, og bærekraft var tema på styrets strategiseminar. Det ble gjennomført en uavhengig internrevisjon av bærekraftarbeidet i banken, som også ble behandlet i styret. Bankens representantskap har også hatt bankens bærekraftarbeid som tema på ett av sine to årlige møter.

I 2023 vil vi jobbe med å innarbeide bærekraft i enda større grad i konsernets retningslinjer og fortsette å sette bærekrafttemaer på agendaen i bankens styre.

Slik organiserte vi bærekraftarbeidet i 2022

Arbeidet med bærekraft er forankret i bankens konsernledergruppe. Frem til april 2022 lå bærekraftansvaret hos banksjef for marked og kommunikasjon. I april startet fagsjef bærekraft i en nyopprettet stilling i banken. Ansvar for bærekraft ble samtidig flyttet til banksjef for organisasjon og utvikling som den nye fagsjefen rapporterer til.

Det er etablert et bærekraftforum i banken som skal være en arena for orientering, diskusjon, prioritering og samarbeid rundt bærekraftarbeidet som skal gjennomføres i de ulike seksjonene og fagområdene. Forumet skal sikre at vi drar koordinert i samme retning, og at framdrift skjer i tråd med vedtatte ambisjoner og uttrykte forventninger. En rekke ulike deler av bankens organisasjon er representert i forumet, som møtes om lag en gang i måneden.

I tillegg ble det i 2022 etablert grupper av dedikerte rådgivere innen både avdeling for bedriftskundemarked og personkundemarkedet. Disse skal bidra til å sette søkelys på bærekraft i sine respektive avdelinger, bidra til kompetanseheving og til videreutvikling av produkter og tjenester.

Forankring og organisering av bærekraftarbeidet

Dette gjorde vi i 2022:

- Gjennomførte risikovurdering og reviderte overordnet retningslinje for kontroll av bærekraftstrisiko
- Bærekraft var på agendaen i bankens øverste organer
- Gjennomførte uavhengig internrevisjon av bankens bærekraftarbeid
- Fagsjef bærekraft startet i april 2022
- Bærekraftgrupper ble etablert i både bedriftsmarkeds- og personkundemarkedsavdelingen

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

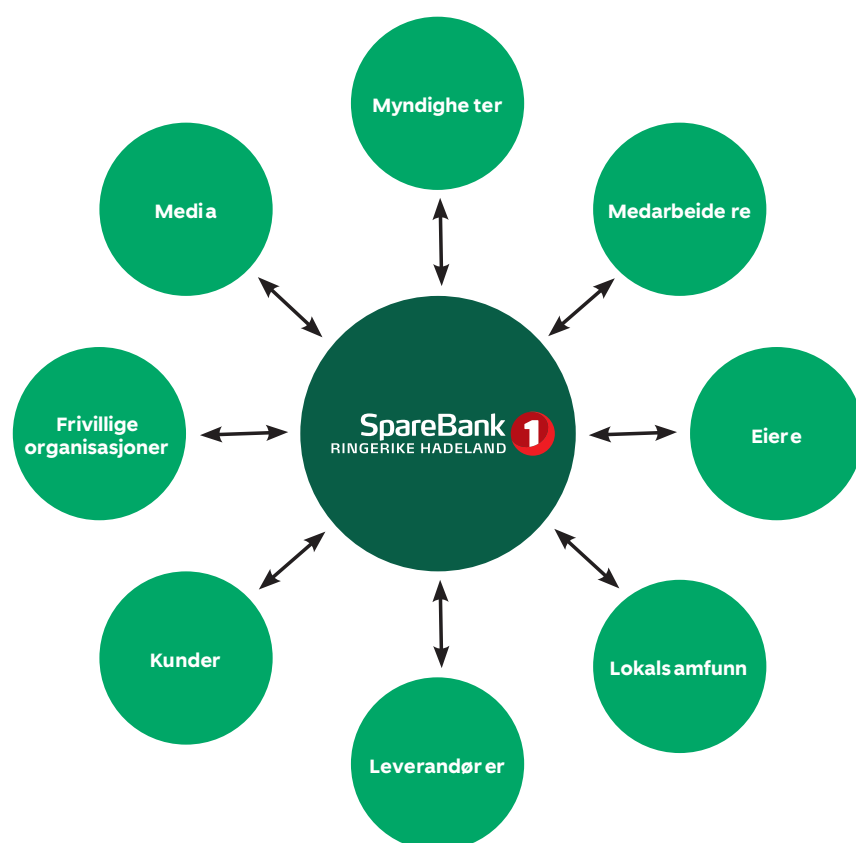
- Justere strategi og mål innen bærekraft og etablere systemer for å måle utviklingen over tid
- Innarbeide bærekraftshensyn i enda større grad i relevante retningslinjer
- Fortsette å sette bærekraft på agendaen i bankens øverste organer

4. Interessenter og vesentlighetsanalyse

SpareBank 1 Ringerike Hadeland forholder seg til omgivelsene, der utvikling og forvaltning av verdier skjer i samspill med kunder, eiere, medarbeidere, myndigheter, media, lokalsamfunn med flere. Alle disse aktørene har forventninger til oss knyttet til bærekraft. Vi vil skille oss positivt ut – og arbeider for å oppfylle forventningene hver dag.

Årlige kundeundersøkelser/posisjonsmålinger gir konsernet signaler om tilfredshet, omdømme og markedsandel. På bakgrunn av dette prioriterer banken tiltak for stadig å forbedre både finansielle og ikke-finansielle resultater.

Bærekraft favner bredt, og det er nødvendig å gjøre en prioritering av fokusområder. Banken fikk i 2021 gjennomført en vesentlighetsanalyse, bygget på grundig interessentdialog, bred intern kartlegging blant ansatte, analyse av andre markedsaktører, myndighetskrav, og faglige ekspertråd. Figuren nedenfor oppsummerer vesentlighetsanalysen.

Våre interessenter (oversikten er ikke uttømmende).

Vesentlighetsmatrise

Viktighet for interessenter	Viktigere	• Transport • Avfall/matsvinn • Klimagassutslipp • Fornybar energi og energieffektivisering	• Økonomisk kriminalitet og antihvitvasking • Ansvarlig utlån – bærekraftige kredittprosesser • Etikk og antikorrupsjon • Bankens rolle i lokalsamfunnet • Grønne produkter • Klimarisiko • Ansvarlig forvaltning (fond) • HMS • Mangfold, likestilling, likelønn • Innovasjon og digitalisering • Kompetanse
	Viktig	• Klima- og miljøkrav til leverandører og samarbeidspartnere	• Innovasjon og digitalisering • Sirkulær økonomi • Ansvarlig markedsføring • Naturmangfold
		Viktig	Viktigere
Strategisk viktighet for banken			

Blå tekst – bærekrafttemaer i egen drift

Sort tekst – bærekrafttemaer i bankens kjernevirksomhet

På bakgrunn av analysen har vi definert våre mest vesentlige temaer innenfor bærekraft og samfunn slik:

- Arbeid mot økonomisk kriminalitet og antihvitvasking
- Ansvarlig utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft
- Etikk og antikorrupsjon
- Bankens rolle i lokalsamfunnet
- Klimarisiko
- Ansvarlig forvaltning (fond)

Interessenter og vesentlighetsanalyse

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

- Vi vil i 2023 gjennomføre en oppdatert vesentlighetsanalyse med vekt på prinsippet om dobbel vesentlighet, for å ta høyde for utviklingen i våre omgivelser, endringer i de regulatoriske rammebetingelsene og annen ny informasjon som har kommet til siden vesentlighetsanalysen fra 2021
- Fortsette å sette bærekraft på agendaen i bankens øverste organer

5. Vesentlige bærekrafttemaer

Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

Økonomisk kriminalitet er et samfunnsproblem som rammer både enkeltpersoner og næringslivet. Det undergraver det finansielle systemets integritet og er en trussel mot velferdssamfunnet og et sunt næringsliv. Kanalisering av midler som stammer fra kriminell virksomhet gjennom banken er en vedvarende trussel som må avverges. Vi og andre banker har plikt til å gjennomføre tiltak for å forebygge, avdekke og avverge svindel, hvitvasking, sanksjonsomgåelse og terrorhandlinger. Kundene spesielt og samfunnet generelt skal ha tillit til at SpareBank 1 Ringerike Hadeland jobber aktivt på dette feltet og til enhver tid etterlever gjeldene lover og retningslinjer på området. Slik kan vi gi et positivt bidrag til et sunt næringsliv i vårt markedsområde. Banken har som en del av bærekraftmålene nedfelt at «Vi har nulltoleranse knyttet til økonomisk kriminalitet» og at «Konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard».

Hvordan jobber vi for å forhindre økonomisk kriminalitet og hvitvasking?

Kampen mot økonomisk kriminalitet er en del av vårt bærekraftarbeid. Gjennom etterlevelse av plikter og regelverk bidrar konsernet til å ruste det finansielle systemet slik at kriminelle aktører erfarer at økonomisk kriminalitet blir slått ned på. Vi arbeider for å forebygge, avdekke og avverge at banken benyttes til kriminelle formål. Arbeidet er risikobasert og styres av en overordnet retningslinje, rammeverk og operative rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Banken har opprettet en egen avdeling for arbeidet mot økonomisk kriminalitet med 3,5 årsverk.

Banken har etter hvitvaskingsregelverket en vid undersøkelsesplikt om kundeforhold. Kontinuerlig arbeid med løpende kundeoppfølging av bankens privat- og bedriftskunder er et prioriteringsområde. Dette sørger for at kundene bruker banken i tråd med opplysninger de har gitt og at forsøk på økonomisk kriminalitet blir fulgt opp og rapportert.

Hva har vi gjort i 2022?

Banken har gjennom 2022 arbeidet med forebygging, hendelseshåndtering og bevisstgjøring av kunder. Vi har gjennomført en egen risikovurdering på området. Denne er behandlet i bankens styre og legger grunnlag for tiltak som er nødvendig å ha fokus på videre i 2023.

Vi har også innført kvartalsvis rapportering til bankens ledelse og styre, revidert policy og rammeverk samt forbedret flere av bankens operative rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. I 2022 ble det også gjennomført en uavhengig internrevisjon av anti-hvitvasking og anti-terrorfinansieringsarbeidet i banken. Banken opprettet i 2022 en egen Avdeling Økonomisk kriminalitet og økte antall operative ressurser på området til 3,5 årsverk.

Vi har lært at svindelforebygging er et krevende arbeid og at det må arbeides i fellesskap med SpareBank 1-Alliansen for å videreutvikle systemer som detekterer og fanger opp forsøk på svindel mot bankens kunder. Det er gjennomført årlig kompetanseoppdatering av ansatte, ledelse og styret slik at samtlige har en forståelse for bankens samfunnsansvar og hvorfor arbeidet mot økonomisk kriminalitet er viktig. Området økonomisk kriminalitet og antihvitvasking har blitt oppdelt i 8 ulike e-læringskurs med forskjellige temaer tilpasset den enkeltes ansvar og stilling for å bygge kompetansen som kreves i de ulike rollene. Enkelte kurs tildeles kun et mindre antall ansatte, mens andre kreves gjennomført av alle ansatte (inkludert ledergruppe og styre). Gjennomsnittlig fullføringsgrad på kursene er 96 prosent.

I tillegg gjennomførte Avdeling Økonomisk kriminalitet jevnlig informasjons- og opplæringsrunder i avdelingene. Det er også gjennomført en egen workshop med kompetanseselskapet Vega Integrity med hovedfokus på hvitvaskingsrisikoen på bedriftskundesegmentet. Alle ansatte innenfor bankens bedriftsavdeling, avdeling økonomisk kriminalitet og backofficefunksjoner deltok.

Statistikk om vårt arbeid mot økonomisk kriminalitet i 2022

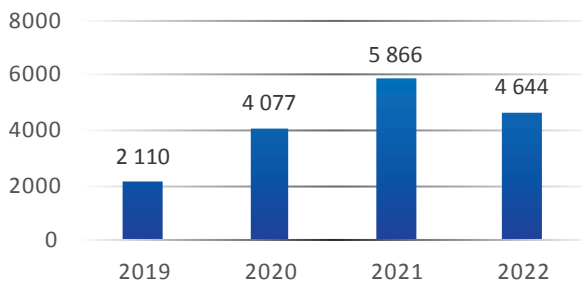
I 2022 så vi en betydelig økning i antall forsøk på svindel og reelle svindelsaker. Det siste året har vi erfart at flere kunder benytter sin konto i banken til å svindle andre eller operere som muldyr. Et pengemuldyr er en person som stiller bankkontoen til disposisjon, mottar penger fra én person og overfører dem videre til en annen (digitalt eller i kontanter) mot betaling. Dette er hvitvasking og blir slått hardt ned på. Disse kundene får sitt kundeforhold avviklet for ulovlig bruk av kontoen.

I 2022 ble totalt 5 504 transaksjoner identifisert for videre kontroll. Dette er flagginger i bankens trans-

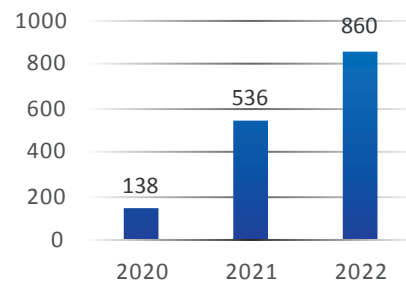
aksjonsovervåking samt flagginger på kunder som benytter seg av kontant-i-butikk-tilbudet (innskudd og uttak av kontanter i Norgesgruppen-butikkene). Det er en utfordring at antallet falske positive flagginger

(flagginger som ikke er mistenkelige) er relativt høyt. Et viktig utviklingsområde er spissing av regelsett slik at de treffer bedre og utvikling av mer avansert systemer for å fange opp modus.

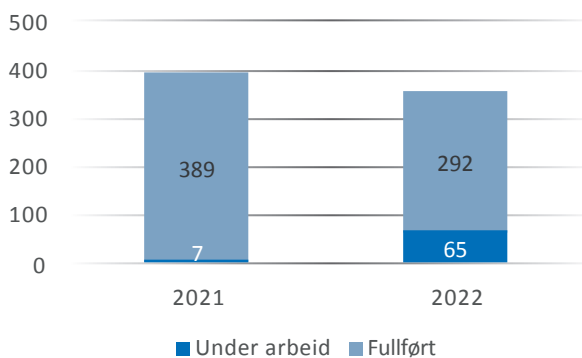
Antall flaggede saker i transaksjonsovervåkingen

Kontant i butikk flagginger

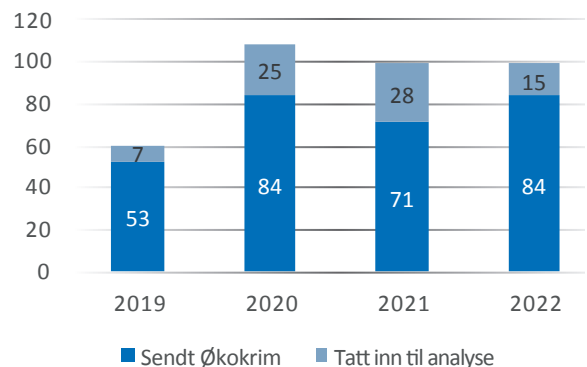

Saker sendt til ytterligere undersøkelse

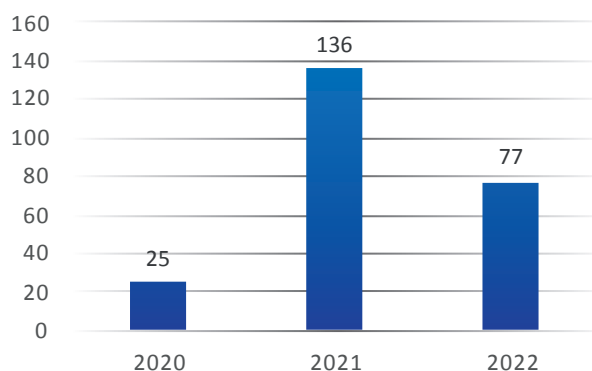
Banken gjorde utvidete undersøkelser i 356 saker. Dette er saker hvor det granskes, vurderes og følges ytterligere opp for å avverge at banken benyttes til ulovlige formål.

Saker sendt til Økokrim

De ytterligere undersøkelsene resulterte i 99 meldinger om mistenkelige transaksjoner meldt til Økokrim. En slik melding blir bearbeidet, beriket og analysert av Økokrim og eventuelt videreformidlet til politi, tilsyns og kontrollmyndigheter, samt utenlandske samarbeidene tjenester.

Avviklede kundeforhold

Banken avviklet 77 kundeforhold i 2022 fordi vi ikke kunne gjennomføre nødvendig oppfølging av kundeforholdet i tråd med regelverket. Eksempelvis skjer dette dersom en kunde ikke kan redegjøre for pengers opprinnelse eller ved manglende svar på bankens henvendelser. 96 prosent av de avviklede kundene i 2022 er innenfor personmarkedet. Avvikling av kundeforhold kan være inngripende for kundene, og vi avvikler bare dersom vi har saklige og legitime grunner til det.

Hva skal vi jobbe videre med i 2023?

I 2023 skal banken øke kunnskapen og ha fokus på effektiv og god opplæring på området økonomisk kriminalitet. Dette gjelder for ansatte på alle nivåer i banken. Avdeling Økonomisk kriminalitet skal i 2023 styrkets med ytterligere 2 årsverk.

Det skal gjøres løpende vurderinger av bankens etterlevelse av hvitvaskingsregelverket basert på rundskriv og veiledninger fra Finanstilsynet og aktuelle tilsynsrapporter. Bankens ansatte skal følge med på lokale og nasjonale utviklingstrekk som kan relateres til kriminelle handlinger.

Banken har etter hvitvaskingsregelverket en vid undersøkelsesplikt om kundeforhold. Kontinuerlig arbeid med løpende kundeoppfølging av bankens privat- og bedriftskunder er et prioriteringsområde. Dette sørger for at kundene bruker banken i tråd med opplysninger de har gitt og at forsøk på økonomisk kriminalitet blir fulgt opp og rapportert.

Videre arbeid med effektive og gode rutiner for svindeloppfølging og svindelforebygging er et prioriteringsområde i 2023.

Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking**Dette gjorde vi i 2022:**

- Opprettet egen Avdeling Økonomisk kriminalitet og økte antall operative ressurser på området til 3,5 årsverk
- Innførte kvartalsvis rapportering til bankens ledelse og styre på området
- Gjennomførte risikovurdering på antihvitvaskområdet, reviderte policy og rammeverk samt forbedret flere av bankens operative rutiner for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket
- Gjennomførte en uavhengig internrevisjon av anti-hvitvasking og anti-terrorfinansieringsarbeidet i banken
- Gjennomførte årlig kompetanseoppdatering av ansatte, ledelse og styret, samt jevnlig informasjons- og opplæringsrunder i avdelingene og egen workshop med hovedfokus på bedriftskundesegmentet

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

- Arbeidet mot økonomisk kriminalitet skal styrkes med ytterligere 2 årsverk
- Øke kunnskapen og ha fokus på effektiv og god opplæring
- Gjøre løpende vurderinger av vår etterlevelse av hvitvaskingsregelverket og følge med på lokale og nasjonale utviklingstrekk som kan relateres til kriminelle handlinger
- Arbeide videre med å etablere effektive og gode rutiner for svindeloppfølging og svindelforebygging

Strategisk forankring og mål for området

Våre bærekraftsmål:

Kampen mot økonomisk kriminalitet

- Vi har nulltoleranse knyttet til økonomisk kriminalitet
- Konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard

Våre bærekraftambisjoner:

A3: Vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft

A7: Vi skal ikke finansiere kunder som opererer i strid med bærekraftprinsipper

Punkter fra AHV Policy:

Det er en forutsetning at all lovgivning som selskapet er underlagt følges.

Risikoprofilen til banken skal være lav innenfor hvitvaskingsområdet og blant annet følge prinsippet om; En god og sunn risikokultur hvor organisasjonen har god kunnskap om hva hvitvasking og terrorfinansiering er, og hvordan identifisere, forebygge og håndtere slike straffbare handlinger.

Risiko for hvitvasking og terrorfinansiering skal identifiseres og håndteres på en god måte. Selskapet søker aktivt å avdekke og forhindre å bli brukt som et middel i hvitvaskingsaktivitet og finansiering av terror.

Ansvarlige utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

Finansbransjen er strengt regulert, og gjennom sin virksomhet påvirker bransjen i liten grad miljø og samfunn negativt. Vi har likevel en svært sentral rolle i arbeidet med bærekraft og grønn omstilling. Gjennom kredittgivning og finansiering er finansbransjen en premissgiver for utviklingen av både næringsliv og private husholdninger. Vi tar dette ansvaret, og vil gjennom styring av våre engasjementer bidra til det grønne skiftet og en bærekraftig utvikling i vårt markedsområde.

Å gi lån til personkunder og bedriftskunder er bankens kjernevirksomhet. Ansvarlige utlån har vært en del av vårt samfunnsoppdrag som lokal sparebank i snart 200 år. Bankens posisjon knyttet til finansiering av investeringer, virksomheter og prosjekter gir banken en mulighet til å påvirke og understøtte en bærekraftig samfunnsutvikling.

Banken har i overkant av 60.000 personkunder og 5.000 bedriftskunder. Daglig har våre rådgivere gode samtaler med mange av våre kunder rundt spørsmål om dagens og fremtidige økonomiske verdier for person og selskap. Vi ønsker å jobbe sammen med våre kunder for å nå bærekraftmålene, og bidra til høyere bevissthet, kompetanse og endringshastighet.

Etablering av grønt rammeverk

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har i samarbeid med SEB utviklet et grønt rammeverk som dannet basis for

at det i 2022 ble innhentet til sammen 700 mill. kroner gjennom grønne obligasjoner. Rammeverket spesifiserer hvilke prosjekter og objekter pengene kan brukes til å finansiere og dekker følgende områder:

- Energieffektive boliger
- Energieffektive næringsbygg
- Vannkraft
- Bioenergi
- Distribusjon av kraft
- Skogbruk
- Jordbruk

Det grønne rammeverket danner utgangspunkt for utvikling av produkter med fokus på bærekraft i banken. Rammeverket er klassifisert «Medium green» i tredjepartsattesteringen fra Cicero. Karakteren gis når rammeverket er vurdert å bidra til prosjekter og løsninger som er i tråd med FNs langsiktige bærekraftsmål. En nærmere rapportering på rammeverket vil publiseres på bankens websider.

Personkundemarkedet

Som samfunnsaktør skal banken bidra til bærekraftig forbruk, ansvarlige utlån og økonomi for våre personkunder. Vi skal være her for våre kunder i både gode og dårlige tider. Etter en periode med pandemi, har dette fokuset fortsatt i 2022, med økte kostnader for våre kunder gjennom høyere strømpriser, økte matvarepriser og seks rentehevinger. Med god og personlig rådgivning, hjelper vi våre kunder med å legge til rette for en sunn hverdagsøkonomi.

Banken har etablert et grønt rammeverk med tilhørende produkter. Produktene som er etablert og videreutviklet for personkundemarkedet er miljølån og grønt boliglån. Banken tilbyr i tillegg lån til el-bil. Produktene har blitt tilpasset og videreutviklet i takt med utviklingen gjennom året.

Gjennom tjenesten Mitt Klimaspor i digitalbanken bidrar vi til bevisstgjøring hos våre kunder om sammenhengen mellom personlig forbruk og CO2-utslipp.

Hva har vi gjort i 2022?

I løpet av året 2022 er det etablert en egen «grønn gruppe» i avdelingen av dedikerte rådgivere som har til hensikt å komme med forslag til forbedringer og justeringer av dagens produkter og dokumentasjonskrav innenfor bærekraftområdet.

Gjennom ulike initiativer i 2022 har banken bidratt til sosial bærekraft. Satsningen 'Bedre råd' hadde et spesielt søkelys på kvinner og sparing. Gjennom tre arrangementer spredt utover vårt markedsområde, ga vi til sammen om lag 800 deltakere to foredrag som handlet om sparing og kloke privatøkonomiske valg.

Barnas sparedag var et annet initiativ, med søkelys på barn og sparing. Sparedagen ble markert med arrangementer ved bankens fire lokasjoner, med gratis kino og teaterforestillinger for barna. Til sammen ble det gjennomført 4 forestillinger med totalt om lag 1000 deltakere (barn og foresatte).

Banken markerte verdensdagen for psykisk helse, med foredrag om sammenhengen mellom privatøkonomi og psykisk helse for alle bankens ansatte, etterfulgt av refleksjonsoppgaver blant rådgiverne.

Det er gjort et arbeid i banken knyttet til ny bransjenorm for finansiell inkludering, hvor målgruppen var ikke-digitale kunder og deres pårørende.

Gjennom 2022 har det vært ulike type kompetansetiltak, for å sette våre rådgivere i stand til å forstå og hjelpe kundene med å ta bærekraftige valg. Det har vært opplæring knyttet til de ulike produktene, men også kompetanseheving gjennom e-læring, møter og interne og eksterne foredragsholdere.

Hva skal vi jobbe videre med i 2023?

Det vil i 2023 bli etablert tydelige nøkkeltall for aktuelle produkter innenfor personmarkedsområdet, slik at vi kan måle og rapportere vår fremgang på området. Det vil i 2023 bli gjennomført et kompetanseløft skreddersydd for rådgivere i personmarkedet. Vi vil også starte med innarbeidelse av flere bærekraftvurderinger i kredittsaker på personmarkedsområdet.

Bedriftskundemarkedet

Vårt grønne rammeverk har vært utgangspunktet for utvikling av produkter med fokus på bærekraft innen bedriftsmarkedet. Vi tilbyr grønne bygge- og nedbetalingslån til virksomheter, prosjekter og tiltak som bidrar til det grønne skiftet i vår region. Grønt bedriftslån tilfredsstiller kravene til kvaliteter og dokumentasjon for hver bransje i vårt grønne rammeverk, og er finansiert gjennom en grønn obligasjon, der vi som bank vil dokumentere at midlene benyttes til formål som er bærekraftige. Aktiviteter som kan kvalifisere er:

- Nybygg, kjøp og oppgradering av næringsbygg
- Landbruk
- Skogbruk
- Fornybar energi

I tillegg tilbyr vi miljølån til bankes privatkunder, som vi har som målsetting å distribuere via våre bedriftskunder som leverer produkter og tjenester som kvalifiserer for miljølånet.

Banken har tatt i bruk et internt verktøy «Bærekraft - en enkel guide for bedrifter» som benyttes i rådgivning mot bedriftskundene våre. Vi kan også gi bedriftene tilgang til verktøyet direkte slik at de kan jobbe videre med det selv.

Bærekraft i kredittprosesser

Vi finansierer ikke prosjekter knyttet til våpen, kull, pornografi eller uregulert kryptovaluta. Våre kunder skal operere innenfor norske lover, og i bærekraftperspektivet vektlegges særskilt lover knyttet til beskatning, arbeidsmiljø, diskriminering og forurensning. Kunder som opererer i strid med lover eller allment etisk problematisk virksomhet, skal ikke innvilges kreditt.

I alle kredittsaker skal det gjøres en vurdering av ESG- og klimarisiko. Vurderingen skal være risikobasert og tilpasset segmentet kunden tilhører. Hensikten er å vurdere hvordan kredittrisikoen påvirkes når det gjelder betjeningsevne, verdi av sikkerheter og omdømme. Banken benytter en egen modul for vurdering av ESG- og klimarisiko i kredittsaker for kredittengasjementer av en viss størrelse. For mindre kunder gjør rådgiverne en overordnet vurdering av om virksomheten er utsatt for negative effekter som følge av klimarelaterte endringer, brudd på menneskerettigheter eller økonomisk kriminalitet.

Vi jobber for å innarbeide praksis for innhenting av energiklasse og energiattest for eiendomsobjekter som finansieres av banken, og dette er dokumentasjon som innhentes i forbindelse med innvilgelse av grønne lån. Energitiltak diskuteres med kunder som finansierer nybygg og oppgraderinger og påkostninger på eksisterende eiendommer.

Vi har som policy at vi skal delta og være en pådriver i samarbeid med Sparebank1-Alliansen om implementering av hensiktsmessig verktøy for vurdering av klima- og miljørisiko, herunder overgangsrisiko, i våre kredittsaker.

Hva har vi gjort i 2022?

Bedriftsmarkedsavdelingen har i 2022 jobbet for å ta en tydeligere rolle i arbeidet rundt bærekraft. Vi har prioritert tiltak for kompetanseheving og bevisstgjøring internt for alle ansatte, og introdusert bærekraft som tema i kundesamtaler.

Vi har innarbeidet bærekraftsområdet som fast punkt i alle interne presentasjoner og produktgjennomganger for å øke bevisstheten rundt bærekraft for hele virksomhetsområdet.

Det er gjennomført tre faglige orienteringer med fagsjef Bærekraft for alle ansatte i bedriftsmarked. Banken er også deltaker i prosjektet Bærekraft Hadeland, som har som mål at næringslivet på Hadeland skal gå bærekraftig og lønnsomt inn i fremtiden. Prosjektet, som organiseres av Hadelandshagen, startet i 2022 og varer i tre år med deltakere fra lokalt næringsliv og andre aktører i regionen. Det settes fokus på både miljø- og klima, sosiale forhold og økonomi. Utfordringen til deltakerne er å omstille sin forretningsmodell slik at den både er lønnsom og bærekraftig.

Oppsummert følger noen av tiltakene som har vært prioritert:

- Etablert pådrivergruppe for bærekraft med rådgivere
- Kompetanseheving rådgivere
- Bærekraft som tema i to av våre nyhetsbrev til SMB-kunder. Nyhetsbrevene nådde til sammen ut til i underkant av 8000 mottakere.
- Bærekraft i kundemøter
- Bærekraft i avdelingsmøter
- Banken har vært samarbeidspartner til flere arrangementer for næringslivet der bærekraft var tema.
 - o Ringerikskonferansen
 - o Hadelandskonferansen
 - o Waterhole Ringerike

Hva skal vi jobbe videre med i 2023?

I 2023 skal vi jobbe videre med kompetanseheving internt og sette tydeligere mål for hvordan vi skal påvirke våre kunder og samarbeidspartnere for å bidra til å nå FN's bærekraftsmål generelt og våre bærekraftsmål spesielt. Vi har blant annet besluttet følgende:

- Ny ESG-modul tas i bruk i kredittprosessen.
- Kursprogram bærekraft for alle rådgivere skal gjennomføres med flere heldagssamlinger gjennom året.
- Utvikle flere grønne produkter til våre bedriftskunder som bidrar til det grønne skiftet.

Ansvarlige utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft

Dette gjorde vi i 2022:

- Innhentet til sammen 700 mill. kroner gjennom grønne obligasjoner for finansiering av prosjekter som kvalifiserer innen bankens grønne rammeverk
- Etablerte «grønne grupper» av dedikerte rådgivere i både bedriftsmarkeds- og personkundemarkedsavdelingene
- Bidro til sosial bærekraft gjennom initiativene 'Bedre råd', 'Barnas sparedag', intern markering av verdensdagen for psykisk helse og arbeid knyttet til bransjenormen for finansiell inkludering av ikke-digitale kunder og deres pårørende
- Gjennomførte flere kompetansetiltak for å sette våre rådgivere i stand til å gjøre gode kredittvurderinger og hjelpe kundene til å ta bærekraftige valg
- Introduserte bærekraft som tema i kundesamtaler i bedriftsmarkedet og også i nyhetsbrev til SMB-kunder
- Banken er deltaker i prosjektet Bærekraft Hadeland
- Banken har vært samarbeidspartner til flere arrangementer for næringslivet der bærekraft var tema

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

- Etablere tydelige nøkkeltall for aktuelle produkter innenfor personmarkedsområdet, slik at vi kan måle og rapportere vår fremgang på området
- Gjennomføre kompetanseløft skreddersydd for rådgivere i de ulike avdelingene
- Starte med innarbeidelse av flere bærekraftvurderinger i kredittsaker på personmarkedsområdet
- Sette tydeligere mål for hvordan vi skal påvirke våre kunder og samarbeidspartnere i en bærekraftig retning
- Ta i bruk ny ESG-modul i kredittprosessen for bedriftsmarkedskunder
- Utvikle flere grønne produkter til våre bedriftskunder som bidrar til det grønne skiftet

Strategisk forankring og mål for området**Våre bærekraftmål:****Grønn omstilling**

- 5 mrd. kroner av finansieringsporteføljen er bærekraftig i 2030
- 25 prosent av boliglånsporteføljen skal være taksonomi-grønn i 2030

Våre bærekraftambisjoner:

- A3: Vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft
- A4: Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til klimarisiko og bærekraft
- A5: Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene
- A6: Vi skal tilby grønne finansieringsprodukter
- A7: Vi skal ikke finansiere kunder som opererer i strid med bærekraftprinsipper
- A8: Vi skal bidra til bærekraftige arbeidsplasser

Policyer:

- Policy for styring av kredittrisiko
- Kreditthåndbøker

Ansvarlig forvaltning i fond**Hvorfor er temaet vesentlig for banken?**

Fondssparing er et viktig spareprodukt for våre kunder. Fondene vi tilbyr er investert i selskaper innen svært mange ulike sektorer, både i Norge og globalt. Det er krevende å få oversikt over selskapenes ansvarlighet og bærekraftprestasjoner, både innen miljø, klima, menneske- og arbeidstakerrettigheter, økonomisk kriminalitet og virksomhetsstyring. Ved å gi god informasjon og rådgivning har vi mulighet til å hjelpe våre kunder som er opptatt av bærekraft med å gjøre ansvarlige investeringer som kan bidra til å skape en bærekraftig fremtid.

Hvordan jobber vi for å sikre ansvarlig forvaltning?

Vi formidler fond fra ulike fondsforvaltere videre til våre kunder. For å sikre en ansvarlig forvaltning, stiller vi krav til fondsforvalterne som vi distribuerer fond fra. Når vi samarbeider om dette i SpareBank1 Alliansen er vi en stor aktør som kan påvirke.

Ved utgangen av 2022 har kundene til SpareBank1 Ringerike Hadeland plassert om lag 3 mrd. kroner i ulike

fond- og spareprodukter (verdipapirfond, spareforsikringer og aktiv forvaltning). Banken er tilknyttet agent for ODIN og kan i medhold av ODINs konsesjon yte investeringsrådgivning på verdipapirfond.

Krav til verdipapirfondsforvaltere

Som forutsetning for distribusjon i våre kanaler skal alle verdipapirfondsforvaltere skriftlig bekrefte at de er kjent med og følger våre retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond i SpareBank 1. De må minimum årlig oppdatere SpareBank 1 på hvordan ESG-oppfølgning av investeringer skjer gjennom innrapportering av data som danner grunnlaget for merkeordningen av fondene vi formidler.

ESG-faktorer vektlegges i kombinasjon med finansielle kriterier når SpareBank 1 utarbeider oversikt over anbefalte fond. SpareBank 1 stiller krav om at fondsforvalterne vi har distribusjonsavtale med ikke investerer i virksomheter som selv, eller gjennom enheter de kontrollerer, investerer i kontroversielle våpen i tråd med bestemmelsene til Statens pensjonsfond utland. Fondenes portefølje screenes opp mot oljefondets liste for

utelukkelse av selskaper under kriteriene produksjon av kjernevåpen og statsobligasjonsunntaket. Gjennomgangen skjer minimum årlig gjennom produktrevisjonen og som del av godkjennelsesprosessen for nye produkter.

Dersom SpareBank 1 gjennom spørreskjemaet til merkeordningen, årlig revisjonsprosess eller på annen måte identifiserer at fondsforvaltere er i brudd med kravene fra retningslinjene vil forholdet først tas opp med fondsforvalteren det gjelder. SpareBank 1 vil deretter følge opp at fondsforvalteren foretar målrettede tiltak for å bringe forholdet i tråd med disse retningslinjer. Ettersom SpareBank 1-bankene ikke er fondsforvalter selv vil dette ofte skje gjennom samarbeid mellom flere aktører. I tilfeller der SpareBank 1 ikke vurderer forvalters tiltak som tilfredsstillende innen rimelig tid skal den enkelte bank stanse nysalg av det aktuelle fondet.

Opplæring og kompetanseheving

Bærekraft er tatt inn som en naturlig del av det løpende kurs- og kompetansehevingsopplegget for våre rådgivere innen sparing – og investering, herunder den årlige oppdateringen av AFR autoriserte rådgivere.

Bærekraftmerking av fond

SpareBank 1 har, sammen med Position Green, utarbeidet en merkeordning som gir kundene informasjon knyttet til bærekraft for det enkelte fond som tilbys i fondsoversikten i nettbanken og mobilbanken. Det er laget et spørreskjema som alle fondsforvaltere må svare på for å kartlegge fondenes ESG-forhold. Svarene hentes inn årlig og er med på å bestemme bærekraftscoren. Fondene får karakter fra A til F basert på hvordan de scorer på kriteriene negativ screening, positiv screening og aktivt eierskap. Ordningen er nærmere beskrevet i faktaboksen nedenfor.

Bærekraftmerking av fond i 2022

Merkeordningen skal vise fondenes karakter for bærekraft, basert på poenggivning. Et fond kan få til sammen fem poeng, på de tre kriteriene: negativ screening, positiv screening og aktivt eierskap. Fondene får deretter en karakter fra A til F, basert på hvor mange poeng som er oppnådd. Et fond med karakter A eller B er vurdert mer bærekraftig enn et fond med karakter C.

Et fond får poeng for *negativ screening* ved å utelukke enkelte selskaper som ikke er ønsket, for eksempel selskaper som driver med miljøødeleggelser, våpenproduksjon eller korrupsjon. Fond som investerer i olje og gass kan ikke oppnå maks poengsum. Fond som får den nest beste karakteren B kan imidlertid inneholde investeringer i olje og gass. Fond som ikke utelukker selskaper som investerer i kontroversielle våpen, får 0 poeng.

Et fond får poeng for *positiv screening* ved å inkludere selskaper som tar hensyn til miljø, samfunnsansvar og eierstyring på en mer bærekraftig måte enn andre selskaper i sin bransje. Den høyeste poengsummen et fond kan oppnå i denne kategorien, er ett poeng. Det følger EU-regelverket om bærekraftig finans (SFDR, artikkel 9). Det kan likevel hende at fondene med karakter A investerer i noe som ikke er bærekraftig, til tross for at de har bærekraft som formål.

Aktivt eierskap handler om forvalters rolle og engasjement på vegne av fondet. Her kan en fondsforvalter få inntil to poeng. Fond som utøver aktivt eierskap, ivaretar selskapenes bærekraftsspørsmål og benytter sin stemmerett aktivt på alle generalforsamlinger. Fond som ivaretar aktivt eierskap er åpne om avstemmingsprosesser, inkludert resultatene. Det er også en forventning om at rapporter fra generalforsamlinger skal offentliggjøres.

Markering	Maks poeng	Poeng	Karakter
Negativ screening	2	5	A
Positiv screening	1	4	B
Aktivt eierskap	2	3	C
Totalsum	5	2	D
		1	E
		0	F

Hva betyr de ulike karakterene?

- A: Utmerket (5 av 5 poeng)
Fondet får toppscore på aktivt eierskap og på utelukkelse av sektorer. Fondet har investeringer i bærekraftige selskaper som investeringsformål.
- B: Bra (4 av 5 poeng)
Fondet får toppscore på aktivt eierskap og på utelukkelse av sektorer, men fondet har ikke bærekraft som investeringsformål.
- C: Nokså bra (3 av 5 poeng)
Fondet scorer jevnt over godt på aktivt eierskap og på utelukkelse av sektorer.

ESG karakter	Antall fond 2021	Antall fond 2022	Nye fond 2022
A	8	9	2
B	163	171	7
C	15	17	2
D	2	4	
E	2	0	
F	1	1	
Sum	191	202	11

- D: Noe mangelfullt (2 av 5 poeng)
Fondet ivaretar aktivt eierskap og/eller utelukkelse av sektorer.
- E: Mangelfullt (1 av 5 poeng)
Fondet får kun ett poeng enten på aktivt eierskap eller utelukkelse av sektorer.
- F: Ingen poeng (0 av 5 poeng)
Fondet får ingen poeng i kategoriene aktivt eierskap, utelukkelse av sektorer eller samfunnsnytte.

Scoringen av fondene oppdateres årlig. Tabellen under viser fordelingen av karakterene for årene 2021 og 2022 for fondene:

5 av fondene forbedret sin score fra 2021 til 2022, mens 4 fond fikk dårligere score. 182 fond hadde uendret score fra 2021 til 2022. De fleste fondene får karakter B. Vi mener dette er fond som har en god tilnærming til miljø- og samfunnsmessige forhold og i tillegg er porteføljeforvalterne aktive eiere. Det er det samme fondet som har fått karakter F ved begge gjennomgangene. Dette fondet er det ikke mulig å kjøpe i noen av SpareBank 1-bankene. Fondet er fortsatt med i gjennomgangen for å undersøke om de har forbedret seg.

Ansvarlig forvaltning i fond**Dette gjorde vi i 2022:**

- Vi har utvidet tilbudet av fond som har bærekraft som formål med to nye fond, ettersom vi ser at kundene etterspør dette
- Vi har også hatt fokus på å avdekke bærekraftpreferanser i samtaler med kundene våre

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

- Ivareta vår informasjonsplikt overfor kundene både før inngåelse av avtale om investeringsrådgivning og ved å gi informasjon på våre websider
- Ta i bruk et nytt støttesystem for rådgiverne våre innen området sparing- og investering, som kan bidra til enda bedre kundesamtaler om bærekraft og avdekking av kundens bærekraftpreferanser
- Gjennomføre kompetansehevende tiltak for våre rådgivere

Strategisk forankring og mål for området**Våre bærekraftambisjoner:**

- A3: Vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft
- A4: Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til klimarisiko og bærekraft

Retningslinjer:

- Rutine for investeringsrådgivning
- Retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond i SpareBank 1

Etikk og antikorrupsjon

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

Vårt konsern er avhengig av høy tillit fra kunder, interessenter og samfunnet ellers. Profesjonalitet og integritet skal prege ansatte som jobber hos oss. Korrupsjon er straffbart og vi har nulltoleranse for økonomisk kriminalitet. Arbeidet med etikk og antikorrupsjon er viktig for å opprettholde tilliten til oss som finanskonsern. Ved å gå foran som gode eksempler kan vi også bidra positivt til samfunnet rundt oss.

Hvordan jobber vi med å sikre etisk forretningsdrift og forhindre korrupsjon?

Verdiskaping skal skje i tråd med god rådgivningsskikk og innenfor rammer der den enkelte medarbeider ikke bryter etiske retningslinjer for å tilfredsstille økonomiske mål. Banken har nulltoleranse for korrupsjon og aksepterer ikke handlinger som kan oppfattes som bestikkelser eller forsøk på å påvirke saksbehandlingen på en utilbørlig måte.

Ansatte i konsernet SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal under ingen omstendighet benytte sin stilling til å oppnå personlige fordeler eller opptre på en slik måte at det kan skade konsernets omdømme eller være i strid med norsk lov.

Arbeidet med etikk og anti-korrupsjon er forankret i bankens etiske retningslinjer, som revideres årlig. Retningslinjene skal bidra til at medarbeiderne overhol-

der taushetsplikten, unngår opptreden som kan skade bankens omdømme, ivaretar sin habilitet og håndterer interessekonflikter. Videre beskriver retningslinjene hvordan medarbeiderne skal forholde seg til gaver, kunder og representasjon. Det gjennomføres årlige etikkuker for å sikre kontinuerlig oppdatering på området.

Vårt interne arbeid er også forankret i retningslinje om interne misligheter. I tråd med denne, gjennomfører vi en rekke tiltak for å forebygge, avdekke og håndtere risiko for interne misligheter. Vårt interne arbeid knyttet til sikkerhet underbygger også en organisasjonskultur som kjennetegnes av høy etisk standard.

Vi stiller også krav til våre leverandører gjennom vårt standard vedlegg om bærekraft som skal benyttes ved alle avtaleinngåelser. Vi orienterer om at vi ikke godtar at ansatte i SpareBank 1 Ringerike Hadeland tilbys eller mottar gaver eller andre fordeler som kan oppfattes som bestikkelser. Leverandøren skal heller ikke akseptere slik praksis i forhold til sine egne ansatte. Leverandøren skal aktivt sikre at SpareBank 1 Ringerike Hadeland ikke blir medskyldig i korrupsjon. Leverandøren skal ikke betale bestikkelser på vegne av SpareBank 1 Ringerike Hadeland, og skal også påse at SpareBank 1 Ringerike Hadeland ikke nyter godt av korrupsjon utført bakover i verdikjeden.

Det er ikke avdekket tilfeller av korrupsjon i konsernet i 2022.

Etikk og antikorrupsjon

Dette gjorde vi i 2022:

- Reviderte våre etiske retningslinjer
- Reviderte våre varslingsrutiner, samt gjennomførte øvelse i varslingskanalen
- Oppdaterte retningslinje for interne misligheter
- Oppdaterte standard for sponsoravtaler slik at forretningsetikk inngår som tydelig element
- Gjennomførte etikkuke med obligatoriske kurs og diskusjoner i avdelingsmøtene
- Oppdaterte autorisasjoner for aktuelle rådgivere, der etikk er et obligatorisk emne
- Arbeidet for å sikre profesjonelle rekrutteringsprosesser, med bakgrunnsjekker og introduksjonsprogram som sikrer kunnskap om blant annet etisk standard
- Gjennomførte dybdesamtaler med ansatte som innehar utvidede systemtilganger
- Gjennomførte restriktiv tilgangsstyring til kritiske systemer

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

- Gjennomføre styregodkjent revisjon av etiske retningslinjer og varslingsrutine
- Gjennomføre etikk-uke
- Løpende årlige oppdatering av autorisasjoner
- Årlige revisjoner av retningslinjer og rutiner vil gjennomgå
- Jevnlige dybdesamtaler med aktuelle ansatte

Strategisk forankring og mål for området

Våre bærekraftsmål:

Kampen mot økonomisk kriminalitet

- Vi har nulltoleranse knyttet til økonomisk kriminalitet
- Konsernet skal kjennetegnes av høy etisk standard

Våre bærekraftambisjoner:

- A3: Vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft
- A7: Vi skal ikke finansiere kunder som opererer i strid med bærekraftsprinsipper

Retningslinjer:

- Etiske retningslinjer
- Policy for styring og kontroll av sikkerhetsrisiko
- Retningslinjer om interne misligheter
- Standard vedlegg om bærekraft ved anskaffelser

Bankens rolle i lokalsamfunnet

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

Vi har identifisert tre utviklingstrekk som vår virksomhetsstrategi skal møte. Én av disse er bærekraft, herunder omstilling til lavutslippssamfunnet. Temaet er vurdert vesentlig av flere årsaker:

- Kunder som klarer omstillingen, vil være gode kunder i fremtiden også
- Kunder med kompetanse om økonomi og bærekraft vil kunne ta gode valg i egen økonomi, som reduserer bankens risiko for tap
- Gode og attraktive lokalsamfunn gir grunnlag for bærekraftig vekst, næringsutvikling, og lokale arbeidsplasser, og derigjennom næringsgrunnlag for banken
- Som lokalt tilstedeværende bank, i skjebnefellesskap med regionen, er vårt genuine engasjement i lokalsamfunnet en mulighet for å skille oss klart og positivt fra konkurrentene

SpareBank 1 Ringerike Hadelands visjon er å være drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region. Derfor er en av våre viktigste oppgaver å bidra til et sterkt lokalsamfunn. Dette fordrer lokalt engasjement - av mennesker, for mennesker og mellom mennesker. Banken har vært til stede i lokalsamfunnets økonomiske liv i snart 200 år. Og vi vet at når menneskene trives, bor godt, har utdanningsmuligheter, trygge arbeidsplasser og meningsfulle fritidsaktiviteter, vil banken også kunne gå godt.

Banken, sammen med våre tre sparebankstiftelser, er regionens største bidragsyter til allmenntilgitt formål. I 2022 var samlet bidrag 114,8 millioner kroner. Gjennom disse bidragene har vi mulighet til å påvirke vårt lokalsamfunn i en bærekraftig retning.

Hvordan jobber vi?

Vi skal bruke vår sterke posisjon i regionen til merkbart

å bidra til bærekraftig utvikling, med vekt på disse utvalgte FN-mål:

Mål 3: God helse og livskvalitet: Vi skal videreføre vår stolte tradisjon for å støtte allmenntilgitt initiativ og virksomheter som forbedrer oppvekstvilkår i vår region. Vi legger vekt på mosjon og barne- og breddeidrett. Vi har etablert over 100 samarbeidsavtaler med lokale lag, foreninger og virksomheter, der vårt bidrag både er kompetanse, samarbeid og økonomi.

Mål 4: God utdanning: I lokalsamfunnene skal vi bidra til å styrke utdanningsmiljøet lokalt gjennom samarbeid og økonomisk støtte. Vi skal være lokal kompetansebygger på økonomi. Vi har et bredt samarbeid med Ungt Entreprenørskap, der vi bidrar til både økonomiutdanning for ungdomsskoleelever, og gründerskap på videregående skole. Vi har i tillegg en omfattende partnerskapsavtale med Universitetet i Sørøst-Norge, som blant annet muliggjør lokal utdanning på doktornivå, og som bidrar til regional forskning og kunnskapsbygging.

Mål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst: Vi skal bruke vår rolle som finansiell samarbeidspartner og rådgiver til å skape økt bevissthet om bærekraft som både en risiko og en forretningsmulighet, og bidra til sunn vekst i form av bærekraftige arbeidsplasser og verdiskapning.

Mål 13: Stoppe klimaendringene: Vi vil gjennom bærekraftig rådgivning bidra til å styrke enkeltpersoners, virksomheters og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer og deres evne til tidlig varsling, samt styrke kunnskapen og bevisstgjøringen om dette.

Mål 17: Samarbeid om å nå målene: Samarbeid er en av våre viktigste strategier, enten det handler om våre mer enn 100 samarbeidsavtaler med lokale aktører innenfor lag- og foreningsliv, våre samarbeidsavtaler

med utdanningsaktører, sparebankstiftelsene, eller samarbeid med våre kunder for å nå FN-målene.

#BedreSammen

Hva har vi gjort i 2022?

I kundetilfredshetsundersøkelsen for privatmarkedet i 2022 scorer vi 85 i TRIM på kvalitetselementet «Lokal støttespiller». Gjennomsnittet for sammenlignbare SpareBank 1-banker er 77. Tilsvarende tall for kundetilfredshet blant små og mellomstore bedrifter (SMB) i vår region er hele 102. Gjennomsnittet for sammenlignbare SpareBank 1-banker er 83.

Kjernen og hovedaktivitetene i bankens bærekraftarbeid i regionen er etablerte og langsiktige engasjementer og tiltak, som nevnt over. Herunder ligger også:

- SpareBank 1 Ringerike Hadelands Talentstipend til utvikling av ferdigheter innen idrett, kultur, kompetanseutvikling og miljø-/samfunnsengasjement. I 2022 ble det utdelt om lag 800 000 kroner fordelt på 15 stipender til lokale talenter, basert på et samarbeid mellom banken og eierstiftelsene.
- Ringeriksstipendet, som muliggjør kombinasjon av satsing på universitetsutdanning og toppidrett
- Ringerike Næringsfond, som er et lokalt samarbeid for å skape flere lokale arbeidsplasser
- SpareBank 1 Ringerike Hadeland næringsstiftelse, som gjennom investering og støtte bidrar til innovasjon og næringsutvikling i hele regionen
- Finansiering av Vekst- og Næringsbarometer, som bidrar til felles regional kunnskap, og grunnlag for næringsutvikling og -politikk

I 2022 nevnes følgende nye, gjennomførte tiltak:

- Sponsorstrategien er tilpasset bærekraft- og virksomhetsstrategien. Dette innebærer at alle nye sponsoravtaler forutsetter ESG-kartlegging av samarbeidspartnere, og konkrete tiltak som bidrar til enten sosial eller miljømessig bærekraft
- Vi har gjennomført «Bedre råd» - en seminarturne i

regionen. Omkring 800 kvinner deltok, og målet var å bidra til økt likestilling og mindre ulikhet, gjennom økt økonomi-kompetanse blant kvinner. Resultatet var at mange søkte ytterligere rådgivning, og at et betydelig antall tok grep i egen økonomi gjennom eksempelvis sparing til pensjon

- Vi har bidratt til Ungt Entreprenørskap med tema gründerskap på videregående skoler, der fagsjef bærekraft var med blant flere bidragsyttere fra banken. Totalt deltok 17 ungdomsbedrifter i konkurranse om pengestøtte fra konsernet, og vi holdt foredrag for om lag 130 elever på videregående skoler.
- Banken har gjennomgått og fornyet utvalget av give-aways/kundegaver med fokus på holdbarhet og kvalitet, framfor kvantitet
- Årets julegaver til ansatte var i 2022 gavekort på kortreiste opplevelser i stedet for materielle ting. Slik bidrar vi både til lokal verdiskapning og lavere forbruk av materielle gjenstander
- Når banken bidrar med gaver/premier, søker vi å gi lokale opplevelser, som eksempelvis hjemmebesøk av lokal kokk
- Banken deltar i det store, lokale næringsutviklingsprosjektet «Bærekraft Hadeland»
- Vi har bygget systematikk/årshjul for vekting og implementering av bærekrafttemaer i markedsaktiviteter

Hva skal vi jobbe videre med i 2023?

I 2023 skal vi videreføre ambisjonsnivået i kjerneaktivitetene til banken. Vi vil jobbe med videre utvikling av tiltak, og gjennom ytterligere strukturering og målstyring av aktiviteter, bidra til bærekraftig vekst og utvikling. Ett større tiltak er vedtatt: Vi ønsker å bidra til å gi oppmerksomhet og anerkjennelse til våre gode samarbeidspartnere – de som er avgjørende for at vi kan bidra til sterke og gode lokalsamfunn. Vi har igangsatt prosjektet «100 historier om 100 millioner». Ambisjonen er å fortelle 100 historier om hva våre samarbeid fører til, som resultat av at bank og eierstiftelser bidrar med om lag 100 millioner kroner i lokalsamfunnene i året.

Bankens rolle i lokalsamfunnet

Dette gjorde vi i 2022:

- Delte ut SpareBank 1 Ringerike Hadelands Talentstipend og Ringeriksstipendet
- Bidro i Ringerike Næringsfond
- Ga kapital til SpareBank 1 Ringerike Hadeland næringsstiftelse
- Finansierte regionalt vekst- og næringsbarometer
- Gjennomførte seminarturneen «Bedre råd» om sparing og privatøkonomi
- Bidro til Ungt Entreprenørskap for elever på videregående skoler
- Deltok i det store, lokale næringsutviklingsprosjektet «Bærekraft Hadeland»
- Gjennomgikk våre kundegaver og la vekt på holdbarhet og kvalitet, framfor kvantitet
- Ga kortreiste opplevelser som årets julegave til ansatte
- Når banken bidrar med gaver/premier, søker vi å gi lokale opplevelser, som eksempelvis hjemmebesøk av lokal kokk
- Bygget systematikk/årshjul for vekting og implementering av bærekrafttemaer i markedsaktiviteter
- Tilpasset sponsorstrategien til bærekraft- og virksomhetsstrategien

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

- Videreføre våre faste og langsiktige avtaler, tiltak og engasjementer
- Jobbe med ytterligere strukturering og målstyring av aktiviteter
- Bidra til å gi oppmerksomhet og anerkjennelse til våre gode samarbeidspartnere gjennom prosjektet «100 historier om 100 millioner»

Strategisk forankring og mål for området**Vår visjon:**

Vi er en drivkraft for bærekraftig vekst og utvikling i vår region

Strategi:

Samfunnsengasjement og bærekraft er to av fire strategiske prioriteringer

Bærekraftsmål:

Vi skal særlig jobbe for følgende av FNs bærekraftsmål: 3, 4, 8, og 13

Våre bærekraftambisjoner:

- A8: Vi skal bidra til bærekraftige arbeidsplasser
- A9: Vi skal være lokal kompetansebygger på økonomi
- A10: Vi skal bidra til å styrke utdanningsmiljøet lokalt
- A11: Vi skal støtte initiativ som bedrer oppvekstsvilkår
- A12: Vi skal bidra til lokale miljøtiltak

Styrende dokumenter:

- Sponsorstrategi

Klimarisiko**Faktaboks: Klimarisiko er risiko for skader eller tap som følge av klimaendringer.**

Begrepet beskriver usikkerheten som klimaendringene skaper, og hvilken betydning denne usikkerheten kan få for økonomien. Klimarisiko handler både om hvordan de fysiske konsekvensene av klimaendringer vil påvirke natur og samfunn (fysisk klimarisiko), og hva overgangen til et samfunn med netto null utslipp vil innebære (overgangsrisiko).

Fysisk klimarisiko

Risiko knyttet til konsekvensene av fysiske endringer i miljøet.

Kilder til fysisk klimarisiko kan for eksempel være økt nedbør, flom, ras og stigende havnivå.

Overgangsrisiko

Risiko knyttet til konsekvensene av klimapolitikken og den teknologiske utviklingen ved overgang til et lavutslippssamfunn.

Kilder til overgangsrisiko kan for eksempel være strengere klimakrav og inntreden av ny teknologi.

Fysisk klimarisiko oppstår fordi det er usikkerhet om fremtidige klimaendringer, mens overgangsrisiko oppstår fordi det er usikkerhet knyttet til fremtidig samfunnsutvikling, klimapolitikk og teknologiutvikling.

Kilder: Miljødirektoratet, Store norske leksikon, Regjeringen.no

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

SpareBank1 Ringerike Hadelands eksponering mot klimarisiko tar særlig form av mulig økt kredittrisiko; altså faren for tap som følge av at kunder ikke klarer å betale renter og avdrag eller oppfylle andre forpliktelser overfor banken. Dette kan knyttes både til fysisk risiko og overgangsrisiko. Klimarisiko kan også påvirke banken på andre måter. Det er derfor viktig for banken å kartlegge og styre klimarisikoen i våre porteføljer. Vi har også ambisjon om å bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til klimarisiko og bærekraft. Gjennom å gjøre våre kunder mer bevisste på klimarisiko kan vi ha en positiv påvirkning og bidra til klimatilpasning i vårt markedsområde.

Hvordan jobber vi med klimarisiko?

Vi følger anbefalingene fra Task-Force for Climate related Financial Disclosures (TCFD) når det gjelder rapportering av klimarisiko. Det innebærer å rapportere på styring, strategi, risikostyring og mål.

Vår styring av klimarelaterte risikoer og muligheter

SpareBank1 Ringerike Hadeland gjennomfører årlig en risikokartlegging av bærekraftsriskoene som banken er utsatt for. Identifiserte risikofaktorer tildeles en faktor basert på vurdering av konsekvens og sannsynlighet for hendelsen. Risikokartleggingen skal bidra til at det foretas en kvalifisert og strukturert vurdering og dokumentasjon av de kontroll- og styringstiltak som er etablert, og om disse tiltakene er forsvarlig ivarettatt. Risikokartleggingen ligger til grunn for bankens ambisjoner innen bærekraftområdet og danner grunnlaget for den årlige revideringen av policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko.

Policydokumentet angir bankens risikotoleranse og -håndtering, roller og ansvar, rapportering og overvåking, samt prosess for kontinuerlig forbedring og mål for bankens bærekraftarbeid. Policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko er en konsernovergripende policy som også påvirker policyene innen de ulike risikoområdene i bankens virksomhet.

Styrets innsikt i klimarelaterte risikoer og muligheter:

- Styret behandler årlig forslag til revidering av policyen for styring og kontroll av bærekraftsrisiko.

- Styret har fått informasjon om klimarisiko og hvordan vår portefølje fordeler seg med tanke på klimarisiko (både fysisk risiko og overgangsrisiko).
- Klima og bærekraft har vært tema på flere styremøter.
- Bærekraft er inkludert i den kvartalsvise rapporteringen fra Risikostyring og Compliance til styret.
- Styret behandler klimarisiko som en driver til øvrige risiki ved behandling av konsernets ICAAP-prosess. ICAAP er en vurdering av samlet kapitalbehov i banken.
- Styret har vedtatt overordnede mål og ambisjoner for bankens bærekraftarbeid. Vi jobber med å etablere gode nøkkeltall og rapporteringer til styret på disse.

Ledelsens rolle i vurdering og styring av klimarelaterte trusler og muligheter:

- Arbeidet med bærekraft er forankret i bankens ledergruppe.
- Ledergruppen forbereder revidering av policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko, ICAAP-rapporteringen og andre saker til styret vedrørende klimarisiko og bærekraft.
- Frem til april 2022 lå bærekraftsansvaret hos banksjef for marked og kommunikasjon. I april startet fagsjef bærekraft i en nyopprettet stilling i banken. Ansvar for bærekraft ble samtidig flyttet til banksjef for organisasjon og utvikling som den nye fagsjefen rapporterer til. Banksjef organisasjon og utvikling har dermed ansvar for det daglige arbeidet på vegne av administrerende banksjef. Vedkommende har også ansvaret for etterlevelse av bankens policy for styring av bærekraftsrisiko.
- Banksjef Risiko Compliance skal påse at styring og kontroll av bærekraftsrisiko i selskapet følges opp og dokumenteres i samsvar med gjeldende lover, forskrifter, interne retningslinjer og rutiner.

I alle kredittsaker i bedriftsmarkedet skal det gjøres en vurdering av ESG -og klimarisiko. Vurderingen skal være risikobasert og tilpasset segmentet kunden tilhører. Hensikten er å vurdere hvordan kredittrisikoen påvirkes når det gjelder betjeningsevne, verdi av sikkerheter og omdømme. I kredittsaker over en viss størrelse benyttes en egen ESG-modul som støtte for vurderingene.

Klimarisiko

Dette gjorde vi i 2022:

- Gjennomførte risikovurdering og reviderte policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko
- Vedtok å bli medlem av PCAF, noe som kan gi bedre datakvalitet og vurderingsgrunnlag for vår risikostyring
- Gjennomførte orientering for alle ansatte om klimarisiko, hva det er og hvorfor det er viktig for vår bank
- Gjennomførte særskilt faglig oppdatering om klimarisiko for rådgivere i bedriftsmarkedsavdelingen

Dette skal vi jobbe videre med i 2023:

- Styrke datakvaliteten om klimarisiko i våre porteføljer, blant annet gjennom medlemskap i PCAF
- Fortsette å innarbeide bærekraftisiko i relevante risikovurderinger og policydokumenter i vår virksomhet
- Ta i bruk ny og utvidet ESG-modul i kredittprosessene i bedriftsmarkedsavdelingen
- Starte med innarbeidelse av flere bærekraftvurderinger i kredittsaker på personmarkedsområdet
- Gjennomføre kompetanseløft om bærekraft for våre rådgivere
- Oppdatere vesentlighetsvurderingen av bærekrafttema, med utgangspunkt i prinsippet om dobbel vesentlighet

Klimarisiko i bankens markedsområde

Bankens hovedmarkedsområde er innenfor de seks kommunene, Ringerike, Gran, Jevnaker, Nittedal, Hole og Lunner.

Norsk klimaservicesenter har laget klimaprofiler som oppsummerer hvilke konkrete utslag klimaendringene kan gi fram mot slutten av århundret i norske fylker

etter gammel fylkesstruktur. Profilene er basert på et scenario der de globale klimagassutslippene fortsetter i samme takt som de har gjort de siste tiårene.

Norsk klimaservicesenter peker på følgende fysiske klimarisikoer for kommunene i vårt markedsområde: (Kilde: Norsk Klimaservicesenter)

Sannsynlig økning	
Ekstrem nedbør (Buskerud, Oppland, Akershus)	Det forventes at episoder med kraftig nedbør øker vesentlig både i intensitet og hyppighet. Dette vil også føre til mer overvann.
Regnflom (Buskerud, Oppland, Akershus)	Det forventes flere og større regnflommer, og i mindre bekker og elver må man forvente en økning i flomvannføring.
Jord- flom- og sørpeskred (Buskerud, Oppland, Akershus)	Økt fare som følge av økte nedbørmengder
Mulig sannsynlig økning	
Tørke (Buskerud, Oppland, Akershus)	Det forventes små endringer i sommernedbør i Buskerud og Akershus, og noe økt sommernedbør i Oppland. Høyere temperaturer og økt fordamping gir økt fare for tørke om sommeren i alle fylkene.
Isgang (Buskerud, Oppland)	Kortere isleggingssesong, hyppigere vinteris-ganger samt isganger høyere opp i vassdragene enn i dag.
Snøskred (Buskerud, Oppland)	Med varmere og våtere klima vil det oftere regne på snødekt underlag. Dette kan redusere faren for tørrsnøskred og øke faren for våtsnøskred i skredutsatte områder.
Kvikkleireskred (Buskerud og Akershus)	Økt erosjon som følge av kraftig nedbør, og økt flom i elver og bekker, kan utløse flere kvikkleireskred.

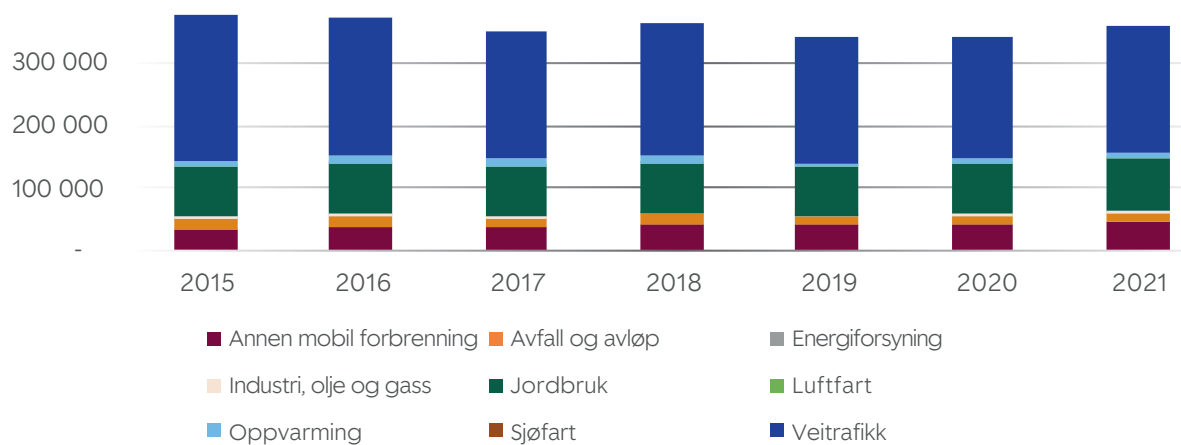
I neste delkapittel kan du lese om hvordan vår utlånsportefølje er påvirket av disse kildene til fysisk klimarisiko.

Ifølge Miljødirektoratets beregninger, var det direkte utslippet fra bankens markedsområde i 2021 på 361.492 tonn CO₂-ekvivalenter, opp 5 prosent fra 2020. Utslippene stammer hovedsakelig fra veitrafikk som står for

om lag 57 prosent av utslippene. Utslipp fra landbruket står for 24 prosent

Utslippene sier både noe om mulige overgangsrisker for næringslivet i vårt område, men viser også en mulighetsside; i hvilke bransjer kan endringstiltak ha størst utslippsreducerende effekt.

Samlet, direkte klimagassutslipp i kommunene i bankens markedsområde (tonn CO₂ ekvivalenter)

Kilde: Sammenligne klimagassutslippene i flere kommuner - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no)

Klimarisiko i bankens utlånsportefølje

Bankens utlånsportefølje inkl. kredittselskaper består av 67 prosent utlån til personmarkedet og 33 prosent utlån til bedriftsmarkedet, jf. note 8 til årsregnskapet. Utlån til personmarkedet er hovedsakelig til boligformål. Banken har startet arbeidet med å identifisere klimarisikoutsatte pantesikkerheter i utlånsporteføljen. Tabellen nedenfor gir en status per 31.12.22, basert på informasjon fra Norkart som har sammenstilt offentlig tilgjengelig data.

Samlet viser tilgjengelige data at utlånsporteføljen i relativt liten grad er utsatt for fysisk klimarisiko. Om lag 6 prosent av pantesikkerhetene er utsatt for økt risiko knyttet til kvikkleire. Om lag 5 prosent av bankens panteobjekter ligger innenfor soner med fare for snøskred, mens om lag 3 prosent av pantesikkerhetene er utsatt for økt flomfare.

Fysisk klimarisiko				
Fysisk klimarisiko	Totalt risikobilde	Andel av totalt antall panteobjekter som er utsatt for den fysiske klimarisikoen	Andel panteobjekter som er vurdert å ikke ha økt risiko	Andel panteobjekter som ikke er kartlagt
Kvikkleire	Om lag 6 % (942 stykk) av bankens panteobjekter er utsatt for økt risiko knyttet til kvikkleire. Dette omfatter eiendommer med lav, middels og høy faregrad, og også eiendommer med kvikkleirefare innen 200 meter.	5,7 %	42,4 %	51,8 %
Snøskred	Om lag 5 % (796 stykk) av bankens panteobjekter ligger innenfor soner med fare for snøskred.	4,9 %	95,1 %	0,0 %
Flom	Om lag 3 % (507 stykk) av bankens panteobjekter er utsatt for økt flomfare. Dette omfatter 10, 20, 50, 100, 200 og 500-årsflom.	3,1 %	9,0 %	87,9 %
Steinsprang	Om lag 1,5 % (252 stykk) av bankens panteobjekter ligger innenfor soner med fare for steinsprang.	1,5 %	98,5 %	0,0 %
Stormflo	Kun 0,5 % (87 stykk) av bankens panteobjekter ligger innenfor stormflosoner i kartet.	0,5 %	99,5 %	0,0 %
Antall skredhendelser på eiendommen	En veldig liten andel, 0,2 % (30 stykk) av bankens panteobjekter har vært utsatt for skredhendelser innenfor eiendommen.	0,2 %	99,8 %	0,0 %

Datakvalitet

Vi har per nå ikke fullgod kvalitet på datagrunnlaget for vurdering av fysisk klimarisiko i våre porteføljer. For eksempel er om lag 52 prosent av pantesikkerhetene ikke

kartlagt for kvikkleirefare, og 88 prosent er ikke kartlagt for flomfare. Vi er i stor grad avhengige av at offentlige myndigheter utfører flere kartlegginger om fysisk klimarisiko for at datakvaliteten skal bli bedre.

Bankens boliglånsportefølje består hovedsakelig av finansieringer innen bankens geografiske markedsområde. Fysisk klimarisiko i bankens boliglånsportefølje samsvarer derfor i stor grad med de identifiserte klimarisikoene for de seks kommunene i bankens markedsområde. Overgangsrisiko for boliglånsporteføljen er blant annet knyttet til energieffektivitet. I kapittelet om utslipp fra bankens porteføljer omtales dette nærmere.

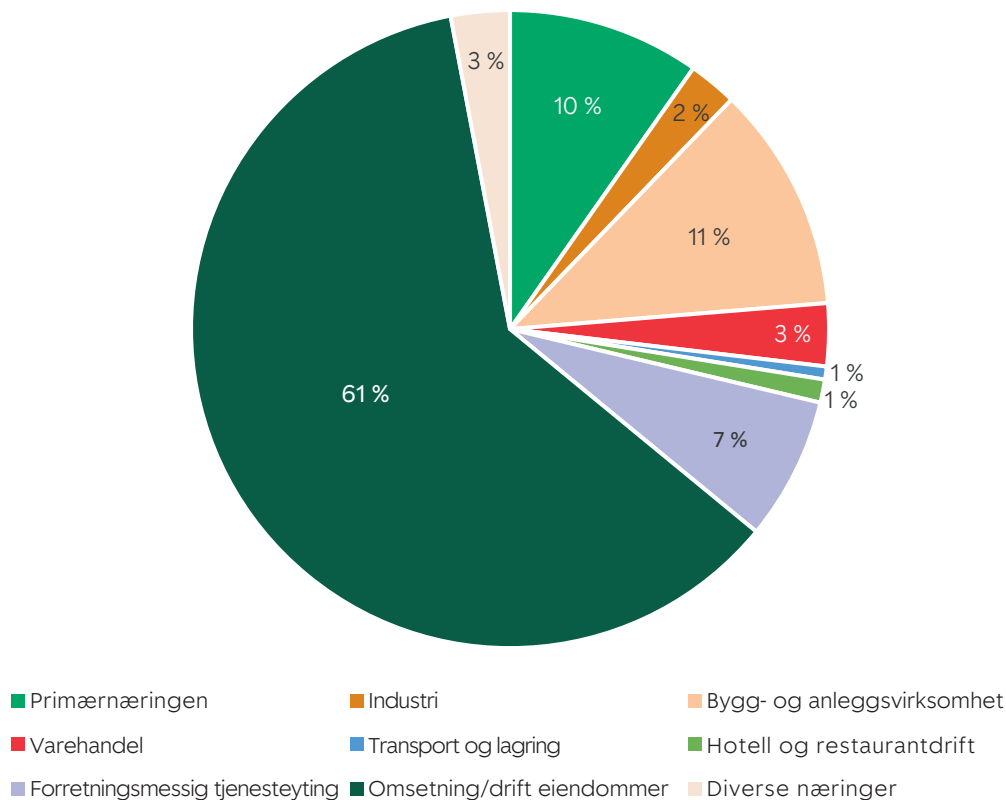
Vi ønsker å bidra til mindre klimarisiko og har derfor flere produkter rettet mot våre privatmarkeds kunder, som for eksempel Miljølån. I kapittelet om vårt arbeid med ansvarlige utlån, bærekraft i kredittprosesser og

produkter med fokus på bærekraft står det mer om dette.

Bankens utlånsportefølje i bedriftsmarkedet består i hovedsak av lån til små og mellomstore foretak lokalisert i Ringerike og Hadelandsregionen innenfor bransjene eiendom og eiendomsutvikling, bygg- og anleggsvirksomhet, og landbruk og varehandel.

Bankens utlån til næringsdrivende (inkludert lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt) utgjør 12,1 mrd. kroner, hvor utlån til omsetning og drift av eiendommer utgjør 61,1 prosent av porteføljen, jf. note 8 i regnskapet.

Bankens utlån til næringsdrivende fordelt på ulike bransjer

Norges Bank har identifisert næringer som er særlig utsatte for overgangsrisikoer; skipsfart, jordbruk, annen transport, prosessindustrien og utvinning av olje og gass. Banken har en lav andel av sine utlån til disse næringene.

Nedenfor omtales bærekraftstrisikoen innen de tre næringene hvor banken har størst eksponering; omsetning og drift av eiendommer, primærnæring og bygg og anlegg.

Bærekraftsrisiko innen omsetning og drift av eiendommer (61 % av porteføljen)

Kundenes virksomhet innen omsetning og drift av eiendommer påvirkes blant annet av følgende bærekraftsrisiko:

- Økt sannsynlighet for ekstremvær påvirker verdien av eiendommene og øker sannsynligheten for fysiske skader
- Økt etterspørsel etter energieffektive leieobjekter påvirker verdien av eksisterende bygningsmasse
- Endrede krav og forventninger med hensyn til biodiversitet i byggeprosjekter

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen et særlig fokus på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking.

Bærekraftsrisiko innen landbruk og skogbruk (10 % av porteføljen)

Bankens portefølje innen primærnæringen består hovedsakelig av utlån til landbruk og skogbruk. Kundenes virksomhet innen næringen påvirkes blant annet av følgende bærekraftsrisiko:

- Økt sannsynlighet for ekstremvær påvirker avlinger og øker sannsynlighet for skogbrann og stormskader
- Økt sannsynlighet for spredning av dyre- og plantesykdommer
- Økt spredning av fremmede arter
- Strengere reguleringer knyttet til utslipp, biodiversitet, arealbruk etc.
- Endret forventning fra konsumenter med økt fokus på redusert konsum av kjøtt og på økologiske produkter

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen et særlig fokus på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking.

Bærekraftsrisiko innen bygg- og anleggsvirksomhet (11 % av porteføljen)

Kundenes virksomhet innen bygg og anlegg påvirkes blant annet av følgende bærekraftsrisiko:

- Økt sannsynlighet for ekstremvær øker risikoen for fysiske skader på anleggsvirksomheten
- Endret krav til utslipp ved anleggsvirksomhet, herunder krav til fossilfrie anleggsplasser
- Endret krav og forventninger til hensyn til biodiversitet i byggeprosjekter

Banken har i sitt arbeid mot kunder innen næringen særlig oppmerksomhet på etterlevelse av arbeidsrettsregler, skatte- og avgiftsregler, og forebygging av hvitvasking.

I kapittelet om vårt arbeid med ansvarlige utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft står det mer om hvordan vi ønsker å bidra til omstilling hos våre kunder. Blant annet har vi utarbeidet

et rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner. Energieffektive boliger og næringsbygg, samt skogbruk og jordbruk er blant bransjene som dekkes av rammeverket.

Strategisk forankring og mål for området**Bærekraftsmål:**

Grønn omstilling

- 5 mrd. kroner av finansieringsporteføljen er bærekraftig i 2030
- 25 prosent av boliglånsporteføljen skal være taksonomi-grønn i 2030

Våre bærekraftambisjoner:

- A4: Vi skal bidra til at våre kunder har en aktiv holdning til klimarisiko og bærekraft
- A5: Vi skal vurdere ESG-faktorer i kredittprosessene
- A12: Vi skal bidra til lokale miljøtiltak

Retningslinjer:

- Policy for styring og kontroll av bærekraftsrisiko
- Policy for styring av kredittrisiko

6. Øvrig arbeid med bærekraft i 2022

Miljø og klima (E)

Vår påvirkning på ytre miljø

Vi jobber for å redusere utslipp fra vår virksomhet. Vi har satt mål om at egen virksomhet skal være klimanøytral in 2030. Vi ønsker å være gode forbilder gjennom å redusere eget forbruk, avfall og CO₂-avtrykk.

I 2022 har vi erstattet våre to fossilbiler med elektriske biler. Det er ble vedtatt og bestilt solceller til taket på hovedkontoret. Disse vil bli levert i løpet av 2023. Vi har også vedtatt å gjennomgå Miljøfyrtårnsertifisering med oppstart i 2023. Dette vil gi oss et viktig styringsverktøy i det videre arbeidet mot målet om klimanøytralitet i 2030.

Klimaregnskap for vår egen virksomhet

Vi utarbeider klimaregnskap for vår egen virksomhet ved hjelp av Cemasys. Informasjonen som benyttes i vårt klimaregnskap stammer både fra eksterne og interne kilder, og blir omregnet til tonn CO₂-ekvivalenter. Analysen er basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard", som er utviklet av "the Greenhouse Gas Protocol Initiative" - GHG protokollen. Dette er den mest anvendte metoden verden over for å måle sine utslipp av klimagasser. Klimaregnskapet er inndelt i tre nivåer (scopes) som består av både direkte og indirekte utslippskilder.

Scope 1 Obligatorisk rapportering inkluderer alle utslippskilder knyttet til driftsmidler der organisasjonen har operasjonell kontroll. Dette inkluderer all bruk av fossilt brensel for stasjonær bruk eller transportbehov (egeneide, leiede eller leasede kjøretøy, oljekjeler etc.). Videre inkluderes eventuelle direkte prosessutslipp (av de seks klimagassene).

Scope 2 Obligatorisk rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpt energi; elektrisitet eller fjernvarme/-kjøling. Dette gjelder f.eks. for bygg som man leier og ikke nødvendigvis eier. Utslippsfaktorene som benyttes i Cemasys for elektrisitet er basert på nasjonale brutto produksjonsmikser fra International Energy Agency's statistikk (IEA Stat). Den nordiske miksfaktoren dekker produksjonen i Sverige, Finland, Norge og Danmark og reflekterer det felles nordiske markedsområdet (Nord Pool Spot). I forhold til utslippsfaktorer på fjernvarme benyttes enten faktisk produksjonsmikser basert på innhentet informasjon fra den enkelte produsent, eller gjennomsnittsmikser basert på IEA statistikk.

Scope 3 Frivillig rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpte varer eller tjenester. Dette er utslipp som indirekte kan knyttes til organisasjonens aktiviteter, men som foregår utenfor deres kontroll (derav indirekte). Typisk scope 3 rapportering vil inkludere flyreiser, logistikk/transport av varer, avfall, forbruk av 8 ulike råstoffer etc.

Energi- og klimaregnskap (tCO ₂ e)	2018	2019	2020	2021	2022
Scope 1 Utslipp fra egne driftsmidler	6,3	6,6	2,6	3,3	2,1
Scope 2 Utslipp fra innkjøpt energi i egneide og leide bygg *)	66,1	56,0	44,9	34,1	24,3
Scope 3 Indirekte utslipp fra innkjøpte varer og tjenester **)	24,2	11,6	3,9	1,7	20,0
Sum	96,6	74,2	51,4	39,1	46,4

*) Fra og med 2022 inkluderer også scope 2-rapporteringen elektrisitet brukt i bankens firmahytter og leiligheter.

***) Fra og med 2022 inkluderer også scope 3-rapporteringen effekten av avfall, brensel- og energirelaterte aktiviteter og vannforbruk.

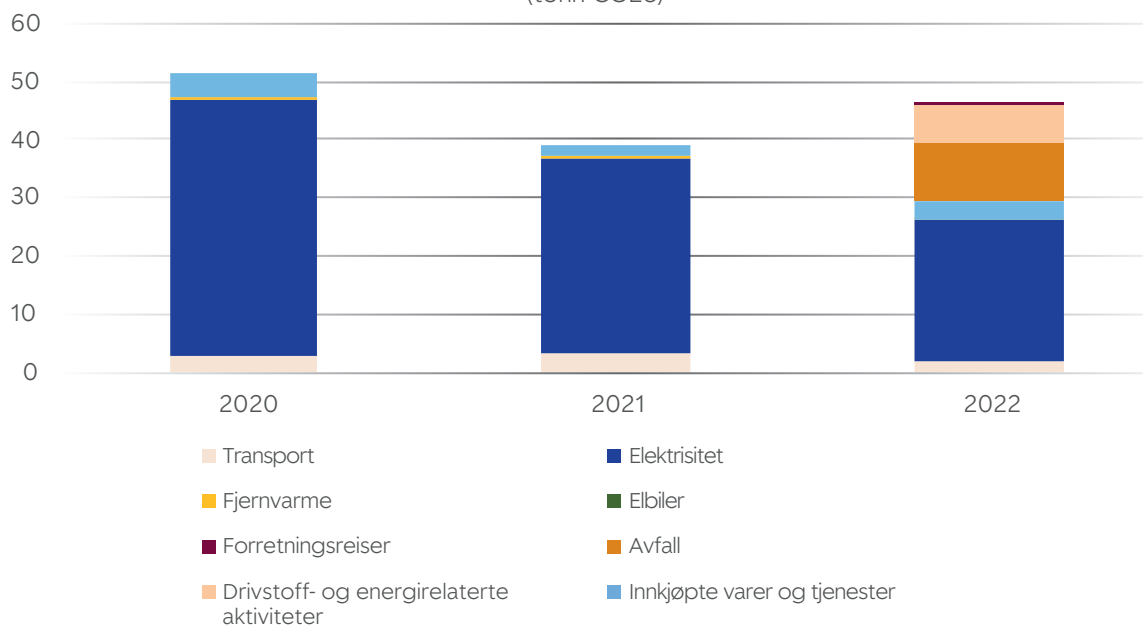
Sparebank 1 Ringerike Hadeland hadde i 2022 et totalt klimagassutslipp på 46,4 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e). Det er en økning på 7,3 tCO₂e, tilsvarende i underkant av 19 prosent sammenlignet med 2021. Økningen ligger i scope 3 og skyldes hovedsakelig at vi for 2022 har rapportert om flere utslipp enn tidligere år. Særlig avfall og brensel- og energirelaterte aktiviteter drar opp samlede utslipp i scope 3. Økningen skyldes ikke nye aktiviteter, men en mer utfyllende rapportering. I scope 1 er utslippene redusert fordi dieselmotorer er byttet ut

med elbiler. I scope 2 er strømforbruket redusert i forhold til foregående år.

Datagrunnlaget for utslippene er fra hovedkontoret i Hønefoss samt tilhørende avdelinger lokalisert på Jevnaker, Nittedal og Gran. I tillegg har vi i 2022 også inkludert utslipp fra strømbruk i våre hytter og ferieeiendommer som er tilgjengelige for våre ansatte og pensjonister i scope 2.

Klimagassutslipp, lokasjonsbasert metode

(tonn CO₂e)

Tabellen nedenfor gir mer detaljer og forklaring til vårt klimaregnskap for 2022.

Scope 1		
2,1 tCO ₂ e	Transport 	Banken eide to dieselmotorer som i løpet av året ble erstattet med elbiler. Til sammen ble de to dieselmotorene brukt i elleve måneder i løpet av 2022. Totalt forbruk av diesel lå på 1000 liter, hvilket tilsvarer et utslipp på 2,1 tCO ₂ e. Dette er en reduksjon på 36 prosent sammenlignet med 2021, og kommer av at dieselmotorene ble byttet ut med elbiler.
2,1 tCO ₂ e	Sum scope 1	
Scope 2		
23,9 tCO ₂ e	Elektrisitet 	Regnskapet viser klimagassutslipp fra elektrisitet utregnet med den lokasjonsbaserte utslippsfaktoren 'Nordisk miks', samt utslippsfaktoren 'Elektrisitet Spania'. Utslippene knyttet til elektrisitet viste en total på 23,9 tCO ₂ e i 2022. Dette er en reduksjon på 29 prosent i forhold til året før. Forbruket av elektrisitet sank med 205 771 kWh, selv om Sparebank 1 Ringerike Hadeland i 2022 har inkludert flere lokasjoner i sin rapportering. I tillegg har klimagassutslippene knyttet til utslippsfaktoren 'Nordisk miks' sunket med 16,1 prosent fra 2021 til 2022, hvilket bidrar til et lavere utslipp. Hovedårsakene til lavere strømbruk i 2022 er at banken har redusert sine arealer og byttet ut enkelte lokaler. Det er også benyttet mindre varmekabler for snøsmelting i 2022.
0,4 tCO ₂ e	Fjernvarme 	Totale utslipp fra fjernvarme var i 2022 0,4 tCO ₂ e. Dette er en reduksjon på 17,8 prosent sammenlignet med året før.
0 tCO ₂ e	El-bil 	I 2022 har Sparebank 1 Ringerike Hadeland valgt å inkludere forbruk av elektrisitet for lading av elbil i sitt totale strømforbruk. Så godt som all lading av bedriftens elbiler skjer på egen tomt og strømforbruket knyttet til ladingen inngår derfor i det totale strømforbruket.
24,3 tCO ₂ e	Sum scope 2	

Scope 3		
3,2 tCO ₂ e	Tjenestereiser 	Bruk av privatbil i tjeneste rapportert i kilometer kjørt. Totale utslipp fra kilometergodtgjørelse var 3,2 tCO ₂ e i 2022, hvor 0,1 tCO ₂ e kom fra kilometergodtgjørelse for elbil, mens resterende 3,1 tCO ₂ e kom fra diesel/bensin biler. Dette er en økning på 95,5 prosent i forhold til 2021. Antall kilometer kjørt økte fra 20 294 km i 2021 til 65 293 km i 2022, hvilket utgjør en økning på 221,7 prosent. Grunnen til at prosentøkningen i utslipp ikke tilsvarer prosentøkningen i km kjørt er at klimagassutslippene knyttet til utslippsfaktoren 'Mileage all. car (NO)' gikk ned med 23,5 prosent fra 2021 til 2022, hvilket gjør at prosentendringene ikke blir identiske. Økningen i kjøring i 2022 skyldes hovedsakelig at aktiviteten er normalisert etter meget lav mobilitet under pandemien.
10,1 tCO ₂ e	Avfall 	Utslipp knyttet til avfallshåndtering lå i 2022 på 10,1 tCO ₂ e. Det fordelte seg mellom papir og restavfall, hvor papir hadde et utslipp på 4,8 tCO ₂ e og restavfall hadde et utslipp tilsvarende 5,4 tCO ₂ e. Sparebank 1 Ringerike Hadeland rapporterte ikke på avfall de senere årene, og derfor ser det ut som at utslippene har økt sammenlignet med foregående år, mens dette handler om en utvidelse av hva som rapporteres.
6,4 tCO ₂ e	Brensel- og energirelaterte aktiviteter 	Denne kategorien tar for seg utslipp relatert til produksjon, pro-sessering, og transport av brensel og energi. Utslipp knyttet til brensel- og energirelaterte aktiviteter lå i 2022 på 6,4 tCO ₂ e. Dette er en kategori som Sparebank 1 Ringerike Hadeland ikke har rapportert på før, og vil derfor bidra til at de totale, rapporterte klimagassutslippene går opp. Utslippene i denne kategorien lå på 0,6 tCO ₂ e for diesel og 5,8 tCO ₂ e for elektrisitet. Dette rapporteres for å få med hele miljøeffekten av diesel- og strømforbruk som er rapportert i Sope 1 og 2.
0,2 tCO ₂ e	Innkjøpte varer og tjenester 	Utslipp knyttet til innkjøp av varer og tjenester lå i 2022 på 0,2 tCO ₂ e og stammer fra vannforbruket på alle Sparebank 1 Ringerike Hadelands bankeiendommer. Dette er ikke rapportert tidligere år, og bidrar isolert sett til økte rapporterte utslipp i 2022.
20,0	Sum scope 3	

Tilleggsinformasjon til klimaregnskapet

Vi har i 2022 investert i underkant av 3 mill. kroner i eiendom, anlegg og utstyr, jf. note 30 i årsregnskapet. Dette er ikke tatt inn i vårt klimaregnskap, men har generert utslipp i 2022.

For 2022 er det ikke rapportert utslipp fra tjenestereiser med fly eller opphold på hotell. Dette ønsker vi å rapportere neste år.

Banken eier en ferieleilighet i Spania og flere hytter som stilles til disposisjon for bankens ansatte og pensjonister. I vårt klimaregnskap er strømforbruket for disse tatt med. Reisene til og fra leiligheten og hyttene er imidlertid ikke regnet inn, da dette er privatreiser.

Årlige markedsbaserte utslipp

Hittil i rapporten har vi fremstilt våre utslipp basert

på et fysisk perspektiv, eller lokasjonsbasert metode. I dette avsnittet skal vi vise våre utslipp basert på et markedsbasert perspektiv. Beregningen av utslippsfaktor baseres da på om virksomheten velger å kjøpe opprinnelsesgarantier eller ikke. Ved kjøp av opprinnelsesgarantier dokumenterer leverandøren at kjøpt elektrisitet kommer fra kun fornybare kilder, som gir en utslippsfaktor på 0 gram CO₂e per kWh.

Elektrisitet som ikke er knyttet til opprinnelsesgarantier får en utslippsfaktor basert på produksjonen som er igjen etter at opprinnelsesgarantiene for fornybar andel er solgt. Dette kalles residual miks, og er normalt signifikant høyere enn den lokasjonsbaserte faktoren.

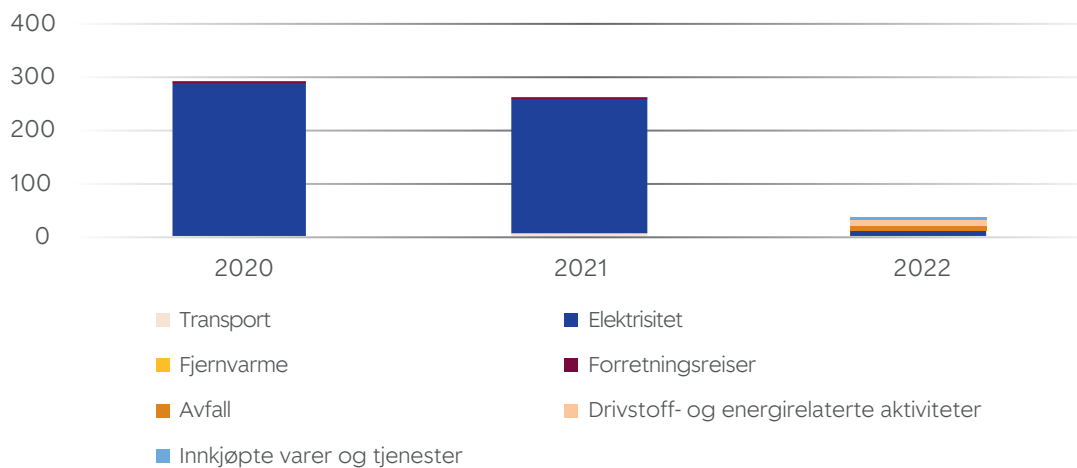
Sparebank 1 Ringerike Hadeland har kjøpt 100 prosent opprinnelsesgarantier for sine banklokasjoner for elektrisitetsforbruket i 2022, og det markedsbaserte

utslippet for elektrisitet er derfor redusert til 7 tCO₂e i 2022. Det totale markedsbaserte utslippet for Sparebank 1 Ringerike Hadeland (scope 1, 2 og 3) lå på 29,5 tCO₂e i 2022. Dette er en reduksjon på 88,6 prosent

sammenlignet med 2021, og kommer av at Sparebank 1 Ringerike Hadeland ikke har kjøpt opprinnelsesgarantier tidligere år.

Kategori	Enhet	2020	2021	2022
Elektrisitet scope 2 med markedsbaserte beregninger	tCO ₂ e	284,1	252,8	7,0
Scope 1+2+3 med markedsbaserte strømbe-regninger	tCO ₂ e	291,3	258,3	29,5

Klimagassutslipp, markedsbasert metode
(tonn CO₂e)

Datakvalitet

For å lage et fullgodt klimaregnskap trengs det flere data om vår virksomhet og vi må planlegge i forkant slik at data er tilgjengelig for rapportering etterpå. For eksempel må vi i større grad veie materialer og be om underlagsinformasjon fra våre leverandører gjen-

nom året. Vi har i år rapportert flere typer utslipp enn tidligere, og vil fortsette med å forbedre vår rapportering om egne klimagassutslipp. Et viktig tiltak som skal gjennomføres, og som vil hjelpe oss til å videreutvikle kvaliteten i vårt klimaregnskap, er at vår virksomhet skal Miljøfyrtårn-sertifiseres med oppstart i 2023.

Klimakompensering

Vi har kjøpt klimakreditter for å kompensere klimagassutslippene fra vår egen virksomhet på 46,4 tonn Co2-ekvivalenter i 2022. Kredittene er betalt i 2023 og utgiften vil inngå i årsregnskapet for 2023. Klimakredittene skal bidra til å balansere våre klimagassutslipp

med en tilsvarende mengde unngått eller fjernet utslipp et annet sted (klimakompensering). Vi ser på dette som et bidrag til klimafinansiering. Samtidig må vi selv fortsette arbeidet med å redusere våre egne utslipp. Oppstart av Miljøfyrtårnsertifiseringsprosess i 2023 er et viktig tiltak i dette arbeidet.

Estimert CO2-avtrykk for bankens boliglånsportefølje (Scope 3)

CO2-avtrykket på bankens boliglånsportefølje beregnes basert på antatt strømforbruk for boligen. 126 gram CO2-ekvivalenter per kWh benyttes som beste estimat på klimagassutslippet. Dette baserer seg på en europeisk strøm-mix, og således et prinsipp om fri flyt av kraft på tvers av landegrenser i Europa. Anslaget om strømforbruk baserer seg på byggestandard og størrelse på boligen (BRA). Byggestandard settes lik byggeår minus 2 år. Altså vil et hus bygd i 2010 klassifiseres til TEK07 og ikke TEK10.

Det beregnes klimagassutslipp for bankens sikkerhetsmasse innen sikkerhetsklassene enebolig, delt bolig og leilighet, med tilhørende finansiering innenfor privatmarkedet. Uttrekket korrigeres for duplikate oppføringer, sekundærboliger eller tilleggssikkerheter, samt for manglende og/eller misvisende dataregistreringer. Der det

mangler byggeår tillegges gjennomsnittlig byggeår for de sikkerhetene som har data på byggeår. Framgangsmåten er lik som tidligere beregnede år, men resultatet av beregningen er ikke egnet til sammenligning mellom banker.

Uttrekket representerer om lag 85 prosent av totale antall boliglån til privatmarkedet. Gjennomsnittlig byggeår i uttrekket er 1975,89 (1974,96 per 2021) og gjennomsnittlig størrelse på boligen (BRA) er 166 kvm (167 per 2021). Estimateret er angitt i tonn CO2-ekvivalenter (tCO2e).

Utslipp i boliglånsporteføljen er estimert til 58.054 tCO2e (56.976 per 2021) tilsvarende 5,02 tCO2e per bolig (5,08 per 2021). Økningen i samlet utslipp tilegnes økte utlånsvolum. Et lavere avtrykk per bolig skyldes marginal lavere gjennomsnittlig størrelse på boligene i porteføljen.

Hva	2020	2021	2022
tCO2e utslipp i boliglånsportefølje	56.053	56.976	58.054
Gjennomsnittlig tCO2e per enhet	5,11	5,08	5,02
Gjennomsnittlig byggeår	1.975,31	1.974,96	1.975,89
Gjennomsnittlig bruksareal (BRA)	168	167	166
Antall sikkerheter	10.966	11.211	11.574

Datakvalitet

Det estimerte CO2-avtrykket for bankens boliglånsportefølje er beheftet med usikkerhet og beregnet gitt tilgjengelige data. Særlig er det et problem at vi mangler energikarakter for en rekke boliger. Dette er en utfordring vi deler med flere banker i Norge. Vi jobber både internt og eksternt for å forbedre vårt datagrunnlag.

Et viktig tiltak er arbeid overfor norske myndigheter gjennom Finans Norge slik at energimerking av boliger kan bli mer utbredt og data om dette med tilstrekkelig kvalitet kan gjøres tilgjengelig for bankene. Et annet tiltak er vår beslutning om å tilslutte oss PCAF, noe som vil kunne gi oss bedre grunnlag for å beregne utslipp fra bankens portefølje.

Estimert CO2-avtrykk for bankens utlånsportefølje til næringsdrivende (Scope 3)

CO2-avtrykket på bankens utlånsportefølje til næringsdrivende baserer seg på hvor stor andel av norske bankers og finansforetaks utlån banken står for i de enkelte bransjene. Denne andelen er deretter multiplisert med totalt utslipp (CO2-ekvivalenter) fra den enkelte bransje. Metodikken forutsetter at lånebehovet og utslippsintensiteten i de ulike næringene er likt fordelt i landet.

Modellen tar derfor ikke hensyn til regionale forskjeller når det gjelder lånebehov og utslippsintensitet. Banken kan både være underrepresentert og overrepresentert i enkelte bransjer.

Utvinning av råolje og naturgass med tilhørende tjenester, lufttransport og utenlands sjøfart er ekskludert, da banken ikke er eksponert i disse næringene.

Sektor	Totale utlån Norge (MNOK) ¹	Bankens utlån (MNOK) per 31.12	Bankens andel av totale utlån Norge	Totale utslipp til luft (tusen tonn CO2-ekv/år) ¹	Utslippsintensitet (tonn CO2-ekv. per MNOK utlån)	Bankens utlånsporteføljes beregnede utslipp (tusen tonn CO2-ekv.)
Omsetning og drift av fast eiendom	775 672	6 722	0,9 %	91	0,12	0,8
Jordbruk og skogbruk	159 593	1 183	0,7 %	5 054	31,67	37,5
Foretning og finansiell tjenesteyting	160 677	879	0,5 %	-	-	-
Varehandel, reparasjon av motorvogner	93 878	386	0,4 %	1 096	11,67	4,5
Industri *	106 441	299	0,3 %	8 431 *	79,21	23,7
Bygge- og anleggsvirksomhet ellers	161 949	1 393	0,9 %	2 170	13,40	18,7
Tjenesteytende næringer ellers	48 519	257	0,5 %	354	7,30	1,9
Overnattings- og serveringsvirksomhet	21 554	142	0,7 %	102	4,73	0,7
Transport ellers og lagring **	60 646	80	0,1 %	3 696 **	60,94	4,9
El-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	67 245	96	0,1 %	1 719	25,56	2,4
Informasjon og kommunikasjon	19 640	10	0,0 %	61	3,11	0,0
Total	1 675 814	11 447	0,7 %	22 774	13,59	95,1

1) Kilde: SSB-tabell 08116 (2022-11), 09288 (2021-tall)

Estimert CO2-avtrykk for bankens utlånsportefølje til næringsdrivende utgjør 95.100 tCO2e, noe som representerer en økning på 3 prosent sett i forhold til 2021. Dette skyldes to faktorer; totale utslipp til luft i Norge

økte fra 2020 til 2021, som er sist oppdaterte grunnlagsdata, samt at banken økte sin relative eksponering til industri noe.

Datakvalitet

Bankens modell for beregning av utslipp i bedriftsporteføljen gir et grovt estimat på karbonrelatert kreditteksponering og karbonintensivitet i de bransjene banken har utlån til. Banken benytter data fra SSB for utslipp fra 2021, da 2022 ikke er tilgjengeliggjort på

beregningstidspunktet. Vi kombinerer SSB-data med bankens relative andel av totale utlån til bedrifter per 31.12.2022. Metoden er ikke presis nok til å benyttes som sammenligningsgrunnlag mot andre banker eller brukes som grunnlag til målsetninger.

Beregnet utslipp per omsetning

Totalt beregnet utslipp i banken tilsvarer 153.200 tCO₂e (148.915 per 2021), som tilsvarer en økning på 2,9 prosent fra 2021. Videre har banken beregnet et nøkkeltall for beregnet utslipp tCO₂e per millioner kroner omsetning. I dette nøkkeltallet har inntekter fra

verdipapirporteføljen ikke blitt hensyntatt, da banken ikke har estimerer på beregnet utslipp i denne. Utslipp tCO₂e per MNOK omsetning synker fra 211,9 tCO₂e i 2021 til 196,3 tCO₂e i 2022. Dette tilsvarer en nedgang på 7,4 prosent.

Utslipp tCO ₂ e per omsetning (MNOK)	2020	2021	2022
Netto renteinntekter	437,4	461,2	559,8
Netto provisjons- og andre inntekter	207	241,6	220,8
Sum inntekter	644,4	702,8	780,6
Klimaregnskap scope 1, 2 og 3	51,4	39,1	46,4
Utslipp i boliglånsporteføljen	56.053	56.976	58.054
Utslipp i utlånsporteføljen til næringsdrivende	98.200	91.900	95.100
Samlet utslipp tCO ₂ e	154.304	148.915	153.200
Beregnet utslipp tCO ₂ e per MNOK i omsetning	239,5	211,9	196,3

Sosiale forhold (S)

Likestilling og mangfold

Vi har som ambisjon at vi skal jobbe aktivt for mangfold i ledende stillinger. Vi har satt følgende mål om likestilling og mangfold som del av vårt bærekraftarbeid:

- Kjønnsbalanse (40/60) på alle ledernivåer innen 2025
- Lønnsforskjeller skal kunne begrunnes med objektive kriterier

I SpareBank 1 Ringerike Hadeland vet vi at ulikheter i de ansattes egenskaper komplementerer og beriker. Vårt mangfold av ansatte skal speile det samfunnet vi er en del av. Derfor tilstreber vi mangfold og bredde når team og avdelinger formes og utvikles. Uansett hvem

du er, skal du som jobber i SpareBank 1 Ringerike Hadeland ha de samme spennende mulighetene som dine kolleger. Vi har nulltoleranse for diskriminering. Diskriminering betyr å behandle noen mindre gunstig enn andre. Ordet brukes oftest for å betegne en usaklig eller urimelig forskjellsbehandling av individer på grunnlag av deres kjønn, religion, tilhørighet til etniske grupper, nasjonaliteter eller nedsatt funksjonsevne

Vi har 145 fast ansatte i banken, og av disse er 63 prosent kvinner og 37 prosent menn. Andelen kvinner i lederstillinger med personalansvar (Nivå 3-leder) har økt fra om lag 50 prosent i 2020, til om lag 70 prosent i 2022. På nivå 2 er kjønnssammensetningen uendret. Det er nærmere redegjort for arbeidet med kjønnslikestilling i kapittelet om aktivitet- og redegjørelsesplikten i årsrapporten.

Tilstand for kjønnslikestilling	2022	2021	2020
Andel kvinner totalt	63%	65%	64%
Andel kvinner i ulike stillingskategorier			
Nivå 3-leder	69%	46%	54%
Nivå 2-ledere	33%	33%	33%
Andel kvinner i styret	43%	43%	

Ivaretagelse av våre ansatte

Vi har som mål å være en trygg og god arbeidsplass med hensyn til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Arbeidstakerrettigheter ivaretas gjennom etterlevelse av lov og tariffavtaleverk og i jevnlig dialog med medarbeidernes tillitsvalgte og verneombud i flere faste møte- og samarbeidsarenaer. Det er nærmere redegjort for hvordan vi ivaretar våre egne ansatte i kapittelet om aktivitet- og redegjørelsesplikten i årsrapporten.

Kompetanse om bærekraft blant våre ansatte

Vår ambisjon er at vi skal ha rådgivere med kompetanse på bærekraft. Som et ledd i kompetansehevingen har vi i 2022 etablert et rammeverk for hvordan vi jobber med kompetanse med tilhørende planer for læring og utvikling i banken. Bærekraftkompetanse har vært ett av de prioriterte områdene.

Vi har gjennomført etikkuke med e-læring på Åpenhetsloven og grønnvasking, samt dilemmatrening for ulike roller i banken. Vi har også holdt workshop for alle ansatte i banken om bærekraft, hvor målet var å forankre vårt arbeid med bærekraft i hele banken, gi en grunnleggende innføring, samt skape et engasjement som vi trenger inn i 2023 og fremover.

Alle nyansatte tar, som del av onboardingen, e-læringskurset Bærekraftig finans. Vi har også hatt opplæring i vårt produkt grønt boliglån, med webinar til alle personmarkedsrådgivere om energieffektivisering i bygg og hvordan vi kan få til en god kundedialog om dette. I tillegg har vi satt fokus på sosial bærekraft, og gjennomført webinar på Verdensdagen for psykisk helse om sammenhengen mellom psykisk uhelse og økonomiske problemer blant kunder.

I mai gjennomførte vi Klimakonkurransen som Ducky AS organiserer. Hensikten med konkurransen var å skape oppmerksomhet rundt bærekraft og «starte med oss selv», i tillegg til å lære mer om personlige klimafotavtrykk og hvilke klimagrep som har effekt. Det var totalt 111 medarbeidere i banken vår som deltok, og til sammen sparte vi 4 181 kg CO₂-ekvivalenter, som tilsvarer like mye som 419 trær absorberer på et år.

Vi jobber også med å forbedre vår kompetanse om bærekraftrapportering. Derfor deltok økonomisjef og fagsjef bærekraft på første kull i Akademiet for bærekraftrapportering, høsten 2022. Dette er et samarbeid mellom Revisorforeningen og flere store revisjonsfirmaer, og gir opplæring i temaer som vil inkluderes

i de kommende obligatoriske standardene for bærekraftrapportering i Europa (ESRS). Vi deltok også på webinarer om bærekraftrapportering i SB1 Alliansen.

Menneskerettigheter

SpareBank 1 Ringerike Hadeland skal være en organisasjon som har et aktivt forhold til bærekraft, og tar ansvar for miljøutfordringene samfunnet står ovenfor. Vi skal ikke, hverken direkte eller indirekte, medvirke til krenkelse av mennesker- og arbeidstakerrettigheter, økonomisk kriminalitet, hvitvasking, korrupsjon, alvorlig miljøskade eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske. Dette gjelder både internt og i forhold til samfunnet ellers.

Våre etiske retningslinjer slår fast at den enkelte ansatte hos oss skal vise respekt for de grunnleggende menneskerettighetene, slik disse er beskrevet i sentrale menneskerettighetskonvensjoner, i utførelsen av sitt arbeid eller verv i konsernet. Våre ansatte skal aktivt medvirke til at konsernets leverandørkjede, forretningsforbindelser og de selskapene som vi investerer i, respekterer menneskerettighetene. Våre etiske retningslinjer er vedtatt av styret og gjelder for hele konsernet. Vi støtter FNs 17 bærekraftsmål, og tar lokalt ansvar for det globale arbeidet med å bremse klimaendringene og bygge bærekraftige samfunn. Mål nummer 8 om anstendig arbeid og økonomisk vekst er ett av målene vi har satt fokus på i vår bærekraftstrategi. Dette handler om å fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland støtter UN Global Compacts ti prinsipper for ansvarlig næringsliv, gjennom ansvarlig drift innen menneskerettigheter, arbeidsliv, antikorrupsjon og miljø. I 2022 vedtok vi å signere UN Global Compact sine prinsipper. Dette skal gjennomføres i 2023.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland er underlagt åpenhetsloven. Det betyr at vi skal gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs prinsipper for ansvarlig næringsliv. Redegjørelse for våre aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven vil publiseres på våre websider innen 30.6.2023.

Banken følger anskaffelsesstrategien i SpareBank 1 som stiller krav til våre leverandører for å sikre etisk forretningsvirksomhet og redusere negativ påvirkning på miljø og sosiale forhold. Ved avtaleinngåelser skal leverandøren forplikte seg til SpareBank 1s standard om bærekraft i innkjøp. Kravene bygger på sentrale FN-konvensjoner, ILO-konvensjoner og nasjonal arbeidslovgivning på produksjonsstedet. En stor andel av våre innkjøp gjøres gjennom Alliansen-innkjøp. En nærmere omtale av bærekraft i innkjøp følger nedenfor.

Bærekraft i innkjøp

Bærekraft i innkjøp omhandler leverandørens bevissthet om sin leverandørkjede og arbeidet de gjør for å redusere negativ påvirkning på miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet i hele sin leverandørkjede. SpareBank 1 Ringerike Hadeland stiller krav om at leverandørene forplikter seg til vår standard om bærekraft i innkjøp ved avtaleinngåelse. Enhver anskaffelse skal gjennomføres slik at det ikke er tvil om innkjøperens og/eller bankens habilitet.

En stor andel av bankens leverandøravtaler forvaltes gjennom samarbeidet i SpareBank 1 Alliansen. SpareBank 1 forventer av sine leverandører og forretningspartnere at de har et bevisst forhold til bærekraftsrisiko i sin egen virksomhet og leverandørkjede, samt at de aktivt og målrettet jobber for å redusere negativ påvirkning på klima, miljø og sosiale- og forretningsetiske forhold. SpareBank 1 stiller krav til leverandørene om at de har retningslinjer innen bærekraft, og at disse skal omsettes til handling.

Risikobasert kartlegging av leverandører som grunnlag for arbeidet i 2022

SpareBank 1 har tidligere gjort en kategorivis risikovurdering av 249 eksisterende leverandører. De fant ved denne gjennomgangen at 91 av leverandørene har noe eller økt risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet. Disse 91 leverandørene ble nærmere fulgt opp i 2021, og 43 av disse ble identifisert som aktuelle for ytterligere oppfølging. Av de 43 leverandører ble tre hovedkategorier valgt til nærmere oppfølging:

- Administrative anskaffelser: Møbler
- IT-relaterte anskaffelser: IT-utstyr
- Største leverandører: IT-tjenester og konsulenter

I prioriteringen av kategoriene og utvelgelse av enkeltleverandører innenfor disse ble følgende vektlagt:

- Størst risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale- og forretningsetiske forhold
- Størst volum i omsetning
- Kjernevirksomhet
- Størst påvirkningsmulighet for å redusere risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale- og forretningsetiske forhold

SpareBank 1 har et antall leverandøravtaler innen de nevnte anskaffelseskategoriene. I den videre oppfølgingen ble det vurdert som formålstjenlig å gå i dybden til de enkelte leverandørkjedene fremfor å ta for seg bredden av porteføljen. Det innebar at 12 enkeltleverandører innenfor følgende innkjøpsområder ble valgt ut og prioritert for oppfølging i 2021-2022:

- Kontormøbler
- IT-systemer
- IT-hardware
- Konsulent- og bemanningsselskaper

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022. Som følge av dette ble fokuset i oppfølgingen av de 12 leverandørene rettet mot etterlevelse av loven og deres arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i egne leverandørkjeder. Oppfølgingen ble gjennomført som kombinasjon av skriftlige dybdeundersøkelser og 1:1 møter. For å danne et overordnet bilde av det samme hos resten av leverandørene med høyere risiko, ble det igangsatt en breddeundersøkelse mot 36 leverandører.

Dybdeundersøkelser

Leverandører innen IT-hardware og IT-systemer fikk først tilsendt undersøkelser i Cemsys ESG Survey modul. Senere ble de fulgt opp med 1:1 møter på Teams. Med leverandører for kontormøbler, samt konsulent- og bemanningsselskaper ble det gjennomført kun 1:1 møter da dette hadde vist seg å være mest effektivt og nyttig. I forkant av møtene fikk leverandørene tilsendt spørsmål som SpareBank 1 hadde en forventning om at ble svart ut på møtene. Ikke alle leverandører klarte det, og med flere ble det

gjennomført oppfølgingsmøter. Spørsmålene handlet om:

- Mål og strategier for bærekraftarbeidet
- Prosesser for leverandøroppfølging
- Praktisk handling overfor sine leverandører, inkludert evt. funn av faktisk risiko
- Arbeidet med åpenhetsloven

Funn ved første kontakt:

- Alle leverandørene hadde mål og strategier på plass
- De fleste hadde prosesser for leverandøroppfølging
- Færre la frem handlingsplaner/funn av faktisk risiko på lett tilgjengelig måte
- De fleste arbeidet med åpenhetsloven, mens noen var lite eller helt ukjente med loven

Resultat etter oppfølging:

- Betydelig forbedring i arbeidet med åpenhetsloven for flere leverandører
- Flere styrket sin praktiske leverandøroppfølging
- Flere leverandører meldte at oppfølgingen ga dem kunnskap og motivasjon til å arbeide med bærekraft

Resultatene fra dybdeundersøkelsene som SpareBank 1 utførte er presentert i tabellen under.

Måleparameter for 12 leverandører	Mål: alle svarer tilfredsstillende	Resultat ved undersøkelse	Resultat etter avtalt forbedring
Mål og strategier for bærekraft	12	12	12
Prosess for leverandøroppfølging	12	10	12
Praktisk leverandøroppfølging	12	8	12
Igangsatt arbeid med åpenhetsloven	12	6	12

Breddeundersøkelser

Breddeundersøkelsen ble gjennomført av SpareBank 1 i CemasisESG Survey modul der 36 leverandører måtte svare på spørsmål om de har strategi og mål for selskapets bærekraftarbeid, retningslinjer for sine leverandører og arbeidet med åpenhetsloven. Det ble mottatt svar fra 18 leverandører, resten vil bli fulgt opp i 2023.

Svarene fra breddeundersøkelsen viser at de fleste har strategi og mål for selskapets bærekraftarbeid, og noen færre har prosess for leverandøroppfølging. Vel halvparten av leverandørene som svarte har utført eller påbegynt arbeidet med aktsomhetsvurderinger.

Tabellen under viser resultatene fra breddeundersøkelsen.

Nr.	Spørsmål	Svar		
		JA	NEI	DELVIS
1	Har dere strategi og mål for selskapets bærekraftarbeid?	17	1	NA
2	Har dere etablert en prosess for bærekraftoppfølging av selskapets underleverandører, inkludert rutine for avvikshåndtering?	13	5	NA
3	Gjelder åpenhetsloven for din virksomhet?	17	1	NA
4	Har dere utført aktsomhetsvurdering i henhold til åpenhetsloven?	3	7	8

Leverandøroppfølging fra SpareBank 1 2019-2022 oppsummert

Måleparameter 249 eksisterende leverandører	Mål	Resultat			
		2019	2020	2021	2022
Risikovurdering av leverandører	249	249			
Oppfølging av leverandører med økt risiko	91	16	91		
Leverandører for ytterligere oppfølging	43 (48)				
Dybdeundersøkelser, antall leverandører	12			6	12
Leverandører med avtalt forbedring	n/a				6
Leverandører med oppsagt avtale	0				0
Breddeundersøkelse, leverandører som svarte	36				18

Aktivitetsplan for bærekraft i innkjøp 2022-2025 for innkjøpssamarbeidet i SpareBank 1 Alliansen

Mål for 2022	Resultat 2022	Mål for 2023	Mål for 2023-2025
• Etterleve Åpenhetsloven • Oppfølging av leverandører med høyere risiko • Styrke oppfølging av nye leverandører	• Etterlever åpenhetsloven • Gjennomført dybdeundersøkelser med oppfølging • Igangsatt breddeundersøkelse • Iverksatt tiltak i innkjøpsprosesser før avtalesignering, herunder innføring av kvalifikasjonskrav, kontraktskrav og evalueringskriterier relatert til bærekraft • Forbedringsarbeid relatert til styringsdokumenter	• Etterleve Åpenhetsloven • Ferdigstille breddeundersøkelse • Gjennomføre flere dybdeundersøkelser med andre høyrisiko leverandører • Styrke oppfølging av nye leverandører • Støtte og veilede internt i både innkjøpsprosesser og leverandøroppfølging	• Etterleve Åpenhetsloven og evt. andre kommende reguleringer • Fortsette arbeidet med leverandøroppfølging innen bærekraft • Forbedre rutiner og prosesser relatert til bærekraft i innkjøp • Samarbeide med andre interne fagmiljøer og bankene for en helhetlig risikobasert leverandøroppfølging der bærekraft likestilles med andre risikoområder som eksempel personvern og IT-sikkerhet.

Ansvarlig og etisk forretningsdrift (G)

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Ringerike Hadeland omfatter de mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeveiseiernes, kundenes, medarbeidernes og andre gruppers interesser i banken. SpareBank 1 Ringerike Hadeland følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 2021 og retter seg etter dens anbefalinger så langt det passer for en sparebank med egenkapitalbevis. Formålet med anbefalingene for eierstyring og selskapsledelse er at selskaper notert på regulerte markeder skal ha eierstyring og selskapsledelse som klargjør rolledeling mellom egenkapitalbeveiseiere, styret og daglig ledelse utover det som følger av lovgivningen. Konsernet følger i all hovedsak alle prinsippene.

Nærmere redegjørelse finnes i vedlegget til årsrapporten om eierstyring og selskapsledelse.

Markedsføring

Det er viktig for banken å drive etisk markedsføring som gjør tjenestene og produktene våre transparente og forståelige. Dette er for å sikre at kunden er godt informert og kan ta gode finansielle beslutninger. Det har ikke vært noen tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til informasjon, merking av produkter og tjenester, eller til kommunikasjon og markedsføring i 2022.

Det er viktig for oss at kundene er fornøyd. Hvis noe ikke er som det skal, setter vi pris på at kunden forteller det til oss, enten ved å ringe oss eller sende inn klage via vår klageservice. Kunden kan også gå videre med sin sak til Finansklagenemda dersom kunden opplever at klagen ikke løses av SpareBank 1 Ringerike Hadeland.

Innovasjon og digitalisering

Banken jobber strukturert med å øke distribusjonskraften gjennom tilpassing av kontornettet og økt betjennings- og salgsevne i digitale kanaler. Målsettingen er en effektiv distribusjonsmodell som gir konkurransekraft gjennom lavere kostnader og høyere lønnsomhet. Å sikre gode digitale løsninger med rådgiving og vei-

ledning er avgjørende for å sikre at kundene tar gode økonomiske valg og har all nødvendig informasjon tilgjengelig i kjøpsøyeblikket. Dette har høy oppmerksomhet i utviklingen av våre felles løsninger i SpareBank 1 Utvikling.

Ansvarlige investeringer

SpareBank 1 Ringerike Hadelands investeringer utøves på en slik måte at de oppfyller krav og regelverk i bankens bærekraftstrategi. Dette betyr at banken ikke skal investere i selskaper som bidrar til krenkelser av menneske- og arbeidstakerrettigheter, som for eksempel tvangsarbeid og barnearbeid. Bankens investeringer skal heller ikke bidra til alvorlig miljøskade eller korrupsjon.

Behandling av personopplysninger

Våre kunder skal ha tillit til at personopplysningene deres er trygge hos oss.

Vi behandler alle personopplysninger i tråd med gjeldende lovkrav og GDPR, EUs forordning for personvern som ble innført i Norge i 2018. Dette gjøres ved at personopplysninger:

- Behandles på en lovlig, rettferdig og åpen måte
- Kun samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål og ikke videre-behandles på en måte som er uforenelig med behandlingens formål
- Er adekvate, relevante og begrenset til det som er nødvendig (dataminimering)
- Er korrekte og oppdaterte
- Lagres slik at det ikke er mulig å identifisere de registrerte lenger enn nødvendig
- Behandles på en måte som ivaretar krav til informasjonssikkerhet

Avvik rapporteres til tilsynsmyndigheter og er grunnlag for systematisk forbedringsarbeid. For 2022 ble det levert 1 avvik fra Sparebank 1 Ringerike Hadeland, samt 3 avvik fra Sparebank 1 sentralt og andre tilknyttede selskap på vegne av Sparebank 1 Ringerike Hadeland. Ingen av disse sakene fikk noen konsekvenser for banken, men avvik er fulgt opp og lukket fortløpende, samt at opplæring og forbedringer utføres.

7. GRI-indeks

Bruk av GRI	SpareBank 1 Ringerike Hadeland har rapportert i henhold til GRI-standardene for perioden 1.1.2022-31.12.2022.
GRI 1 vi har brukt	GRI 1: Foundation 2021
Relevante GRI Sektor standarder	

Generell informasjon (GRI 2: Generell informasjon (General Disclosures) 2021)

GRI-indikator	Beskrivelse	Delvis rapportering 2022	Rapportering 2022
1. Organisasjonen og dens rapporteringspraksis			
2-1	Detaljer om organisasjonen: Navn på virksomhet; eierskap og juridisk selskapsform; hovedkontor; land virksomheten opererer i		Navn: SpareBank 1 Ringerike Hadeland Vi er en sparebank med egenkapitalbevis notert på Oslo Børs. Eierskap: Bankens største eiere er tre lokale sparebankstiftelser; SpareBankstiftelsen Ringerike, SpareBankstiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal og SpareBankstiftelsen Gran Hovedkontor: Hønefoss Virksomheten opererer i Norge
2-2	Enheter inkludert i organisasjonens bærekraft-rapportering		Dersom ikke annet er spesifisert, gjelder vår rapport for morbankens virksomhet.
2-3	Rapporteringsperiode, hyppighet og kontaktperson		Rapporteringsperiode er 1.1.2022-31.12.2022 Vi rapporterer årlig Kontaktperson: maria.rosenberg@rhbank.no
2-4	Endring av historiske data fra tidligere rapporter		Ingen
2-5	Gjeldende praksis for ekstern verifikasjon av rapportering		Rapporten er behandlet i bankens ledergruppe og vedtatt i bankens styre. Rapporten er ikke verifisert av ekstern revisor.
2. Aktiviteter og ansatte			
2-6	Aktiviteter, verdikjede og andre forretningsforbindelser		Årsrapport: Kort om SpareBank 1 Ringerike Hadeland (lenke) Årsrapport: Forretningsområder Personmarkedet (lenke) Årsrapport: Forretningsområder Bedriftsmarkedet (lenke) Årsrapport: SpareBank1-alliansen (lenke) Årsrapport: Organisasjonskart 2022 (lenke) Årsrapport: Styrets årsberetning 2022 (lenke) Det er ingen vesentlige endringer av virksomhetens størrelse, struktur, eierskap eller leverandørkjede i løpet av rapporteringsperioden.
2-7	Ansatte		Årsrapport: Våre medarbeidere (lenke) Årsrapport: Aktivitet- og redegjørelsesplikten (ARP) (lenke) Bærekraftrapport: Sosiale forhold (S) (lenke)
2-8	Arbeidere som ikke er ansatte		Årsrapport: Våre medarbeidere (lenke) Årsrapport: Aktivitet- og redegjørelsesplikten (ARP) (lenke) Bærekraftrapport: Sosiale forhold (S) (lenke)
3. Styring			
2-9	Styringsstruktur og sammensetning		Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 8 Styret, sammensetning og uavhengighet (lenke) Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 9 Styrets arbeid (lenke) Årsrapport: Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland (lenke) Årsrapport: Styrets årsberetning 2022 (lenke) Bærekraftrapport: Sosiale forhold (s)/Likestilling og mangfold (lenke)
2-10	Nominering og utvelgelse av øverste beslutningsorgan		Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 7 Valgkomiteer og Punkt 8 Styret, sammensetning og uavhengighet (lenke)
2-11	Informasjon om styreleder		Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 8 Styret, sammensetning og uavhengighet (lenke) Årsrapport: Styret i SpareBank 1 Ringerike Hadeland (lenke)

GRI-indikator	Beskrivelse	Delvis rapportering 2022	Rapportering 2022
2-12	Styrets og konsernledelsens oversikt over håndteringen av organisasjonens påvirkning		Bærekraftrapport: kap 3 Forankring og organisering av bærekraftarbeidet (lenke) Bærekraftrapport: Vår styring av klimarelaterte risikoer og muligheter (lenke)
2-13	Delegering av ansvar for å håndtere organisasjonens påvirkning		Bærekraftrapport: kap 3 Forankring og organisering av bærekraftarbeidet (lenke) Bærekraftrapport: Vår styring av klimarelaterte risikoer og muligheter (lenke)
2-14	Styrets rolle i bærekraftrapporteringen		Styret har behandlet bankens bærekraftrapport.
2-15	Interessekonflikter		Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 4 Likebehandling av egenkapitalbevisiere og transaksjoner med nærstående (lenke) Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 9 Styrets arbeid (lenke)
2-16	Kommunikasjon av kritiske hensyn		Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse (lenke)
2-17	Styrets samlede kunnskap om bærekraftstrategien		Årsrapport: Styrets årsberetning 2022 (lenke) Bærekraftrapport: kap 3 Forankring og organisering av bærekraftarbeidet (lenke) Bærekraftrapport: Vår styring av klimarelaterte risikoer og muligheter (lenke)
2-18	Evaluerings av styret		Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 9 Styrets arbeid (lenke)
2-19	Retningslinjer for godtgjørelse		Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 11 Godtgjørelse til styret (lenke til det kapittelet i årsrapporten) Årsrapport: Note 20. Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte (lenke) Årsrapport: Note 22 Pensjoner (lenke) Rapport om godtgjørelse til ledende personer: https://www.sparebank1.no/nb/ringerike-hadeland/om-oss/investor/finansiell-info/rapporter.html
2-20	Prosessen rundt å fastsette godtgjørelse		Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 11 Godtgjørelse til styret (lenke til det kapittelet i årsrapporten) Årsrapport: Eierstyring og selskapsledelse/Punkt 12 Godtgjørelse til ledende ansatte (lenke) Rapport om godtgjørelse til ledende personer: https://www.sparebank1.no/nb/ringerike-hadeland/om-oss/investor/finansiell-info/rapporter.html
2-21	Årlige totale kompensasjonsforhold		Årsrapport: Note 20. Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte (lenke) Årsrapport: Note 22 Pensjoner (lenke) Rapport om godtgjørelse til ledende personer: https://www.sparebank1.no/nb/ringerike-hadeland/om-oss/investor/finansiell-info/rapporter.html
4. Strategiutforming og utførelse			
2-22	Uttalelse om bærekraftstrategi		Årsrapport: Konsernsjefen har ordet (lenke) Årsrapport: Styrets årsberetning /Bærekraft og samfunnsansvar (lenke)
2-23	Bedriftens retningslinjer for ansvarlig forretningsdrift		Bærekraftrapport: kap. 2 Rammeverk og mål (lenke) Bærekraftrapport: kap 5 Vesentlige bærekrafttemaer/ Etikk og antikorrupsjon (lenke) Bærekraftrapport: kap 6 Øvrig arbeid med bærekraft i 2022/Sosiale forhold (s)/Menneskerettigheter (lenke)
2-24	Innarbeidelse av bedriftens retningslinjer		Bærekraftrapport: kap 3 Forankring og organisering av bærekraftarbeidet (lenke) Bærekraftrapport: kap 5 Vesentlige bærekrafttemaer/ Etikk og antikorrupsjon (lenke) Bærekraftrapport: kap 6 Øvrig arbeid med bærekraft i 2022/Sosiale forhold (s)/Menneskerettigheter (lenke) Bærekraftrapport: kap 6 Øvrig arbeid med bærekraft i 2022/Sosiale forhold (s)/Bærekraft i innkjøp (lenke) Bærekraftrapport: kap 6 Øvrig arbeid med bærekraft i 2022/Sosiale forhold (s)/Kompetanse om bærekraft blant våre ansatte (lenke)
2-25	Klageordninger og prosessen for å utbedre negativ påvirkning		Årsrapport: Våre medarbeidere (lenke) Årsrapport: Aktivitet- og redegjørelsesplikten (ARP) (lenke) Bærekraftrapport kap. 4 Interessenter og vesentlighetsanalyse (lenke) Bærekraftrapport: kap 6 Øvrig arbeid med bærekraft i 2022/Ansvarlig og etisk forretningsdrift (G)/Markedsføring (lenke) Bærekraftrapport: kap 6 Øvrig arbeid med bærekraft i 2022/Ansvarlig og etisk forretningsdrift (G)/Behandling av personopplysninger (lenke)

GRI-indikator	Beskrivelse	Delvis rapportering 2022	Rapportering 2022
2-26	Varsling og andre ordninger for å søke råd og sende bekymringsmeldinger		Årsrapport: Våre medarbeidere (lenke) Årsrapport: Aktivitet- og redegjørelsesplikten (ARP) (lenke) Bærekraftrapport kap. 4 Interessenter og vesentlig-hetsanalyse (lenke) Bærekraftrapport: kap 6 Øvrig arbeid med bærekraft i 2022/Ansvarlig og etisk forretningsdrift (G)/Markedsføring (lenke) Bærekraftrapport: kap 6 Øvrig arbeid med bærekraft i 2022/Ansvarlig og etisk forretningsdrift (G)/Behandling av personopplysninger (lenke)
2-27	Etterlevelse av lover og reguleringer		Ingen manglende etterlevelse som banken er kjent med.
2-28	Medlemskap i bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger		Medlem i Finans Norge
5. Interessenter			
2-29	Tilnærming til interessentdialog		Bærekraftrapport kap. 4 Interessenter og vesentlig-hetsanalyse (lenke)
2-30	Tariffavtaler		Fullt dekket av kollektive tariffavtaler.
Spesifikk informasjon (GRI 3: Vesentlig tema (Material topics) 2021)			
3-1	Prosess for å identifisere vesentlige tema		Bærekraftrapport kap. 4 Interessenter og vesentlig-hetsanalyse (lenke)
3-2	Liste over vesentlige tema		• Arbeid mot økonomisk kriminalitet og antihvitvasking (lenke) • Ansvarlig utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft (lenke) • Etikk og antikorrupsjon (lenke) • Bankens rolle i lokalsamfunnet (lenke) • Klimarisiko (lenke) • Ansvarlig forvaltning (fond) Bærekraftrapport kap. 5 Vesentlige bærekrafttemaer (lenke)
Arbeid mot økonomisk kriminalitet og antihvitvasking			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		Bærekraftrapport: Arbeid mot økonomisk kriminalitet og antihvitvasking (lenke)
SB1RH1	Arbeid mot økonomisk kriminalitet og antihvitvasking		
Ansvarlig utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		Bærekraftrapport: Ansvarlig utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft (lenke)
SB1RH2	Ansvarlig utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft		
Etikk og antikorrupsjon			
GRI 3-3	Proessen rundt å fastsette godtgjørelse		Bærekraftrapport: Etikk og antikorrupsjon (lenke)
205-1	Transaksjoner som er risikovurdert		Bærekraftrapport: Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking (lenke)
205-2	Kommunikasjon og opplæring om policyer og prosedyrer knyttet til anti-korrupsjon		Bærekraftrapport: Arbeid mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking (lenke) Bærekraftrapport: Etikk og antikorrupsjon (lenke)
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og korrigerende tiltak		Bærekraftrapport: Etikk og antikorrupsjon (lenke)
Bankens rolle i lokalsamfunnet			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		Bærekraftrapport: Bankens rolle i lokalsamfunnet (lenke)
SB1RH3	Bankens rolle i lokalsamfunnet		
Klimarisiko			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		Bærekraftrapport: Klimarisiko (lenke)
201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert		Årsrapport: Økonomisk utvikling i SpareBank 1 Ringerike Hadeland (lenke)
201-2	Finansielle konsekvenser og andre risikoer og muligheter som følge av klimaendringer		Bærekraftrapport: Klimarisiko (lenke) Bærekraftrapport: Vår påvirkning på ytre miljø (lenke) Bærekraftrapport: Oppsummert TCFD-rapportering (lenke) Årsrapport: Note 6 Finansiell risikostyring (lenke)
201-3	Pensjonsforpliktelser og andre ytelser		Ikke vesentlige tema, jf. oversikten over.
201-4	Offentlige støtteordninger		
Ansvarlig forvaltning i fond			
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige tema		Bærekraftrapport: Ansvarlig forvaltning i fond (lenke)
SB1RH4	Ansvarlig forvaltning i fond		

8. Oppsummert TCFD-rapportering

Område		Lenke til vår rapportering	
Styring			
Virksomhetens styring av klimarelaterte trusler og muligheter			
a) Beskrivelse av styrets oppsyn med klimarelaterte trusler og muligheter		Vår styring av klimarelaterte risikoer og muligheter (lenke)	
b) Ledelsens rolle i vurdering og styring av klimarelaterte trusler og muligheter			
Strategi			
Aktuelle og potensielle virkninger av klimarelaterte trusler og muligheter på virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging			
a) Klimarelaterte trusler og muligheter virksomheten har identifisert på kort, mellomlang og lang sikt		Klimarisiko i bankens markedsområde (lenke)	
		Klimarisiko i bankens utlånsportefølje (lenke)	
b) Betydningen av klimarelaterte trusler og muligheter for virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging		Ansvarlige utlån, bærekraft i kredittprosesser og produkter med fokus på bærekraft (lenke)	
c) Den potensielle betydningen av ulike scenarioer på virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging		Årsrapport: Note 6 Finansiell risikostyring (lenke)	
		Vi har ikke gjort kvantitative scenarioanalyser.	
Risikostyring			
Hvordan virksomheten identifiserer, vurderer og håndterer klimarelatert risiko			
a) Prosessene virksomheten benytter for å identifisere og vurdere klimarelatert risiko		Vår styring av klimarelaterte risikoer og muligheter (lenke)	
b) Virksomhetens prosesser for håndtering av klimarelatert risiko			
c) Hvordan prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko er integrert i virksomhetens helhetlige risikostyring			
Mål og metoder			
Metoder, mål og parametere som brukes for å vurdere og håndtere relevante klimarelaterte trusler og muligheter			
a) Metodene som virksomheten bruker for å vurdere klimarelaterte trusler og muligheter i lys av dens strategi og prosesser for risikostyring		Vi benytter bankens ordinære systematikk for risikokartlegging. For kartlegging av fysisk klimarisiko benytter vi data fra Norkart. For kartlegging av utslipp i vår utlånsportefølje benytter vi anslag på karbonrelatert kreditteksponering basert på tall fra SSB m.m. Vi har vedtatt å bli medlem av PCAF for å få bedre grunnlag for beregningene.	
b) Scope 1, scope 2 og scope 3 klimagassutslipp, og de relaterte risikofaktorene.		Vår påvirkning på ytre miljø (lenke)	
c) Målene virksomheten bruker for å håndtere klimarelaterte trusler og muligheter og resultater i forhold til målene		Våre bærekraftmål (lenke)	

